

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDÍTÉSEK.

3-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, április 12.

Az esküdszék és a sajtó reformja.

Irta: Parecz Béla dr.

Arad 1914. április 11.

Március 28-án hirdették meg az Országos Törvénytarban az esküdt-bírósági eljárás módosításáról és a sajtóról szóló 1914. évi XIII. és XIV. törvénycikkeket s ezek a törvények a meghirdetéstől számított 15-ik napon, tehát épen ma, husvét vasárnapján lépnek életbe. Annyi tendenciózus támadás, de annyi őszinte aggodalom is kísérte megszületésüket, hogy a nagyközönség méltán fogadja kissé vegyes érzésekkel ezt a husvétai ajándékot.

Szentesített törvényekkel állunk szemben s az a tisztelet, amellyel ezek iránt tartozunk, talán most már képe-sekké tesz bennünket az objektív bírálatra.

Az új törvények kétségtelenül bizonyos, eddig ki nem mondott fele-lősséget állapítanak meg egyes szabad-ságjogokkal való élésre vonatkozólag, tehát azokra, akiknek az a hivatásuk, hogy ezekkel a jogokkal mindnyájunk helyett s mindnyájunk érdekében él-jenek, mindenesetre kényelmetlenek. De hiszen talán nem igazságtalan annak a megállapítása, hogy ezeknek

a jogoknak a jelenben az a leg-nagyobb veszedelme, hogy amilyen mértékben válnak azok mindinkább közkincesekké, annál inkább esőkken az azokkal járó felelősség érzése, annál gyakoribbá válik az esete annak, hogy azokat az üzleti haszon, osztály-érdek, politikai terror és hasonló önző célok eszközeivé kihasználják. Ennek a pusztulóban lévő felelősségérzetnek a közéletben való felébresztése minden-esetre kívánatos célja az új törvények-nek, csak azok magukat a szabadság-jogokat meg ne nyirbálják.

Az esküdtbírósági eljárás módosítá-sáról szóló törvény ebből a szempont-ból még javaslat-korában is aránylag kevés emóciót keltett, pedig az esküdt-széki intézmény lényegébe meglehető-s mélyen belevág. Az esküdtek tanács-kozását ezután nem maguk választotta főnökök, hanem a bíróság elnöke vezeti. Nem arra fognak felelni, hogy *bűnös-e* a vádlott a vád tárgyává tett bűncselekményben, hanem külön adják fel nekik a *ténykérdést*, vagyis azt, hogy *elkövette-e* a vádlott a vád alap-jául szolgáló tettet és külön a *jogkérdést*, vagyis azt, hogy megállapítja-e ez a tett a vádbeli bűncselekményt? Eddig az esküdtek pillanatnyi indu-latok hatása alatt sokszor nembűnös-nek mondták ki a vádlottat akkor is, amikor a bizonyítás anyaga minden kétséget kizáróan megállapított olyan

tényálladékokat, amely kimerítette a büntető törvénykönyvben megállapi-tott valamely bűncselekmény krite-riumait. Ezentul ilyen bizonyítékok-kal szemben hiába fogják azt felelni, hogy a vádlott a kérdésben körülírt cselekményt nem követte el, mert a Kuria ilyen esetben a semmiségi panasz következtében az ítéletet meg-semmisítheti. Ha pedig a ténykérdésre igennel s a jogkérdésre nemmel fe-lelve, a vádlottat felmentenék, a Kuria az esküdtek által megállapított tény-állás alapján megváltoztathatja az ítéletet s elítélheti vádlottat, ha ugy találja, hogy a tényállásban megállá-pított cselekedet bűncselekmény.

Mindenesetre kétséges, hogy az ily-képen megnyirbált esküdszék meg-felel-e az intézmény lényegének. De ez az intézmény nálunk nem is tudott igazán gyökeret verni. Mint a köz-szabadság garanciáját, a közvélemény sokkal többre becsüli nála a független szakbíráskodást; mint polgári jogért pedig, az esküdtbíráskodásért senki sem lelkesedik s azt mindenki csak tehernek tekinti. Szakkörökben mind-jobban tért hódít az esküdszék eltör-lése iránti mozgalom s mi, akik hibái mellett is barátai vagyunk ennek az intézménynek, csak örülni tudunk, hogy a törvényhozás, talán az abnor-mis politikai és kedvezőtlen igazság-szolgáltatási viszonyoktól is befolyá-

Sárga szerelem.

Irta: Rudnyánszky Endre.

— Borzalmak? Rémek? Mit tudnak errőlönök, önök, akik itt civilizáltak, emberek közt élnek!

A májbajos, szürke arcú fakeskedő reked-ten, összeborzongva beszélt. Valami rémes gyil-kosságról fecsegtünk kávéházi hiábavalóságokat, amikor belesendült a hangja a szavunkba. Elesen, kiméletlenül, különösen, mint mesebeli láthatatlan csontharang csilingelése. Odajárt közénk és annyit tudtunk róla, hogy nemrég — talán fél esztendő előtt — jött vissza messze keletről, ahol éveket töltött. Japánban, Kinában, Hátsó-indiában vásárolta össze egy nagy német cég részére a drága keleti fákat tíz évig, vagy még tovább. Azután kicsit meggazdagodva, kicsit betegesen és megviselve hazajött. Csendesesen, szürkén ült napról-napra a kávéházban, nem szólt bele a vitánkba, a lármánkba, amíg most — most szinte hörögve, buggyanva, mint az átmetszett verőré vére, szökött ki belőle a szó.

Hallgatva, ámulva néztük, nem szólunk semmit, csak a szemünk kérdezett. És a keletet-járt ember álmodozva, reszketve, fakó hangon beszélt, felelt a néma kérdésekre. Beszélt: láza-san, gyótródva, mint aki rejtett, régi, fájdalmas sebet tépetget...

— Azt hiszik, hogy a magamfajta ember nem lát, nem hall, nem él át semmit, csak dolgozik, izzad, beteg lesz és verekszik a pénzért? Bár így lenne! Bárcsak soha semmi más ne került volna élem, mint szantalfák, kínai cédrusok,

indiai tölgyek, fahordó dsunkák, megrakott gő-zösök, benszülött ügynökök és kapart írású számlák! De hát — — — Van-e fogalmuk arról, hogy mi a borzalom, mi a rettenet, mi az irtózat Keleten? Nem a leirt, nem az elmondott dolgok, hanem a valóság, a valóság, amelyet el sem tudunk képzelni. Ott él belénk rögződve örökre az, amit — — — El kell, el kell mon-danom...

Senki nem szólt, se biztatva, se tiltakozva. A cigaretták füstje is figyelmesen kanyargott. A kávéház, a csörgő kanalak, zörrenő poharak, csattogó billiárdgolyók nyüzsgő, fecsegő világa eltűnt, eltávozott mellőlünk, amint a bizarr, hasisálomba illő elbeszélést hallgattuk.

— Az a Kelet, ahol én éltem, a sárgák világa. Mindegy hogy Kína, Japán, India, Gunea, Ausztrália: egészen a Csendes tenger tulsó partjáig: Amerikáig mindenhol ezrével, tíz-ezrével nyüzsgő a kínai. Riksatoló kuli, nap-számos, mosogató, takarítólegény, cseléd, szentes ruha tisztogató és száz egyéb alantos foglal-kozás üzője. A csendes tenger nagyvárosaiban mindenhol beléjük botlik az ember, amint kül-városi utcákba téved. Szaigon — ez az alsó Kokinkinai főváros is telistelve van velük. Néhány évig — talán négyig — éltem itt. Négy keserves, szomorú, vigasztalan esztendő vad, kellemetlen, mocsaras vidéken. Azután a szál-lítások, a számlák, az őserdők és a hozzájuk méltó haramiák. Mindez magában elég arra, hogy egész életre megviseljen. — Nos de nem panaszkodni akartam, hanem a kinaikról...

Igen... Hát a kínaiak. Szaigon. Itt jól érzik magukat, meg is gazdagszik némelyik, azután kis boltot, ópiumházat, korcsmát, vagy valóságos európaihoz hasonló „vegyeskereskedést” nyit. Mert ez a fő: meggazdagodni. Meggazdagodni és akkor haza, haza Kinába a családdhoz, az asszonyhoz, vagy épenséggel asszonyt keresni. A meggazdagodásig, akár Friscoban, akár Mel-bourneben, akár Szaigonban és ha mindjárt husz esztendeig tart a küzdelem egy kínai foga-lomhoz mért gazdagságért: asszony nincs. A kínai nőt csak ritkán, szökve, lopva engedik ki a nagybirodalom rejtelmes asszonyszövetkezetei. A nők maradjanak otthon mágnésnek, amely sarkallja és idővel, minél előbb hazavonja a messze idegenben izzadó kullit, a sanfrancisci laundry-tulajdonost és a szaigoni késkereskedőt. — Rossz elbeszélő vagyok, mi? Hosszadalmas — — Hát igen. Kvan Szei Hi kiskereskedő volt Szaigonban. A Fouquè-utca sarkán nyitott parányi boltot és ott gyűjtötte a pénzt már tizenöt esztendeje. Nagyon lassan gyűjthette. A kikötő söpredéke, meg az az időről-időre vál-tozó hat francia katona, akik a belső város szélén a blokkházban lakott, kevés jövedelmet hozott Kvan Szei Hi-nek. De a kínai türelem elfogyhatatlan és a kis, aszott képű sárga ember lassan, isten tudja mivel, mégis csak gyarapi-totta a tőkéjét.

Az egyik francia altiszt nős ember volt: 5 litra el a másik ötöt is étellel, mosással. Ez már így szokás. Az én időmben helyes, barna arcú párisi asszonyka volt az altisztné. Igazi pá-

soltatva, ehhez a radikális reformhoz nem nyult.

Sokkal nagyobb izgalom és harc járma előzte meg a sajtóreform megszületését. Jellemző a törvény ellen javaslat-korában folytatott kampányra, hogy egyszerűen agyonballgatta annak olyan intézkedéseit, amelyek a sajtónak szabadságát *uj, eddig nem létezett garanciákkal* veszik körül. A törvény intézményesen biztosítja a sajtótermékek utcai terjesztésének szabadságát, amely így biztosítva nem volt. Enyhíti a szerkesztőség tagjainak felelősségét, amikor kimondja, hogy a lapok részére készülő hirlaptudósító ujságoktól (könyvatosoktól) átvett közleményért a sajtójogi felelősség nem az átvevő lapnak, hanem csak a könyvatosnak személyzetét terheli. Eddig az ilyen közleményért minden egyes ujságnak felelős személyeit felelőssé lehetett tenni, amely azt a könyvatosától átvette. A lap előzetes lefoglalása esetén kártérítési jogot biztosít a kiadónak akkor, ha a vizsgálóbírónak a lefoglalás elrendelésére vonatkozó intézkedését a vádtanács megváltoztatta. Törvényesen szabályozza a szerkesztőségi személyzetnek a kiadóval szemben való felmondási idejét és egyéb jogait és kimondja, hogy a szerkesztőség tagját csak egy évi, illetve hat hónapi felmondással lehet elbocsátani akkor is, ha valamely közlemény megírását azért tagadta meg, mert az ujság olyan politikai irányt kezd támogatni, amelynek szolgálataira illető magát nem kötelezte.

A legnagyobb és, tegyük hozzá, legősztébb reszenzust a javaslatnak a helyreigazítási kényszerre a sajtóközleménnyel okozott vagyoni és nem vagyoni kárra vonatkozó intézkedései keltették. A helyreigazítási kényszer kapcsán felmerült azt az aggodalmat, hogy evvel visszaélve a hatóságok, vagy magánosok a lapot helyreigazító közleményeikkel agyonnyomhatják, nem tarthatjuk alaposnak. A törvény szerint a szerkesztő megtagadhatja a hely-

reigazító közlemény közzétételét és erre őt nemcsak a magános, hanem a helyreigazítást kérő hatóság sem kényszerítheti, hanem ha azt hiszi, hogy a közlést jogtalanul tagadták meg, panaszával az illetékes kir. járásbíróshoz kell fordulnia. A királyi bíróság ítéli meg, hogy a szerkesztőnek a megtagadásra volt-e jogos oka s ha azt találja, hogy volt, nemcsak felmenti őt a közlés kötelezettsége alól, hanem a panaszost az eljárás költségeiben is marasztalja. Ez mindenestül elég garanciája annak, hogy a helyreigazítás jogával visszaélni nem fognak; e garancia mellett pedig ez a jog nem egyéb, mint annak a gyakorlatnak törvénybeiktatása, amelyet minden jóhiszemű ujság eddig is követett.

Komolyabb a kártérítési kötelezettségre vonatkozó aggodalom. A nem vagyoni kárért való kártérítés megállapítása a modern jogfejlődés eredménye, amelyet a francia joggyakorlat vetett fel s amelyet ott a szabad gondolkodás és a haladás diadalaként ünnepeltek azok a mi radikális körünk is, amelyek most kifogyhatatlanok e sajtótörvény erre vonatkozó intézkedéseinek rosszaságában. Ezt az elvet egész általánosságában kimondja a Magyar Polgári Törvénykönyvnek nem sokára törvényé váló tervezete is. Az aggodalomnak jogos alapja ott van, hogy a sajtó munkásaitól nem lehet megkövetelni, hogy lázas munkájuk közben minden hír közlése előtt egész alaposan utána járjanak, vajjon a közlés minden részlete megfelel-e a valóságnak. A törvény és az indokolás utmutatást ad arra, hogy ezt a kártérítési felelősséget csak a közlés szándékos rosszhiszeműsége, vagy súlyos gondatlansága esetén a méltányosságnak megfelelően lehet majd megállapítani.

Még csak azt kell ezekhez hozzátennünk, hogy az esküdtbírósi eljárás módosításáról szóló törvénynek az az intézkedése, amely szerint az esküdtök tanácskozását a törvényszék

elnöke vezeti, a sajtóeljárásban nem nyer alkalmazást, ha a vádat az ügyész képviseli.

A miniszteri indokolás szerint mind a két törvénynek az a kettős célja, hogy egyrészt biztosítsa szabad gyakorlatát azoknak a jogoknak, amelyek körére vonatkozik, másfelől meggátolja és megtorolja az azokkal való visszaélést. Sine ira et studio meg kell állapítanunk, hogy ez a kettős intenció mind a két törvényen becsületes komolysággal keresztülvonul. A magyar bíróságok ismert liberális musán és a szabad magyar ügyvédi karnak a jogvédelem terén kifejtendő erélyén és a törvényt magyarázó joggyakorlat irányításában való buzgó közremunkálásán fog mulni, hogy ezek az intenciók valóra váljanak.

Fejedelmi házasságok.

A Habsburg-osalád és Európa.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, április 11.

Az emberi élet meglepő változatai között, amit véletlennek nevezünk, nagy szerepe jut Ámoroknak. Sőt egymaga több bajt csinál, mint a halhatatlan lelek más tulajdonságai összevéve. Lehetetlen kijátszani a pajkos koboldot s ahol legkevesebb szükség van rá, ott jelenik meg legsűrűbben és kajánul leskelődve, zürzavart okoz, boszut állva a mellőzésért. A trónok mögött sötétlő, hatalmas politikának fittyet hány és szemébe kacag a közérdeknek. És azt is látjuk, hogy Ámor nélkül Hymen nehezen boldogul és késői bajok jönnek a nyomába.

A királyok tragikuma mögött sűrűn rejlik a szerencsétlen házasság. A frigy, melyet egyes családok hatalomvágya vagy ridegen számító politikus kötött.

A g'itai almanach és a politika jelöli ki az utat a királyfinak, ha élettársat keresni megy. Csodálatos véletlen folytán a világtörténelem legutóbbi eseményei közül a legtöbb a fejedelmi házasságok okozata. Előttünk áll Rudolf trónörökös boldogtalan házassága, ami hazánk legszebb reményeit döntötte romba, Szerbia bomlása Milán és Natáia viszálykodása folytán, ami Sandor király erkölcsi nevelésére volt oly hatással, hogy a zűléssel egyértelmű házasságot

risi külvárosi típus. Ingadozó, romlottnak látszó, pikáns, csontos, félig közönséges, félig nagyvárosi nő, aminő csak Párisban, a fortifications táján terem. Madame Giginek hívta mindenki, én is. Sokszor találkoztam vele Kvan Szei Hi boltjában. Madame Gigi a blokkház háztartási szükségletét szerezte be ott, én pedig — nos hát én ópiumot szoktam vásárolni. Ne csodálkozzanak: így van. Opium szivó voltam, de csak titokban és magam sem értem milyen vasakarat segített hozzá: mérséklettel is.

Kvan Szei Hi élelmes ember volt. Amint nekem híven és minden szigorú tilalom ellenére odacsempészte a dohányos csomagok közé az ópiumadagot (persze jó pénzért) ép úgy a hat francia füszer és egyéb szükségletei között helyet tudott szorítani madame Gigi fényűzési cikkeinek. Bámulatos selymek, leheletszerű indiai sálók, csodálatos illatu keleti parfümfélék, pókszővésű filigrán ékszerek kerültek az érdekes altisztné kosarába. Elég kíváncsian nézegettem a kis barna nőcskét és így nem kerülte ki a figyelmemet, hogy ezek a drága holmik lopva osempeződnek madame Gigihez, még pedig hitelbe. Ez még jobban felkeltette az érdeklődésemet. Vajjon honnan fizeti meg, miből és mikor Párisnak messze keletre vetődött biu leánya (ki tudja, melyik csinos francia légionárius fejét akarta elcsavarni velük?) ezt a sok csecsebecsét, cifraságot? Mert a kínai kereskedő hitelezése annyi, mint kés a torkon. Böles szajgoni közmondás ez. Azóta már tapasztaltam, ha nem is épen magamon.

Mondom, hamarosan észrevettem, hogy a francia asszony adóssága nőttön-nő. Minden vasárnap volt rajta valami új selyem sál, cifraság, eldugott tű, kőöntő. A jó ég tudja, hogyan beszélte tele a derék, nagybajszu monsieur Gigi fejét (már én így kereszteltem el a marcóna káplárt). Valószínűleg a konyhapénzből takarította meg apró hazugságaival a kincsek árát. Hanem az adósság növekedett és Kvan Szei Hi egyszerre mozogni kezdett. Suttogott, négy szemközt tanácskozott egyre-másra madame Gigivel és sehogysem volt inyére, ha ezeket a beszélgetéseket megzavarta a legjobb vevője is. Három nap sem telt bele: tisztában voltam a dolgukkal. Nem tagadom: egy kicsit futottam madame Gigi után én is. Hiszen ha az ember évszámra nem lát más nőt, mint kokinkinait, hindut, meg anami malájt, akkor a kis párisi külvárosi nőcske világszép beauté... És ha egyszer egy asszonyt megkívánunk, annak a szeméből, mozdulatából olvasni tudunk... Én legalább így találtam.

Egy este épen akkor toppantam be Kvan Szei Hi boltjába, amikor az egyik konzerves láda mögött a kis tőpörödött kínai csillogó szemmel, félig fenyegető, félig kérő hangon biztatta valamire madame Gigit, aki piros volt, zavart volt, ijedt volt, még mielőtt én jöttem. Nem vettem észre és hallottam, hogy a kínai azt mondja madame Giginek:

— Egy óra az egész és fél óra alatt ott van a kikötő utca végénél...

A kikötő utca végén a legrosszabb hírű ne-

gyede kezdődik Szaigonnak. Csupa kínai odu, büzhöd, sáros utca, rettentő külsejű kunyhó. Mit keressen ott madame Gigi? Nem értem rá erre gondolni. Észrevettem. Az altisztné egészen rákvörös lett és el akart surranni. De Kvan Szei Hi még visszatartotta és nagyon parancsolóan szólt hozzá:

— Ezzel egészen rendben lesz, szépséges asszonyom.

Megértettem, hogy miről van szó. Nem egyszer hallottam olyasmit, hogy kínai kereskedők egy-egy pásztorórával fizettetik ki számlájukat, ha valamelyik könnyelmű európai asszony beleesik hálójukba. Tehát madame Gigi is... De a káplárné még nem hódolt meg. Hevesen, izgatottan tiltakozott és egy hét beletelt, amíg sok leselkedés, kémlelés után meghallottam, hogy madame Gigi így felel zavarodott, borzongó suttogással a kínainak:

— Igen. Elmegyek!

Azt mondtam magamban: Ej hát mi közöm nekem ahhoz, hogy madame Gigi mivel fizeti a számláit? Igaz, hogy engem erőlyesen visszautasított, (mert hát próbálkoztam nála) de nekem nem volt a kezemben olyan szép, tekintélyes számla, mint Kvan Szei Hinek. Mi közöm hozzá! — De azért mégis figyelemmel kísértem aznap madame Gigi lépteit. Tudtam, hogy el fog menni, el, oda a Kikötő-utca végére. Monsieur Gigi, a káplár aznap estére szolgálatba ment és így... Meglestem az asszonyt.

Egészen besötétedett már, amikor utnak indult a blokkházból. Szaigonban persze nincsen

köve vesztébe rohant; a bájos, szende hesszeni hercegnő, kit az orosz trónörökös, a mai orosz cárral kényszerítették házaságra, bolott tudta, hogy a fiatal Romanov egy lengyel grófnőért lángol. Buskomorrrá vált a koronás arakédelve és ma már féltékeny első hazájában keres üdülést.

Tudjuk, hogy a hármasszövetség lezárásában döntő ok az olasz király házassága. A ravasz Nikita leánya ügyes diplomáciai fortély révén az olasz trónra jutott és angyalarca most a sötét jövő intelmét jelent számunkra. Nikita egyébként valóságos sakkhuzásokat rendezett a leányával, kiknek a révén Orosz- és Olaszországgal, Szerbiával és Angliával nyert vérségi kapcsolatokat és magának királyi tekintélyt.

Obrénovics Sándoron nem rult, hogy Ausztria-Magyarországtól távol maradt Ellinduit ő Bécsbe, mint kérő Rudolf trónörökös árnyághoz, Erzsike főhercegnőhöz. Amde már az utban értésére adták, hogy Európa legjobb parthéja nem kapható egy balkáni parvenűnek. Sándor király ekkor Pozsonyt tekintette uja végcéjául. Frigyes főherceg leányai között remélte a szerb királynét feltalálni. De itt se volt szerencsésebb és órlási kosárral tért vissza Belgrádba.

Erzsike hercegnő, mint a bécsi Burg tündére, világszerte ismert és óhajto volt a házasság királyi között. Öreg királyuk azonban egy hosszú élet tapasztalatával lelkében, nem vetett gátat unokája boldogsága elé és inkább saját, kedvenc tervéről mondott le. Arról volt szó, hogy a háztűznéző német trónörökös elsőnek Bécsbe kopogtat be. Az aranyhajú Erzsikét, atyja régi barátjának a leányát kínálja meg a német császár koronával. Már ki volt tűzve a herceg érkezésének napja, amikor az ősz nagyapát hízkelve ölelte át unokája és könnyek között kérte, adja beleegyezését, hogy szíve szerint választhasson. Mire a nagyapában a császár-király felbrett, már előtte állott katonas tartással Windischgrätz herceg, hogy a főhercegnő könnyeihez magyarázatot adjon. Így esett, hogy a császár felett a nagyapa maradt a győztes és a fiatal Hohenzollern látogatása eredménytelen maradt.

Mondják, hogy a Burg komor falai között most új terveket szőnek az udvaroncok és sokat jelentő mosolygal néznek össze, ha egy délcag huszártiszt sarkant; upengés között végighalad a termeken.

A fiatal főhadnagy Károly Ferenc, a preasumptív trónörökös, akihez — a Burg lakói szerint — a világon senki se illelnek jobban, mint Viktória Lujza, a német császár egyetlen leánya. A szőke hercegnő a Hohenzollern család ősi erényeit viszi hozományul: kedvesen szerény, házas leány, ki bármely család disze lehet. Ugy mondják, a német trónörökös házasságánál az özvegy orosz cárné is közbejárt, hogy Anasztázia nagyhercegnő leányát, meklenburgi

Cecilát, a német trónra segítse. Vilmos császár családjában oly kedves meghittség, angyi erény honos, hogy a kissé temperamentumos, orosz hajlamu trónörökös is idővel szelid német asszonyá válik. Van ugyan néha egy kis tozalkodás a császár menyel között, de az Imperator Rex csakhamar békét teremt erőlyes beavatkozásával. Flainak szép példát mutat páratlanul boldog házasságával, ferji hűségével. Ezt a házasságot gazán az égben kötötték, a berlini nép hite szerint, csak úgy, mint a felldheetlen Lujza királynét, ki mint szerény kis weimári hercegnő egy kanocsó vizet akart huzni a parkban levő kútól, midőn későbbi férjével megismerkedett. A kut nezezen járt és a kis hercegnő háás mosolygal fogadta egy arra sétáló, vadászrubás ifju segítséget. A vadászatról vissza érő herceg, ki mint vendég tartózkodott a kastélyban, nem ismerte a hercegnőt, az sem őt. Az esti ebédnél azután felfedezték egymást és csakhamar az életre szóló szövetséget kötötek, mely egy hatalmas dinasztának, boldog családnak vetette alapját. Lujza királyné fia volt I. Vilmos, a német császár új alapítója, kinek unokája a mostani II. Vilmos.

A véletlen és Amor játszott közbe királyunk házasságánál is. Neki ugyanis nem Erzsikét bajor hercegnőt szánták feleségül, de annak idősebb nővérét, Helénát. Sőt amikor az ifju császár a possenhofeni kastélyba ment, mint kérő, a 16 éves, tünderszép Erzsikét szőlő parancsából szobafogságot kapott, nehogy a fjedelmi háztűznéző figyelmét magára vonva, az idősebb és kevésbbé szép Helena elmulassza a fényes parthiet.

Erzsike nek ugyanis minden ujára jut egy császár, gondolták. A pajkos leánya azonban meglette, amikor a vendég császár egyecül halad a folyosón és egy abakfülkéből ne etve kinézett. Ferenc József sibiülvölve állt meg a csodaszép leány előtt és azonnal kijelentette, hogy csakis őt veszi feleségül.

Ez a gyermekes csiny, melyet valamelyik magyar véosztent sugallatára követett el az ak idejében boldegült nagy királynánk, oly érzékenyen megsértette Heléna nővérét, ki időközben a dugzagdaz Thurn-Taxis herceg nejévé lett, hogy haláláig neheztelt érte. Csakis ha álos ágyán békült ki az őt mindenkor gyengéd szerető Erzsikét királynéval. Egyetlen fia, Albert herceg, József főherceg nővérét, Margit főhercegnőt vette feleségül. E házasság Erzsikét királyné óhajta volt.

Az aicsuti kastélyba messze országokból jártak a koronás kérők, főleg Mária Dorotheának a szépsége volt világhírű. Portugália sorsa is megfordult egyszer a magyar hercegnő kis kezében; hozzá jött elsőben a mostani, elüzdött király atyja, Carlos, az akkori trónörökös, mikor házasodni készült. Nem járt szerencsével.

Már utközben ross-omen érte. Romen leval, kitűnő kocsisai voltak a magyar főhercegnök és meg is megesett, hogy a koronás kőrt a vasutról hozva, felborult az uton a főhercegi hínó és a por ugál felségül szoros ismeretséget kötött a bicskei országgal. Valószínű, hogy a szende, komoly, áhitato Mária Dorothea népszerűbb királyné lett volna Portugáliában, mint a kölkező, gógös Amália, kinek a katap számláit a hadügyi költséggel fedezte a nyomorult nép.

És ilyenfajta gondolatok keringhetnek a felszarvazott férjek szomorú mintaképek. Frigyes Ágost szász királynak a fejében is, hisz annak idejében ő is járt kőrtben az aicsuti kastélyban, hogy egy év múlva toszkánál Lujzával vig. ztalódjék, több év elmulával pedig átkozza a sorsát.

Bécsben egy az uralkodóház igen közel álló főherceg is hódolt a szép Mária Dorotheának, aki azonban Alesuton, csak a jótékonyságnak és a vallási buzgóságnak élt mindaddig, míg nagyanyjának közbejárása folytan megismerkedett Fülöp orleansi herceggel. A trón-talan francia király lett a hercegnő leányalmának a hőse, a királyság azonban saintea csak átomvilág maradt.

Detektivhajsza három országon keresztül.

(Megszöktetett román milliomosgyerek. — A bécsi detektiv bravurja.)

Az Aradi Közlöny tudosttőjtője.

Bécs, április 10.

Az osztrák fővárosban vezet néhány év óta központi irodáját a kontinens egyik legkiválóbb magandetektiv intézetének tulajdonosa, aki német hangzásu neve dacára is magyar ember. Ez a privátdetektiv a minapabari sürgős táviratot kapott Aradról, amelyben az állott, hogy másnap este álljon utrakészen egy fontos és sürgős nyomozási ügyben. A következő napon tényleg megjelent a Georg Coehplatz 3. alatti irodában egy elegans, adias termetű uriember, aki miután bemutatkozott a detektivnek és elmondta, hogy ő G. Konstantin, román nagyiparos a következőket adta elő:

— Uram, egy kínos ügyben jöttem Önhöz tanácsért és — amint ezt nekem mondták — bizonyára segíteni is fog rajtam. En a romániai Crajovában lakom állandóan. Gyönyörű szép, 4 éves kis fiam van, akit, miután feleségem több éve betegeskedik, egy nevelőné kezére bízam. A kis Konstantin, — ez a fiam neve, — megszokta

gázvilágítás, a szűk, gödrös utcák sötétek, mint az aszfalttő. A házakból itt-ott vörös, meg sárgás fényásvok szűrődnek be a sötétbe... Óvatosan mentem az asszony után. Revolver volt a zsebemben, kettő is, hanem azért csöppet sem találtam bátorságnak ezt az esti kirándulást. Elképzeltem, hogyan érezheti magát az asszony — fegyvertelenül — egy kínai gazember karjába vezető uton — És hozzá milyen gazemberébel Elmentünk Kvan Szei Hi bolja előtt, amely ezáltal sötét, lezárt ajtóval nézett az éjszakába. Szinte éreztem, hogy madame Gigi meborzong...

Végre odaért a Kikötő-utcahoz. Jobbra fordult egy szűk sikátorba, óvatosan körülnézett... Az egyik házból világosság hullt az arcára és jól láttam az ijedt, undorodó arcot, a tágra torzult szemeket, az összeharapott száját. Meg kellett állnom, hogy észre ne vegyen. Mikor két perccel utóbb én is besurrantam a sikátorba: madame Gigi nem volt már az utcán. Végigfutottam a keskeny uton a szomszédos zsák-utcaig, azután vissza. Sehöl senki. Találgattam, hogy melyik házba mehetett be... Egyforma, jelentéktelen deszkafalak. fatáblával lezárt ajtók és ablakok sorakoztak. Mindkét kezemet a revolvereken tartva megálltam itt is, ott is és hallgatóztam. Bekémleltem a világos ablak hasadéknál. Két szennyes, markos kuli civakodott néhány filléren a szobában és izgatottan, hebegve szitkozódtak. Negyedórásig ácsorogtam így töprengve és fülelve. Ekkor valaki, valahonnan, nem messziről, de elfojtottan sikoltott. Nem

volt semmi kétség: asszonysikoltás volt, madame Gigi hangja, amelyet elnémitottak...

Ilyenkor az ember nem gondolkozik és nem okoskodik. Egyszerűen betaszítottam a legközelebbi ajtót — valahonnan arról hangzott a sikoltás — Sötét udvarba léptem, ahol a sáros talaj nagyot cuppant a lábam alatt. Halk röffenes hangzott, a kínai sertések ismert nehez szagát éreztem. Végigtapogattam a falakat és beljebb-beljebb jutottam a szűk udvarban, amely inkább hosszú folyosónak látszott. Csetlettem-botlottam és a nagy sötétben végül is egy kínai lakószobájába jutottam be. Apró papírmécses égett az asztalon, de a gazdának nem volt nyoma sem. Lövésre kész revolverrel léptem a belső szobába és a küszöbön hirtelen megálltam...

Zsongó, kerepelő, dörmögő hangok hallatszottak egész sereg ember halk, falakon átszűrődő beszéde... A szobában senki sem volt és odatapasztottam fülelmet a bambuszfalhoz. Legalább tíz különböző hangot hallottam... A szavakat nem vehettem ki, de izgatott kínai beszéd lehetett. Éreztem, hogy itt kell lenni madame Giginak is... Mintha asszonyi siránczó nyögést hallottam volna...

Zsebrekvágtam a revolvereket és késemmel vagdosni kezdtem a bambuszfalat. A hancok recsegve pattantak szét. Nem törődtem a zajjal, amelyet munkám okozott. Ot perc alatt olyan rést vágtam, hogy kezemmel elérhettem a szomszéd ház falát. Az is összekötözött bambuszrudakból volt. Egy vágással szétmetesztem az

egyik köteget. Ujjnyi hasadék támadt, amelyen át halvány fény szűrődött ki. Abbahagytam a vagdosást és bekémleltem a nyíláson. Néhány perc telt el, amíg a szűk helyen nyüzsgő csoportból ki tudtam venni az egyes alakokat. Tizenöt, vagy még több kínai állt, üdögelt, fecsegett, miközben villogó szemük folyton a szoba tulsó sarkát kémlelte. Egy darabig nem láttam tisztán, hogy mit néznek. Azután — A fal mellett beszélgető kisebb csoport kettő vált és szabadon nézhettem a sarok felé... Egy csomó szőnyeg, gyékény és rongy, néhány mozgó alak volt ott. — Kvan Szei Hi ismerős sárga és sötétzöld ruhája is megvillant a csoportban. — És — valami fehérség — mint valami fehér ing, vagy rongy... Kidülesztettem a szememet... A szívem úgy vert, mint az őserdőben, csattogó szekerce... A fehér rongy meglióbbent: egy női ing ronggyá tépett széle és alatta vonagló, rugdalózó fehér tagok... Egy fekete, harisnyás, feljebb fehérre való husu láb... egy kar... egy pillanatra valami eltorzult, remegő, fényesre izzadt, köcsös hajjal körülcaptzott arc is... És minden visszahanyaltott a gyékények, rongyok halmazára... A lábat — megismertem rajta a pillangós, furcsa cipőt, amelyet madame Gigi Kvan Szei Hi boltjában vásárolt. — egy kék köntösű izmos kínai zsákhordó leiszorította a kézre is rácsaptak és az egész vergődő, szabadulni akaró meggyötört tettet eltakarta egy lobogó kínai ruha...

Percek teltek el, amíg magamhoz tértem, amíg szédülő fejjel érteni kezdtem, hogy mi

és megszerette az anyját helyettesítő szép, fiatal leányt. A feleségem több nap előtt ismét panaszkodott, hogy a baja újra erőt vett rajta, amiért is házi orvosom tanácsára sürgősen Bécsbe küldtem az asszonyt, hogy ott vizsgálta meg magát a legkiválóbb ideggyógyással. A feleségem tényleg mindjárt csomagolt és elutazott Crajovából az osztrák fővárosba. Én magam pedig sürgős üzleti ügyben elutaztam Aradra, ahova közös megállapodásunk értelmében, vártam nőm további értesítését aki közben fiacskánk és a nevelőnő társaságában Bécsbe megérkezett.

— Képzeld csak el ijedelmemet, amikor Káthe (ez a feleségem neve) a vorarlbergi Goerzből ezt távirozta nekem:

„Nevelőnőem fiunkkal innen, hova orvosi tanácsra gyógykezelésre jöttem Bécsből, váratlanul eltűnt. Kétségbeesésem óriási — Katharina”.

— Fühöz-fához kapkodtam — mesélte tovább verejtékezve a román nagyiparos az ősz hajú detektívnek, — azt hittem megőrülök, a világon a legjobban a fiacskát szeretem, kérem Uram, kerítse elő, ha mindjárt a tengeren túlról is, a kis Konstantint a nevelőnőjével együtt, bármibe is kerüljön! Tehetem, több millió lei (korona) ura vagyok!... Önt ajánlották nekem, mint aki segíteni képes rajtam! A rendőrhatalomhoz nem akarok segítségért fordulni, erre több okom is van, a legfőbb: hogy meg akarom találni a fiamat... Szeresse vissza a fiamat, örökre halás leszek érte!

Igy szólt a román milliomos és könnyben uszó szemei reményt és kétségbeesést árultak el. Bizalommal volt az előtte mozdulatlanul ülő detektív iránt, de ugyanekkor bensőbb énjében meg volt győződve arról, hogy a fiát — örökre elvesztette.

A titkosrendőr csak ennyit felelt, amiközben zseborájára pillantott: „Uram, mehetünk a vonatunk egy félóra múlva indul a nyugati pályaudvarról. A kétségbeesett apa gépiesen nyult kalapja után és 30 perc múltán már kirobogott a két férfivel a tiroli gyorsvonat a pályaudvarról. Amikor a kocsiszakaszban elhelyezkedtek, megszólalt a gyermekét kereső apa: „De uram, hát tulajdonképpen mi lesz most, hova vezet az utunk?”

— Először is Goerzbe — szólt szófukaron a

detektív. Ott majd meglátjuk, mit tehetünk és mit tegyünk.

Közben kérdezett egyet-mást a detektív, mint pld. mi baja felesége öngyűlöletének, sokat betegeskedik-e, s általában gyakran volt-e a feleség távol hazulról, például külföldön, gyógyhelyeken stb.?

Kelletlenül felelt a gyáros, mert inkább azt szeretne volna tudni, vajjon milyen nyomon indul el a detektív a gyermekrabló leány után! Amikor Goerzbe értek és ott G. Katharina asszony a zokogástól elfulladás hangon mondotta el a gyermeke eltűnésének körülményeit a detektív már néhány lap papirost irt tele: csupa távirat: Fiume, Trieszt, Udine, Milánóba címezve. Ugyanaz nap éjjel már el is utazott Goerzből. A szerencsétlen anyának néhány vigasztaló, megnyugtató szót mondott, a férjnek pedig csak ennyit: gyereink!

S a vonat tovább robogott velük az éjszakában Trieszt felé. Az osztrák kikötővárosban detektívünk elhelyezte a gyárost egy előkelő hotelben ő maga pedig eltűnt a nagyvárú város ember és kocsis forgatagában... A már türelmetlenül váró apa ekkor hallotta az első biztató szót a detektív ajkáról:

— Már a nyomában vagyunk a gyermekszöktető kisasszonynak. Uram, Önnel bizonyára van egy fényképe a kisasszonynak, nem ártana, ha nekem idekölesönöznél!

G. ur arcát e szavakra alig észrevehető pirborította be: önkénytelenül is benyult a tárcza zsebébe és tényleg előszedett onnan egy fényképet; a keresett leány volt azon és a gyönyörű göndörfürtös fejű kis fiúcska, a gyáros elrabolt gyermeke. A detektív éles szemét nem kerülte ki az apa pillanatnyi zavara, hiszen már tudott sokat, talán — mindent.

— Ön lesz szíves, szól a gyároshoz, és innen Trieszthől elutazik Abbáziába. Várja ott be érkezésemet. Az ügy meglehetősen jól áll!...

A többit nem akarjuk már részletezni. Mozi-szerű gyorsasággal, épen úgy, amint a detektív további útja lefolyt, válaszoljuk az eseményeket. Trieszt után Milánó következett. Olaszország eme hatalmas városában a detektív biztos lépésekkel ment az általa csekély találékonysággal, vagy mondjuk ki őszintén: geniájtással felhajsolt nyomok után — eredménytelenül... A kisasszony

az aranyhajú fiúcskával tényleg ott járt Milánóban, de, amikor a titkos rendőr odaérkezett, a „zsákmány” már kirepült volt a finoman megszótt halóból... Hajrá! Utána!...

S a detektív-hajsza, amely immár Magyarországon, Ausztrián, Olaszországon keresztül folytatódott, huzódott tovább. Három nap múltán már — Lovránában találjuk nyomozó detektívünket. A negyedik napon délből ezt a táviratot kapta a gyáros, aki lázas türelmetlenséggel rostokolt Abbázia egyik legelőkelőbb fogadóiban. „Holnap délből legyen a mólón!...” Sem többet, sem kevesebbet.

S másnap délből, amikor Fiumében eldőrdült a déli harangszót helyettesítő parti ágyú, fűrgő tengeri gőzös vetett horgonyt az abbáziai mesés park alatt elhúzódó strand-mólón. A hajó kikötött. Most jött meg Lovránából. A fedélzeten vidám kiránduló társaságok, gyönyörű asszonyok, leányok, kacagó gyermekek. A mólón a sokaságban ott állt a mi román gyárosunk is és a hajó jóformán ki sem vetette meg a „repülő hidat”, hogy utasait az abbáziai földre bocsássa ki, amikor, a gyáros mellett felbukkant az őszhajú bécsi detektív alakja.

— Ez az Ön fia? kérde a gyárost és orra alá tartott egy fényképet: a most befutott hajó fedélzetét ábrázolta, azon egy vidáman mosolygó kis társaság: egy aranyhajú, bájos gyermek, mellette egy nagyon szép, pikáns arcú fiatal nő és kettőjük megett a mi bécsi detektívünk — lefotografálva.

— Igen, ő ez! szólt az izgalomtól remegőn az apa.

— Nos akkor jöjjön, vegye át a kis Konstantint! — Tényleg, a hajóról kiszálló utasok között ott lépegetett a szöktető nevelőnő, kezén fogva a gyáros eltűnt fiacskáját. A következő jelenet nem minden drámai mozzanat nélküli volt. A detektív odalépett a kisasszonyhoz, udvariasan szólt: „Kisasszony, szíveskedjek az Ön által ellopott gyermekét átadni az edesapjának!... Egy sikoly hangzott fel a nő ajkán, de elveszett a tömeg zajában. Az atya boldogan ragadta karjai közé egyetlen gyermekét és ölelte-csókolta. A detektív csak ennyit szólt, bizonyára Molnár Ferenc „Ördögétől” hallotta: „Voilà!...”

Hogy történt hát, kérdezhettek Önök, miként tudta a detektív a szó-szoros értelmében felhajsolni az „üldözött vadat” és hajsza közben meg lefotografáltatni is magát, a keresett leány és a gyermek társaságában?... En nem magyarázhatom el, mert még nem vagyok detektív, különösen nem a „mester” aki mindezt ily igazán ördögös gyorsasággal tudta végbevinni. Amikor megkérdeztem, hogy hát hogy is csinálta? — szelid mosolyal csak ennyit felelt:

— Nem nehéz ez Uram, csak tudni kell a módját!...

Már pedig ő tudja, érti a detektív munka módját — azért — detektív!...

Végül mégis csak elárulta a titkát:

— A leányról megtudtam, hogy Trieszt környékén van otthon; „szimatomban” nem is csalt meg amikor embereimet táviratilag utasítottam Triesztben, Fiumében, Udineben stb., hogy keressék a nyomot, addig is mig én oda érek! A hölgy a kis Konstantinnal Milánóba vette az útját, onnan kis kacskaringóval Fiumébe jött; podgyászát felleltem az ettani pályaudvar garderobjában, ő maga a gyermekkel Lovránában rejtőzött el. A többi meg már igazán — „gyerekjáték” volt... A kis hölgy — talán — pénzt akart, vagy talán mást a gyárostól... én nem tudom!... No, de ez már igazán nagyon mellékes, nemde?!.

Lázár Antal.

történik itt... Mondtam már, hogy ezek az idegenbe vetődött kínaiak asszony nélkül élik az életüket. Évekig, évtizedekig. Singaporeban mesélték nekem, hogy valósággal ördögi terveket eszelnek ki az asszony, még pedig lehetőleg fehér asszony megkaparítására. Szövetségbe állnak össze és közösen bántanak el a szerencsétlen teremtséssel, akit a szövetség valamelyik tagja befön... Adósságot csináló európai nők, fényes ígérettel elkápráztatott kis buta perszónák, akik elmennek valami eldugott helyre szerelmi találkozóra és egy kínai helyett huszat, ötvenet is találnak — és élve soha sem kerülnek vissza... Ez a Kvan Szei Hi is...

Ezalatt odabenn hullámozott a vad orgia és madame Gigi remegő, megtépett teste előtűnt, meg elmerült a köréje hemzseggő kínaiak között. — Már-már reájuk ordítottam, de azután mást határoztam. Most már óvatosan, lehetőleg nesztelenül bontottam a falat... Azok oda át, az a megvadult horda, úgy sem törődött semmivel. A szomszéd ház falán jól kiszemeltem a főkötés helyét és úgy akartam kettévágni, hogy egyetlen vágással utat nyissak magamnak a szobába... Izzadva, megbódultan dolgoztam, mialatt pereről-perere fülemből verődtek a hörgő, nyöszörgő, megmámorosodott állati hangok és néha valami, tenyérrel letapasztott nyöszörgés... Már nem mertem benézni a szobába, csak vágtam, hasítottam a hancsokat... A bambuszrudak recsegték és egyenként sárga gazember észrevett... Elküldte magát...

Örült zürzavar támadt odabenn... Egymás után tolongtak ki az egyetlen szűk ajtón. Kvan

Szei Hi vadul, csapkodva tiporta le társait... Késem leesett a fal tövébe, de én nem törődtem ezzel... Elő a revolverrel... Beszorítottam testemet a cölöpök és rudak közé... Két kínait leterítettem, azután egyet elhibáztam... Még egy elesett, egy pedig véresen menekült... A szoba kiürült... csak a szőnyegcsomó és rajta egy ájult, elernyedő test és — fejét hátra-hátrakapva félig rettegvé, félig a féktelen mámortól csábitva egy kínai — — Nem tudott megválni, nem tudott menekülni a gyönyörűség forrása mellől... Ott lóttam le madame Gigi mellett... Holtan fordult a földre...

— Förtelmes — mondta valaki a társaságunkból.

A fakeskedő ránézett, de úgy, hogy csak a szeme kifordult, sárgás színt játszó fehérre látzott. Helybenhagyva bolygott fejével és folytatta.

— Az. És én láttam ezt a förtelmet, mindmind. Még jó, hogy az asszony — — Nos, igen: madame Gigi már mit sem látott... Holtan, még meleg, de halott testtel találtam... A kínzás, a rémes undor... Jobb volt így neki... Jobb... Elhallgatott. Percekig hallgattunk mi is.

— Nos és? Mi lett azután? — kérdezte az előbbi közbeszóló.

— Kvan Szei Hit felkötötték. Monsieur Gigi személyesen akasztotta fel másnap. A többieknek persze nyoma veszett. Tízezer kínai között ki tudná megtalálni épen azt a huszat...

Sokáig nem szólt semmit.

— Olyan az egész, mint egy ópiumos álmom... Mint egy igazi ópium-rémlátás — sóhajtott a javíthatatlan közbeszóló.

Aradi klubélet.

Délutántól estig a három legnagyobb körhelyiségben.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

A modern ember, vagy legalább is városi ember életének nagyobb részét vagy kávéházban, vagy klubban tölti el. Ebédután, vagy este, a hivatal végével az ember szomjazza a társaságot, a szórakozást s hol akadhatna jobb társaságra, hol találkozhatna a legkényelmesebben ismerőseivel, barátaival, mint a kávéházban vagy kaszinóban.

A kávéház tükörrablakai csak éjszaka vannak lefüggönyözve, a korszóról egy pillantással átfoghatjuk, hogy e percben kik vannak, mit csinálnak a Hungáriában, Központban, Városban. De a kaszinó, a klub, az már titokzatosabb valami.

Laikus, idegen, nemtag csak az előszobáig juthat s minden tükörrablak, amelyen keresztül kívülálló beletekinthet a klub életébe. Pedig Aradon a klubélet is van olyan intenzív, mint a kávéházi, amely, valljuk meg, elég élénk.

Az aradi klubok három legszámottevőbbjét, a Kaszinót, a Katholikus Kört és a Lloydot mutatjuk itt be, írásban és képen a publikumnak. Ez a három egyesület a reprezentánsa az aradi klubéletnek s nincs az az előkelő, szerepetjátszó férfi, Aradnak, aki a három klub valamelyikében nap után meg ne fordulna.

A kaszinó.

Az olvasóterem.

Ha a Lloyd Arad legfényesebben és legkényelmesebben berendezett klubja, akkor viszont a kaszinó a legesendesebb. A Salacz-utca egyik csendes házában a csendes lépcsőn, csendesen, kényelmesen, tempósan megy fel az ember az első emeletre, az előszobában régi szolga csendesen lehuzza kabátját s bemegy egyik csendes szobába, hogy halkán, nesz nélkül kibiceljen egy halk, nesznélküli karambol, alsós vagy bridge partinak.

A Lloydban mindig élénk az élet, élénkek a tagok is. A kaszinóban csendes mind a kettő. A Lloyd berendezése pompás és csillogó, a kaszinóé szerény, meghitt és kényelmes. A Lloyd a fiataloké, a Lloyd radikális, a kaszinóban egy-egy tarokkpárti négy játékos együttvéve több, mint háromszázestendős, a kaszinó konzervatív.

Csendes és konzervatív: ezzel már körülbelül mindent elmondunk a kaszinóról, a kaszinóról, amely prototípus, amely olyan, ahogy a képzeletben a kaszinók szoktak lenni. Kedélyes diskuráló hely, ahol ha nem is vidám pipaszó, de gomolygós szivarfüst mellett diskurálnak el az öreg urak, ahol évek óta mindennap ugyanazok a partnerek hívják le egymás alá az adukat alsóban, ahol egymáshoz szokott játékosok hívják a huszást a Paskievics-tarokkban: Hazárdjáték nincs a kaszinóban, öreg uraknak nincs hazard-temparamentumuk. De még a kommens-játék is kommensőbb a kommensnél, óvatosan és meggondolva játszik, lassan, tempósan. Renonsz évtizedek óta nem fordult elő, nem huz senki sem „mellé”, óvatosan és meggondolva hangzanak el a kontrák, ha pedig valaki olyan elbizakodott, hogy rekontrát kockáztat

meg, az már esemény, téma napokig, csak hogy ép be nem jut az évkönyvbe.

És még egyet: talán sehol, semmiféle társas-körben nem tisztelik egymást úgy a tagok, mint az aradi kaszinóban. Minden tag népszerű, minden tagot szeretnek, csak arról lehet szó, ki a legnépszerűbb, kit szeretnek a legjobban. De ez sem nehéz kérdés, ha szavazás alá bocsájtanak, hát százat egy ellen, hogy Urbán Iván báró megkapná az összes szavazatokat. A főispán a kaszinóban mindenkinek csak Iván bácsi, a fiatalabbak úgy tisztelik, becsülik és szeretik, mint apjukat, az idősebbek, mint édes testvérüket. Vagy talán még jobban. Mert arra már volt példa, hogy egy-egy istentől elrugázkodott ember haragot tartott saját apjával, testvéreivel, de hogy Iván bácsi iránt valaki a kaszinóban nem a legmelegebb ér-zéssel viseltetett volna, arra még soha.

Népszerűség tekintetében mindjárt a főispán mellett áll a kaszinóban Capdebo Géza nyugalmazott vezérőrnagy. Több, mint nyolevan éves, de még ma is tetőtől-talpig katona. Mikor néhány év előtt ezrede keresztül vonult Aradon, az ősz huszárbrigadéros felnyergelte lovát, eléjük lova-golt. El is defelíroztak a magyar huszárgyerekek öreg tábornokuk előtt olyan feszesen, olyan strammul, hogy a király előtt sem különben. Capdebo tábornok aztán lovon elkísérte jó darabig, a szomszéd községig kedves ezredét s úgy vett tőlük bucsut, mint aki messzi idegenbe küldi fiát. Capdebo bácsinak második otthona a kaszinó, minden délután pontosan ott van s pont félnégykor megkezdí tarokkpártiját partnereivel, Dániel

Lászlóval, Robicsék Gusztávval s Naszády Ivánnal, akik vele nemcsak korra, hanem frisseségre is versenyeznek.

A szomszéd szobában alsós folyik, szintén az öregek pártija: Szalay Antalt, Thomka ezredes és Parecz György nyugalmazott ügyész csatáznak szeliden egymással.

Az érdeklődés középpontjában a bridge-párti áll. A bridge-erők Urbán Iván báró, Bánhidya Antal báró, Breda Viktor gróf, Porcia Lajos gróf, Bohus Lajos báró, Baross Ferenc, Baross Zsiga és Schenk Ferenc.

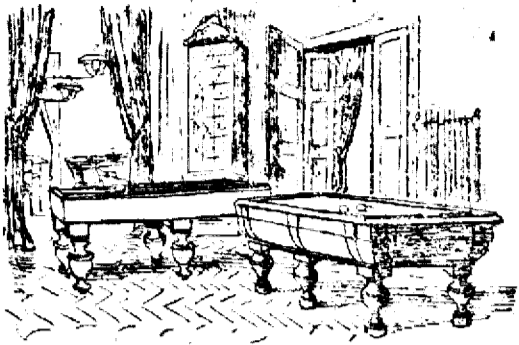
A tükör alatti asztal.

Vannak azután ugynevezett „vármegyei partik” is. A kályha melletti és tükör alatti asztaloknál — amelyeket itt képen is bemutatunk — sokszor kerülnek szembe a megye vezetői és miután a kaszinó nem vármegyei háza: itt nincsen semmi nehézség abban, hogy a főispánnak kontrát adjon a főszolgabíró. Schill József főjegyző, néha Dálnoki Nagy Lajos alispán is beülnek egy-egy partiba, amely azonban soha se veszedelmes, soha se kártya-csata, hanem szórakoztató, időt-töltő játék, amilyennek talán már csak igazán az aradihoz hasonló egy-két csendes, uri kaszinóban játszik a kártyát.

A következő szobát a „lármázók szobájának” hívják a kaszinóban, itt alsóznak természetesen nagyobb hévvel a „fiatalok”, Fábry Sándor dr., Koromzay Frigyes, Szalay Károly dr., Verzár István, Krenner Zoltán. Kedélyeskedve folyik a játék, mindenkinek megvan a „Spitznahme”-ja s egymást csak azon szólítják. A-körszakálás Verzár Istvánt például „szakálás keselyűnek” nevezték el, ebből „szakálás keserű” lett, majd tudja isten mi-féle metamorfózis útján keserű cett. Szalay Károly dr., aki a legnagyobb gonddal játszik, s aki bizony legtöbbször le is főzi a „partnereket”, a „rém”, a „cápa”.

Az eféle tréfákat itt intimusabbá teszi az a nagy közösség, amelyben a kaszinó tagjai, mint egy családhoz tartozók érzik együtt magukat. Nem esik a kaszinóban rossz szó, nincs itt ellentét, nincs bizony zaj sem: itt az a régi jó magyar társasélet él még, amely lehetővé teszi, hogy polit

kai ellenfelek jó barátságban élhessenek. Az a régi jó magyar társasélet, amelynek minden diszes, pompázatos klubokkal szemben ilyen régi, — úgy is mondják: maradi — kaszinók a megörzöi.

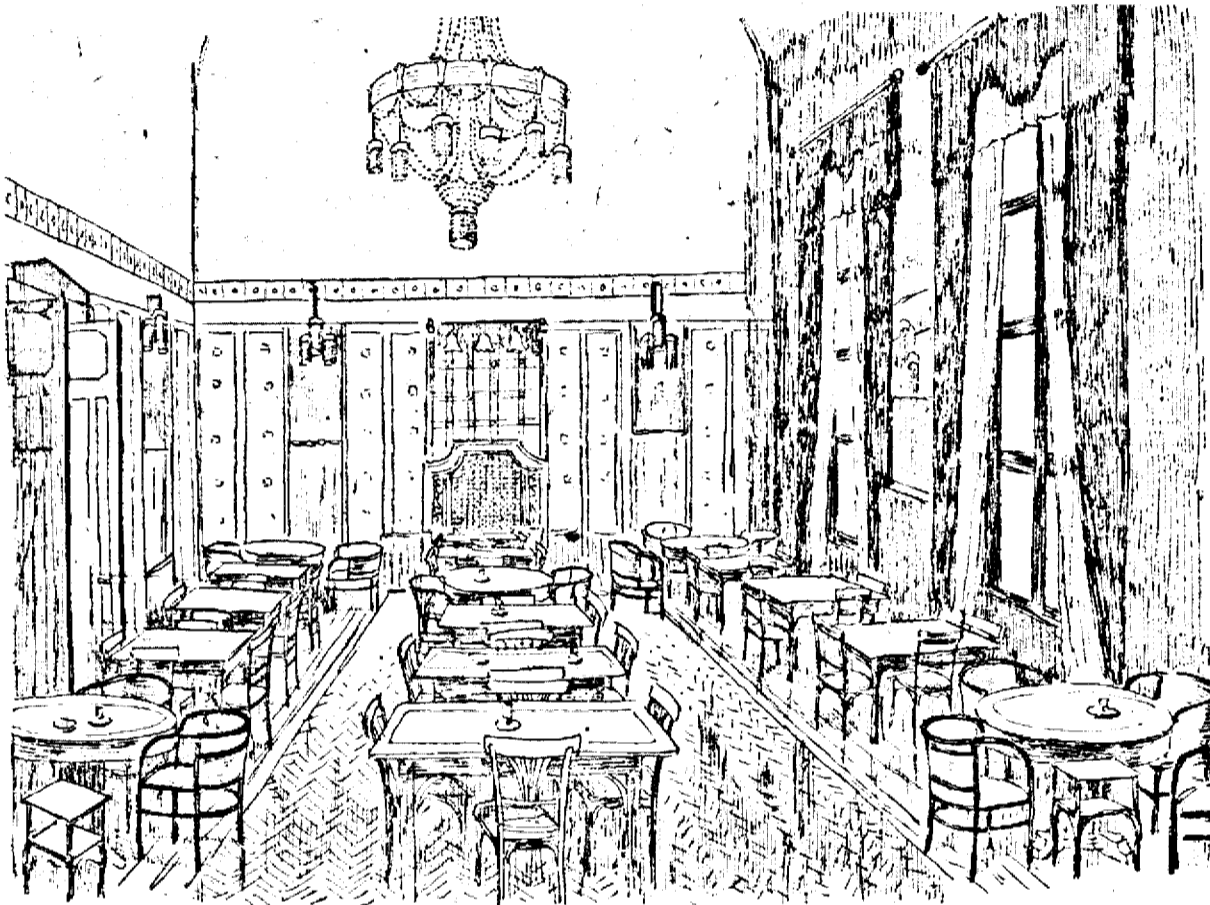
A billiárd szoba.

A kaszinóban ebédutáni élet is van, amely kettőkor felháromkor kezdődik, de igazában csak négy óra után kezdenek gyülekezni a tagok. A korán érkezők is ott találják már gyakran Parecz György nyugalmazott ügyészt, amint nyugodtan billiárdozik magában. Akik még a csendes kaszinóban is nagyobb csendet keresnek: azok bevonulnak a távoli olvasó szobába, ahol néhány süppedő angol körszék — ez a modernség még a konzervatív helyen is kedves — fogadja ölébe az olvasókat.

Negyed nyolc, fél nyolc után eloszlanak az olvasók, billiárdozók, kártyázók és bucsut vesz másnapig a kaszinótól a titkár is: Szathmáry István a Ferenc-téri polgári iskola igazgatója, aki itt is époly példás rendet tart mint iskolájában.

Különb en ez csak olyan beszéd: mert rendetlen kaszinótagot még nem láttak talán soha a Salac-utcai füstös falak...

„A Lloyd.”

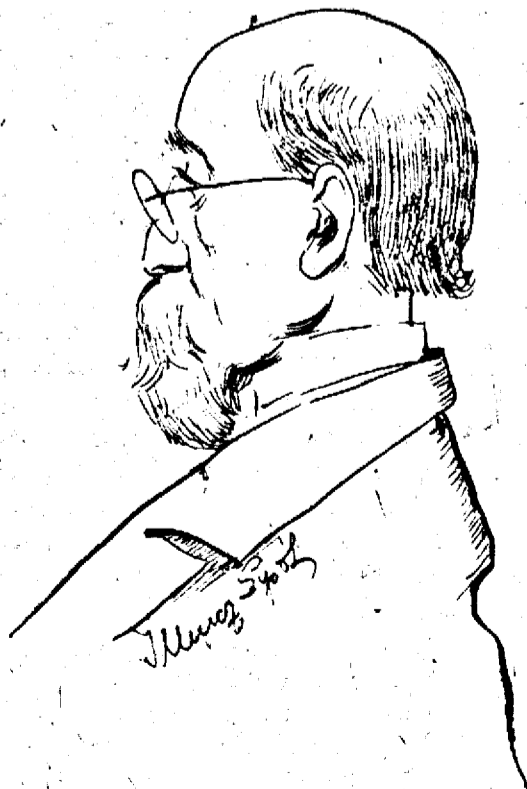
A nagyterem.

A Lloyd.. Ma már talán nem is név, nem is egy klub címe, hanem egész fogalom. Fogalom, amelyet száz szóval nem lehet megmagyarázni, de értékelteni ezzel az egygyel, hogy — Lloyd. Igazi klub: tágas, elegáns, de diszkrét berendezésű, kényelmes, igazi klub ahol mindennek csak az a rendeltetése, hogy a tagok jól érezzék magukat, igazi klub, amely el tudja feleltetni az otthont, sőt el is csábít onnan.

Valaha és tulajdonképpen kereskedelmi egyesülés volt a Lloyd. Hivatalosan ma is az, aminek dokumentálásaként vendégszerető házigazdája az aradi tőzsdének, de ma már azért inkább társaskör jellege domborodik ki s mint ilyen, az első Aradon. Első annyiban, amennyiben a Lloydban folyik a legintenzívebb élet, helyisége a legnagyobb, a berendezése a leg-elegánsabb és legkényelmesebb, s a legtöbb tagja van. Ügyvédek, kereskedők, orvosok, bizományosok, földbirtokosok, bérlők, hivatalnokok találkoznak nap-nap után s vitatkoznak az olvasóban, izgalmas alsós csaták után tartanak hadi Besprechungot a nagyteremben, dominóznak, vagy billiárdoznak.

Igen kérem, vitatkoznak, alsóznak, dominóznak, vagy billiárdoznak, de nem — bakkoznak. Vagy legalább is csak nagyon keveset. A magyar köztudatban — ezt nem lehet letagadni — a bakk és a klubok fogalma szinte asszociálódott. Pedig ez a közhit téves, a Lloydnál téves. A tagoknak csak igen kis töredéke

szokott hazárdjátékot játszani, olyan kis töredék, amelyet ellensúlyoz az a csoport, amely viszont soha még túl nem ment az olvasó, vagy billiárdterem, szóval még az alsós pártikig sem jutott el. A hazárdjáték, bakk, vagy huszonegyes, ugyszólván csak vasár- és ünnepnapon szórakozás, amelyet „Sontagsjügerek” üznek.

Délután negyedkettő-félkettő felé kezd népesedni a Lloyd. Egyike a legelső érkezőknek az öreg Bing Vilmos bácsi, a Lloyd örökös tiszteletbeli elnöke, aki mindennap pont fél kettőkor foglal helyet az olvasóterem asztalfőjén. Ki tudja, hány éve teszi fel ugyanazzal a mozdulattal ókulárját, keveri meg ugyanúgy feketéjét, olvassa a Pester Lloyd vezércikkét ott az asztalfőn, de az még soha sem történt meg, hogy avatatlan előbbérkező szentségtörően elfoglalta volna a helyét. Ha valaki csak közeledik is ebédután az asztalfőhöz, tizen is rászólnak ijedten:

— Az a Bing bácsi helye!

Háromnegyed kettőre, kettőre már minden hely, minden karosszék, a két kényelmes fauteuil is el van foglalva, s újságolvasás közben megindul a vita az aktuális aradi, vagy országos eseményekről. Nincs az a politikai, vagy városi kérdés s nincs az a pletyka, amely be ne vizitelne a Lloyd olvasótermében.

A szomszéd teremben a billiárdok hívei kibicelnek egy-egy mesterjátszmának, míg a nem dohányzók szobájában asztaltársasága élén Kell Lipót dr. viszi a szót. A nem dohányzó a színhelye a sakkpártiknak is, amelyeknek szintén igen sok a hívők a Lloydban.

Ebédutáni dominó, vagy tarokkpártik nem igen vannak s így a dominó és tarokk-szoba ilyenkor nagyjából üres, a nagytermet pedig a híres Spitz-féle hármass alsópárti és a lorumpárti dominálja. A lorum ujtás a Lloydban, mindössze talán fél éve játszik, de annál szenvedélyesebben. Egy-egy lorumpártit nyolctíz kibic vesz körül s olyan szenvedéllyel, annyi megértéssel, oly ambícióval beszélnek meg az egyes pártikat, az esélyeket, hogy ezzel a fáradsággal már az ország szénáját is rendbe hozhatnák.

Rengeteg teher és felelősség nehezedik egy-egy lorumjátékos vállára. A kibicék elképzelhetetlenül előjönnek s visszaélnék azzal, hogy ők nem tartoznak felelősséggel senkinek, nem vonhatja őket kérdőre senki. A kibicék azok, akik mindent előre tudtak, a kibicék azok, aki a szobán forgó pártit hasonlíthatatlanul jobban játszották volna meg. S ha netán egy-egy játékos tényleg hibát követ el, akkor jobb lett volna meg nem születni. A kibicék kara ráfordul:

— Hogy lehetett azt a makk tizest visszatartani?

— Miért nem adott a partnerének egy vöröset, hisz látta, hogy kért?

— Maga még ráért volna fiatal ember játszani! Maga még gyakorolhatná magát! Dél előtt úgy sincs egyéb dolga, játszon otthon egyedül lorumot!

Ha lehet hinni a saját állításának, akkor Vörös László dr. a lorum-matador. A délutáni lorumpártik végén csillogó szemekkel, mint Napoleon az austerlitz uttközet után szokta megjegyezni.

— Hát kell nekem lap, hát kell nekem ügyvédi iroda? Ma is huszonhat koronát szedtem el tőlük!

Máskor viszont savanyu arccal jegyzi meg:

— Nem esoda, hogy tönkre megyek! Hisz nem tudok annyit keresni, amennyi ezeknek elég. Ma is hat koronát szedtek el tőlem ezek a cápák!

Három órakor, mint valami varázsütésre tódulnak a ruhatárba a Lloyd tagok s negyed óra múlva nincs már fenn senki. Fél négytől fél ötig csend és nyugalom honol az összes termekben, fél öt felé azonban újból megélednek az asztalok.

A biliárdterem.

Elsősorban az olvasót keresi fel most is mindenki, ott alakulnak meg aztán a különböző pártik. Megnépesülnek az összes termek, az összes asztalok. Az első szoba alsósnak van fentartva, a második a tarokké. A kerek tarokk-asztal játékosai rendszeren Mellinger József, Stauber József, dr. Drechsler Henrik, Salgó Miksa dr., Bednitz Ákos, Farkas Ferenc, dr. Kuttu Frigyes. A tarokk elszánt terribleje Vajda Feri, akinek könnyebb a lelke, ha ravaszdondorlattal partnernek kijátszva magát, be tudja ugratni a felvevőt egy-egy pagát ultimóba, amelyet a kéj bizonyos nemével kontráz meg azután.

Az olvasó.

A következő szoba a dominó dominiuma. Itt vivnak véres párharcokat egymással Montag Manó és Czukor László, vagy Steinhardt Mór dr., a Lloydnak tekintélyében és népszerű Mózsi bácsija s Montag Manó. A főnyeremény nem okozhat nekik nagyobb örömet, mintha ellenfelük dupla nyolcasát kizárhatják.

A nagyterem minden asztalának meg van a napi rendes társasága. A középső kerek asz-

talnál például a Lloyd legkomolyabb játéka folyik, a história hármass-alsós párti tudományos, mondhatni történelmi materialisztikus filozófiai alapon. A résztvevők Pálmai Lajos dr., Rosenberg Miksa dr. és Schreiber Vilmos dr. talán nemcsak Arad, de Délmagyarország és a kapcsolt részek legjobb alsós játékosai. Hibát, gixt, vagy pláne Isten ments, renomzot egyik sem csinál, mindegyik párti mesterjátszma s majd ha az alsósnak is ép úgy meg lesz a rovata a lapokban, mint a sakknak, világ lapokban majd gyakran olvashatni fogják:

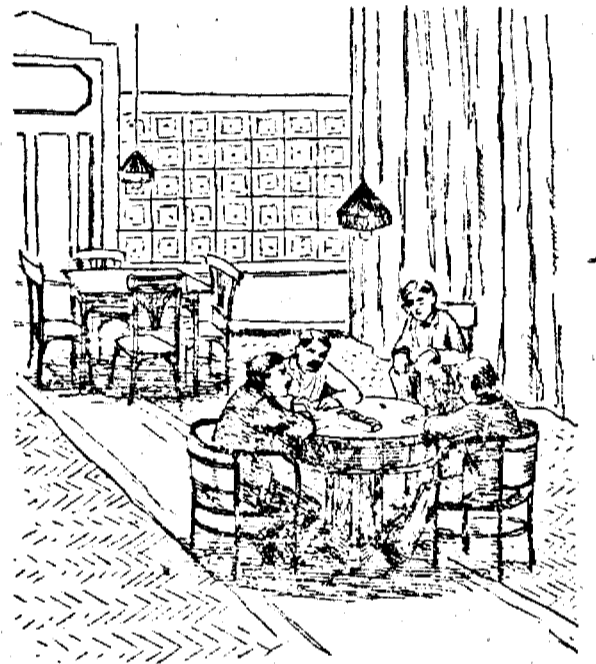
„Világos... vagy pardon, Pálmai Lajos dr. indul zöld nyolcassal.“

Habár nem ilyen magas tudományos alapon, de szintén neves alsós pártik, amelyeket Weisz Márkus szokott Basch Simonnal vagy Tenner Pepi Deutsch Arthurral vivni. A sarokban egyik kerek asztal a ferblíé. Szolid, koronás vizivel megy a játék pontosan hat órától fél nyolcig s mióta a Lloyd fennáll, nem volt még rá példa, hogy nagyobb differencia lett volna. A legszenvedélyesebbek itt is, most is, a lorumjátékos Nemes Zsigával élükön. A multkoriban megtörtént, hogy Montag Manó hat korona nyolcvanért eladta a lorumját Kell Lajosnak s mintán eladta, meg is nyerte, még hozzá duplán. A lorumjátékosok hetekig tárgyalták ezt a nevezetes eseményt, amely mellett még az orosz mozgósítás is eltörpült, sőt egyik frakciójuk mozgalmat indított, hogy a társulat évkönyvében is említsék fel ezt a lorumszenzációt.

Az asztaloknál hol itt, hol ott kibicel a Lloyd rendkívül népszerű igazgatója, Vörös Henrik. Ha a játéknál valami vitás, az ő szava döntő, az ő véleménye megfellebbezhetetlen ítélet. Vörös Henrik a lelke a Lloydnak, mintaképe a klub igazgatóknak, maga az agilitás, az önfeláldozás, a tevékenység, az előzékenység. A tagok kényelmére, a Lloyd érdekében mindent megtesz. Nem is kell indítvánnyal előlépni, csak gondolni valami újításra és már meg is van.

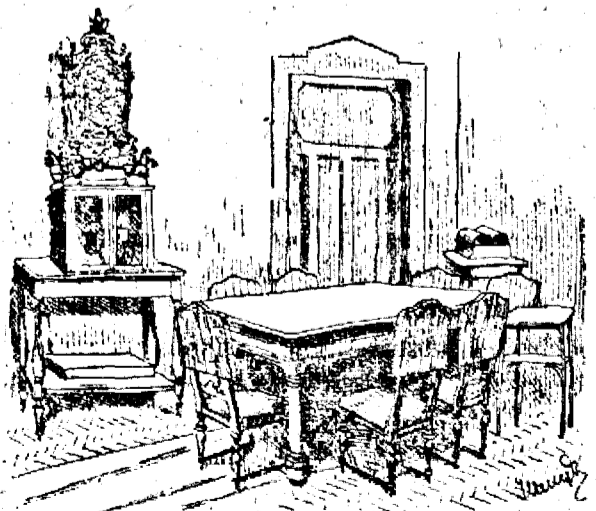
A nagyterem melletti szoba részben a tőzsdé-é. Itt van elhelyezve a tőzsdébizományosok számtalan fióku szekrénye, itt alakul ki az áprilisi buza aradi ára ab áruraktár. De csak részben a tőzsdéé, részben pedig... nos igen, részben a bakké. A bakk ugyan nem túl komoly, nem túl veszedelmes, nem túl nagy, de mégis csak bakk. „Népbankok“ járnak, vagyis olyanok, amelyek ellenében egy koronától felfelé minden összeg tehető s csak ritkán mondják ki az „ötös egységet“, amely konventikulum értelmében öt koronánál kisebb s öttel nem osztható tétek nem tehetőek.

A játékot három csomag kártyával játszik s a kártyák koporsóban vannak. Ez a körülmény a legmesszebbmenő kombinációkra ad alkalmat s a legelrugaszkodottabb theóriák melegágya. Vannak, akik tudományos alapon játszik a bakk-ot, például négyre megállnak, hogy a „paklit“ javítsák s diadalittasan néznek körül, ha így a coup-t megnyerik. Ha ellenben elvesztik, a kibicék méltatlankodnak!

— Hogy lehet így játszani? Ha bevág, a feje sem fáj!

A kis szobából egy másik, még kisebb szobába nyílna az ajtó. Ezt a szobát, tudja isten miért, „tizenhatosnak“ hívják. S az ajtó azért nyílna csak, mert rendszerint nem nyílik, be van zárva. A szoba hétköznapi foglalkozása: tőzsdeterem. Itt vesznek és adnak minden ked-

A 16-os.

den és pénteken áprilisi buzát, meg májusi ten-
gerit. A szobában külön párnázott telefonfülke
van, hogy a tőzsde tagok bármikor közvetlen
érintkezésbe juthassanak a budapesti börzével.

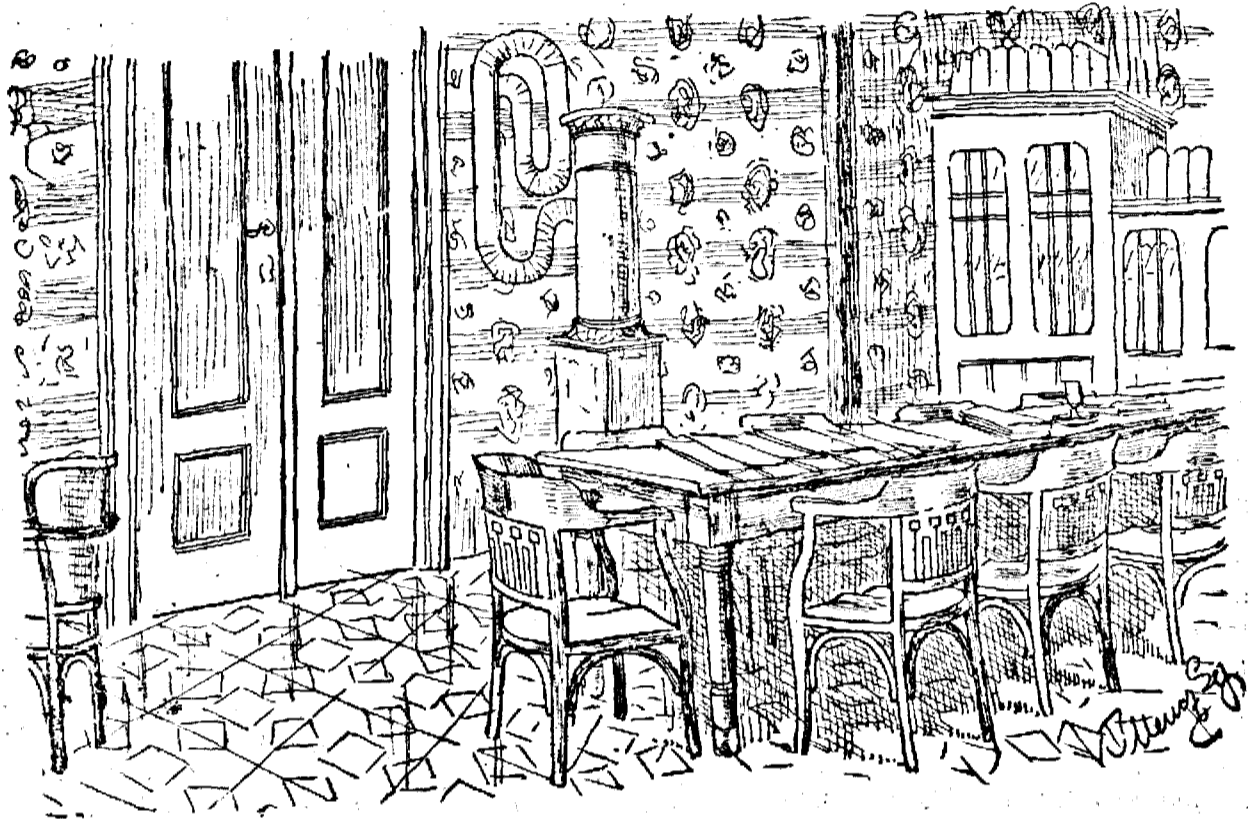
Ezt a szobát — a szabályok értelmében —
bizonyos összegért társaságok bérelhetik egy-
napra, akik kibicek, nézőközönség nélkül akar-
nak ott játszani. A legenda azt tartja, hogy
néhanapján komoly és véres kártyacsaták foly-
tak ott. Hogy mi igaz ebből, azt nem lehet
tudni, a tizenhatosból nem szívárogo ki hang.

Ebben a szobában tartják különben a vá-
lasztmányi üléseket is. Az a misztikus, kettős

félhenger fedelű dobozféle, ami a rajzon is lát-
ható, a fekete és fehér szavazatok befogadására
szolgál. De hát ez ugyyszólván csak formalitás.
Az alapszabályok is, a választmány tagjai is
rendkívül liberálisak s így a Lloyd történeté-
ben alig fordult elő, hogy tagfelvétel felett
„sötéten“ szavaztak volna.

Mint a többi aradi társaskörben, a Lloyd-
ban is megszűnik nyolc óra után az élet. Min-
den évben tettek kísérletet, hogy a klubban
meghonosítsák a vacsora utáni összezejöveleteket,
de az akció támogatás hiányában rendszerint
elaludt.

A Katolikus Kör.

Az olvasó terem.

Amikor néhány év előtt az Aradi Autonom
Katolikus Kör megalakult, valami kis idegen-
kedéssel fogadták a már meglevő Klubok az
új kört. Mert hiszen minnek is? A Lloydban,
meg a Kaszinóban elhelyezkedhet mindenki,
az egyszerűbb emberek is megtalálják a helyü-
ket a kisebb társaskörökben, mire kell egy új?
Azonban ez a kis berzenkedés nem tartott so-
kaig; ma már egészen el is felejtették és azóta
egészen jól megférnek egymás mellett a régi
Klubok meg az új. Ebben kétségtelenül része
van annak, hogy a Katolikus Kör sokkal bé-
késebb, felekezeti kérdéseket nem zavaró, nem
bolygató életet folytat.

A Széchenyi-utcai hosszú földszintes ház-
ban, amelynek ormáról nagy elvívve fehér és
sárga mezős pápai zászló is lobog, mégis igen
sokban különböznek a rendes Klubélettől a szo-
kások. A Lloydban, Kaszinóban már oszladoz-
nak este hét óra után az emberek, befejeződnék
a legmakacsabb partik, a Katolikus Kör látó-
gatói kitartóbbak, akárhányszor még kilenc óra
felé is világosak a termek, kavargó bennük a
szivarfüst és hangos a beszéd. Természetesen
itt is kártya, billiárd, dominó, sakk szórako-
ztatja még a beszélgetőket, de a játéktérme-
ketekedik látogatottság dolgában az olvasószoba,
amelyben az „Alkotmány“ jelenléte mutat rá a
kör címében is foglalt megkülönböztető kato-
likus jelzetre.

A klubélet tanulmányozója érdekes megfi-
gyelést tehet a három nagy aradi klub helyisé-
gében. A Lloyd a modern, kicifrázott világ,
ahol minden diszes, ragyogó, káprázatos, és
modern technika vívmányában gazdag: még a
meleget is központi fűtés adja. A Kaszinó: öre-
ges, kényelmes, meleg fészek, melyben ósdi,

átfűt és megbarnult eszerépkályhák döntik a
meleget. A katolikus kör ezek mellett egy-
szerű polgári otthon, amelynek a fűtésből jó
nagy és kaeskringós csövel ellátott vaskályhák
jutottak. A kályhák példázata véletlenül csak-
ugyan illik is a körre. Otthoniasságában megvan
az, amit polgárinak szoktak mondani.

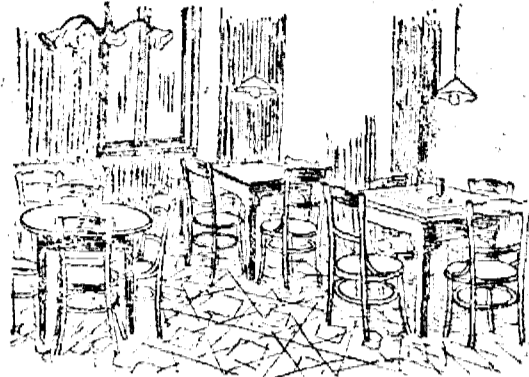

Amikor Lakatos Ottó rendfőnök, a Kör egy-
házi elnöke végigmegy a termeken, mintha egy
nagy családban találná magát, olyan összetartó,
megértő, barátságos a hangulat a kör tagjai kö-
zött. Apróbb tréfák, csipkelődések nem marad-

nak ugyan el, különösen a tanárok és nem ta-
nárok csoportja ingerkedik olykor-olykor. A ta-
nárok szívesen ülnek együtt egy-egy negyed-
órát valamelyik szögletben és megbeszélnek az
újabb eseményeket. Megjelenik köztük Gúta Jó-
zsef igazgató is és a tanári társaságba csábitgat-
ják Told Orbán vármegyei főlevéltárost is:

— Hiszen te félig mégis közénk tartozol:
ha már ott is hagytad a tanárkodást.

Tekintélyes a kör tagjai közt a jószágigaz-
gatósági tisztviselők száma. Nagy Orbán dr. ne-
vét hallhatni köztük legtöbbször. — Ő a kör
háznagya és mindig gondolkodik valami újítá-
son, érdekességen.

A játékasztalok.

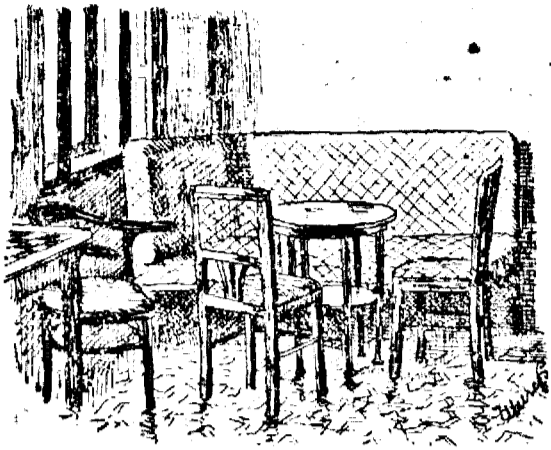
Az újítások nem mindig Nagy Orbán dról
erednek, de viszont a más eredetű újítások nem
mindig szerencsések. A jószágigazgatósági tagok
közül kreáltak például a rulettet, amelynek az
egyetlen haszna — ime még a rossz is jóra
fordul — hogy az elnökválság és más bonyal-
dalmak elmúltával olyan igazán vezetőszerpre
hivatott és népszerű egyéniségű elnököt kapott,
aminő Urbán Péter báró.

Urbán báró elnöki székfoglalója óta a
Katolikus Kör nemcsak a belső életében, ha-
nem különösen a kifelé is mutatkozó tevékeny-
ségében megnövekedett. Ha egyebekben min-
denki a maga körének elsőbbségét vitatja is:
abban az egyben feltétlenül fölülte áll a másik
két nagy társadalmi egyesületnek a Katolikus
Kör, hogy a kártya és olvasószobákon túlmenő
és a szorosán vett körtagoknál szélesebbre ter-
jedő körnek tud szórakoztatót, élvezeteset adni.
Lakatos Ottó és a vezetőség minden egyes
tagja fáradhatatlanul működik azon, hogy iro-
dalmi szerdák, böjti felolvasások, farsangi tea-
esték, műsoros multságok adjanak szellemi
táplálékot, kellemes szórakozást az aradi kato-
likus társadalomnak. Az idei télen rendeztek
felolvasó-délutánokat a kulturpalota nagytermé-
ben, műsoros tea-estéket a Központban, liceumi

előadásokat a liceum nagytermében, bibliai élőképeket a színházban. Mindezt nagy és igazi sikerrel. Ez a sokoldalú munka kell, hogy tiszteletre és elismerésre bírja a Katholikus Kör ellenségeit is — ha vannak ilyenek.

Sokat szeretnek beszélni a Kör politikai és városi szerepléséről.

— Ezt is a Katholikus Körben szeretnék így!

— A Katholikus Kör X. Y. jelöltségét támogatja!

Ilyesféle beszédek hangzanak városi közgyűlések előtt és akik így beszélnek, azt szeretnék elhitetni, hogy a Széchenyi-utcai körhelyiségben ki tudja milyen sötét sarkokban szövik az intrikákat.

A sötét sarkok azonban, mint a fenti képen is látható: kedves, kényelmes, meghitt szögletek, amelyek beszélgetésre, pihenésre csábítanak, de nem összeesküvésre és ha akármelyik szögletét megkérdeznék a körhelyiségnek, bizonytalannal egyik se hallott még fennállása óta komplottot, összeesküvést, harsi készülődést s a Katholikus Kör csak olyan vidám, jóhangelű, nem politizáló és nem jelölgető klubja Aradnak, mint a többiek.

Szerelmem a háremben. (Hogyan gondolkoznak a török asszonyok?) Egy volt odalisk könyve.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad április 12.

Abból a titokzatos világból, amelyet háremnek neveznek, lassan csak kevés marad meg. Szegény lett Törökország: rendelet parancsolja már a császári hercegeknek is, hogy ne tartsanak nagy és ragyogó háremet. Az utolsó időkben sok minden megváltozott a török birodalomban és a háreméletéről is mint letűntről fog beszélni nemsokára az a könyv, amelyben Szalik Haid herceg egyik igen művelt, európai izléssel és szellemmel nevelt hölgye: Demetra Vaka írja meg a háremélet lelki intimitásait.

A könyv egyik érdekes részlete elmondja, hogy — Demetra, serdülő korában, egy Dzsimsa nevű igen előkelő oszmán lánnyal tartott barátságot. Ez a lány kiválóan gondos nevelésben részesült, sokat olvasott s különben is gondolkodó, elmélyedő természet volt. Leánykori beszélgetéseiből Demetra visszaemlékezett Dzsimsa némely különös vélekedésére szerelméről, a nők rendeltetéséről és egyebekről, a mik akkoriban izgatták fiatalos fantáziájukat. Dzsimsa efféle elveket vallott:

— A szerelmemnek nincs köze lelkünkhöz és gondolkodásunkhoz, mert a szerelmem egyedül érzelmeink megnyilatkozása... Szerelmünk mértéke testi jólétünkötől függ. Mikor a férfi szeret, nem nézi, hogy az a nő jó e, rossz-e, egyszerűen megkívánja. A nőt pedig ösztönei vezetik, mint az állatot.

Most aztán, hatévi távollét után, Demetra felkereste hajdani barátnőjét. Dzsimsa azóta persze férjhez ment és a negyedik felesége volt Törökország egyik legelőkelőbb férfianak, kinek, a régi rezsím legutolsó napjáiig, igen fontos politikai szerepe jutott.

A két nő viszontlátása nagyon szívélyes volt.

De Dzsimsa nem tudta elfojtani ezt a megjegyzését:

— Nagyon megváltoztál, kis virág. Amerika megrabolta fiatalságodat. Most majd sokáig itt maradsz nálam, s visszaszerezünk, a mit az évek leloptak orcádról.

Aztán behívta egyik rabszolganőjét:

— Kondzsé, — mondta neki — nézd, ez lesz az új urnőd. Jól nézd meg. Régebben igen szép volt, s akarom, hogy megint az legyen. Legyen rá gondod!

A szolgálóleány csakugyan szívére vette a parancsot. Fűrösztötte, balzsamokkal kengette, szépítőszerekkel kendőzte a vendéget. Demetra hagyta. Az ő szemében az volt a fontos, hogy minél tovább maradhasson e bizarr környezetben, a hol négy hitves vetélkedett a közös férj szerelméért.

A háremhez magas kőfallal bekerített kert tartozott, s ez az illatokkal, tarka virágokkal tele kert volt estidőn a négy feleség s szolgálónők kedves tartózkodási helye. Az asszonyok gyepágyakra heveredtek, a szolgálónők virágokat hintettek el körülöttük, mások muzsikáltak s énekszóval kísérték a zenét. Virágillatok és édes melódiák töltötték be a langyos nyári esték levegőjét.

Az első feleség, Valide asszony dirigálta a házat, a másik három hitves neki engedelmességet. Odalenn, a kertben merengven, többnyire szintén Valide vitte a szót. E nyáresti beszélgetéseket különös érzékiesség lengte be! a török asszonyok a természet csodálatát is bizonyos erotikával gazdagítják:

— Nézzétek a lenyugvó napot! — kiáltott fel az egyik. — Hogy siet! Siet, mert türelmetlen, hogy minél előbb itthon legyen s karjába vehesse feleségeit!

— Nézzétek, most nézzétek, — lelkesedett a lenyugvó nap elé mutatva egy másik. — Csókkal bucsuzik a hegyek tarajától. És a hegyek belepírulnak! Megremegnek a gyönyörűségétől.

— Mashallah! Mashallah! — örvendezett valamennyi asszony, csókokat hintvén az eltűnő égitest felé.

Kevéssel utóbb, Valide asszony intésére felkeltek az asszonyok, hogy visszatérjenek a palotába. Szolgálónők és eunokok összeszedték a párnákat, kendőket s vitték őket urnőik után. „A palota — írja Demetra — egy csuf és óriási épület volt, inkább gyárra, mint gazdag rezidenciára emlékeztető. Kilencven szobából állt, ebből huszat a ház ura foglalt le, a többi a hölgyek lakásául szolgált. Az egész első emeletet Valide, az első hitves lakta, míg Dzsimsa, a negyedik hitves a legfelső emeletre szorult. Az épület asszonyháznak minden emeletét külön folyosó kötötte össze a férj lakosztályával, úgy, hogy a férj a többi feleségetől észrevétlenül tüntethette ki kegyeivel azt, aki szívének épen kedves volt.

A férj — Szaid pasa — minden tekintetben ragaszkodott az oszmán tradíciókhoz. A hagyományok tisztelete érzett meg a ház egész belső berendezésén, lakóinak életmódjában. Az asszonyok török módra öltöztek. Egyébként pedig ők maguk is vigyáztak, hogy semmiben ne vétessenek az első hitvesnek, Valide asszonynak kijáró tisztelet ellen. Ebednél az asztalfőnél Valide asszony ült, tőle jobbra a második, balra a harmadik feleség, míg Dzsimsa az asztal másik végén, az első hitvessel szemben foglalt helyet. A házban a legteljesebb egyetértés uralkodott a nők között, féltékenység, irigység nem epesztette őket. Éltek együtt boldogan, még a testvérinél is gyengédebb, meleg érzelmekkel egymás iránt.

Egy este Demetra és Dzsimsa hosszan elbeszélgetett.

— Hogy tudod megosztani férjedet, akit szeretsz, három másik társnóddal? — kérdezte a vendég.

— Tévedsz, édes kicsikém, — felelte a török asszony. — Mi nem osztjuk meg férjünket, mert hiszen amit egyik asszonynak ad, azt nem adhatja soha a másiknak. Mindig mulatok rajta, ti európai nők milyen nehezen értitek meg a férfit. A legborzalmasabb megaláztatásokat eltűritek, hogy megmaradhassatok férjetek egyetlen feleségének. A férfi más, mint a nő, aki egész lenyegében és légsorsorban: anya. A férfi a természeténél fogva polygam és kell, hogy természete szavára hallgasson. Hol annak erzi szükségét, hogy több nőt szeressen, hol hogy az államügyeknek szentelje magát, máskor a karrier vagy a hivatás szeretete lobog fel benne. De legyen bárhog: egyetlen szerelmem nem elég hozzá, hogy lefoglalja. És mivel a férfi

természetében rejlik, hogy több nőt szeressen, ami szent törvényeink szerint hitvesévé teheti ezt a több nőt. Szereti őket, tiszteli őket, s valamennyi feleségétől származott gyermeke viseli az apa nevét, s osztozik az apai vagyonban. De mi történik nálatok, a ti erkölcesetek szerint? A férj több vagy kevesebb botrány árán mellőzi feleségét, vagy szabadulni igyekszik tőle, hogy második feleségét elvehesse. Az első valami kis pénzzel elégíti ki s az első ágyból születet gyermekek az apjukat vesztik. Ha az első hitves nem egyezik bele a válásba, a férj esetleg pokollá teszi életét vagy szabad életmódot folytat... Vagy szeretőt tart s e második, nagy szerelemből származott gyermekei társadalmilag s a törvény előtt meg vannak beleyegezve.

Dzsimsa mélységes undorral beszélt az európai morálról. Társnője most szavába vágott:

— Szépnek, jónak találok a nálatok divó többnejűséget, mert kegyence vagy az uradnak. De mit szólnál hozzá, ha férjed holnap újra megnősülne, s nálad szebb, fiatalabb feleséget hozna házába?

A török asszony elmosolyodott. Csendes boldogság derűje áradt el rajta.

— Oh, édes, te nem értesz bennünket! Hozzon a férjem akár még tíz asszonyt a háremébe, ezzel nem változik semmi. Azért én mégis és örökre megmaradok az ő Dzsimsájának. Tovább is szeretni fog magamért, a lényemért, a szerelmemért, amellyel változatlanul leszek iránta és a gyermekeinkért, amelyekkel megajándékoztam.

— De Dzsimsa, nem lenne-e férjed szerelme mégis tökéletesebb, ha egyedül téged szeretne? Ha egyedül te töltened be minden érzését?

— Édes kicsike, nem ismered az életet. Hiába lennél a világ legtökéletesebb asszonya, mégsem lehetsz minden, igazán minden a férjed szemében. Allah ilyeneknek teremtette őket. Ilyenek ők mind és akik közülük mások, hajítófát se érnek. Mert azok nem is férfiak.

— És a nők, Dzsimsa? Azoknak elég egyetlen férfi az egész életre?

— Elegendő. A nők mások, mint a férfiak. A nők: első sorban anyák. Érzelmek serlege betelt azon a napon, mikor anyákká lettek. Attól fogva minden igyekezetük, becsvágyuk, szeretetük a gyermekük felé igazodik...

Néhány héttel utóbb Demetra feltűnő változást figyelt meg barátnőjén. Még sokkal komolyabb, elgondolkodóbb volt, mint azelőtt. Valami titokzatosság érzett meg viselkedésén. A vendég sokáig fagatta. Végül a török asszonynak vallomására nyílt az ajka:

— Demetra, a miért sokat tanultál, azt hiszed, tudsz is már mindent. Pedig épp oly keveset tudsz a világról, mint az én öklömnyi fiam. Haddottabbnak hiszed magad nálam, pedig elmaradottabb vagy. Az élet bizonyos rejtelmek, melyekről fogalmad sincs még, előttem nem titkok többé. S e titkokat fogod megismerni addig, míg nem szeretsz, s míg oda nem adtad magadat valakinek. Aztán...

Most keresztbe fonta mellén a karját, arca megszentelt-kifejezést öltött. Barátnője felé hajolt s remegőn, melódikus hangon kezdett beszélni róla, hogy anyának érzi magát.

— Anyává lenni! Látni gyermekünk kicsi, rózsaszínű ajkát, melylyel életet merít a tulajdon anyai testünkből...

Ég felé emelte kezét.

— Oh, Allah, mennyi jóssággal vagy szolgálónőid iránt!... Nem, Demetra, hidd el, a könyvek soha sem tudnak úgy megtanítani az életre, mint a férfi és a gyermek. A könyvek talán táplálni tudják a szellemet, de elszikkasztják a szívet — már pedig az emberiségnek szíve által kell élnie...

Demetrát meglepték ezek a kijelentések. A régebbi felfogásra figyelmeztette Dzsimsát.

— Valamikor azt hitted, a szerelmem csak az érzelmeim játéka...

Azóta megváltozott a véleményem. Az ember másnak, jobbnak érzi magát, mikor Allah gyermekkel áldotta meg. Nyugalom lepi el érzelmeinket, melyek most háttérbe szorulnak s nem uralkodnak el többé érzelmeink fölött.

Aztán komor hangon hozzátette:

— A nőnek nincs lelke. Mert ha volna neki, akkor lelki művelésével tölténé minden idejét, megfeledkezvén róla, hogy azoknak szentelje magát, akikbe neki kell lelket adnia.

Eltűnődve folytatta:

— A nő egyetlen gondolatból faragott lény,

és megszemélyesítője az önfeláldozásnak. Hiszen hogy az életet megismerjük, előbb másoknak kell életet adnunk. Adni és adni mindig: ez a hivatásunk: adni anélkül, hogy viszonzást kérnénk érte. A nő, aki ad, önmagát emeli fel és megneemesedik, a nő aki kap és elfogad, nemét aljasítja le...

Ujságírói stiklik.

(On ne revient jamais...)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, április 11

Szomorú szívvel vidám történeteket akarok írni. — Szomorúan, mert holnap, az illatok hónapjának tizenkettedik napján, husvétnek ragyogó hajnalán porba hull egy szép, izmos ember csillogó szemekkel ékesített feje: lefejezik a magyar sajtót. Felállítják a Rand guillotinját és április 12-én rázuhan a bárd a magyar sajtó bűnökkel terhelt gyönyörű fejére. Ettől a naptól fogva a magyar ujságok is épp olyan szabványos, épp olyan rendes, de épp olyan száraz krónikásai lesznek az eseményeknek akár az osztrák, vagy a német lapok. Az ujságíró rendes polgári életet élő hivatalnok lesz s csak abban különbözik a városházi, vagy a vármegyei tisztviselőktől, hogy a „hivatalos órái” délutántól éjfélig tartanak.

Megilletődött szívvel bucsuzunk az izgalmas, a nagyszerű meglepetéseket tartogatott, bohémos könyvelésűekben bővelkedő ujságírástól s szorongó érzéssel várjuk az új órát, amelyben nincsenek stiklik, nincsenek kedves finom raffinériák, hanem csak paragrafusok vannak; nincs verseny, mert a zsurnalisztikai ambíciót gyorsan lehűti a fogház hűvös levegője, Most, amikor átugorjuk a két kort elválasztó határárkot, lélekben akarjuk átélni a mult minden — ma már tilos — izgalmaikat, vágyat feszítő derűs rakoncátlanokait. Ma még szabad megírni is ezeket, de holnapután valószínűleg büntetés jár, ha ezekre — gondolunk is. Husvét után például már nem szabad megírni a bűnpörököt mindaddig, amíg főtárgyalásra nem jutnak. Kivételes esetekben szabad előbb is írni, ha a vizsgálóbíró, az ügyész, vagy a törvényszéki elnök külön engedélyt adott erre. Az engedélyt az ujságírónak bélyeggel ellátott kérvényben kell alázatosan instálnia, de a szigorú hivatalos férfi minden indoklás nélkül megtagadhatja azt. Ezelőtt egyáltalában nem kérdztük, hogy szabad-e valamely hivatalos okiratot közölni, s nem kértünk engedélyt annak közreadására, hanem megszereztük úgy ahogyan tudtuk.

Ma Aradon működik az az ujságíró, aki nyolc esztendővel ezelőtt Szegeden dolgozott s nagy tudósításokat írt P. A. makói tanár esztéről. A különködő professzorról elhíresztelték, hogy lilimokat tipor a poros Makón. A tulbuzgó csendőrség erre őrizetbe vette és értesítette az ügyről a szegedi királyi ügyészséget. Szegeden izgatottan várták: milyen állápontra helyezkedik az ügyészség? Elrendeli-e a tanár fogvatartását? Az ujságírók hiába kopogtattak Kovács Rókus ügyész ajtaján: — elutasította őket.

— Az ügyészség végzése elkészült már ugyan, de még most van leírás alatt a fogházban. Csak holnap vagy holnapután adhatom ki a végzést.

Az ujságírók lehangoltan távoztak. Az egyik azonban visszament és bement a fogházba, ahol az irodában a foglyokkal másoltatták az ügyész végzését.

— Az ügyész ur megbízásából jövök — mondotta a hírlapíró ártatlanul — engedélyt adott, hogy a végzést leírjam.

A foglyok gyanútlanul engedték meg az okirat lemásolását. Az ügy megérdemelte a fáradságot; az ügyészség végzésében ugyanis elrendelte a tanár fogvatartását. Az ujságíró ezzel a szenzációval megelőzte összes kollégáit.

Egy másik aradi ujságíró — aki azóta Budapesten tölt be szép pozíciót — a Krivány ügy alkalmával megtudta, hogy Meszlényi ügyész valami fontos indítványt tett. Megkérte a szigorú ügyészt, engedné meg az irat lemásolását.

— Jó — mondta az ügyész — de kijelentem, hogyha az okmányon egy picike piszkot is hagy, akkor többet nem tesz be ide ujságíró a lábát

— Oh, kérem — mentegetőzött az ujságíró — nagyon fogok vigyázni.

És a szomszéd szobában nekiült az irat lemásolásának. Jó óráig dolgozott a szenzációs cikkeken, amikor valaki bedugta az ajtón a fejét: Benedek Árpád volt, a konkurrens lapszerkesztője.

— Hallatlan — mormogta dühösen az izadva dolgozó riporter — hát már ez is megszagolta a dolgot.

A szolgál is bejött és érdeklődött: nem készült-e már el a másolással?

— Az ügyész ur oda akarja adni a másik szerkesztő urnak is.

Az ujságíró kiküldte a szolgát s azt mondta: pár perc múlva bejöhet az okiratért. Amikor egyedül maradt a hírlapíró, az ügyészi irat legelső oldalait végigöntötte tintával. Azután becsöngette a szolgát és az iratot beküldte az ügyésznek. Amikor Meszlényi megpillantotta a pacnit, éktelen dühre gerjedt és küzente Benedek Árpádnak, hogy semmi szín alatt se adhatja oda. Persze másnap csak az ötletes hírlapíró lapjában volt olvasható a Krivánra vonatkozó szenzáció.

Egy elevenen szerkesztett fővárosi napilap szerkesztőségében eddig napos szokás volt, hogy telefonhoz kérettek vidéki főispánokat és alispánokat.

— Halló! — mondta az ujságíró — főispán ur van ott?

— Igen.

— Itt a belügyminiszter ur excellenciája megbízásából X. miniszteri tanácsos. Kérem, hogyan áll annak az állítólagos árvaszéki visszaélésnek az ügye? A parlamentben interpellálni fog az ellenzék, szükség volna a legpontosabb adatokra.

— Majd ma este fölutazom Budapestre s személyesen...

— Főlöszleges — szól előkelően az ujságíró — azonnal szükségünk van az adatokra.

— Parancsára, méltóságos uram.

A főispán, vagy az alispán pontosan elmondja az ügy minden részletét. Az adatok természetesen még azon a napon megjelennek a lapban és a vidéki alispán csodálkozva csóváltatja a fejét olvasva a cikket:

— Hallatlan, hogy elfecsegnek a sajtónak mindent abban a miniszteriumban...

Amikor Hadik János gróf volt a belügyi államtitkár, híre terjedt, hogy a szocialista szakszervezeteket feloszlatják és vagyonukat elkoboztatják.

Az ujságok semmit se tudhattak pontosan a dologból, mert a belügyminiszteriumban féltve őrizték a titkot, a rendőrségen pedig egyedül csak Boda Dezső főkapitány tudott róla. Az előbb emlitett lap szerkesztőségéből a rendőrségre telefonáltak:

— Itt gróf Hadik államtitkár — szól a rideg hang — kérem összekapcsolni Boda főkapitány ural.

Az ujságíró oly pompásan tudta utánozni az államtitkár beszédmodorát, hogy megtévesztette vele a főkapitányt.

— Megtörténtek már az előkészületek a szakszervezetek feloszlatására? — kérdezte a gróf.

— Igen is, méltóságos uram, minden rendben van, már intézkedtem...

És a többi. A főkapitány szépen lereferálta, hogy milyen intézkedéseket tett a szocialisták ellen.

Aradon is történt hasonló dolog, de nem sikerült úgy mint a budapesti kollégának. Titokzatos bűntény történt egy aradmegyei községben. Egy aradi lap felhívta telefonon a községi jegyzőt és adatokat kért tőle.

— Sajnos, még nem mondhatom el az ügyet. Ma még hivatalos titok. Csak pár nap múlva.

Fél óra múlva ismét fölszengették a jegyzőt.

— Halló, itt Schill József vármegyei főjegyző beszél. Kérem, jegyző ur, mondja el nekem azt az érdekes ügyet. A lapok nagyon ostromolnak érte engem.

— Sajnálom, szerkesztő ur, nem mondhatom el.

A jegyző ugylátszik azonnal felismerte a szerkesztő furfangját. Másnap aztán Schill József megüzente a szerkesztőnek, hogy máskor ne az ő nevét használja, mert a megye összes jegyzői ismerik a hangját telefonon is és lehetetlen őket félrevezetni.

Milyen furcsa: amit meglehet tenni Budapest főkapitányával, az nem sikerül egy kis község jegyzőjével.

Nagy riadalom volt öt esztendővel ezelőtt az aradi rendőrségen. Az ujságok szószertint közölték azt a rendeletet, amely egy esetleges mozgósítást árult el. A rendeletet Bosznia-Hercegovina annexiója alkalmával a belügyminiszter küldte az aradi rendőrségnek, mert készen kellett lenni minden eshetőségre. És a szigorúan bizalmas rendelet másnap az összes aradi lapokban megjelent. Hetekig kutatta Green Nándor és Sarlot Domokos az indiskrét rendőrtisztet de eredménytelenül. Most már elárulhatjuk: hogyan szerezték meg a lapok. Az inspekciós rendőrtiszt, amikor megkapta a rendeletet, azonnal elolvasta. Rendkívül sürgősen el kellett távoznia szobájából, mert a telefonhoz hívták. A rendeletet felakasztotta az iratokat tartalmazó egyik fali szögére. Mihelyt kitette a lábát, azonnal bement két ujságíró és leemeltek a szögéről a fontos irást. Levették és zsebre tették. Amikor a tiszt ismét visszatért, vidám pikantériákkal szolgáltak neki, amelyek úgy kezdődtek:

— Hallotta már kapitány ur a Trilla Dusi esetét?

A rendőrtiszt persze jól mulatott a történeteken és gyorsan elfeledte, hogy bizalmas rendeletek is vannak a földön.

Azt is megsughatjuk most már, hogy az aki a rendőrtisztet a telefonhoz való hívással a szobából eltávolította, szintén ujságíró volt.

Azt tartják, a szerencsétlenség ritkán jár egyedül, de az is áll, hogy — főleg a politikai életben — egyik ostobaságot nyomon követi a másik.

Nemzetközi jog: az adott szó mult idők követelménye volt, — a megszegett szó a modern idők.

Különös emberek.

(A cukrászda remetéje.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

Sokat sétáló, mindenhol csak érdekességek után kutató embernek szemébe ötlenek olyan apróságok, amelyekkel hirtelen nem tud mit tenni. Hova raktározza el, hogyan használja föl az újságíró azt a megfigyelést, amely se nem érdekes hír, se nem szenzációs cikke való anyag, hanem valami füves kis épület, apró fölírás, szokatlan körülmények közt mutatkozó ember?!

Minden városnak meg vannak az ilyen különöködők, akik talán jellemzőbbek a városra ketten — hárman — tizen, mint a többi hatvannégyezer kétszázkilencvenhárom, vagy még több polgár. Ki hallott Éber József János budapesti polgárról, hányan tudják például itt Aradon: milyen is Bárczy polgármester külseje? De azt ugyebár mindenki tudja, hogy Freystädter lovag milyen hosszú szál ember, milyen fogaton jár, hogy Ujházi mester hogyan rágja szája szögletében a szivar végét. Szemere Miklósnak milyen a szakála, Uchritz Zsigmond pedig kalap nélkül jár hóban fagyban is. Ez a különös természetű emberek híressége.

Ha épen kevesen is és kevésbé híresek is: Aradnak is vannak sajátos és érdekes szokásokkal felhűtő emberei. Vannak végre Aradon is, akik kalap nélkül sétálnak, olyasmi is gyakori, hogy a déli korzón találkozunk egy érdekes idősebb úrral, aki hangosan és a szót gesztusokkal fűszerezve beszélget — önmagával. A gomblyukba tűzött mindennap friss virág tekintetében Aradon is megvannak a Podmaniczky Frigyes bárók, többen is. Érdekes megfigyelni a „hétfői embert”, aki azért kapta ezt a nevet, mert szombattól — hétfőig él. Ez alatt a három nap alatt mindenhol látni lehet: kávéházban, hivatalokban, valósággal megsokszorozódik, több példányban mutatkozik, hogy keddtől — péntekig eltűnjön. A hét nagyobb felében alig lehet rábukkani, de szombat, vasárnap, hétfőn él, virágzik, hemzseg, boldog, elemében van: hétfői lapot csinál, és ahhoz gyűjti a neki „külön felretett” híreket.

De valamenyi különös aradi között legsajátosabb az, akiről most beszélünk. Bizonyosan sokan lesznek, akiknek eszébe jut:

— Csakugyan így van! Nekünk is feltűnt!

Este negyed kilenc, fél kilenc tájban az aradi korzón már alig van ember. A sétálók eloszlottak, a ragyogó üzletek lámpaszemei kialudtak. A kávéházak ablakán összevonták már a függönyt és a Matzkynál, ahol délutántól este nyolceg selyemblizos csillogó szemű szép asszonyok, kedves fiatal lányok rügicsáltak apró gyöngyfogaikkal a süteménybe, nedves, piros ajkukhoz emelkedtek a csokoládés csészek, — a Matzkynál is söpörnek, rakosgatják a megmaradt süteményeket. De lám csak: egy vendége mégis csak van a Matzkynak: a középső asztalnál ül szép, komoly fekete ruhában egy pirosas arcú, egészséges, erős ur. Sötét macskabajsza nyugodtan mered az orra alatt, előtte a zöldes, márványlapon tálcá és két pohár víz, kezében kettétárva újság és olvas. Az idegen azt hihetné: talán a cukrászda tulajdonosa: de ugye a tulajdonos elé nem állítanak két pohár vizet. Ilyesmi csak vendégeknek jár.

A kései olvasó (akit különben korai olvasónak is lehet nevezni, mert már délután fél-ötökor is ott olvasott) — vendég. Ő a cukrászda remetéje. Most a Matzkyé. Régebben a Wildé volt, egy darabig Mihályinál volt mindennapos, de most — talán már másfél éve — visszatért

a Matzkyhoz. Jön korán délután, kikeres két szelet süteményt, nyugodtan leül a megszórt asztalához. (El se foglalhatják előle, mert ő az első, a legkorábban jövő vendég). Azután újságokba temetkezik. Kényelmesen, de mégis kissé feszesen szétárja az Újságot, a Tolnait, a Pesti Hírlapot, az aradi lapokat egymásután és olvas. Hat órákor, hét órákor, nyolckor, fél kilenckor még mindig olvas. A cukrászkisasszony ásit, a gazda kasszáját csinál, a fehér-sipkás inasok már seprővel ólalkodnak a háttérben, de ő még mindig olvas. Nem engedi zavartatni magát. Hogyan megy el mégis és mikor, még nem sikerült kilesni. Az ember térül-fordul egyet a korzón: egyszerre csak látja: a Matzky már elsötétült, az újságokba temetkezett remete is eltűnt. Holnap megint ott lesz, tegnapelőtt is itt volt és vannak, akik emlékeznek rá, hogy már évek óta így olvas a cukrászdákban. Egyik helyen megunták, vagy megunták: elvándorolt. De most a Matzkynál jól érzi magát. Csendes vendég, alig szól két szót is egy héten, csak az olvasásban nem lehet zavarni. Körülötte zúghat délutáni oszsonaidőben a sok csicsergő, fecsegő, traccsoló asszonyi hang és köhöghet figyelmeztetően a zárásra készülő üzletvezető: . . .

A cukrászda remetéje — így mondják, akik ismerik — polgári mesterséget is folytat: ruházattal látja el azokat a halandókat, akik öltözködni kénytelenek. Am valahányszor a különös ember ott ül a kis plüss-szekén, rákönyököl a zöld márványra és elmélyed újságjába, mindig arra kell gondolni:

— Ugyan mikor ér rá szabómesterkedni, ugyan mikor, ha itt böngészi át az egész délutánt késő estig, itt a cukrászdában, amelynek remetéje . . .

Eszmék és viaskodások.

I.

Régi tapasztalat, hogy az ember ellenségeinek többet köszönhet, mint jó barátainak. Az ambiciót nem jó akaróink csalják ki belőlünk, hanem inkább azok, a kik lépten nyomon gáncsolnak bennünket, r kják e'énk az akadályokat, tromfolnak, kisebbitnek, pedig igen sok esetben ép ellenkező eredményt érnek el, mint a mi szándékunkban volt. Felkeltik a szunyadó energiát, edzik a lelki erőket, felrúzzák a tespedő becsvágyat, mit a jóakaró hiszolgók álomba ringattak.

Visszont igaz, hogy az apró túszurások sokkal jobban fáznak, s képesek jobban összetörni, mint a nagy tragédiák. Ezeket az apró bántásokat ugyszólván a társadalmi és hivatalbéli érintkezés parazitáinak és baktériumainak lehetne nevezni. Kicsi adagban beadott méreg ez. Van, a kin nem fog, sőt edzi, de van, aki belepuszul, mint valami sorvadásba.

Mint ahogy nincs egyformán két falevél, virágszirom, vagy emberi arc, úgy a lelki tulajdonságok, a kedélyi berendezkedés és észbellifogás is annyiféle, a hány ember van a világon. Csak főbb vonásokban lehet az embereket osztályokba csoportosítani. Rokonvonások révén. S míg édes szülőanyánk a föld s az egyre fejlődő és folyamatban lévő anyagcsere romboló és teremtő munkái: figyeljük, a lélek s kedélyvilágban is megtaláljuk a mimozákat úgy, mint a vastapbőrűeket, a küzdelmes juhokat és ragadozó farkasokat, a vakandot, a mely alig lát és a sas madarat, a ki a napba tekint. Hogy a vakond sokszor nyugodtabban él a porban, mint a sas a levegőben, az csak természetes valami. A vakondot nem látja meg senki, ellenben a sástól mindenki félti a napot. . . .

Unos-untalan tele vagyunk panaszszal az életre és mégis annyira rettegünk az elmulásól. Akkor becsülnük meg mindent, amikor már mögöttünk látjuk s akkor követelődünk a legjobban, ha már folt hátán folt rajtunk s nem hajunk egyebütt hasznót, csak a patisának.

Annyi bizonyos, hogy a humanizmus több

egészséges embert tett beteggé s áldoz fel előzékenységéből ép érettség, mint a hányat meggyógyít. Spártai törvényekkel ma fellépni nem lehet, a pillanat hatása alatt álló s a látszatnak hódoló idegeink csak a „mindjárt”-tal számolnak, azokat csak a külsőségek pressziójának. Nagy része van ebben a hangulateltetésnek, a sajtónak és a közfelfogásnak is. A közvélemény: ek, mely bár avult, rozsdás pengével, de Demokles kardként lóg fejfünk felett, hogy erkölcsi balált osztogasson. Jólehet igen sokszor nagyobb bűnösök m guk az erkölcsöiről, mint a kiknek a büntetés kijár, s a kik a száka, és gerenda mesejét, mint ténny oktrojálják rá, ugyszólván szuggesztív módon embertarsaikra. Sőt, a kik még a hiéna szerepét is nagy passzióval űzik, a mikor rossznyelvű pletykasággal bontogatják a sirt, a mib' rég elfelejtett dolgok temetve vannak. Bontogatják, hogy a még élők illuzióját elrontsa a hullaszag, megmérgezze és maga mellé buzhassa a Nirvánába. . . .

II.

A sínai hegyen kihirdetett ősi törvénykönyvnek, a tízparancsolatrak köbe vésett, naiv egyszerűséggel és szűkszavusággal megszerkesztett, paragrafussal képezik dióhéjban a napjainkig óriási terjedelművé kiterjeszkedett jogrend alapját. Mű-s volt az első jogtudós, kit bölcsességében és egyszerűségében nem fogtak túlszárnyalni soha, semminemű idő kriminálistái. A tízparancsolat poétikus szövegében lesűrítve ott tomorúl a vallás és világoke, a népbildogító szociális eszmék minden árnyalata, mik hivattva vannak embert formálni az állatból, tovább élesíteni a szikrát, mely a teremtés koronájának magas és domboru homloka mögött dereng.

Azóta formáódott és tsgozódott a törvény s a jogrend leginkább az ötödik parancs köül szaporodott ki és lett feldolgozva: ne öl!

Jelentőségében és értelmezésében minden fogalom sokféleképpen variálható. Kain gyilkolása a szó szoros értelmében vett gyilkolás, az nban hány és hány olyan eset van, a hol a tények nem nyilvánulnak markáns alakban, halott rombolásuk végeredményében teljesen egy amazokéval. Hány és hány ember jár büntetlenül, tiszteltől környékezve, sőt s:íjt lelki im-retétől sem háborgatva, jólehet Kain büne lelkükön szárad, nem egy, de tizféle alakban. S erre példát nemcsak az egyesek adnak, hanem maga az egész társadalom, fonák felfogásával, a látszat illuziójának felkötésével, mely mint a híz asszony, képes nyomorékká szoritani természetes formáit, beteggé fűzni belső szerveit, csakhogy mint képzelt, másnak gyönörűségére szogáljon és belekontárkedhassék abba, ami nálukle sokkal jobban elvégeztetett.

Ne öl! — hangzik az isteni kinyilatkoztatás sugalta parancs. Rezzeny össze s törj ma gadhoz te milliók felett rendelkező duggazdag ember, ki beküldöd a bányák mélyébe a sápadt, roskadt alakok légióját.

Ne öl! — figyelmezteti a türelmetlen tanítót, aki a szegény, halvány, enervált gyereket bünteti azért, hogy fáradt kis agya nem bírta mindjárt rögzíteni azokat a szoképeket és évek hosszú tapasztalata folytán kifejeződött elvont fogalmakat, miket gépies módon tár elé.

Ne öl! — szól reá szigorúan a menyecske, kinek imádságos könyve a divatlap, amíg órák hosszáig dunszog és nyilog az urán a tavalyi szabásu kabátja miatt, aki így a szegény férj által alapos fogalmat és nősülési kedvet nyújt a házasszó fiatal embereknek a családi boldogságot illetőleg.

Ne öl! — intget egy fekete, sötét kéz, mely betapasztja a csókos, lázas ajkakat, melyeket csak az imént hagyott el a ködöges föjtő, sorvasztó zihálása.

Ne öl! — dörögi ismét az a láthatatlan hang, amit a görvélyes, beesett mellű, fakó színű gyermekcsoportra néz.

Ne öl! — zugja oda a társadalomnak, mely tulkapásai miatt rabszolga-sorba kergeti a nőt, kiknek szomorú csoportját azok teremtik meg, akik legközelebbi rokonságban állanak a pávákkal. Kik prédálásukkal, oktalan hápságokkal és fényűzésekkel másnak fűzik meg a fekete levest. Ártatlan, de hozzájuk általánosított nőtársaik számára. Akik megölik a tavaszt sokak lelkében s a párja nélküli élet keserves és céltalan magányosságában megölik a lelket

Is hosszú kínzással, Hiába könyörög az illatos ákácvirág, amint csapongó illata beverődik az „erős szívű” és „erőskezű” leányok apró szobáiba, akik nyitott szemmel és lázas ajakkal forognak álmatlanul a fehér párnákon, figyelve a fülemile csattogó dalát.

Ne ölj! — símogja az illatos áradat amaz erkölcsi bárdot, mely eme magányos, „erőskezű” leányok szíve felett függ s melynek hideg fénye glóriát fon az okos kis fejcskék köré.

Ne ölj!...

M.-né P. O.

Használat előtt és használat után.

Éjféltől közeledik az óramutató, történelmi pontossággal még egy óra, tíz perc és huszonhat másodpercig marad életben a régi, jó sajtótörvény, amelyet kidobtak, mint a férj kiszokta dobni a divánt, amelyen tetten érte a feleségét.

Az ember szinte kívánja, hogy most, az utolsó pillanatban még jöjjön valami nagy esemény, amelyet úgy lehetne még megírni, mint régen, ez előtt egy nappal, egy héttel, nyugodtan, nem félve a veszélytől, hogy az esemény és a hasábos cikk középpontjában szereplő Csiriz Vendel suszter másnap az 1914. XIV. t. c. 20. paragrafusának első és második bekezdése alapján „ugyanazon a helyen, ahol a közlömény megjelent és ugyanazzal a nyomással, mint amilyen annak nyomása volt” nyilatkozat közzétételét követeli, amelyben kijelenti, hogy ő nem cipész, hanem eszmadia.

Filozóf lélektelen — igaz — nem valami nagy megnyugvást kelthetett ez előtt egy napilapnak átoltasása. Mindig csak: „Háromszoros rablógyilkosság”, „Százszoros sikasztás a külterki banknál”, „Ujabb panama a sóhivatal építése körül”, „Bestiális anya — Agyonütötte gyermekét”, „Gyilkol az alkohol”, „Angyalcsinálás — nagyban”, csupa vér, nyomor, förtelen, komisz az élet és komiszak az emberek.

De minden bajra van orvosság. Rosszak az emberek? Gyilkolnak, lopnak, csalnak, rabolnak, ölik egymást, a betevő falatért? Hisz ezen könnyű segíteni! Az orvosság az 1914. XIV. t. c. Csak be kell venni s elmúlik a baj, oltúnak a szépség-hibák, szép lesz az élet, mint az a hölgy, aki sovány, heesett arcú és sápadt volt a pillulés-orientales használat előtt, s — ott a másik kép is mindjárt a hirdetésen — bájdus, szép, telt kehli a csodaszor használat után. Az új csodaszor, a 914. XIV. használat után is el fognak tűnni a mítosz-serek, a májfoltok, szeplők, el fognak tűnni a lapok hasábjairól a házasságtörési drámák, véres gyilkosságok, hajmoresztó panamak. Eltűnnek majd a kellemetlen kiütések, vagy legalább is el lesznek kendőzve, mint a csodabalsam hölgyének arcán — használat után. És hogy hivek maradjunk a szokáshoz, tegyük ide a fotografiát, használat előtt és használat után:

Használat előtt.

Kétszoros gyakosság egy korona miatt.

(Megölte férjét és nővérét. — Ha a férj nem kap kölcsönt. — Véres családi dráma a „Kék macskában.”)

— Saját tudósítónktól. —

Arad, április 11

Ma este nyolc és kilenc óra között véres családi dráma játszódott le a Rácváros egyik hírbéd lebuájában, a Kék macskában, amely éjszakánként a város süpredékének, zsebtolvajainak, hamiskártyásainak, munkakertilóinek találkozóhelye.

Este hét órakor már beállított a koresmába Kiss Péter szemétspró, aki feleségétől különváltan él. A szemétspró egymás után üritette ki a tör-

külyös poharakat s részegen belekötött a lebu többi vendégeibe. Épen ekkor lépett be a koresmába felesége szeretőjével, Zöld István facér mázoló-segédvel, akit a rendőrség évek óta mint selyemfűt tart nyilván.

A részeg szemetes előbb barátságosan közeledett a párhoz s egy koronát kért kölcsön „riválisától”. Mikor Zöld a kölcsönt megtagadta, Kiss revolvert rántott elő s hadonászva kiáltotta felesége szeretője felé:

— Gazembor, együtt élsz a feleséggel és most még egy koronát sem akarsz nekem adni? Ha nem adsz pénzt, agyonlökök mind a kettőtöket.

Zöld a fenyegetésre bicskát rántott elő, s Kiss elé ugrott. A szemétspró ebben a pillanatban elsütötte revolverét, Zöld megtántorodott s elvágódott. A részeg ember a vér láttára még jobban megvadult, még kétszer rálőtt a földön fekvő szerencsétlen szobafestőre, azután sikoltozó felesége felé fordult s két lövést irányzott rá. A szobafestő nyomban meghalt, az asszonyt a mentők a kórházba szállították, de mielőtt még megoperálhatták volna, Kissné is kiszenvedett.

A vérengző szemétspró egyelőre a rendőrségi fogdában alussza ki alkoholos mámorát.

Használat után

ez a kis riport — lásd: helyreigazítási kényszer, nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás, becsület-sértés, kártérítési igény, általában az 1914. XIV. t. c. — így fog kinézni:

A végzetes tréfa.

(Véletlenül agyonlötötte a feleségét és legjobb barátját.)

— Saját tudósítónktól. —

Arad, április 11

Ma este nyolc és kilenc óra között végzetes jelenet játszódott le a második kerület egyik első-rangú éttermében, a Kék macskában, amely esténként a kerület intelligenciájának találkozóhelye.

Este hét órakor rendes szokásához híven megjelent az étteremben Kiss Péter, a városi köztisztviségi hivatal tisztviselője, aki egyik asztalnál helyet foglalva, egy pohárka Grand Marniert ivott, majd a külföldi illusztrált lapokat nézegette. Később jókedvűen eltréfákozott ismerőseivel, az étterem vendégeivel, majd egy irodalmi kérdés felett boosátkozott komoly vitába egyik kártársával.

Nyolc óra felé megjelent a Kék macskában Kissné is, akinek férje az étterembe adott találkát. Vele volt férjének régi barátja, Zöld István festőművész és műipari tervező is, aki a kerület legelőkelőbb társaságának kedvelt tagja volt s különösen a hölgyek szeretették a szellemes fiatalember társaságát. Zöld tegnapra Kissékhez volt hivatalos vacsora utáni feketére, hogy azután Kissnével gyakorolja Berlioz négykezes Rákóczi-ouverturjét, amelyet a nagyműveltségű uriaszony és a szimpatikus fiatalember egyik játékonyeuh hangversenyen akartak előadni.

Kiss, Kissné és Zöld egy ideig még a tündöklő világítású étterem egyik asztalánál diskuráltak. Zöld, aki tudta, hogy barátja a legutóbb minden készpénzvagyonát az új kibocsájtású négy és fél százalékos kamatozó aranyjárdékba fektette s ezért pillanatnyi penzzavarba jutott, diszkrétan nagyobb összegű kölcsönt ajánlott fel barátjának, de az a nagylelkű ajánlatot visszautasította.

A végzetes véletlen úgy akarta, hogy vagy tíz pernyi beszélgetés után egy légy szállt a szerencsétlen Zöld vállára. Kiss, aki amatőr cöllövő s még ma is legbecsesebb emlékei közé sorozza katonai „Schütz”-bojtját, tréfálkozva barátjához fordult:

— Fogadjunk egy koronába, hogy azt a legyet lelövöm a válladról.

Zöld erre szintén tréfás hangon megjegyezte, hogy neki is biztos szemé van s zsebkését elő-

véve fogadást ajánlott, hogy ő viszont tíz méternyi távolsághól dobva a kést, barátjának egy bizonyos, meghatározott hajaszalát vágja ketté.

A szenvedélyes cöllövő barátja dicsekvését már nem tudta hallgatni s be akarván bizonyítani, hogy a szemé és keze milyen biztos, egy pillanatra célba vette a legyet, amely barátjára szállt s elsütötte revolverét. A golyó célt tévesztett s a mellébe hatolt Zöldnek aki eszméletlenül esett le a székről. Kissre szörnyű hatással volt a rettenetes esemény, barátja balesete, amelyet — habár saját hibáján kívül — ő maga okozott, az örüllettel határos fájdalommal töltötte el s egy reflex mozdulattal oly görcsösen szoritotta a revolvert, hogy az még kétszer elsült Zöld felé. A szerencsétlen köztisztviségi tisztviselőt ez a körülmény még jobban megzavarta s most felesége felé fordította a véres fegyvert, amelynek két golyója Kissnébe furódott, Zöld azonnal meghalt. Kissné a kórházba szállították a mentők, de őt sem lehetett az élet számára megmenteni, egy óra múltán ő is kiszenvedett.

A szerencsétlen Kiss a tragikus események sorozata az örülethez közel juttatta. Attól tartottak, hogy kétségbeesésében öngyilkosságot követ el s ezért éjszakára a rendőrségen szállásolták el, ahol a szörnyű események által megviselt ember mély, lethargikus álomba merült.

(d'or.)

Tisza politikája és a választók.

A munkapárt kedvező helyzete.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 11

Lapunk fővárosi munkatársának alkalma nyílt tegnap a nemzeti munkapárt legszűkebb vezérkarának egyik tagjával beszélgetést folytatni a kormányzó párt politikai helyzetéről. Munkatársunk kérdései főként a körül forogtak, vajjon milyennek látja a nemzeti munkapárt vezérkara a párt helyzetét a választók hangulatát illetőleg. A beszélgetés lényegileg következőképen folyt le:

— A nemzeti munkapárt vezetősége bizonyára sűrűn kapja az értesítéseket a választóközönség hangulatáról. Nagy érdeklődéssel bírna annak a tudomása, hogy ezek a bizalmas és őszinte jelentések a párt helyzetét milyenek mutatják.

— Az természetes, hogy a nemzeti munkapárt vezetősége vidéki szervezeteinek vezetői és más bizalmi férfiak útján állandó érintkezésben van választóközönségével és hogy a polgárság hangulatát lehetőleg pontosan ismerni is igyekszik. A munkapárti vezérkarhoz érkező jelentések olyan öröndetesek, hogy valóban semmi ok sincs azokat titkolni, sőt azoknak tartalmával ugyan csak dicsekedhetünk. A jelentések arról számolnak be, hogy az intelligencia körében Tisza István politikája állandóan hódít és szakadatlanul új, meg új hiveket szerez a munkapártnak. Hogy ez nem frázis, azt a jövő választások fényesen fogják igazolni. Tisza István politikája olyan egyenes vonalban halad, hogy annak céljait, irányát, törekvéseit minden intelligens ember megérti. A céltudatosság, az erély, a férfiaság olyan tulajdonságok, melyeket a magyar ember igen szívesen lát abban a férfiuban, aki az ország kormányzását intézi. És Tisza politikájának hódító erejét tagadhatatlanul fokozza a siker is, melyet eddig minden téren elért. A sikernek az a természetük, hogy verbuváló erejük van és a hivek számát szaporítják. Legfőképpen a politikában van ez így. A tény az,

hogy a munkapárt helyzete országszerte igen kedvező, a munkapárti képviselők túlnyomó része felette meg van elégedve területének hangulatával.

= A közelgő választásokra való tekintettel nem fog-e hozzá a nemzeti munkapárt valami nagyobb szabású országos organizáláshoz?

— A nemzeti munkapárt valamennyi politikai párt között a legjobban van szervezve. Vidéki szervezeti országszerte meg vannak, a központi vezetőség és a vidéki pártalakulatok között a kontaktus állandó. Az a természetes, hogy minél inkább közelednek a választások, a vidéki szervezetek élete annál liktetőbb lesz. Munkapárti szervezetek új alakítása állandóan folyamatban van és ezek az új alakulások is újlag a párt politikájának terjedését bizonyítják. Az kétségtelen, hogy a választók számának erős megszorodása fokozottabb agitációs munkát fog megkívánni. Ezt a munkát céltudatosan és hatékonyan el is fogjuk végezni.

= A kerületek új beosztása nem befolyásolja-e majd kedvezőtlenül a nemzeti munkapárt szituációját?

— A nemzeti munkapárt jelöltjei az új kerületi beosztás mellett is épen olyan sikerrel veszik fel a küzdelmet politikai ellenfeleikkel, mint a régi beosztás mellett. Ennek bizonyosan nem az az oka, mintha az új beosztás pártpolitikai szempontok szerint történt volna a többség érdekében. Hiszen minden tárgyilagosságnak el kell ismernie, hogy a kérdés életbevágó politikai fontosságához arányitva még az ellenzék részéről is igen kevés panasz hangzik az új beosztás ellen. Ez minden esetre a kormány munkájának tárgyilagossága mellett bizonyít. Ha alapos a kilátás, hogy a nemzeti munkapárt a választásokban az új kerületi beosztás mellett is diadalmasan fog érvényesülni, úgy ennek kizárólag az az oka, hogy Tisza István politikáját az ország megértette, de oka lesz bizonyosan az is, hogy az ellenzék most már huzamosabb idő óta kudarcok kudarera halad, szerencsétlen és népszerűtlen irányzatokba téved és hogy még saját híveinek érzelmi világától is egyre jobban eltávolodik.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Az első ügyvédi eskütétel Aradon. Mióta az egységes ügyvédi és bírói vizsgálatról szóló törvény érvényben van, az új ügyvédek az ügyvédi esküt nem az ügyvédvizsgáló bizottság, hanem annak az ügyvédi kamarának a választmányára előtt teszik le, amelynek a kötelékébe magukat felvételni akarják. Az aradi ügyvédi kamara választmányára előtt ma volt az első ilyen eskütétel. Ajben Béla dr. dévai ügyvéd tette le az esküt, aki március 31-én a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló-bizottság előtt vizsgázott. Parecz Béla dr. elnök, Tolnay János dr. alelnök, Schütz Henrik dr. titkár, Szalay Károly dr. ügyész és Janku Kornél dr. választmányi tagokból állott a tanács, amely átvizsgálta az új ügyvéd iratait, s miután azokat rendben találta, Parecz Béla dr. kezébe az új ügyvéd letette az esküt. A kamara elnöke ezután szép és megható beszédet intézett Ajben Béla dr.-hoz, az aradi kamara legfiatalabb tagjához.

Házasság a hitelezők kívánságára.

(Az egykori milliomos bűnügye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, április 11.

Körülbelül harmadfél évvel ezelőtt történt, hogy egyik előkelő kaszinónknak egy általánosan tisztelt tagja félmilliónak elköltése után tönkrement. A vagyon végső romjainak eltakarításában része volt a gazdag ember fiának is. Igen ám, csak hogy nem számították ki pontosan, hogy mennyi a vagyon s így történt, hogy mikor eljött, a mérlegből kitűnt, hogy még adósság is van, amelyből mintegy tízezer korona a fiut terheli.

A fiatalember vállalta is az adósságot s ez volt a veszte. Mert attól kezdve hitelezői nem hagyták nyugodni. Ugy okoskodtak ugyanis, hogy a jeles kvalitásokkal rendelkező fiatalember könnyű szerrel nősülhetne, még pedig a hitelezők vágya és álma szerint — gazdagon. Nem is titkolták ezt az óhajukat az ifju előtt és sohasem a pénzüket kérték, hanem a nősülésre unszolták. Ősze is hozták az ismert recept szerint egy országszerte ismert házasságközvetítővel, de alkalmas menyasszony csak nem akadt. Nem akadt pedig azért, mert a vőlegény minden alkalmas menyasszonynál kijelentette a hitelezőknek, hogy csak olyan nőt vesz feleségül, a kit valóban szeret is.

A hitelezők föl-fölzisszentek, de hiába. A fiatal adós, a kinek a házasságkötésnél semmi érveke nem volt a hitelezők érdekei iránt, szilárdan megmaradt becsületes elvei mellett és nem nősült.

Végre másfél évvel ezelőtt megtudták a hitelezők, hogy a fiatal kaszinói tagnak komoly szándékai vannak egy pestmegyei urileánnyal, a kit feleségül akart venni.

Nosza szaladtak a házassági közvetítőhöz, hogy szerezzen információt a menyasszonyról. Néhány nap múlva a házasságközvetítő biztató szemhunyorításokkal jelezte az aggódva megjelent hitelezőknek, hogy

az esküvő napján százezer korona költőpénze lesz az ifjunak, a kinek feleségére több százezer korona örökség is vár.

Ettől a perctől kezdve még kevesebb nyugta volt a vőlegényjelöltnek, mert a hitelezők tüzzel-vassal azon voltak, hogy az esküvőt minél előbb megtartsák. Mikor megtudták, hogy a vőlegény különböző anyagi okoknál fogva egyelőre nem kívánja az esküvőt megtartani, mert leendő feleségének vagyonából saját céljaira nem kíván semmit sem fordítani, a legteljesebb hitelt ajánlották meg neki.

A vőlegény elfogadta az ajánlatot s így történt, hogy újabb kölcsönt vett föl, de e mellett hitelezőinél, mint a fehérműs, a szabó, a suszter jócskán megszorodott a már addig is kifizetetlen számla s a tízezer koronás adósságból tizenhat-tizennyolcezer korona lett.

Végre megvolt az esküvő és az ifju pár néhány hét múlva boldogan tért haza nászújáról. A diszkrét hitelezők egy ideig nem háborgatták a fiatal párt, de végre jelentkeztek szerény követelésükért. Nagy meglepetés várta őket.

A férj ugyanis megvallotta volt az ügyét hitelezőivel ifju nejeinek, a ki kijelentette, hogy igen szívesen segítségére siet férjének azoknál az adósságoknál, amelyeket az esküvővel kapcsolatosaknak tart, de a tízezer koronáról hallani sem akart. Annyival inkább így döntött, mert jogtanácsosa a hitelezők számláinak átvizsgálásakor úgy találta, hogy bizony erő-

sen fogott a hitelezők ceruzája. Hogy egyebet ne említsünk, egy szerény öltönyért százötven koronát, egy bricsesz nadrágért száztiz koronát számítottak s a többi tétel is ebben a arányban szerepelt a számlákon. A menyecske tehát azt mondta, ha a másik 10.000 koronának a tételei is ilyenek, akkor abszolúte meg lehetnek elégedve, ha nyolc-tízezer koronát ajánl föl a hitelezőknek teljes kiegyezésül.

A hitelezők azonban haragra lobbantak s élükön egy lókereskedővel följelentést tettek a fiatal férj ellen hitelezési csalás címén. A főkapitányságon most három rendőrtisztviselő is hiába töri a fejét, hogy megtalálja a fiatal férj cselekményében a hitelezési csalást.

A főherceg levele leányához.

— Szimicsné harca Ernő főherceg örökségéért. —

Távirati tudósítás.

Berlin, április 11.

Néhai Ernő királyi herceg gyermekeinek atyjuk örökségéért folytatott évtizedes harcához érdekes adatot közöl ma a *Lokalanzeiger*, *Küzdelem a jogért* címen. Ernő királyi hercegnek leányához, Szimicsné asszonynak írott levele ez, a melyet Szimicsné néhány héttel atyja halála előtt kapott meg. A levél, a melyet a királyi herceg Arkoban írt 1899. február 20-án, így szól:

Kedves Klotild! Köszönettel értesítelek, hogy megkaptam mind a két leveledet, a harmincegyadikát s a tizenötödikét is. Azt kérde, talán haragszom rád, mert az elsőre nem válaszoltam rögtön. Nem haragszom rád. Nagy önmegtágadásomba került, hogy épen erre a levélre válaszoljak. Habár a nagyhercegnő temetése alkalmával (a toszkánai özvegy nagyhercegnőről van szó, aki 1898 november 7-én halt meg) szavadat adtad, hogy amíg élek, nem fogsz kérdezősködni a körülményekről, ezt a kérdezősködéset még sem tekinthetem szószegésnek, mert a viszonyok most annyiban változtak, hogy felsőbb rendelkezés folytán megismerted a teljes igazságot. Ne átkozd tehát öreg atyádat, sajnáld inkább. Ne csüggedj el és ne veszítsd el bátorságodat és reménységedet. Ezt a levelet egyelőre ne mutasd meg senkinek, még a férjednek sem. Csak a végső szükség órájában vedd elő, ha valaki olyan vakmerő volna, hogy visszatartaná kihallgatásért való kérésedet, amit alig hiszek. Ugy érzem, hogy szenvedéseim utja nemsokára véget ér. Jobban, mint valaha, vágyakozom utánad, gyermekem, szerető kéz után, amely ápoljon és befogja szíveimet.

Azt kérde, tőlem, hogy anyád Szukubicsleány volt-e. Hiszen mondtam már neked. Ha utolsó napjaimban mellettem leszel, mindent meg fogsz tudni, a neveket is. A mi szegény anyád zománc-fényképét illeti, a mely mindig nálam van, most még nem adhatom oda, de a tiéd az, a mint megígérttem nektek. Gyermek-kori képeitek, anyád és az enyém egy kazettában van és majd intézkedni fogok róluk. Fogadd áldásomat magadnak és gyermekeidnek. Ha arról értesülnél, hogy beteg vagyok, gyere ide, halálom előtt mindent fölfedek neked, előbb azonban nem. Köszönöm neked, a mit értem tétél, szeretetedet, a mellyel elhalmoztál és tartsd meg emlékedben hű atyádat. Ez a levél legyen segítséged szükségemben, ne mutasd senkinek, csak magának a királynak add át, de csak akkor, ha már senki sem segíthet rajtad.

A királyi herceg öt héttel a levél megírása után, 1899. április 4-én meghalt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szinhatzi műsor:

Vasárnap: Délután: *A kis király*, operette. Este: *Nemtudomka*, operette. Bemutató előadás. (Bérletszünet.)

Hétfő: Délután: *Nagy kabaré*. Este: *Nemtudomka*, operette. (Bérletszünet.)

Festmények és műtárgyak

a kulturpalotában.

(A Dorotheum aradi kiállításán.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

A kulturpalotának a Salacz-park felé néző oldalán, abban a teremben, ahol a palota megnyitáskor a majolika kiállítás volt, husvét vasárnapján délelőtt érdekes és Aradon egészen új kiállítást nyit meg a budapesti Dorotheum műkereskedés. A bécsi hasonlónevű műgyűjtő céggel egyazon úton halad a budapesti Dorotheum és abban fáradozik, hogy régi magyar festők alkotásait összeszedje és ezeket, valamint egyéb értékes iparművészeti tárgyakat is hozzáférhetővé tegye a gyűjtőknek. A fővárosban levő állandó kiállítás egy igen jelentékeny részét hozták most Aradra és itt a kulturpalotai kiállításon mutatják be.

A kiállítási terem falait érdekes és különösen gyűjtőkre nagy beccsel bíró festmények borítják. Van itt *Barabás Miklós*nak mondott hatalmas vászon, amely régi aradi polgárossalád hármast portréja. Nagyon jellemző a Kupeczky-iskola, valamelyik tagjának, talán magának Kupeczky Jánosnak férifeje. Nehány *Barabás-iskolából* való régi festmény veszi körül a gyűjtemény kiemelkedő darabját: Van *Dyck-iskolájának* hatalmas férfi portréját. Az újabb művészek közül *Feszty Árpád* holdas tája és cigány gyereke, *Vaszary János* dunai tája és kis leánya, *Girsik* érdekes vászna tűnek föl. *Pállya Csoszta*, *Spányik Béla*, *Kézdi-Kovács*, *Szepesi-Kuszká*, egy *Munkácsy-vázlat* és még sok jellemző erejű művészeti alkotás sorakozik gyűjtők számára gazdag anyagot kínálva.

A kiállítás iparművészeti részében értékes, régi intenziós hollandi butorok, indiai bronzmunkák, apró kínai elefánt csontfaragások, bámulatosan finom meissenzi, kínai porcellánok, régi ékszerek, csillárok, himzések halmozódtak föl és várnak belső értéküket is megbecsülő gyűjtőre.

Husvét vasárnapján délelőtt 10 órakor *Vasjassy Árpád* kir. tanácsos, a kulturpalota igazgatója nyitja meg ünnepélyesen a kiállítást, amely díjtalanul egész napon át megtekinthető.

* Az ereklye-muzeum újabb tárgyakkal gyarapodott. *Ujhelyi Kálmán* eszabolcsmegyei földbirtokos, 1849-ben kiadott négy darab különféle szücsképző adományozott a muzeumnak. A muzeumba került most az a kinevezési okmány is, amellyel az orsz. honvédelmi bizottság 1848. október 28-ikán *Schweidel József*et „a haza jelen vészes körülményeiben a magyar nemzet iránt tanúsított tántorithatlan hűsége tekintetéből” tábornokká nevezi ki. Az okmány V. Ferdinánd pecsétjével, *Kossuth*, *Madarász László*, *Jósika Miklós* és *Szemere* aláírásával van ellátva. Érdekes emlék az a könyvalaku napló is, amelyet „*Meine Leidensgefaerten in der Festung Arad. Geschrieben 1850 in Gefängniss der Arader-Festung*” cím alatt *Halmay Adolf* huszár őrnagy állított egybe. A napló az Aradon elítélt 546 honvéd főtiszt személyére vonatkozó adatokat, a hon-

védcsereg elhelyezésének és számbeli erejének részletes kimutatását tartalmazza.

* A színház közlései. A *Nemtudomka* premierje. Az a nagy érdeklődés, amely a *Nemtudomka* vasárnapi bemutatóját megelőzi, kétségtelenné teszi, hogy nagy siker útjára indul husvét első napján *Bakonyi Károly* és *Huszka Jenő* operetteje. A kedves, kissé szentimentális történethez *Huszka Jenő*, a *Bob* herceg és *Aranyvirág* régóta pihenő komponistája irt pompás muzsikát, amely tele van melódiával, ritmussal, étellel. A *Nemtudomka* címszerepét *Pataky Jászka* játssza. *Micit*, a kávéház tündérét *Diósy Nusi*. A többi főbb szereplők *Várnay*, *Polgár*, *Barics*, *Delli*, *Virágh*, *Herold*, *Oeskey* lesznek.

A husvétünnep alkalmával az aradi színház a délutáni közönségnek is kedves meglepetéssel szolgál. Husvét vasárnapján délután az idei szezonnak legnagyobb sikert aratott operetteje, *A kis király* kerül színre, az idei slágeroperette, amely eddigi előadásain mindig zsúfolt nézőtér előtt került színre. Husvét hétfőjén délután pedig nagyszabású kabarét rendez az aradi színház.

A *Mandarin*. A husvétünnepet követő hétnél érdekes szenzációja lesz az a pompás kínai tárgyú darab, amelyet két angol író vitt a színpadra. A *Mandarin* a címe ennek az eredetileg *Mr. Wu*-nak keresztelt színműnek, amelynek tárgya, története izgalmasan érdekes, lelket leigázó, a mozidráma lenyűgöző erejével ható. Az aradi társulat nagy ambícióval készül a *Mandarinra*, amelynek főbb szerepeit *Várnay*, *Szendrey*, *Kesztlerné*, *Komjáthy Mici*, *Delli* játsszák.

Krammer Teréz vendégszereplése. Régen, hosszú évekkel ezelőtt Arad közönségét elragadta, elbájolta egy színésznő, egy énekesnő, aki *Faust Margit*-jában aratott csodás nagy sikert. Ez az énekesnő *Krammer Teréz* volt, aki most hosszú távollét után megint eljön Aradra, hogy tüneményes nagy énekművészetét újra megcsodálhassa az aradi közönség. A magyar királyi Operának hosszú időn át volt tagja *Krammer Teréz*, aki ma a Népopera vendégművésznője, a jövő hét két napján lép fel az aradi színházban. Két pompás szerepét játssza el a kiváló művészasszony, akinek fellépése iránt már is az első hirdások nyomán nagy az érdeklődés a közönség között. *Krammer Teréz* csütörtökön és pénteken lép fel és pedig a Bőregérben és a Szulamithban. A vendégszereplésekre vasárnapról kezdve válthatók jegyek a rendes helyárak mellett.

* Segély a költőnek. *Benedek Aladár*, az egykor ismert nevű magyar költő, aki aggasztására nagy nyomorba jutott, Arad város tanácsához fordult segélykérelemmel, minthogy életének számos vonatkozása fűzi Aradhoz. A tanács ötven korona segélyt szavazott meg a költőnek. *Benedek Aladár* — mint ismeretes — aradi származású: családi neve *Náray Iván*.

* *Göre Gábor* az Apollóban. Harsogó kacagás, jókedv önti el két nap óta az Apolló-színház nézőterét. A közönség nézi a vásznon kiformalódó históriát és nevet és kacag folyvást, szünet nélkül... Ez a külső kép is bizonyítja azt a pompás, szeretetteljes fogadtatást, amelyben *Göre Gábor* uramnak, a lepéni bíró urnak része volt. Nyomatásból, könyvből régi ismerős már *Göre Gábor*, *Gárdonyi Géza* teremelő-zsenijének ez a karakterisztikusan magyar alkotása, most azonban kellő udvartartással, *Durbints sógor* és *Kátsa cigány* kíséretében betoppant az Apollóban, hogy mulatságos, furcsa históriáját a szemünk előtt játssza el. Egy pesti utazását *Göre Gábor*nak mutatja be a kitűnően sikerült képen az Apolló, a történet oly ötletes, kedves, szinte a *Gárdonyi* könyve megelevenedik, hogy a közönség egy pillanatra se nem szűnik meg mulatni, nevetni, kacagni... *Göre Gábor* mulatságos kalandjait már csak vasárnap mutatja be az Apolló. 3

* A jászleány, ez a csodás, idegizgató filmtragédia lesz az Apolló hétfői műsorának domináló slágerje. A pompás amerikai bűnügyi dráma *Marynak*, az élet hajótöröttjének szomorú történetét viszi a néző elé. A leány egy kalandor hálójába kerülve elzúlik a csak hosszú lelki szenvedések és küzdelmek után tér vissza a megtisztult életbe. Az Apolló hétfői műsorán A jászleányon kívül elsőrangú humoros és drámai képek szerepelnek még. 3

* A reygate-i gyilkosság. (Conan Doyle szenzációs filmje az Urániában.) Tegnap mutatta be az Uránia Conan Doyle híres detektív alakjának a világszerte ismert *Sherlok Holmes*nek egyik mesteri fogásáról felvett filmét. A közönség helyes érzéssel meg tudta különböztetni ezt a képet azoktól a rémdrámáktól, melyeket detektív történetek cím alatt nap után hirdettek látunk. Megkülönbözteti ezektől a cselekmény szépsége, az izléses beállítás, mely lehetőleg mellőz mindent, ami az izlésnek rovására megy. Csupán szokatlanul izgalmas jeleneteknek gyors pergése és a természetes helyzeteknek feltárása adja meg a filmnek érdekességét. Nem történnek csodák és élő emberek nem halnak meg percekre, hogy azután újra éledjenek, vonatok nem fűgnek léghajók: hanem ami történik, az mind lehetséges és igaz. A közönség nagy érdeklődéssel nézte a kiváló képet, melyet egy pompás műsor keretében mutatott be a színház. Igen nagy hatása volt a *Trombitajel* c. amerikai drámának, ugy nemkülönböztetetlen élnék kacaj kísérte az anyós szokása c. pompás vígjátékot. 5

* „Gyerünk csak...” kiváló francia vígjáték a Kék egér összes szereplőivel legközelebb az Urániában. 5

* Az aradi zenekonzervatórium április 19-én a kulturpalotában tartandó hangversenyére a jegyek *Weisz Leónál* kaphatók. 2427

TANÜGY.

(—) Az aradi női felső kereskedelmi iskola. Az aradi kereskedelmi és iparkamara beadványt intézett a városi tanácshoz az Aradon létesítendő női felső kereskedelmi iskola tárgyában, amely beadványban hangsúlyozza az iskola felállításának szükségességét, és — minthogy a kultuszminiszter csak úgy engedélyezi annak felállítását, ha a város, vagy a kamara anyagi és erkölcsi garanciát vállal az iskola működéséért — arra kéri a tanácsot, nyilatkozzék, hogy milyen anyagi hozzájárulást adna a város, s a miniszterrel szemben az anyagiakra nézve vállalná-e a felelősséget a jövőre vonatkozólag is. A beadványban a kamara azt kéri a várostól, hogy az iskola helyiségéről, berendezéséről, fűtéséről és világításáról gondoskodjék, de természetesen a kamara is hozzá fog járulni az iskola fentartásának költségeihez. A tanács mai ülésén *Kovács Vince* kulturtanácsnok ismertette a kérdést. Szóba került a leánygimnázium ügye is, valamint az a körülmény, hogy nem volna-e célszerű a női kereskedelmi iskolát internátussal összekapcsolni. Ebben a kérdésben, ugyszintén az iskola helyének megállapításában még nem történt döntés. A kereskedelmi és iparkamara kérelmét illetőleg pedig úgy határozott a tanács, hogy előbb felszólítja a kamarát, nyilatkozzék arról, milyen anyagi hozzájárulást adna az iskolához. 5

(—) A felsőbb leányiskola építése. A kultuszminiszter leiratot intézett Arad városához, amelyben felszólítja, hogy tüzzön ki határozott időpontot, amelyben átadhatja a honvéd gyalogsági laktanyát, ahol tudvalevőleg leányiskola épül. A tanács mai ülésén foglalkozott a miniszter leiratával, amelyre azt a választ fogja adni, hogy addig, amíg a honvédelmi miniszter nem indítja meg a tárgyalásokat az új laktanyára vonatkozólag, nem tűzhet ki időpontot a régi laktanya átadására.

(—) Iskola építése Magyarpécskán. A közoktatásügyi minisztérium Magyarpécska községben, a község központjában tizenkét tantermes és a felsővárosban két tantermes iskolát építtet. A versenytárgyalást az aradi államépítészeti hivatal már kitűzte április 24-én d. e. 11 órára.

Majláth Gusztáv kalocsai érsek lesz.

(A trónörökös kivánsága. — Miniszterbunkás a vadászatán.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, április 11.

A kalocsai érsekség kérdése közeledik a megoldás felé és pedig azzal a fordulattal, hogy az érseki székre nem Várady L. Árpád győri püspök kerül, hanem Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök. Az eddig hangoztatott Várady kombináció tehát elesnek és erről talán legautentikusabban maga Várady püspök nyilatkozott, aki győri intimusait legutóbb maga nyugtatta meg, hogy ne féljenek, nem fog eltávozni Győről. Beavatott körökben úgy tudják, hogy ez a fordulat a trónörökös közbelépését jelenti.

Majláth Gusztáv már két ízben bejutott volna a kalocsai érsekségbe: Császka György és Várossy Gyula halála után egyaránt rendelkezésre állt az érseki stallum. Az erdélyi püspöknek azonban akkor más ambíciói voltak és más távlatai a jövőre. Akkor még ő volt az egyetlen jelölt a hercegprimási székre. Királyi szó predesztinálta erre a méltóságra és egy ország várakozása. Majláth akkor nem akart bevonulni Kalocsára:

az ő utja Gyulafehérvárról egyesesen Esztergomnak szegeződött.

Nem akarta a stallumokat váltogatni, az ő arisztokrata voltában nem akart halmozni: és nem vállalkozott az érsekségre. Közbejött azonban a munkapárti politika, jött a Lukács-kormány és Majláth Gusztáv kegyvesztetté vált. Közismert dolog, hogy az erdélyi püspök Justh Gyula szintizta magyar és demokratikus politikája mellé állt és vele papsága is. Mikor pedig Lukács László jövelele aktuálissá vált, a püspök aggodalmait fejezte ki őfelsége előtt. A többi azután megint ismeretes: Majláth Gusztáv, a király és az ország jelöltje, lemaradt, és az eljövendő magyar király fejére nem az arisztokrata püspök fogja föltenni a koronát.

Most, hogy Majláth Gusztáv kalocsai érseksége kombinációba került, még pedig a lehető legnagyobb valószínűséggel, fölvetődött az az egyetlen ellenvetés: hogyan lehetséges ez a kombináció, mikor hiszen Majláth Gusztáv politikailag még mindig impossibilis.

Beavatott helyen azonban úgy tudják, hogy Majláth Gusztáv kalocsai érsekségét a trónörökös favorizálja.

A trónörökös a közelmúltban Majláth László grófnál volt vadászatán Dolnji-Miholjaccon, az erdélyi püspök fivérének. Majláth László gróf egyike azoknak a — kevésszámú — magyar mánásoknak, a kikhez Ferenc Ferdinánd el szokott jönni a vadászatára. A dolnji-miholjaci vadászatán dönt volna el információk szerint a dolog, s ha a trónörökös valóban favorizálja az erdélyi püspököt, akkor a politikai természetű ellenvetés is elesik, mert hiszen a trónörökös és Tisza István ellentéte folytán nem lehet többé akadály, hogy Majláth politikája nem egyezik Tiszáéval.

A trónörökös magyarországi vadászatán különben sokkal fontosabb dolgok dőlnek el, mint a kommunikéből sejtene a nyilvánosság. Megbízható helyről kapjuk azt az információt, hogy Zichy János gróf is egyik ilyen vadászatán tudta meg a trónörököstől kegyvesztettségét.

A kegyvesztés a hajdudorogi püspökség miatt történt, amelynek magyar jellegéért Zichy

János gróf erősen ekszponálta magát a királynál. A trónörökösnek állítólag kifogása volt a magyar jelleg ellen s mikor hirtelen befejezett tények elé került, megnehezítelt a neki tulságosan magyar érzésű Zichy János ellen, s ezt a legközelebbi magyarországi vadászatán — diszkrétén, de félre nem ismerhetően — tudtára is adta Zichynek, aki kevésszel ezután le is mondott. Lemondása háttérben mindent sejtett a magyar közvélemény, csak azt nem, hogy a trónörökös barátja, a mindég possibilis miniszter magyarsága miatt ellentétbe került Ferenc Ferdinánddal.

SPORT.

Husvét aradi mérkőzések.

(Nemzeti Sport Club és Belgrád az AAK pályán.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 11.

A tavaszi verőfényt lobogó diszben, ünnepi hangulatban köszönti az AAK. Török Gábor-utcai sporttelepe. Az AAK. csapata új öltözékben két elsőrendű ellenféllel veszi fel a két napon a küzdelmet, hogy a maga tudásáról tanúságot téve Arad sportközönségét méltó élvezethez juttassa.

Nem riasztották vissza a klubot a vállalkozásával járó nagy költségek sem, mert erkölcsi kötelességének tartotta azt, hogy közönségét husvétkor szórakoztassa. A közönség bizonyára honorálni fogja az Aradi Athl. Klubnak ezt az igyekezetét s husvét két napján oly közönséget lát a telepen, amint rekord számba fog menni. A mérkőzés mindkét napon délután fél 4 órakor kezdődik.

Első napon az első osztályu bajnokságban különösen az utóbbi időben szép eredménnyel küzdő fővárosi egyesület a Nemzeti Sport Klub lesz az AAK. ellenfele. A Nemzeti Sport Klub legutóbb is a Magyar Athletikai Klub s a budapesti III. ker. Torna és Vivó Egylet csapata felett aratott értékes győzelmet úgy, hogy valójában klasszikus játékban lesz része a közönségnek.

Míg az első nap a vidék és főváros erőviszonyát fogja kifejezésre juttatni, addig másodnapon kiváló érdekességül Szerbia első football egylete a Velika Szrbzska látogat el Aradra. Az angol csapat óta ez az első külföldi csapat látogatása.

A két mérkőzést rendező Aradi Athletikai Klub az előre látható nagy érdeklődésre való tekintettel különös gondot fordít a közönség elhelyezésére. Két pénztárnál kerülnek kiadásra a jegyek s a rend fenntartásáról az AAK. tagjaiból alakult rendezőség fog gondoskodni. Jegyeket mindkét napra külön-külön ad ki a klub, de a két mérkőzés megtekintésére kombinált áru kedvezményes jegyeket is forgalomba hozott. A mérkőzést első napon Biró Sándor, második nap Steinhutal Zoltán szövetségi bíró fogja vezetni.

+ Arad város ifjúsági bajnokságáért husvét két napján igen szép és izgalmas mérkőzésre van kilátás. Ugyanis vasárnap — délután tíz órai kezdettel — a bajnokság egyik legerősebb konkurrensa, a Ferenc-téri polgári iskola labdarúgó-csapata mérkőzik az ugyanolyan klasszisu Kazinczy-utcai polgári legénységével. Husvét másodnapján — hétfőn, ugyancsak tíz órakor — két ifjúsági munkás csapat méri össze erejét: a MARTA. automobilgyár ifjúsági csapata mérkőzik a AMTE. ifjúsági „B”-csapatával.

Szabóinasból

kivándorlási ügynök.

(Miért tódulnak a torontáli svábok Amerikába?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Versec, április 11.

Másfél évtizeddel ezelőtt mint egyszerű szabóinas kezdte meg pályáját Jäger Antal nagykarolyfalvai parasztfiu. A mesterségéhez azonban nem valami nagy kedve lehetett, mert egy szép napon odadobta a tűt és cernát s nyakába vette a világot. Kivándorolt Ausztriába, ahol annyira kiművelte magát, hogy egyes vállalatok kisebb hivatalnokká lett. Később egy hajóstársasággal lépett összeköttetésbe, mely az élelmes embert nagyon szívesen alkalmazta.

Jäger Antal az idők folyamán elvesztette magyar állampolgárságát és osztrák honpolgárrá lett. Állandóan le is telepedett az osztrák fővárosban. Az egykori szabóinas, noha el is szakadt szülőfalujától és hazájától is, magyarországi rokonaival és ismerőseivel továbbra is érintkezésben maradt, sőt szülői látogatásának ürügye alatt gyakran le is jött Bécsből Nagykarolyfalvára. Az egyszerű és jámbor svábokból álló atyafiság örömmel fogadta az „előkelő” rokont, aki minden büszkeség nélkül parolázott és ült le egy asztalhoz még a legutolsó kocsmában is akármelyik paraszt emberrel.

Kezdetben fel sem tűntek Jäger utazásai, később azonban, mikor nagyon gyakoriak lettek és amikor minden ilyen „látogatás” után néhány ember eltűnt a faluból, kikerült később kiderült, hogy Amerikába vándoroltak, az éberem figyelő verseci határrendőrség igyekezett összefüggést keresni Jäger gyakori utazásai és az egyre növekedő nagykarolyfalvai utlevél nélküli kivándorlás között. A határrendőrség sok havi nehéz nyomozással gyűjtögette az adatokat Jäger ellen, ki különösen az utóbbi időben mutatkozott igen gyakran s ellátogatott a szomszéd falvakba is.

Már elegendő bizonyíték volt a határrendőrség kezében, hogy Jägert leleplezze, csak megjelenésére kellett várnia. Jól sejtette a hatóság, hogy a husvét alkalmából ismét ellátogat s ezért Jäger érkezésének figyelésére fel is állította detektívjeit, akik őt múlt vasárnap délután a verseci állomáson le is fűlelték. A nagy ravaszsággal védekező Jäger mindent tagadott s gyakori utazásait azzal magyarázta, hogy Bécsben nagy tojás- és baromfi exportot akar létesíteni és e célból utazza be a Délvidéket s tárgyal a termelőkkel.

A tagadás azonban mit sem használt, mert a határrendőrségnek sikerült megdönthetetlen bizonyítékokat beszereznie. Tanuk igazolták az eljárás folyamán, hogy Jäger a vendéglőben toborozta hibeit, akiket 100 korona ellenében segített át a határon. A határszéli rendőrkapitányság ez alapon Jäger Antalt, aki magát nagykarolyfalvai születésű, 32 éves vállalkozóként magánhivatalnok, bécsi lakosnak vallotta, utlevél nélküli kivándorlás elősegítése miatt husz napi elzárásra, 200 korona pénzbüntetésre és az eljárás során fölmerült költségek megfizetésére ítélte. Ma érkezett le Temesvármegye alispánjának értesítése, mely szerint a határrendőrség ítéletét másodfokon helybenhagyta.

Korán kell igyekeznünk elsajátítani ezt a nehéz művészetet: nemet mondani és ellentmondást tenni.

Sokszor nehezebb a kötelességet megismerni, mint teljesíteni.

Leiki fájdalmak ópiama a munka.

Nagy vámcsalás a fiumei kikötőben.

(Megbirságot vállalkozó.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Fiume, április 11.

A kormány a fiumei szabad kikötőben, a hol az országba behozott külföldi áruk vámo-
latlanul vannak főlhalmozva, számos nagymé-
retű vasbeton tárházat építtetett. Ezek egyiké-
nek munkáit közel egymillió koronáért egy
előkelő zágrábi építévállalkozóra bízták. Mivel
az építés sürgős volt és mert a magyar vas-
gyárak nem tudtak idejében kellő mennyiségű
nyersanyagot szállítani, a kereskedelmi minisz-
ter megengedte, hogy az építkezés fele össze-
gét kitevő vasbetonmunkákhoz szükséges het-
ven waggon vas külföldi gyártmányu legyen.

Az építés haladásának arányában tengeri
hajókon németországi vasat szállított a vállal-
kozó, aki ezt az anyagot elvámolás nélkül
építtette be a tárházba. Valakinek tudomására
jutott a dolog és a vámviszályt bejelentette
Balázs Gyulának, a fiumei fővámhivatal főnö-
kének.

Balázs először felszólította a vállalkozót a
vám megfizetésére, ez azonban arra való hivat-
kozással, hogy az építési terület vámkülföldnek
tekintendő, megtagadta áruinak az elvámolását.
A fővámhivatal köteleességszerű jelentést tett az
ügyről a pénzügyminiszternek, a kitől azt a vá-
laszt kapta, hogy a vállalkozó fizetni tartozik,
mert semmi körülményt nem lát arra nézve,
hogy a vas a magyar területen vám nél-
kül lehessen elhasználható.

A miniszteri utasítás alapján a vállalkozó
fizetett is néhány ezer koronát, azonban újabb
főjelentés folytán később küldött, hogy a Né-
metországból származó vasnak csupán egy ré-
sze van elvámolva. Weinhardt Gusztáv mi-
niszteri tanácsos, pénzügyigazgató a főjelen-
tést kiadta Smokvina Márius pénzügyi taná-
csosnak, aki a vizsgálat folyamán megállapi-
totta a visszaélést és a közel harmincezer ko-
ronás vámeltilkolásért nagyösszegű bírsággal
sújtotta a vállalkozót. Az ügy iránt egyéb-
ként a pénzügyminiszter személyesen is érde-
klődött és magához kérte az aktákat, hogy a
bírság dolgában személyesen döntsön.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Nők Otthona részére szivesek vol-
tak adományozni: Lócs Rezsóné 12 üveg bort,
ösv. Purgly Lajosné 70 drb. narancsot, ösv.
Mikolay Lajosné 2 tortát és diós, mákos ka-
lácsot, Rónay Jánosné 2 tortát, Hoffmann Ottó
egy tál halat. E kedves ünnepi küldeményekért
köszönetet mond az Elnökség.

(*) Az aradi zsidó szentegylet (Chewra
Kadischa) közgyűlése, 1914. évi április hó
13. napján délelőtt 10 órakor a zsidó
fiúiskola dísztermében lesz.

(*) Az Aradi Iskolatársnők Szövetsége
április huszonhatodikán rendezi harmadik tár-
sasösszejövételét. A zsúr elé, amelynek műso-
rát most állítja össze nagy körültekintés-
sel a rendezőség, élénk érdeklődéssel tekint a
közönség.

(*) Meghívó. Az Aradi Autonom Katoli-
kus Kör folyó hó 14-én, kedden délután 6 óra-
kor saját helyiségében választmányi ülést tart,
melyre a t. tagokat ezuton is meghívja az el-
nökség.

(*) Az Aradi Izraelita Kiházasító Egylet
április hó 13-án, hétfőn, délután 4 órakor saját
helyiségében (Árpád-tér 5. sz.) választmányi ülést
tart, amelyre a választmány tagjait ezuton is meg-
hívja Kohn S. N. elnök.

Az elmaradt román paktum.

(Kulisszatitkok a komité tárgyalásairól.
— Román diákok terrorja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, április 11.

Heteken át folytak a tárgyalások Tisza
István gróf és a román nemzeti komité között.
A tárgyalások nem vezettek eredményre, de az
a kérdés egészen a mai napig eldöntetlen ma-
radt, hogy miért hiúsult meg tulajdonképen a
megegyezés? Nemcsak a hivatalos magyar po-
litika képviselői, hanem a románság vezérei is
készek voltak a megegyezésre. Az utolsó hu-
szonnégy órában azonban, mielőtt a Klotild-
kávéházban zárótanácskozására ült össze a ko-
mité, egyszerre elszlott a paktum minden re-
ménye. Közvetlenül a tárgyalások befejezése
előtt a románok vezetői váratlanul igen pesz-
szimistlikusan fogták fel a helyzetet.

— Nem lesz semmi a békéből — mondo-
gatták az utolsó napon azok is, akik addig a
békét hirdették — holott mi is akarjuk, Tisza
is akarja. De úgy látszik, a közvélemény még
nem formálódott át annyira, hogy megértse a
kérdés nagy jelentőségét.

A román vezérek azután is többször hi-
vatkoztak arra, hogy a közvélemény nem ho-
norálta eléggé az ő békehajlandóságukat.
Közvélemény alatt akkor mindenki a magyar
közönség ellenséges állásfoglalását értette.

A román vezérek nem beszéltek arról a
közvéleményről, amely az ő hibeik hangulatát
jelenti. A román intelligencia tagjai sorából
nagyon sokan voltak, akik gyanakvó szemek-
kel kísérték Mihályiék minden mozdulatát.
És azon a napon, a mikor a román komité-
nek végérvényesen döntenie kellett volna
Tisza békeponozatai fölött, történt valami.
A komitéban megvolt a hajlandóság, hogy el-
fogadja Tisza prozocióit és még sem merte
elfogadni — a közvélemény nyomása miatt.
És pedig a román közvélemény nyomása miatt,
amelynek kifejezést adtak. A román egyetemi
ifjak ugyanis hatalmas botokkal felfegy-
verkezve, ötös, tízes csoportokra oszolva
cirkáltak a Klotild kávéház körül.

A komité terrorizálva volt. A román egye-
temi ifjuságnak legalább nyolcvan tagja vonult
fel haragos elszántsággal, hogy alaposan hely-
benhagyja mindjárt ott a helyszínen az egész
komité, ha elfogadja Tisza prozocióit s ki-
mondja a paktumot. Így mondja el most a
román tárgyalásnak ezt az egyik érdekes epi-
zódját a román radikálisok egy fiatal vezére.

— És most már nem is lesz meg a pak-
tum? — kérdezték a fiatal nemzetiségi vezért.

— De igen. Hanem majd csak akkor, ha
Jászi Oszkár lesz a miniszterelnök és ha majd
a kormányelnöki székben is megtartja Jászi
mai világfelfogását. Különben nem lesz a pak-
tumból semmi. A Tisza politikája nem fogja
megoldani ezt a problémát.

Ez a fiatal románok hangulata és ennek
a hangulatnak hatása alatt ma már nem is
emlegetik sehol az újabb tárgyalásokat.

Bonyodalmak

egy bezárt nagytrafik körül.

(Bűnügy az eladott tartalékkészlet miatt.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 11.

Sokat foglalkoztak a lapok annak idején a
Károly-köruti dohánynagyüzde ügyével, ame-
lyet a pénzügyigazgatóság különféle szabályta-
lanságok miatt becsukott. Ez még a múlt év
őszén történt. Hogy a nagyüzde még a mai
napig sincs nyitva, illetve hogy mi a csukva-
tartás okának háttere, erre világot vet az a
bűnügy, amely özvegy Simoncsics Jenőné, a
tőzsde volt engedélyese, büntető följelentésére
indult meg Waldmann Lajos társtulajdonos
ellen.

Özvegy Simoncsics Jenőné Wekerle Sán-
dor pénzügyministersége idején kapta meg a
nagyáruda engedélyt. Minthogy a tőzsde közel
kétfélmillió koronás évi forgalmához Simoncsics-
nének elegendő tőkéje nem volt, társul vette
maga mellé Waldmann Lajost. A társas-szer-
ződés értelmében, amelyet a minisztérium is
jóvá hagyott, Waldmann tartozott Simoncsicsné-
nek évi 3000 Koronát adni a tőzsde jövedel-
méből.

A társasviszony egy darabig zavartalanul
fennállott, az 1913. év elején azonban Simon-
csicsné megtudta, hogy Waldmann megkezdte
kiárusítani a kincstár által hitelbe adott ugy-
nevezett csonkithatatlan tartalékkészletet,
mely arra szolgált, hogy a kistőzsdések beszer-
zéseiket innen eszközölhessék. Ekkor a pénzü-
gyigazgatóság megállapítva a hiányt, lezá-
ratta a trafikot. Simoncsicsné azzal nyugtatták
meg a minisztérium illetékes ügyosztályában,
hogy most már ő fog lenni az egyedüli tulaj-
donos és vissza fogja kapni engedélyét.

Hónapokon át várta Simoncsicsné ezt az en-
gedélyt, de nem kapta meg, mert egy szép
napon tudta csak meg, hogy az engedélyt a
földmívelésügyi miniszter unokahuga, Semsey
Árpádné, született Ghyllányi Ilona báróné, és
Urbán Gézáné kapták meg. Az előbbi azonban
Simoncsicsné büntető följelentése után az enge-
délyéről Urbán Gézáné javára lemondott.

Waldmann Lajos ellen Simoncsicsné följe-
lentése folytán sikkasztás büntetéseért a napok-
ban rendelte el a vizsgálatot Kendy vizsgáló-
bíró. A vizsgálatot elrendelő határozat ellen
Waldmann felfolyamodást jelentett be a vád-
tanácsshoz.

MULATSÁGOK

(=) Hangverseny. Az aradi posta és táv-
altisztek és szolgák dalköre folyó év május hó
31-én pünkösd első napján d. u. 4 órától este 8-ig
a 33 gyalogezred zenekara közreműködése mellett
Ujaradon a báró Nopcsa kertben hangversenyt ren-
dez, a műsort, mely belépőjegy gyanánt is szolgál,
a vezetőség személyenkint 40 fillérbe állapította
meg. Külön meghívó nem bocsátatik ki, a dalos
egyesület ez uton hívja meg a közönséget. Rossz
dó esetén a hangverseny az ünnep másodnapján
artatik meg.

(=) Hangverseny. Az aradi könyvnyomdászok
„Gutenberg“-dalköre által 1914. évi április hó 12-én,
vasárnap este a Forray-utca sarkán levő Szalay-
féle Gambinus-sörözőhelyiségeiben dalestélyt
rendez. Az énekkart Vljakovits Dusan karnagy
vezeti. Kezdeté fél 9 órakor. Ezen hangversenyre
a dalkedvelő közönséget tisztelettel meghívja
a Dalkör.

HIREK.

Miss Pankhurst első pesti kalandja.

(Lelkes fogadtatás, amely másnak szót.)

Fővárost tudósítónktól.

Budapest, április 11.

A nyugati pályaudvaron ma délután hatalmas tömeg gyűlt össze. A várótermekben, de künn a Perronnon is százával tolongtak az emberek, különösen fiatalabbak és egész ifju sportsapkás suhancok. Pesti ember gyorsan tisztába jöhetett azzal, hogy ez a szokatlan néptömeg valami sportesemény miatt jelent meg a pályaudvar érkezési oldalán. Így is volt. Budapest ifjusága a bécsi gyorsvonattal érkező angol futballistákat várta lelkesedéssel. Két csapat is jött a fővárosba messzi Angliából, hogy a husvéti ünnepek alatt a legjobb magyar játékosokkal mérkőzzenek: a skótokból álló London Caledonians tizennyolc embere és a Northern Nomads nevű angol klub husz tagja. Ezt a harmincnyolc angolt várta a körülbelül három-négyezer főnyi tömeg.

Minderről azonban mit sem tudott a pályaudvarra berobogó gyorsvonat két utasa, két szőke, modern praktikus ruhába öltözött: miss Sylvia Pankhurst, a híres angol szóffrazsett és barátja, miss Emerson a nagy skót filozófus unokája, akik Bécsből jöttek át Budapestre, ahol miss Pankhurst — mint azt már jelentettük, előadást, felolvasást akar tartani a szóffrazsett-kérdés iránt érdeklődőknek. A harcias hölgyek nagy meglepődéssel látták, hogy a pályaudvar hatalmas csarnoka zsúfolva van és nem is tudtak másra gondolni, mint arra, hogy ezek az emberek őket várják, ezek a szóffrazsett, vagy legalább is feminista mozgalom budapesti lelkes férfi hívei.

— Mégis csak modern város ez a Budapest — mondotta elégedetten miss Pankhurst. — Ennyi híve van a női egyenjogúság eszméjének.

A leszállásnál azonban súlyos csalódás érte a hölgyeket. Nemcsak az derült ki, hogy a tömeg a futballistákért lelkesedik, hanem kitűnt az is, hogy a nagy szóffrazsett fogadására senki sem jelent meg a pályaudvaron, még az impresszárió sem. Miss Pankhurst és miss Emerson egy taxin elszomorodva és árván robbantak el a pályaudvarról.

Bécs új rendőrigazgatója.

— Kivándorlási detektívosztály szervezése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bécs, április 11.

Érdekes változás megy a legközelebbi időben végbe a bécsi cs. kir. rendőrigazgatóság vezetésében. Mint az „Aradi Közlöny” bécsi munkatársa kitűnő forrásból értesül, a rendőrség igazgatója, Brzesowszky Károly lovag a napokban végleg nyugalomba vonul 35 évi szolgálat után. A király megkülönböztető kitüntetésben fogja részesíteni. Az osztrák főváros új rendőrfőnöke Gorup-Bezánecz Ferdinánd báró udvari tanácsos lép elő. Ő volt eddig a helyettes rendőrigazgató. Gorup báró örökébe a legfontosabb hatáskörű rendőrtiszt, a politikai államrendőrség mostani főnöke, Gayer Ödön kormánytanácsos lép. Viszont a politikai rendőrség új főnökévé a király a kiváló képzettségű Schober János rendőrtanácsost fogja kinevezni.

Még egy fontos változás áll be a legközelebbi jövőben a bécsi rendőrigazgatóság kebelében: Jerabek Károly udvari tanácsos, a II. ügyosztály főnöke vonul nyugalomba; utódja a birodalom határain túl is jól ismert Stukart Mária c. udvari tanácsos, detektív főnök lesz. Ezzel egyidőben megy végbe az u. n. bizton-

sági iroda („Sicherheitsbureau”) kettéválasztása. Az osztály egyik ága lesz az ujonnan életbe lépő kivándorlási osztály, amely saját tisztikarával és körülbelül 60 detektívvel (rendőr-ügynökökkel) az osztrák kivándorlás ellenőrzésére lesz hivatott. A „kivándorlási detektívek” számára külön iskolát állítanak fel. A kettéosztott ügyosztály második részét pedig a detektív biztonsági testület fogja képezni új főnökével: Schultz Bruno dr. rendőrfőbizzal az élén.

Ha már az osztrák rendőrséggel foglalkozunk itt hosszabban, úgy szabadjon még megemlíteni, hogy a belügyminiszterium felhívására, Krakó város rendőrigazgatója Flatau Mihály dr. beadta lemondását. E visszalépés háttere katonai kémkedés ügyéből kifolyó balfogásban keresendő. A krakkói rendőrigazgató különben nem jut „koldusbotra” nyugdíjaztatása által: bankigazgatói állást kapott Morva-Osztrauban.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a husvéti ünnepek után április tizenötödikén, szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. További hőemelkedéssel tulnyomóan száraz idő várható — Sür-gönyprognózis: Száraz, melegebb.

— Elmarad a király budapesti utja.

Bécsi munkatársunk telefonálja: Félhivatalosnak tetsző kommunikék tudatták a minapában, hogy ő felsége a király április hó 23-án, a delegációk ülésének alkalmából, több heti budapesti és gödöllői tartózkodásra, magyar székes fővárosába érkezik. Ezt a hírt megerősíteni látszik az a tény is, hogy budapesti jelentések szerint a budai királyi várban már serényen végzik a király ottartózkodásához szükséges előkészületeket. Ezzel szemben bécsi udvari körökben erősen tartja magát az a már egyszer felmerült hír, hogy őfelsége tervbevelt budapesti séjourja most tavasszal elmarad. A király ugyan — ezt hangsúlyozzuk — testben és lélekben teljesen erejében van, mégis Kerzel dr. vezérfőtörzsorvos a király meghitt baráti-tanácsadója a leghatározottabban lebeszélte a királyt, hogy most Budapestre utazzék. A király könnyebb természetű meghülése még tart és nehogy visszaesés álljon be, ami esetleg komplikációkat idézhetne elő, a tavaszi magyarországi utazás a legnagyobb mértékben kétségessé vált.

— Egyházi zene. Husvét vasárnapján délelőtt 10 órakor, az ünnepi nagymisén, a minoriták templomában az egyházi énekkar Müttermüller József konzervatóriumi igazgató vezetésével Gruber: Missa tolemnis, C moll. op. 108. fogja előadni, zenei kísérettel. Betétül a Gradnaler Weirich Regina coeli-jét, Offertoriumra pedig Demény Dezső: Ave Maria-ját éneklék.

— Nemzetiségek kongresszusa. Budapestről jelentik: A múlt év őszén, a delegációk bécsi ülésének alatt nemzetiségi körökben az a terv merült fel, hogy a delegáció ülészakarának tartama alatt a magyarországi nemzetiségi tartományok Bécsben kongresszust és használnák fel az alkalmat arra, hogy a világot és különösen az osztrák delegátusokat helyzetükről felvilágosítsák. A terv akkor az idő rövidsége miatt nem volt keresztülvihető, de most megint felmerült s a Gazetta Transsylvaniae holnapi számában már beharangozza. A lap vezető helyen felhívást közöl a nemzetiségi vezetőkhez, hogy karolják fel az elmaradt kongresszus eszméjét és teljes erővel hassanak oda, hogy a kongresszust májusban, a delegációk budapesti ülésének alatt meg lehessen tartani.

— SZÁZTIZENKÉT OLDAL az Aradi Közlöny husvét sz. száma és ebben a hatalmas számban, mint mindig, úgy most is változatos és érdekes olvasnivalót ad közönségének az Aradi Közlöny. A főlapot Parecz Béla drnak, az aradi ügyvédi kamara elnökének vezető helyen levő okos és szép cikke kezd meg. Bécsi, budapesti és aradi munkatársaink riportjai tartják a további oldalakat, amelyeken az Aradi klubéletéről, a Kaszinó, a Lloyd és a Katolikus Kör belső intimitásairól Illenz Lipót pompásan sikerült illusztrációival gazdagított nagy riport számol be. Az új sajtótörvény életbelépésének napján különösen aktuális a most már vissza nem térő Ujságírói stiklikről szóló cikk és d'or tréfája a jövő ujságírásáról. A napi események ismertetése cikkeiben és hírekben és a rendes rovatok vannak még a főlapon.

Az első melléklet eredeti riportjai szólnak: az Aradi Közlöny munkatársának a brádi aranybányában töltött fél napi tapasztalatairól, érdekes szimuláns rabokról, az aradi koldusvilágról, Krispin tatáról, az aradmegyei kivándorlásról, letört magyar gavallérokról, érdekes lelki rejtekről. Néhány vidám és ismeretterjesztő cikk, Ring Károly, Falus Lajos, Hittel Dénes és Szántó Szeréna verse gyarapítja a hatalmas melléklet tartalmát.

A második mellékletet, mely irodalmi közleményeket foglal magába, Grallertné Martini Hilda gyönyörű husvét költeménye vezeti be. Farkas Pál, Kohányi Róbert, Dr. Prohászkané Tausch Elvira, Szini Gyula novellái híresei következnek ezután.

A lapot természetesen gazdag és bőséges hirdetési rész egészíti ki és talán mondanunk sem kell, hogy mint a szövegben úgy ebben is csupa elsőrendűt ad az Aradi Közlöny: Arad kereskedelmének és iparának nagy ismertetését.

— Feltámadás. Az első igazán szép tavaszi nap... Napfény, szin, illat, jókedv, öröm. Az utcán hatalmas tömeg hullámszik fel s alá, az arcok mosolygósak, életkedv kacag le róluk. Ünnepi hangulat. Mélynyelvű harangok konganak-bonganak, áhitatos tömeg lepi el a járdákat. Megindul a menet, régi zsoldárok ódon és istenfélelmet keltő melódiája hallik, gyertyák, fáklyák füstje száll az ég felé. A baldachin alatt a tiszteletet parancsoló főpap arcát eltakarja a szentség, templomi tömjénillat tölti be az utcát, a nyitott ablakon keresztül a szobákat, amelyekből kíváncsi szemek figyelik az évről-évre ismétlődő, felejthetetlen, ezerszínű látványosságot. A menet elhalad, a tömeg egyik hullámot vet még, aztán rendes arcot ölt az utca. A nap bibortengerbe hull, a szürkület kiterjeszti mindent befedő szárnyait. Elmúlt a nap, amelyen feltámadott az Ur s amelyen — evoé — feltámad minden évben a nagy, szent, pogány Tavasz.

— Az ingyen-fürdő helye. A Neptun-fürdő részvénytársaság azzal a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy az ingyen-fürdőt, amely eddig közvetlenül a Neptun-fürdő mellett volt, husz méterrel távolabbi részre helyezték. A tanács a kérelmet véleményezés végett a folyamammérnökséghez adta ki, s a folyamammérnökség válaszában azt tartja helyesnek, ha az ingyen-fürdőt a város a Marosnak a Radnai-utnál lévő részén állítaná fel. A tanács mai ülésén a folyamammérnökség véleményétől eltekintve úgy határozott, hogy a fürdőt a Neptun-fürdőjétől husz méternyi távolságra állítja fel, mert a szegénysorsu lakosságának érdeke, hogy a város közelében legyen a fürdő.

— Uj francia Dreadnought-ok. Párisból jelentik: A tengerészeti miniszter elrendelte, hogy a dresdi és lorienti arsenálokban április tizenötödikén két egyenként huszonöt ezer tonna Dreadnought építését kezdjék meg.

— Házasság. Pick Manó ma tartja esküvőjét Schneer Juliskával. (Minden külön értesítés helyett.)

— Sélley főügyész az új sajtótörvényről. *Budapestről* jelentik: Egy hírlapíró előtt Sélley Barnabás dr. főügyész helyettes, a budapesti ügyészség vezetője így nyilatkozott az új sajtótörvényről:

— Mint minden törvényes intézkedés életbelépésekor, a sajtótörvénynél is foglalkoztunk az új helyzettel. Az új sajtótörvény új vétségeket állapít meg s ezzel kapcsolatban megszorítja az ügyészség munkáját. A sajtótörvény a lapok szigorubb ellenőrzésére készíti az ügyészséget. Ami a törvény által teremtett helyzetet illeti, bizonyos, hogy az első időkben kártérítési pörökkel fogják ostromolni a lapokat. Sokan örülni fognak, ha a lapok foglalkoznak velük s így belekapaszkodhatnak egyes közlésekbe, mert így igényt támaszthatnak kártérítésre. A bírói gyakorlat le fogja nyesegetni ezeket a jogtalanul támasztott igényeket.

— Egyéni véleményem szerint az új sajtótörvény nem nagy változást okoz. A lapok a régi mederben folytathatják munkálkodásukat s legfőleg a magánbecsületet fogják fokozottabb oltalomban részesíteni. Az első hónapokban nehéz lesz a lapok helyzete, de az élet majd megteremti a gyakorlatot s a lapok teljes biztonsággal és nyugalommal írhatnak.

— Gyulay grófot eltiltják a kérkedéstől. Megirtuk ma, hogy az aradi törvényszék Gyulay István grófot felszólította, hogy ha volt vagyonkezelője Lukácsy Lajos ellen követelése van: hatvan nap alatt indítson ez ügyben keresetet, ellenkező esetben pedig a kérkedést szüntesse be. Megirtuk azt is, hogy erre az ítéletre és pörre a gróf nyiltéri közleménye adott okot. A nyiltéri közleményben ugyanis Gyulay István gróf azt állította, hogy Lukácsy neki kárt okozott és e címen 200.000 koronát megtérített és hogy még kártérítéssel tartozik is. — Lukácsy Lajos most a gróf állításával szemben ezek közlésére kért föl:

— A tényállás az, hogy Jármy István dr. 1910. dec. 17-én irodámban megjelent és tőlem leszámolást kért Gyulay megbízásából s miután nekem szerződéseim értelmében az előző évi számadásokról csak jövő év január 30-ig kellett a számadásaimat elkészítenem, és miután azt elkészítettem annak eredményét Gyulaynak kifizettem, de nem kártérítés címen, mert ez lényeges különbség.

— Horvátok a németek ellen. *Abbáziából* jelentik: Alovranai német népiskola felügyelő bizottsága jótékony célu hangversenyt akart rendezni és fölkérte az abbáziai fürdőzenekar tagjait, hogy működjenek közre. A horvát többségű abbáziai fürdőbizottság azonban, amelyhez a zenészek engedélyért fordultak, megtiltotta a zenekari tagoknak a hangversenyen való részvételt. A német lakosság és a németnyelvű fürdővendégek körében a horvátok türelmetlensége nagy visszatetszést keltett.

— Horvát zavargások. *Zágrábból* jelentik: A Crkvenica mellett lévő Sebenikóban ma nagy zavargások voltak a tengerparti kisajátítások miatt. A lakosság húsvét hétfőjén naggyűlésben akart tiltakozni a törvényjavaslat ellen, de a gyűlést betiltották. Egy nagy tömeg a polgármester háza elé vonult, ahol a polgármestert gyalázták és beverték házában ablakait. A polgármester erre az ablakhoz lépett és revolverével a tömeg közé lőtt. Egy tüntető súlyosan megsebesült, ami annyira felbőszítette az embereket, hogy behatoltak a polgármester házába, ahol mindent össze-vissza zuztak, a polgármester csak nagynehézen tudta életét megmenti. Csendőrök is érkeztek s a tömeg ezekkel is összetűzött, úgy hogy többen megsebesültek. A tüntetők közül sokat letartóztattak.

— Titokzatos távirat az aradi rendőrségen. Bohózatba illő történetkén mulat most az aradi rendőrség tisztikara. Néhány nappal ezelőtt egy aradi szálloda portása ijedt arccal állított be a főkapitányságra.

— Kérem — mondta — itt van ez a különös sürgöny. Azt hiszem, ez a távirat a debreceni merénylő büntársától ered és talán épen Katarauknak, a gyilkosnak szól.

Egy nyitott sürgönyt mutatott fel a portás.

— Ki nyitotta föl ezt a táviratot? — kérdezte az egyik rendőrtiszt.

— Én nem tudom. Valószínűleg rosszul volt leragasztva és magától felnyitott. Amikor én reggel bementem, már kinyitva találtam.

A rendőrtisztek körülállották a sürgönyt és sillabizálni kezdtek. Megállapították, hogy olasz és Milanóban adták fel, de hogy mit tartalmaz, egyik se tudta, mert a rendőrtiszteket nem tanítják olaszul. De föltétlenül gyanus volt nekik, mert abban az időben azt olvasták a lapokban, hogy Kataraut Olaszországban látták föltűnni. Nagy hajsza indult meg valami jó olasz ember iránt. Maione Vincéről, az olaszul vivő mesterről egészen elfeledkeztek s helyette a Simonyi-utcában lakó Frau Babetta Ascher német-francia-angol-olasz nyelvtanárnőt keresték föl; az urnó három szó kivételével el tudta olvasni és lefordította a sürgönyt. A táviratot Milanóban adták föl és Maltonetti Milhu névre szól, az aláírása pedig onnyi volt *Serafin*. A titokzatos nevű leány azt sürgönyözte: „Utirány: Belgrád, Nis, Uszkób, Szaloniki, Konstaninápoly, Moskva”. A táviratot az aradi szállóban két napig őrizték s a portás csak akkor jelentkezett vele a rendőrségen, amikor a címzett nem akart jelentkezni. A főkapitányságon kétségtelennek tartották az utirány megállapítása után, hogy a címzettnek valami köze van a debreceni merénylethez. Sőt talán épen az az átkozott Katarau akar Aradon át menekülni, akinek a fejére harmincezer korona jutalomdíjat tűzött ki a magyar kormány. A detektívek a legnagyobb éberseggel figyelték az átlomáson az utasokat. De tegnap hirtelen elszállott a nagyszerű remény, mert megérkezett a címzett. Az illető egy milanói nagy bortermelő cég keleti utazója és a főnöke megsürgönyözte neki, hogy milyen nagyobb városokat kell érintenie utjában.

— Tobis ezredes betegsége. Az aradi háziezred, a 33-asok parancsnokát, Tobis Frigyeset — mint megirtuk — súlyosabb természetű betegséggel csütörtökön, április 9-én, Bécsbe szállították, hogy itt gondos orvosi kezelésben részesüljön. Tobis ezredes — mint bécsi tudósítónk telefonálja — a 7 órai budapesti gyorsvonattal érkezett meg a bécsi keleti pályaudvarra. Itt már várta a beteget az önkéntes mentőegyesület egy orvosa két ápolóval, mert a mentők azt az értesítést kapták, hogy az ezredes utazás közben rosszul lett. A mentőorvos tényleg aggasztó állapotban találta a beteget: szélhűdést szenvedett. Az első segélynyújtás után a mentőkocsin beszállították Tobis Frigyes ezredparancsnokot a III. kerület (Landstrasse)-beli, Leonhardgasse 3. szám alatt levő Svetlin-féle idegstanatoriumba. Bécsi munkatársunk érdeklődött a mai nap folyamán az intézetben Tobis ezredes hogyléte felől és a szolgálattevő szanatóriumorvos azt az örömdetes felvilágosítást adhatta, hogy az ezredes állapota ugyan komoly, de már a rövid ottartózkodása alatt is tetemesen javult. Így veszedelemről szó sem lehet és a beteg előreláthatólag nemsokára ismét visszanyeri egészségét.

— Elhunyt világhírű gyorsíró. *Münchenből* jelentik: Lautenhainer Béla dr., a Gabelsberg-féle gyorsíró világszövetség megalapítója ma nyolcvankét éves korában meghalt.

— Tomasics báróságot kap? *Zágrábból* jelentik: Politikai körökben ismeretlen forrásból az a hír terjedt el, hogy a király legközelebb a magyar bárói méltóságot adományozza Tomasics Miklós volt horvát bánnak és Nikolics Vladimir volt bánhelyettesnek, aki ma is komoly jelölt erre az állásra. Ez a hír megerősítést sehonnán nem nyert, politikai körökben mégis biztosra veszik bekövetkeztét.

— Élve eltemetett hercegnő. *Nápolyból* jelentik: Néhány nappal ezelőtt meghalt Nápolyban a város legelőkelőbb asszonya, Novoli hercegnő, aki az olasz királyi családdal is rokonságban állott. Ma az a hír terjedt el róla, hogy csak tetszhalott volt és élve temették el. Az egész városban óriási izgalmat keltett ez a hír és a rendőrség is megindította a vizsgálatot. Kihallgatták az elhunyt hercegnő rokonait és kezelőorvosát, akiknek véleménye szerint nem volt tetszhalott. Ennek ellenére a hercegnő holttestét mégis exhumálni fogják.

— Betörők a püspök villájában. *Sümegről* jelentik: Hornig Károly báró veszprémi püspök sümei villájában az éjjel betörők jártak. A betörők a helyzettel ismerősök lehettek, mert egyenest abba a szobába mentek, ahol a Wertheim-szekrény állott. Munkájukat úgy végezték, hogy a kassza tetéjét lemetszettek és a belsejét kifosztották. Mennyi pénzt vittek el, nem lehetett megállapítani, mert a püspöki birtokok főpénztárosa szabadságon van. A csendőrök megindították a nyomozást.

— Az albán forrongás. *Rómából* jelentik: A Stefani ügyökség jelenti Durazzóból Biszlica környékén haromszázötven görög bandává alakult. A banda két albán falut elpusztított és számos kegyetlenség elkövetése után Korica ellen vonult. A korica csendőrség megerősítésére már elindultak a csendőrsapatok, további csapatok pedig holnap indulnak. — *Szcutariból* jelentik: A nemzetközi határmegállapító bizottság fedezésére hatvan főnyi gyalogság s egy utászcsapat indult az osztrák-magyar különítményből Miedzi ezredes vezérése alatt. A csapatok Prizrend környékére vonultak s előreláthatólag őszig maradnak itt.

— Kalózkodó izlandiak. *Kuxhavenből* jelentik: A Mönstberg nevű halásztársaság tulajdonát képező gőzös március 23-án néhány angol és francia halászbarkával Izland közelében halászott, amikor két izlandi hajó feltartóztatta a halászcirkuszt. Az izlandi hajók legénysége közül huszenötven a halászcirkusra mentek és elfogták a gőzös kapitányát, akit Westmann szigetre szállítottak. A hajónak 460 mázsa farrakományát, melyet a kapitány 2150 koronáért vett meg, elkobozták. Az izlandi hajóknak semmiféle legitimációjuk nem volt. A halászcirkus a külügyi hivatalhoz fordult az izlandi hajók elleni panaszával.

— Repülés az Appenninek fölött. *Perugiából* jelentik: Widmer horvát aviatikus, ki ma reggel öt óra hat percekor Ravennában felszállott, fél nyolckor, az itteni gyakorlótéren ereszkedett le. Widmer az Appennini hegyeket kétezer méter magasságba repülte át.

— Összeírják a szekereket. Aradváros tanácsa ma foglalkozott a kereskedelmi miniszternek azzal a leiratával, amely utasítja a várost, hogy az Aradon található lóállományt és szekereket május 26-ikáig írja össze. A tanács elhatározta, hogy a kerületi biztosok utján cédulákat oszt ki a lótartó gazdáknak, akik ezt kötelesek kiállítani s ilyenformán hajtja végre az összeírást.

— Letartóztatott többnejű kalandor. Bécsi tudósítónk jelenti: A morva-osztrai rendőrség szenzációs „fogást” csinált, amikor Plonka Alajos, 1879-ben született, német alattvalót letartóztatta. Plonka egy osztrai szállóban magát és egy vele lévő nőt, — akiről megállapították, hogy egy délmagyarországi előkelő gyáros megszökött felesége, — „Krzonkalla Lipót lovag vegyész és neje” néven jelentette be. A rendőrség gyanusnak találta a lovag párt és elfogta. Kiderült, hogy Plonka a valódi neve, okmányait az igazi lovagtól, aki már 1908-ban meghalt, rabolta el. Nem kevesebb mint négyszer nősült, mind a négy felesége még él, nyomorban. Eredetileg papnak készült, de még a szemináriumban kiugrott a reverendából. Elcsábított egy 17 éves urileányt, majd pedig lopott és csalt, amiért is 1902-ben Németországban 9 havi börtönrre ítélték. A mikor kiszabadult, Finnországba ment, ahol Krzonkalla lovag okmányait rabolta el és ezek segítségével nemsokára kitűnő vezetőállásba került egy oroszországi gyárban. Itt elcsábította Glosowska Lucia asszonyt, egy ügyvéd nejét és nőül is vette. A mikor a 100 000 korona körüli hozomány elfogyott, egyszerűen megszökött az asszonytól. Még háromszor nősült és e fiúykekből összesen 17 gyermeke született. A polygámista lovagot ez idő szerint a német hatóságok lopásért és okirathamisításért, Oroszország emberölésért keresik. Plonka, aki tökéletesen beszél öt élő nyelvet, Oroszországból Délmagyarországba jött, Aradon is tartózkodott és azon a vidéken ismerkedett meg a gyáros feleségével, aki a szélhámós lovag után szökött Németországon át Ausztriába. Jelenleg az osztrai rendőrség foglya.

— Lujza hercegnő adósságai. Bécsből jelentik: Lujza hercegnő és férje, Mattasich ellen, mint ismeretes, néhány héttel ezelőttel több följelentést adtak be család miatt. A följelentéseket azóta visszavonták, részben békés uton elintézték, úgy, hogy család miatt már megszüntették a vizsgálatot a hercegnő ellen és csak hamis bukás címén folyik ellene az eljárás. A hercegnő adósságai öt-hat millió koronával mulják fölül vagyonát, de mégis valószínű, hogy az ellene folytatott eljárás nem fog vád alá helyezéssel végződni, mert a belga király hagyatékából rájuto részből a hercegnő ki fogja egyenlíteni adósságait.

— Új fogházba viszik Jandrics Sándort. Zágrábból jelentik: A reggeli lapok azt írják, hogy Jandrics Sándort, akit — mint azt megirtuk — Grác melletti fogságából az oroszok ki akarták szabadítani, a pétervárad katonai fegyházba szállítják át, hogy még szigorubb fedezet alatt legyen.

— Elszámolás négyszáznyolc kiló szalonnáról. A tanács mai ülésén a munkanélküliek segélykiosztásának tárgyalásánál azt jelentette Vannay Gyula adóügyi tanácsnok, hogy Sztrengrár Demján Száva szocialista párttitkár elszámolt ugyan a kiosztás végett neki átadott ezeröt száz koronáról, de 408 kilogram szalonna hovafordításáról nem tett még jelentést. A tanács a párttitkárt utasítani fogja, hogy a szalonnával is számoljon el.

— Eljegyzés. Kapus Ferenc a Schopper J. G. cég raktárnoka, eljegyezte Walter Hermin kisasszonyt, Walter Ferenc fuvarozási nagyvállalkozó leányát Budapesten. (Minden külön értesítés helyett)

— Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2067

— Footballok, footballcipők, tenniszverők, nagyválasztékban és legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 16. Telefon 506. 1321

— Az aradi hírlapírók és az új sajtótörvény. Holnap, vasárnap életbelép az 1914. XIV. t. c., teljes címén: az új sajtótörvény. Ez tudvalóleg megszorításokat tartalmaz a lapok közleményeire vonatkozólag. Az újságíróknak jól meg kell tanulni a törvényt, hogy el ne tévedjenek a paragrafusok utvesztőjében s egy szerre csak a fogházban ne találja magát még a jóhiszemű szerkesztő is. Azonban a törvény megtanulása nem nyújt elég biztonságot a napi krónika munkásainak, mert bele kell hatolni a szigorú tilalmak legrejtettebb ráncába is. Az aradi újságírók ezért megkérték Moróca Dénest, az aradi kir. ügyészi kar képzett tagját: tartson nekik előadást a sajtótörvényről. Moróca előzékenyen vállalta a nehéz szerepet és kedden délután fél hat órakor az aradi Kereskedők Körében fogja közelebből megismertetni a sajtótörvényvel az aradi hírlapírók művelőit.

— Érelmeszedésben a zavartalan székelés gyakran valósággal életkérdés. Tudományos tapasztalatok szerint a rendkívül enyhe hatású természetes Ferenc József keserűviznek naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes széket biztosít. A gráci katonai kórház orvosi jelentései azt bizonyítják, hogy ezt az ásványvizet még ágybanfekvő, súlyos betegek is szívesen isszák, mivel a Ferenc József viz gyors ürülést idéz elő s nem jár semmiféle kellemetlen érzéssel vagy utóhatással. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és fűszerüzletben. 464

— Román vasutasok sztrájkja. Bukarestből jelentik: Most már egészen bizonyosra vehető, hogy legközelebb kitor az országos vasutas sztrájk. A vasutasok küldöttség útján akarták ismertetni sérelmeiket Cotescu elnökgazgatóval, de az igazgató nem fogadta a küldöttséget. Növeli az elkeseredést az, hogy a kormány által beterjesztett fizetésrendezési javaslat nem orvosolja a helyzetet és az különben is csak a jövő év közepén lép életbe. A harcias párt teljes erővel agítál a sztrájk mellett, amelynek kitörését kétségtelennek tartják.

— Gazdát cserélt aradi ingatlanok. Löwy Mór és neje eladták az aradi tjkvben felvett ingatlant 98000 koronáért Haggenmacher kőbányai és budapesti sörgyárak részvénytársaságnak. — Recsky Antal és neje eladták az aradi Illés-utca 13. számú házat 3900 koronért Balogh György és nejének. — Krausz Jónás és neje eladták az aradi Damjanics utca 10 számú házat 21100 koronáért Löwinger Lipót és nejének és Wigder Johannának.

— Köszönetnyilvánítás. A magyar vaskezelési alkalmasságot és tisztviselő nyugdíj-egyesület aradi fiókegyesületének „Báró gyoroki Andrányi Károly” nevét viselő jótékony alap javára Róth Zsigmond, Róth József szállító cég 100, Róth Testvérek cég 20, Keppich Zsigmondné urnó 10 koronát adományozott, mely becses adományokért az egyesület nevében hálás köszönetét nyilvánítja Kneffel Lajos, elnök.

— Amikor a szerencse valakit üldöz. Egy aradi szerény fizetésű bankhivatalnok az, kit Fortuna istenasszony mosolyával szerencsésítet. Ha valamikor, úgy jelen esetben igazolódik be, hogy a szerencse istenasszonya bő kárpótlásban részesíti mindazokat, akik a női kegyekért folytatott harcban kudarcot vallanak. Se seri, se száma azoknak az értékes nyereménytárgyaknak, melyeket hősünk Fortuna kedvezése folyton összegyűjtött. „A szerencse vakmerővé teszi az embert”. — Ez történt jelen esetben is. A szerény bankhivatalnok nem kisebb dologra határozta el magát, minthogy megnássul s annak beigazolása végett, hogy a szerencse és szerencse igen is megférhetnek egymással, fogadást kötött kollégáival, hogy husvét vasárnapján és hétfőjén a Központi Szállodában, cigányzenével kapcsolatban megtartandó tombolaeseményénél egy gyönyörű kivitelű női krokodilbőr utitáskát hagyományos szerencséjénél fogva 6 nyeri meg. Meglátjuk!

— Értesitem a nagyközönséget, hogy május hó 1-én az Andrassy-tér 15. szám alatt levő fényirodát felhagyom, mely időtől Sztojkovits és Békés cég alatt csak Szabadság-tér 16. alatt működöm. — További szives pártfogást kérek kitűnő tisztelettel Bekés Jenő fényképész. 2507

— Felhívjuk az olvasóközönség b. figyelmét Kardos Mik és ásványvizkereskedőnek mai lapunkban közzétett hirdetésére.

— Műhímezés tanfolyam. A Singer Co. varrógép részvénytársaság Arad (József főherceg-ut 9.) elvégezvén a vidéki tanfolyamokat, — most már itthon kezdi meg a közkedvelt műhímzésekben való oktatást, melyre már is számosan vannak előjegyezve, — minthogy pedig rövidesen nagyobb szabású tanfolyam fog nyílni, felhivatnak az érdeklődők, hogy mielőbb jelentkezzenek fenti cégnél, hogy a tanfolyamra előjegyeztesse nek. — A tanfolyamon való részvétellel díjtalan. 2535

— A csecsemő elválasztása gyakran igen sok nehézséggel jár és epen ezért az anyának melegen ajánlható, hogy kis gyermekének az elválasztás kezdetén szopóüvegben naponta egyszer, csakis vízzel felforraltva, egy kis Nestlé-lisztet nyújtson. Lassanként aztán két, három sőt több ily étkezést is adhat, mire az elválasztás minden nehézség nélkül megtörténik, a gyermek szépen fejlődik és gyönyörűen gyarapszik. — Próbadohozokat díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 6 P. 9807

— Jó éjszakát szerezhet magának mindenki, ha a hálószobáit a „Löcherer Cimexin”-nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbák beigazolták, hogy a „Löcherer Cimexin” nem csak a poloskát és annak petéit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb és hangyáktól is; a molykártól pedig a szőrme ruhákat teljesen megóvja. Beszerezhető: Földes Kelemen, Hehs Vilmos gyógyszerárban és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerárban Bártfán.” 1373

— Husvétünnep alkalmával ne mulassza el az aradi és vidéki vevőközönség a Fischer-féle Nagy Aruházat Arad, Szabadságtéren 12. szám alatt felkeresni. A Fischer-cég most olcsó hetet rendez, miért is a közönség az Aruházat tömegesen felkeresi. 1989

— Elegáns gummiköpenyek és átmeneti kabátok legjutányosabban beszerezhetőek Hirsch Antal uriszabó cégnél Arad, Andrassy-tér 22. sz. alatt. 1557

— Szabászati tanfolyam elsajén veszi kezdetét. Oktatás állandóan az összes fehérneműekről, délután felsőruhák, este női ruhák és varrónők részére. Szabadkézi rajz. Szabászati iskola Arad, Boros Béni-tér 11. 1788

— Tavaszi újdonságok, elegáns kalapok, nyakkendők, harisnyák, uri fehérneműk, zseb- kendők, gummikabátok, utazósapkák, az összes uri divatcikkek nagy választékban és legolcsóbban „Chic” uri divatüzletben Arad, Andrassy-tér 15. 1321

— Legelegánsabb gyermek- és fiú- kosztümök és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzletben Arad, Andrassy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 1557

— A legújabb tavaszi cipő újdonságok megérkeztek és a legmérsékeltébb áron kaphatók Weinberger János cégnél Aradon, Andrassy-tér 20. Telefon 312. 2271

— Hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom legújabb tavaszi és nyári női kalap modell újdonságaimat óriási választékban, kivételes olcsó árakban. Atalakítások és gyászkalapok legrövidebb idő alatt elkészülnek. Szives látogatást kért Grünblatt Antónia Szabadság-tér 11. 2421

— Felhívjuk a t. közönség b. figyelmét: Bucer Lipót butorgyáros lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— Gyermekkocsi gyári raktár Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischer-nél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkoscsik 20%-al olcsóbbak lettek.

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 14

— Urak ruháikat olcsón és divatosan csak a posztó gyári raktárban szerezzék be Leichter és Fleischer Arad, Szabadság tér 17. 2395

— Antik butorok, régi porcellánok, biedermeier poharak és más, ezen korból származó tárgyak eladatnak Braun Miksa cégnél Arad Boros Béni-tér 2. Hétköznapokon 5-től 7-ig.

— Kellemessé teszem a napot, ha cukorkát Messertől fogyasztok, Deák Ferenc utca 8.

— Tavaszi divatlapok Kerpelnél.

TARKASÁGOK.

(Uj gazdálkodás.) A legutóbbi megyegyűlés előestéjén egy vidéki birtokosokból álló társaság vörödött össze a Központiban. Kint zuhogott az eső és így időszzerű volt a rossz időjárás miatt válságba jutott mezőgazdaság ügyeit megbeszélni. Az egyik az ugar, a másik a váltógazdálkodás, a harmadik a műtrágyázás előnyeit fejtegette, mint amely módok szerint, mégis lehet még valamelyes jövedelmet produkálni.

Erre egy jóképű idősebb bácsi az asztalfőn, mintán megitta poharából a vörös bort, egyet csettintett a nyelvvel és azt mondja:

— Egy sem ér semmit. Én a rossz évek óta a német Brach und Herhschrittschaft mintájára birtokomon a parlag-váltógazdálkodást vezetem be, ez olcsó és eddig pénz dolgában sem akadtam meg.

Természetesen megostromolták magyarázatért. A válasz egyszerű volt:

— A parlag-váltógazdaságom az, hogy a földjeimet parlagon hagyom, a pénzt pedig váltóra veszem fel.

(A zeneértő.) A Fehér Kereszt kávéházban — jobbra fülke 2, mint ahogy a pincérek mondják — egy társaság a zeneszerzőkről vitatkozik. Azt mondja — többek között — az egyik:

— Én nem tudom, hogy mit akartak azzal a Mozarttal. Mit irt a Mozart — a Faustot? Hát az is valami?

— Ne blamirozd magad! Hiszen Faustot is nem Mozart irta, hanem Gaunod — felelte a másik.

— No látod még a Faustot sem ő irta! ... fejezte be a diskurzust a zeneirodalomban jártas hős.

(Amit félretett.) Egyik aradmegyei nagykereskedő cég idős főkönyvelője a napokban fityűrésze, félrekapott kalappal jött az irodába. A főnök nagyon csodálkozott régi hivatalnokának furcsa viselkedésén és meg is kérdezte a főkönyvelőt:

— Mondja csak Kékény ur, mi van magával? Nem szégyeli magát vénségére és a személyzet előtt félretett kalappal az irodába jönni?

— Elég szomorú az reám nézve, hogy negyven év alatt, amióta itt vagyok, egyebet sem tehettem magamnak félre, csak a kalapot...

(Az ítélet.) Az itt következő jelenet az aradi járásbírói teremben játszódott le. Bendó Gábor és feleségének ügyét tárgyalta a bíróság. A büntetés megállapítása után, így szól a bíró Bendóhoz:

— Magát a bíróság a vád alól felmentette, feleségét pedig négy évi fogházra ítélte. Van-e valami megjegyzése?

— Aláisan köszönöm...

VÁROS ÉS MEGYE.

Kőművesmesterek és kontárok Többször foglalkozott már az Aradi Közlöny az aradi kőművesmesterek ismert panaszával, amely szerint képesített, de vagyontalan mesterek munkát vállalnak s az építkezést azután nem képesített kőművesekkel végeztetik, ami által elűtik a vállalkozóktól azokat a kőművesmestereket, akik maguk végeznék is a vállalt munkákat. Az Ipartestület most azzal a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy puhatolja ki az ilyenformán dolgozó kőműveseket. A tanács a rendőrséghez tette át az Ipartestület kérelmét.

Működik a hatósági jéggyár. A mai tanácsülésen Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok jelentette, hogy a hatósági jéggyárat újból felszerelték s az április 16-án leszállított jégárrakkal megkezdte működését.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. E. K. Abban teljes igazsága van, hogy a megszünt intézet minden három részvényéért a fuzionáló intézet két részvényt köteles adni saját részvényeiből. Ha a nevezett intézet erre ajánlott levélben a részvények beküldésével felszólítja: azt hisszük, meg is kapja a kicserélt részvényeket. Azonban ezzel még nem jut sokra. Mert igaz ugyan, hogy a megszünt intézet részvényei semmit sem érnek már, de a fuzió intézet is felszámolás alatt áll és pénzügyi körökben úgy tudják, hogy a felszámolás legfeljebb nagyon-nagyon csekély töredéket menthet meg az alaptökekből a részvényesek számára. Arról tehát szó sem lehet, hogy az említett papirokat még értékesíteni tudja.

Ací. Sajnáljuk, de se magánlevél írására, se kéziratok visszaküldésére nem vállalkozhatunk. A beküldött novella nekünk nem felel meg.

P. M. Borosjenő. Sorajegye huzásáról csak tizenötödike után adhatunk hírt, mert a nyerevényjegyzék még nem jelent meg.

Román ügy. A cikket sajnálatunkra nem használhattuk fel. Kivételesen visszament.

Szofon. Ha főgimnáziumi tanuló: miért nem pályázik inkább verseivel az önképzőkör jegyzőkönyvi elismerésére. Tessék elhinni, hogy ezt joggal megérdemelné. Arra azonban, hogy nyilvánosság elé kerüljenek, nem elég erősek a versek. És abban tökéletesen igaza van, hogy „tanár, diri, papa, mama” megtámadná az ujságban való verselésért, mert az ujság nem a gimnázisták írásaira szánt hely. Tessék tanulni, letenni az érettségét, azután még mindig lesz elég ideje arra, hogy osalódásokat szerezzen az ujsághasábok megostromlásánál. A verseket nem küldhetjük vissza.

Három kis vers. (P. D.) Nem tudjuk: tréfát üz-e ön velünk, vagy komolyan nyilvánosság elé szánta verseit, amelyek közül az elsőnek ez a címe: Sirám. 1813-ban irtak kedves fiatal versfagó ur Sirámokat, de akkor sem merték azt állítani, hogy bolyongok — összeroskadok, már én — remény: rímek. Nem közölhetjük.

Csalódás. Csalódás az is, ha azt hiszi, hogy ez a kis írásmű novella és közölhető.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kereskedők szavazása a vásárokról.

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, április 11.

A kereskedői közélet fejlődésére mutat az a jelenség, hogy fontosabb kérdésekben az érdekképviselők nem maguk döntenek, hanem népszavazás alá bocsátják a kérdést. Az üzleti záróra dolgában az aradi kereskedelmi és iparkamara minden egyes kereskedőhöz és nyílt üzlettel bíró iparoshoz kérdést intézett és a többség véleményét hozta a város törvényhatóságához, amely e szerint állapította meg a zárórát.

Hasonló eljárást követ az Aradi Kereskedők Köre egy több év óta vitás probléma, az aradi országos vásárok idejének megrövidítése ügyében. A kereskedők egy része több ízben mozgalmat indított az iránt, hogy a kirakodó vásárok ideje, amely az aradi országos vásárok alkalmával öt napon át (péntek, szombat, vasárnap, hétfő kedd) szokott tartani, két, esetleg három napig tartson. Ezzel szűkebb korlátok közé lenne szorítva a verseny, amelyet az országos vásárra jövő kereskedők és iparosok tá-

masztanak, a helybeli, állandó üzlethelyiséget tartó és adót fizető kereskedőknek és iparosoknak. A megrövidítés mellett szól az is, hogy az Aradhoz hasonló vidéki vásárok legtöbbszörben rövid ideig tart a kirakodó vásár. Az ez ellen felhozott érvek legkomolyabbja pedig az, hogy a kirakodó vásárok korlátozása csökkenti az országos vásárok idegenforgalmát és ez által nemcsak az eladók, de a venni szándékozók is kisebb számban jönnek Aradra, amit tehát végeredményben a helyi érdekeltésszenvedhetne meg.

Az Aradi Kereskedők Köre, hogy a többség valódi véleményének képét megállapítsa, minden egyes aradi kereskedőhöz és nyílt üzlettel bíró iparoshoz levélbe foglalt kérdést intézett. A válasza szolgáló, hozzácsatolt levelezőlapon a következő két kérdés van:

1. Kívánja-e az országos vásárok mai rendjének fenntartását?

2. Ha nem, hány napra és mily napokra kívánja megszorítani a kirakodó vásárok idejét?

A kör az állásfoglalás rövid indoklását is kéri a nyilatkozóktól.

A szavazatokat leveleket ma küldötte szét a kör elnöksége, miután a kör a többség állásfoglalásához képest fog a törvényhatóságnál a vásárok ügyében lépéseket tenni, óhajtagó, hogy minden egyes megkérdezett kereskedő és iparos a választ pontosan, kellő megfontolással adja meg. A mennyiben egyesek tévedés, vagy más ok miatt nem kaptak volna kérdőívet, azok is küldjenek be véleményeket a kör titkári irodájába (Tabajdy Károly-utca 1. sz. I. emelet.)

A gabonaüzlet husvétkor.

A husvétünnep közeledtével a gabonaüzlet is rendszerint a tavaszi jelleget veszi fel s ilyen tájban indul meg a tavaszi üzletezés eléggé élénk forgalma. Ez idén azonban ezen forgalom mintha kissé késne s ennek oka talán abban a bizonytalan szituációban rejlik, hogy egy a meg-lévő készletek, mint a vetések áttelelése és állása tekintetében meglehetősen nagy tájékozatlanság van az érdekkörökben. Hozzájárul ezen tartózkodáshoz az a körülmény is, hogy ez évben ismét egy olyan ponthoz értünk, ami csak minden hetedik évben fordul elő, nevezetesen a tőzsdei forgalom 4 napig szünetel, t. i. a rendes nagypénteki szünet mellett — április 11-én a szombati nap is szünet lévén ez hivatalos ünnep — ezt pedig követi a 2 husvétünnep nap szünetje. Természetesen 4 nap alatt sok minden történhet s így az egész vonalon meglehetősen nagy tartózkodás van és legális üzletek alig fordulnak elő. Ugyancsak 11-én, vagyis szombaton jelenik meg az első lényeges miniszteri kimutatás is, melyből sokféle tájékozódást és irányítást várnak. A kimutatás várható eredményei szerint a vetések állása elég jónak ígérkezik, így különösen a tavasziakra, míg az őszi búzáknál — a hírek szerint — történetek kiszántások is, mit legjobban igazol az októberi buza kurzus rövid pár napi fellendülése. Óbuzában az üzlet a készletek híján csaknem teljesen szünetel s ebben sem nagyobb kínálat, sem pedig nagyobb kereslet nincsen. A tengeri üzlet szintén szokatlanul tartózkodó ponton van, mert a fogyasztás a mai s állítólag a viszonyoknak nem megfelelő magas árakon vásárolni nem akar, míg a termelők, viszont áruikat nem igen kínálják, magasabb árakat remélnék, tekintettel a múlt évi helyzetre, midőn a tengeri ára tényleg későbbben alakult ki jobban s így ennek bekövetkeztét várják ezuttal is.

A rossz a közelmúlt hetek alatt meglehetősen karriert csinált, mert e cikkben keresletre nem számítottak, míg végre kitűnt, hogy áru nincsen s aránylag még a búzáknál is, nagyobb áremelkedés következett be, melyhez hozzájárult a tőzsdei áprilisi rossz ringelése is. A vidéken ezen cikkben üzlet nincsen, mert áru nem fordul elő s az elvettve lévő kínálat árai túlmagasak. Zab teljesen üzlettelen.

A hosszú szünet és pihenés után, reméljük, hogy az üzlet mindenfelől új tápot fog nyerni s ezután élénk s forgalom tekintetében ideális üzlet fog kialakulni, mely úgy a gazdák, mint a kereskedők részére már időszzerű lenne, hogy a gazdák termelvényeiket a viszonyoknak megfelelően tudják értékesíteni, míg a kereskedők üzlet-hez jussanak. (sch. j.)

— Az Első Magyar Biztosító közgyűlése.
Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság március 26-án tartotta évi rendes közgyűlését Csekonics Endre gróf titkos tanácsos elnöklésével. Az igazgatóság részéről Ormódy Vilmos vezérigazgató terjesztette elő a jelentést és a javaslatokat.

Az 1913. üzletéről szóló jelentés, mindenképp előtérbe emeltesse az emlékét meg László Zsigmond evközben elhunyt igazgatósági tagról, majd áttér a lefolyt üzlet eredményére, mely a válságos közgazdasági és pénzügyi viszonyok ellenére; a társaságnál összességében kedvező volt. Az életbiztosítási új szerződések összege nem érte ugyan el a társaságnál az utóbbi években megszokott igen nagy színvonalat, ezt azonban a közönség pénzügyi szükségén kívül eléggé megmagyarázza a társaság Olaszországban folytatott életbiztosítási üzletének megszűnése. Ennek ellenére az új életbiztosítási szerződések összege a múlt évben is közel 94 millió koronára rugott, életbiztosítási tőkeállománya pedig 581.766,180 korona 96 fillér összegre emelkedett. Ugyancsak emelkedett a pupiláris magyar értékekben elhelyezett életbiztosítási díjtartalék, mely a múlt év zártával 170,890,563 korona 83 fillér összegét, nemkülönben az életbiztosítási díjbevétel, mely 27,837,896 korona 83 fillér összeget tett ki. Minthogy emellett a határozási arány is kedvező volt, az életbiztosítási üzlet 1,992,112 korona 50 fillér évi nyereséggel zárult. A tőkebiztosítási üzletben a díjbevétel szintén emelkedett és pedig 24,277,169 korona 45 fillér összegre, s noha a kárarány kevésbé volt kedvező, mint az előző évben, ez az üzletág is nyereséget hozott. Némi nyereség volt ezáltal az eredmény a kellő óvatossággal folytatott jégbiztosítási üzletben is, valamint az állandóan fejlődő betörési elleni biztosítási ágban. Szállítmányaik üzletét a társaság a kiélekedett verseny és az üzlet jövedelmezőségének hanyatlása miatt szűk keretre szorította. Az egyes üzletágak évi eredményének összesítése folytán a társaság évi bruttó nyeresége az 1913. évben 5,695,627 korona 55 fillér. Ebből az alapszabályszerű levonások után — melyek közt a bőséges tartalékolás mellett külön figyelmet érdemel az életbiztosítottak nyereségre 771,948 korona 59 fillérnyi tekintélyes összeggel — a tiszta nyereség 3,642,167 korona 76 fillér, melyből 3,200,000 korona összeg a részvényesek osztalékára fordították. Így minden egész részvény után 800 korona évi osztalék fog a társaság főpénztárából kifizetettélni.

— Magasépítmények Gyorok—Ménés és Ópálos állomásokon. A Máv. igazgatósága az arad—máriaradnai II. vágány építésével kapcsolatosan Gyorok—Ménés és Ópálos állomásokon számos kisebb-nagyobb magasépítmény munkálatait hajtja végre. E célból az aradi üzletvezetőség április 23-án déli 12 órára már kintárta a versenytárgyalást. Ajánlat csak az összes munkára tehető.

— Terméskő szállítás. Az aradi folyam-mérnöki hivatal március 23-án versenytárgyalást tartott. 1. a Maros folyó Szeged—apálfalvai szakaszának szabályozásához az 1914. évben szükséges 4500 tonna és 2. a konop—aradi szakaszán szintén az 1914. évben szükséges 7500 m³ vízépítési célokra alkalmas terméskő szállításának biztosítására. Ajánlatot tettek az 1. csoportra: Guttman és Frank (Ujvidék) 8-19 korona, Bosnyák László (Gyoma) 7-90 korona, Tóth Ferenc (Szeged) 10 korona m³-enti egységárral; a 2. csoportra: Mairovitz Mór és fia 3-70 korona egységárral. Az első csoportra tett ajánlatokat döntés véget felterjesztették a földművelésügyi miniszterhez, míg a 2. csoportra Mairovitz Mór és fiai máriaradnai cég ajánlatát elfogadták 27.750 korona végösszeggel.

— Dézna község vásárja. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy az Aradvármegye területéhez tartozó Dézna községben a folyó évi május hó 11-re eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen május hó 4-én tartassék meg.

Ünnepi szünet.

Szombaton, vasárnap és hétfőn zárva marad a budapesti tőzsde.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1914. évi április 12-én:
Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárral

A kis király.

Operette.

Ezre ¼ 9 órakor rendez helyárral:

Itt először:

B) Bérletszünet.

B) Bérletszünet.

Nemtudomka.

Eredeti operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Bakonyi K. Zenéjét: Harsányi Zsolt. Verseire szerlette: Hukasz Jenő. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Kemenes	Várnay Jenő	Akos	Virág László
Kemenesné	Follinuszné.	Piki, gróf	Delli Lajos.
Gábor, a fiuk	Barics Gy.	Mici	Dióssy Nusi.
Ponty, tanár	Polgár S.	Veronka	Pataky V.
Pontyiné	Benkóné.	Lencsés	Győző A.
Pista	Ocskay M.	Galambosné	M. László E.

Kazdeto este ¼ 8 órakor.

NYILTÉR.

Sokkal hatásosabb a csukamájolajnál

a Scott-féle csukamájolaj-emulsió, mi abban leli magyarázatát, hogy az évtizedek óta kipróbált Scott-féle eljárásnál a halolaj hátrányai: a nehéz megemészthetőség, kellemetlen íz és szag, teljesen el vannak kerülve. A Scott-féle emulsió valójában olyan könnyen emészthető és oly jóízű, hogy meg a bölcsőbéli csecsemőknek is beadható és nala nehézfogság esetén kiváló szolgálatokat tesz. A kis állampolgárnak a Scott-féle csukamáj emulsió erős test- és csontalkotat biztosít, a legjobb fogyvert a későbbi életkedzelemre.

Ezért ne a csukamájolajat adjuk a gyermekeknek, hanem a tejfelszerűen édes Scott-féle csukamájolaj emulsiót, mely úgy nyáron, mint télen egyforma hatóerővel bír. Egy üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszárban kapható. Ha esen lapra hivatalozva 50 fillér értékű bélyeget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére, Wien VII., akkor egy üvegért utján próbaszámot küldünk. 1913

A LEGSZEBB ARC

Is szél és hideg által vörös és rut lesz. A legjobb a fel-pattogzott, vörös, érdes és durva bőr ellen

Kombella

szirtalan arc krém. Világhírű bőr- és szépségpótló szer. Egy kisértlet meglepő! Egy tubus 60, 80 és 150 fillér. Ehhez Kombella szappan a legpuhább szappan a világon darabja 70 fillér. Továbbá Kombella nátha krém 40 fillér. Fagyás elleni krém 40 fillér. Lábizadás elleni krém 50 fillér. Uj! Kombella-Schampa tojás. 1 tojás 2 fejmosáshoz 35 fillér. Kapható: Török Andor és Társa drogeriájában Aradon. 9497

Jól szituált képviselőt keres elsőrangú, már jól bevezetett külföldi autópneumatikgyár.

Ajánlatok: „STOCK 44744 sz. a. kéretnek: Schwarz József hirdetési irodájába, Budapest, Andrassy-ut 7. 2493

Évszázadok óta ismert

Magis gyógyító hatással Kariabod, Kariabod, Franzensbadi sz. Kurálnál; mindkét ágyonban haték.

SZŐLŐ

A galsai uri hegyen 3 tagból álló szőlő-birtok együtt vagy külön-külön haláleset miatt igen kedvező feltételek mellett eladó. Az első két holdas, nagy urti lakással, felszereléssel, nagy pincével és kb. 1000 hl. ürtartalmu bóródkészlettel. A második egy holdas, szép nyári lakkkal. A harmadik ¼ holdas, kisebb kolrával. Érdeklődni lehet: özv. Kishalmy Ferencnéél Világos, Templom-tér, Reiter-féle ház. 2512

MÜSCHONG-BUZIASFÜRDŐ BUIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ ÜDÍT-GYÖGYIT

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz
Vese és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjánahugyók és fővénykepződésnél, a legutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult. — O. veséllag ajánlva.

Főraktár: Kard Miklós, ásványvízkereskedő Arad, Deák Ferencz-utca 36.

EREDETI BENZ CSÉPLŐKÉSZLETEK

BENZIN-LOKOMOBIL

ÁLLÓ ÉS FEKVŐ RENDSZERŰ, TELJES JÓTÁLLÁSSAL. :: KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK. :: ÁRJEGYZÉK INGYEN.

BENZ MAGYAR AUTOMOBIL-ÉSMOTORGYÁR RÉSZV-TÁRS.

BUDAPEST, KÖZPONT: V. KERÜLET, DOROTTYA-UTCA 9. SZÁM. :: GYÁR: VII. KERÜLET, ILKA-UTCA 31. SZÁM.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyferrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzőszervi szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszertárakban. SCHULTES ÁGOST Salvo-Lipocni Salvatorferrás-vízűl Budapest, V. Erdell-csokpart 8.

Nyitler.

Rohitsi

Tempel

Styria

Donati

forrás. Szénsavdús, diétetikus, üdítő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Legteljesebb gyógyforrás. — Indikálva: idültgyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdaganatnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmainál.

a maga nemében a leggazdagabb tartalmu gyógyforrás legerélyesebb hatással. Főképen indikálva: idült bélhurutnál, obstipationál, epékőnél, elhízási bajlagnál, oszlanál és cukorbetegségénél.

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersósforrások.

Főraktár Magyarország részére: Weimán József, Budapest V., Balhary-utca 8.

9425

Manufactures Royales
de Carsets P. D.

Tudatom a nagyérdemű hölgyközönsséggel, hogy kizárólagos hírneves P. D. jegyű fűző modeljeimet

Varga D. Dani

fűző-készítő urnál. (Andrássy-tér 20. sz.) helyeztem el, hol állandó raktár és dus választék a nagyérdemű hölgyközönsség rendelkezésére áll. — Kérve szives pártfogásukat teljes tisztelettel:

Paul Didua

Páris—Bruxelles. 2498

IGLÓFÜRED

gyógyfürdő (Szepesmegye)

Vasúti állomás: Igló. (Automobiljárat.) Gyönyörű fekvéssel, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett fekvésű hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalatórium, szénsavas fürdők, fekvőcsarnok, hisztalókura stb. Szórakozásokról gondoskodva. Kétféle konyha. Fürdőorvos Dr. Lorenz Hugó. Árak mérsékelték. Tájékoztató leírást (prospektust) kívánatra küld Iglófürdő gondnoksága.

9257

SÉRÜLÉSEK

minden fajtát gondosan meg kell óvni a tisztáltságtól, mert ezáltal a legkisebb sérülés is veszélyes, nehezen gyógyítható sebbé válhat. 40 év óta bevált, megbízható készítmény a Prágai hántáskendő, mely megóvja a sebet, enyhíti a gyulladást és fájdalmat, hűsítően hat, a sebet bekezegeti s hamar gyógyítja.

POSTAI SZÁLLÍTÁS NAPONKÉNT.

1 egész doboz 70 fillér, postán 8 kor. 80 fillér előleges beküldése után 4 doboz, 74 koronáért 10 doboz külföldre franko az osztr. és magy. monarchia állomásra.

Vigyázzunk a preparátum és a készítő nevére, ár és védjegy csak 70 Millér árban valódi.

Főraktár:

B. FRAGNER,

cs. és kir. udvari szállító

Gyógyászati raktár „A FEKETE SAS”-ÉKOR

Prága, Kleinszte, 208. Nerudagasse sarkán.

Raktárak Aradon: Rozsnyay Mátyas és Gutori Földes Károlom gyógyszerárakban.

Ausztria és Magyarország gyógytáráiban raktáron.

Muschong

Buziás

gyógyfürdője,

(a magyar NAUHEIM)
(Rádiumemanation.)

A continens legszénsavdusabb sós és vasas radioaktiv forrása, köztük 3 Geysir, 120 holdra terjedő parkban levő fürdőtelep, enyhe klíma, ózondus levegő.

Fürdő és ivókurák!

Specifikus gyógyfürdő szivbetegnek részére, mely a szivbántalmak és a véredény betegségek modern terapiájának összes segédeszközeivel rendelkezik.

Vannak természetes, szénsavban dússósfürdői. A sziv kimerülésére és begyakorlására terrain (gyógy mód) alkalmas sík, illetőleg emelkedő sétautjai. Rendelkezik Zander-intézettel. Röntgenlaboratóriummal, az arzénvalizációhoz s fénykezeléshez szükséges berendezésekkel. Buziás javalt: női bajoknál, hólyag- és vesebántalmaknál, köszvénynél, és a vérképzés betegségeinél. Ujjonan épült modern fűtőházak, uszoda, hidegvizgyógyintézet, moórfürdők. — Diétetikus konyha, kitűnő fürdőzenekar, hangversenyek, nyári színház, kiterjedt sétányok, tennis játszótér.

Hivatalos orvos:

Dr. Mahler Gyula.

Fürdőorvosok: Blasini Ferenc dr., Borca Demeter dr., Dian Miklós dr., Gergutla Traján dr., Glass Rezső dr., Porutin Romulus dr., Pataky Nándor dr., Schopf József dr., Sugar Rezső dr., Weisz Hermin.

Vasutállomás:

Buziásfürdő, Budapesttől 7 ó. a.

Idény: május—október

Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. — A buziasí üdítő- és gyógyvizek „PHÖNIX” Mihály- és József-források töltő és szétküldési telepe. 2438

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsonkönyvtárába:

Dánlelné Lengyel L.: Edith. Harsányi K.: A kristálynézők, Szabóné Nógall J. Boldog emberek Székfü Gy.: A száműzött Rákóczy, Oláh G.: Szegény magyarok, Kóbor: Cognac-üdítők, Hankó: Universum VI. Pakots: Sok asszony egy férfit, Schnitzler: A préda, Anatole F.: A sovány kandur, Tristán-Ahhis: A szerkesztő ur, Maupassant: Horla, Szomoró E.: A függöny előtt és függöny mögött, Biró L.: A szentlélek lovagja, Pekár Gy.: A köcsönkert kastély, Csehov A.: Dráma a vad szaton, Heg-dűs Gy.: Komédia, Herczeg F.: Az ezredes, Darrit: A tenger rabjai, Verisztiku: modern színmű: Bródy A.: Egy éjjel a házasságtól, Az anyasálat, Swift: Gulliver utazásai, Schnitzler: Gusztli hadnagy, Ferreró: Róma története, Lakatos L.: Egy pesti leány története, Prohászka O.: Világosság a sötétben, Andor J.: A tanító, Chantepierre: Az új as, Nordau M.: Konvencionális hazugságok, Sebők I.: Öt világ-részen keresztül, Farkas P.: A francia forradalom, Szederkényi A.: A nagy nő.

Németben: Croker B. M.: Waldkinder, Hauptmann G.: Atlantis, Voss T.: Die Tarantella der Carmeline, Hesse H.: Rosshaldes, Voss R.: Die Insel der schönen Menschen, Braun Lilly: Im Schatten der Titanen, Corday u. C.: Mit Luchsangenen, Zobelitz H.: Mit Marschall Vorwärts, Herzog R.: Es gibt ein Glück, Brandenfels H.: Der dumme Peter, Tovote H.: Mutter, Werder H.: Tietter als der Tag gedacht, Melegari D.: Meine Töchter, Schnitzler: Das weiße Land, Villinger H.: In der Schuld, Bang H.: Hoffnungslose Geschlechter, H.: Theater, Holland-r F.: Sturmwind im Bahr-Westen, Karin M.: grf. Sylvanis Rache, Brandenfels H.: Durcgebrant, Eyth M.: Hinter Pflug und Schraubstock, Mann Thomas: Der kleine Herr Friedmann, Krickeberg: Und hätt der Liebe nicht, Wothe: Der Hof des Schwelgers.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona, 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona, vagy fizetenkint 20 fillér.

Legújabbak: Bihary: A csillogó hőszírmok száfnak (Jégkerling), Eysler: Walzer der Saison, Bánóczy: Ha egyszer megszalnál én kicsiny legényszobám! Bellovits: Valakit várok, Tanai: A zöld bluzos médi, Gajary: Bóském operett, Heidelberg: Tango Mascottes, Heidelberg: American Two-Step, Jacobi: Szibill operett, Huszka: Nemtudomka operett.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

133

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpadiás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kovek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönböztetve Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megtegyek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

UJ KÖNYVEK.

* „A NŐ” c. feminista folyóirat legújabb száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal jelent meg. Ego: a pesti asszonyokról Reichenallerné Pethő Irén egy régi magyar törvénykönyvről, Gere Zsigmond egy kis címfestőinasról irt érdekes cikket. Szikra „Ujságkivágások” címen polemizál antifeminista ujságírókkal. Nagy érdeklődésre számíthat a Feministák Egyesületének e számban közölt hivatalos évi jelentése, továbbá a „Feminismus Kiskatéja” c. sorozatnak a jőzán ész unalmairól irt fejezete. Charlotte Perkins Gilman regénye, a szemlék és glosszák változatossága, továbbá a Nőiszívviselő Országos Egyesületének közleményei egészítik a lapot, melynek előfizetési ára egész évre 5.— korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest V. Mária Valéria-utca 12.

* **Eltűnt világ.** Conan Doyle hatásos ötlettel az ősi világba vezeti az embert új regényében, amelynek hősei modern tudósok és őskori szörnyetegek. Ez a kalandos, fantasztikus regény egyúttal tudományos regény is: az egész ősi, rég eltűnt világ elevenedik meg benne és nagy fantáziára valló miliőben csupa mai ember viv csodálatos élet-halálharcot. Lebilincselő regény az „Eltűnt világ”, amely a detektív históriák megteremtőjének, a „Sherlok Holmes” írójának egyik legérdekesebb könyve melynek ára az „Egyetemes Könyvtár” izléses, vászonkötésű gyűjteményében 1 korona 20 fillér.

* **A felbontott szív.** Bródy Sándor, a kitűnő író, ragyogó elmésségű érdekfeszítő elmélkedéseit gyűjtötte össze abban a füzetben, amely a Modern Könyvtár egyik legújabb száma. Ez az elmélkedéseket tartalmazó kedves füzet Bródy Sándor ilyenmő munkáinak legjavát adja, többek között a női szívről egy frappáns kis analizist, egy Baskiresev Máriáról szóló miniatűr remekművet és egy nagyszerű nekrológot, mely e nemben páratlan, Papp Dánielről, a korán elhalt nagy íróról. A kedves kis füzetet amelynek címe: A

felbontott szív, bizonyára örömmel fogadja a kitűnő író nagy és előkelő közönsége. Az Athenaeum kiadásában megjelent füzet ára husz fillér.

* **Érdekes találkozás.** Ambrus, Biró, Heltai, Kóbor, Molnár, Szomaházy, Szöllőssy, szóval az új magyar irodalom legjobbjaitól közöl egy-egy novellát a Tolnai Világlapja husvétii száma. Ez az elterjedt lap igazán nagyszerű ajándékokat ad előfizetőinek. Az egész világon talán egyedül áll, hogy egy képes hetilap, mint a Tolnai Világlapja, 25 kötet Tolnai Világlexikonát 10 kötet Tolnai Világtörténelmet, 50 diszkötésű regényt adjon, s mint most halljuk, valóban nagy feltűnést kelt legújabb terve, — 10 kötet diszkötésű Jókai-regényt fog ajándékozni előfizetőinek.

* **Jogállam.** A Jogállam jog- és államtudományi havi folyóirat áprilisi füzeté a következő tartalommal jelent meg: A polgári törvénykönyv javaslata. Irta: dr. Nagy Ferenc. Eszrevételek a polgári törvénykönyv tervezetének második szövegéhez Irta: dr. Kohler József igazságügyi titkos tanácsos berlini egyetemi tanár. Közigazgatásunk államossítása. Irta: Návay Lajos. A becsület védelme. Irta: dr. Degré Miklós kuriai bíró. Visszakövetelhető-e a bányatársulásokba befizetett járulékok? Irta: Dobi kuriai bíró. Eszrevételek a polgári törvénykönyv tervezetének kötelmi jogi részéhez. Irta: dr. Meszlényi Artur törvényszéki bíró, egyetemi magántanár.

* **A „Bűnügyi Szemle Törvénytára.”** Felhívjuk olvasóink és a jogászközönség figyelmét a dr. Angyal Pál, budapesti egyetemi ny. r. tanár, kiváló büntetőjogászunk szerkesztésében megjelenő fenti címet viselő törvénytára. A kézi alakú, mindennapi használatra szánt kiadás legújabb és igen nagy fontosságú törvényeinket tárgyalja, lelkivilágos jogtudósaink kísérelő magyarázatával. Eddig megjelentek: A közvesztélyes munkakerülőkről szóló 1913. XXI. törvények, dr. Degré Lajos egyetemi m. tanár jegyzetével;

A választójog büntetőjogi védelméről szóló 1913. XXIII. t.-c., együtt A királyság megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló 1913. XXXIV. t.-cikkel, dr. Angyal Pál, ny. r. tanár magyarázatával; Az esküdtbíróóság előtti eljárásra és a semmisségi panaszra vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 1914. XIII. t.-cikk dr. Degré Miklós, kuriai bíró kísérelő jegyzetével, valamint A sajtóról szóló 1914. XIV. t.-cikk, dr. Finkey Ferenc egyetemi ny. r. tanár magyarázatával. Az első füzet ára 1 K, a II.-é 2 K, a III.-é 4 K, a IV.-é 3 K. Kapható a kiadónál: Wessely és Horváth könyvnyomdájában Pécs és minden jobb könyvkereskedésben.

9261

TELEFON SZÁM 513.

TELEFON SZÁM 513.

Kereskedelmi szakoktatás

(felneveltek részére.)

Gépirás. - Gyorsírás. - Könyvvitel. - Helyesírás. - Ker. számtan. - Együttes és külön tantolyamok. Nappali és esti kurzusok. Mérsékelt tandíj. - Díjtalan állásközvetítés. Iró és sokszorosító munkálatok, mérsékelt áron. Javító műhely.

Underwood, Standard

abszolút látható írásu amerikai írógép kizárólagos képviselője.

Utolérhetetlen tartósság egyenes írás

Utolérhetetlen átütőképesség írásgyorsaság.

Ziffer és Hollós írógépvállalata

Báró Bohus palota.

Ha a hirdetés minden nap egy-
napot kiadással van 4 fillér,
vastagabb betűkkel 6 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: Jászai tértől 11. sz.
Kiadóhivatali hely: 151. sz.
Szerkesztőség: 157. sz.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a hirdetésnek a megvevő — vagy letelepítőjének. Tudakozódni a hirdetés vázlatát mindenkor küldendő. Levélbeli megkereséseknél (a jelzés leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válszabályok értelmében. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben négyzetekkel jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratára díjlanul megkeresendő. **HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK KÉNT.**

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

HÁZASSÁG.

26 éves német k. a., szépség. 100 000 K. vagyonnal gyorsan férjhez óhajt menni, esetleg külföldre is. Vagyoni, vallás mellesleges. „Fides” Berlin 18. 1938

LEVELEZÉS.

Nagyon discret
bejárta szépen butorozott szobát keresek alkalmi használatra. Ajánlatokat „Feltétlen discret” jellegre főpostára. 2548

Fiatal urinő
barátságát keresem, ki utazásaimban elkísérne. Leveleket „Utazni vágyó” jellegre főposta restanté. 2492

„Angyal”
Mélyszépség halgatásod rendkívül bánt. Ugy látom régi hűséged szatonyra talált. Kérek az általam jelzett helyre bármilyen időben találkozókat adni. Csókol Tied. 2145

Hat drb. Virág illatu szappan
teljesen lugmentes, különböző illatokban 95 fillér. Kapható a Központi Drogeriában. 2201

ELLÁTÁS.

Uri gyermeket
fiú, vagy leánykát jó gondozásba, vagy örökbe fogadna megfelelő végkielégítési díj mellett egy helybeli jobb kereskedő család. Cím a kiadóhivatalban. 1911

LAKÁST KERESNEK.

Május 1-re
csinosan butorozott külön bejárta szobát keresek. Ajánlatok az ár megjelölésével „Főhivatalnok” jellegre alatt a kiadóba. 2472

A legjobb minőségű
gyertyánfa-bábuk
és 1-ső oszt. „Lygnum-sanktum”
teke-golyók
nagy választékban kaphatók
Bauer Gyula
Arad, Minerita-palota.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. 1547

KIADÓ LAKÁS.

Tökölly Imre utca
55. sz. 8 szobás utcai lakás minden hozzátartozóval, fűvezetett folyosó, gyümölcsös kerttel május 1-ére esetleg az egész ház bérbeadó. 2515

Boros Beni-téren
20. szám alatt II-ik emeleten utcai 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel f. é. május hó 1-re kiadó. Bővebbet Laendler Aladár gőzfűrészt irodájában. 2470

Egy modern
6 szobás első emeleti lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó Fenyves Károly házában, Perényi-utca 7. 2494

Modern
kétszobás utcai lakás Nagy Sándor-utca 7. szám alatt májusra kiadó. 2540

Magyar-utca 28. szám
földszinten egy 5 szobás lakás fürdőszoba, villanyvilágítással május 1-re kiadó. Bővebbet a ház-mesternél. 2120

Erzsébet királyné-körút 25. sz.
alatt (törvényszékkel szemben) egy emeleti modern erkélyes 3 szobás lakás május 1-re kiadó. 2181

2 utcai szoba
butorozva fürdőszobával garzon lakásnak kiadó Batthyány-u. 32a. Telefon 589. 2487

Kiadó lakás.
Andrássy-tér 25. sz. házában (Neuman-palota) egy 5 szobából álló II. emeleti utcai erkélyes lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Neuman testvérek városi irodájában. 2484

Kiadó lakás.
Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Boros Beni-tér 20. szám
alatt 1-ső emeleti utcai 5 szobás lakás erkéllyel és hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. é. május hó 1-re kiadó. Bővebbet Laendler Aladár gőzfűrészt irodájában. 2469

Szép utcai lakások
május 1-re kiadók, Erzsébet, királyné-körút 32. és Batthyány-u. 16. sz. alatt. Bővebbet Funkelstein József irodájában, Petőfi-utca. 2349

Kiadó
május hó 1-ére Eötvös-u. 12. számú házában 4 szobás utcai lakás. 2325

Egy
2 szobás utcai lakás május hó 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-utca 27., üzletben. 1454

Varjassy József-utca 5. szám
alatt 4 szoba konyha, fürdőszoba, mellékhelyiségek, szőlő és gyümölcsös kert, május hó 1-től kiadó. 2859

3-4 és 5 szobás lakások
minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiségekkel, május 1-re kiadó. Hasszinger-utca 5. 5766

Két szobás
utcai garzon lakás irodának is igen alkalmas, azonnalra kiadó. Deák Ferenc-utca 89. sz. alatt. 1077

Az Andrássy-téren
az első emeleten, a főtér kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy május hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

OKTATÁS.

Keresk. szakoktatás.
Hasszinger-utca 5.
Április hó elején új tanfolyamok vették kezdetüket. Könyvtétel. Gépirás. Gyorsírás. Helyesírás. Levelezés és számtan. Nappali és esti tanfolyamok, alapos és leltámsmeretes kiképzés keresk. és ügyvédi irodák részére, elsőrangú gyakorlati erők vezetése mellett. Mérsékelt tandíj. Díjtan állásközvetítés. Együtt és külön oktatás. Engel keresk. szaktanfolyama Hasszinger-utca 5. szám. 651

Keresk. szakoktatás levél útján.
(Haendle rendszer.)
keresk. szakképzettséget nyerhetnek vidékiek bevált gyakorlati rendszer szerint, kettős könyvtétel, keresk. számtan, levelezés, gyorsírás, irodai munkálatokban, levél útján, mérsékelt díjazás mellett. Prospektust káld: Engel keresk. szaktanfolyama Arad, Hasszinger-utca 5. 651

ALKALMAZÁST NYER.

Egy ügyes
kiszolgáló leány ki a német és román nyelvet bírja, azonnal felvétetik. Cím kiadóhivatalban. 2502

Egy
négy középiskolát végzett fiatal-ember fakeskedésbe gyakornokul felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2501

Eláruló leány,
ki a liszt szakmában jártas irodai teendőket is végez, azonnal belépésre kerestetik. Cím a kiadóban. 2580

Irodista
kerestetik. Fűszer szakmában jártas előnyben részesül. Ajánlatot „Szorgalmas” jellegre alatt kiadóhivatal továbbít. 2525

Tisztviselői ótkende
keres konyhája vezetésére gazdaszszonyt ki jól tud főzni. Ajánlatok „tizenkettő” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 2588

Ügynökök

fix fizetés és magas százalék mellett felvétetnek a Singer Co. varrógép részvénytársaságnál Arad, József főherceg-ut 9. 2536

Egy helybeli

részvénytársasághoz óvadékkal bíró pénztárnok kerestetik. Jó összeköttetésű nyugdíjas urak előnyben részesülnek. Ajánlatok az életkor megjelölésével „pénztárnok” jellegre alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2582

ÜZLETEK.

Nagyon jóforgalmu
sarkon lévő vendéglőhelyiség és fűszerüzlet házzal együtt, más vállalat miatt eladó. Bővebbet a lap kiadóhivatalában. 2526

Teleky-utca 14. szám
alatt egy bolthelyiség bármilyen üzletnek alkalmas, kiadó. Bővebbet a háztalajdonosnál. 2265

Jóforgalmu
kocsmá és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

Jó forgalmu
szatócsüzlet és vendéglő eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2392

Üzletház
nagyközségben (Aradhoz közel) korlátolt italmérési joggal, tőzsdével előnyös, feltételek mellett eladó, vagy bérbeadó. Szűcs F. Vilmosnál, Karolina utca 8. 2377

12 év óta tennálló
billiard, dákó, kávéházberendezési vállalat nagy vevőkörrel eladó, esetleg egy társ kerestetik. Boros Béni tér 7. Billiardok és dákók, játékasztalok olcsón eladók. 2415

Ujvársádon
egy forgalmas helyen lévő üzlet berendezéssel és kétszobás lakással együtt szonnan kiadó. Cím: Benedek Ferenc Ujvársánd 185. szám. 2445

Eladó
egy jóforgalmu vegyeskereskedés-traffic- és italmérés engedélyvel. Cím a kiadóba. 2471

Téglagyárak

Arad—Mikelaka.
Cégtalajdonos:
Pollák Sándor Arad, Nádor-u. 14.
Telefon } Városi iroda 55.
Aradi gyár 938.
Mikelakai gyár 515.

Készít Aradon
(textill-gyár mellett) géppel gyártott falazó-, kut-, travers-, kemény- és idomtéglatokat legkifűnőbb minőségben.
Mikelakai gyárban
kézzel vert falazó téglát.

Apró hirdetések.

Az Aradi Közlöny részére hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben) Továbbá

BUDAPESTEN:

Blockner I. IV., Semmelweis-u. 4. sz.
Györi és Nagy VII., Erzsébet-körút 5. sz.
Jaulus és Társa V., Dorottya-u. 11. sz.
Mosse Rudolf VI., Andrássy-ut 2. sz.
Tenczer Gyula IV., Szervita-tér 8. sz.
Schwartz József VI., Andrássy-ut 7. sz.
Hegyí Lajos VII., Király-u. 67. sz.
Eckstein Bernát VII., Erzsébet-körút 38
Mezel Antal IV., Eskü-ut 5. sz.

NAGYVÁRADON:

Hegedüs Hirlapiroda Rákóczi-ut 5.

TEMESVÁR-BELVÁROSBAN:

Engel Jenő hirdetőiroda vállalata Jenő herceg-utca.

BÉCSBEN:

Haasenstein & Vogler L. Neuer-Markt No 3.
M. Duckes Nachf. I., Wollzeile No 9.
Rudolf Mosse I., Sellenstraße No 2.
Eduard Braun Rothenurmstr No 9.
Heinrich Schalek I., Wollzeile 11.
Bock & Herzfeld I., Adlergasse No 6.

BERLINBEN:

Dr. Jr. F. C. Ellmenreich Berlin-Vilmersdorf, Holsteinsche Str. 82

INGATLAN.

Aradvidéken

448 és 108 holdas birtok, a legjobb fekete föld; kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Aradon, Laehner-utca 7a. 2499

Kossuth-utca

51 sz. jól jövedelmező ház jutányos árárt eladó. 2521

Bazeladás.

Urbán Iván-utca 88. számú (volt Fejsze-u.) saroktelek és ház, könnyű feltételek mellett, szabad kézből eladó. 2479

Illés utca 57. számú ház

szép szőlőskerttel eladó. Ugyanott egy jókarban levő írógép és egy kétfős baromfiketrec eladó. 2529

Legelősr

15. számú ház szabadkézből eladó. Értekezhetni ugyanott. 2495

Eladó

egy emeletes ház kedvező fizetési feltételekkel Kápolna-utca 29a sz. 2545

60 hold legelő

aradi határban kuttal és akollal bérbeadó. Cim a kiadóhivatalban. 2517

Török Gábor-utca 7. alatt

200 □-ös tées háztelek szabadkézből eladó. Bővebbet Boros Béni-tér 1., virágúzet. 1974

Eladó

buzsáki lóvasut mentén három szobás lakás, szőlőskerttel készpénzfizetés ellenében. Nyaralónak kiválóan alkalmas. Cim kiadóhivatalban. 2153

Zimándujfalui

vasúti állomás mellett négy szobás lakásból álló új ház, két nagy melléképület, pince, nagy sertésöl, konyhakert gyümölcsfával ellátva (esetleg 8 1/2 hold új szőlővel) kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebben tudakozódni lehet Viznyiczay János Zimándujfalui. 2184

Varjassy Lajos-utca 31. sz.

új magánház kedvezően eladó. 2520

Adómentes sarokház

Angyal-utca 20/a sz. ház, melyben jóforgalmu szatócsüzlet van, eladó. Az ület rögtön átvehető. 2481

Eladó ház

a városköze közelében. Bővebbet a tulajdonosnál, Wesselényi-utca 45. sz. 2227

Csiky Gergely-utca

6-ik szám alatti ház igen kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2382

Máriaradnán

217. számú 11 szobából álló ház haláleset miatt eladó. 2474

Eladó

sarokház üzlethelyiséggel, értekezhetni lehet Borona-utca 15. sz. alatt. 2387

Eladó magánház és üresterlek

Kossuth-utca 9. szám, ugyanott egy szoba és előszobából álló garcon lakás májusra kiadó. 1765

Flórián-utca 7/a.

számú jól jövedelmező ház eladó. 2329

VÉTEL ÉS ELADÁS.

6 lóerős

jókarban levő kijavított gazdasági gépgyári gőzcséplőgarnitúra felszerelve, ugyancsak 6 lóerős 2 éves Nicholson féle benzínmotoros garnitúra kedvező feltételekkel eladó. Burza Testvérek gépkereskedőknél Boros Béni-tér 1. sz. Telefon 604. 1801

Braun N. A.

festékraktára Arad, Boros Béni-tér 7. Ajánl: I. osztályú darabos meszet 100 kg. 3 kor. 40 fillér. Beremendi Portland cementet 100 kg. 4 kor. 80 fillér, nádfontat, valoklati kőpor, kátrány, carbolineum, elszigetelő- és fedőlemezek legolcsóbban. Telefon 387. 2089

Acélos, tartós, kristály tiszta

jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 5 és 8 koronás adagokban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a. Telefon 199 sz. 2297

Kárpáti fenyőerdő illat a legjobb minőségben a Központi Drogeriában szerezhető be. 2201

Fényképezőgép,

használt, 9x12, kiűnő állapotban, Compound zárral, 6 kazetta és állvány 260 kor. helyett csak 120 koronáért eladó. Enyveshát, Andrássy-tér 8. 2237

Veszek uraktól levett

férfi ruhát a legmagasabb árban, valamint használt butort. Szíves megkeresésre házhoz megyek. Bauer Ignácz, ruhakereskedő Szent Pál-u. 12. 2383

Modern

világos hálószobák, füstölt tölgy ebédlő és egyéb butorok, jutányos áron eladók. Molnár Antal asztalos, Kápolna-utca 3. 2289

Eladó

gáz- és villany-lusterek, petróleumlámpák, felszerelések és egy betegtető kocsi. Bővebbet ifj. Weisz Mór, Wesselényi- és Varjassy József-utca sarok. 2283

Róssa burgonya

egészséges, friss evő- és vetni való, díjmentes, házhoz szállítással kapható: Rubinstein Mór butorszállítónál Arad. Telefon 188 2391

Három

kerek márványasztal és egy rövid festett pult jutányosan eladó gróf Károlyi Gyula-utca 14., üszertület. 2452

Fényképezőgép

eladó. Kápolna-utca 29a sz. ház-mesternél. 2546

Egy jókarban

levő, hosszú Bösendorfer zongora eladó. Megtekinthető Löwinger, Stomonyi-u. 2. 2333

Szőlőbirtokosok

sok pénzt takarítanak meg, ha kenyige felfogó övet használnak. Nem kell kötöztetni. Beszerezhető Kovács Soma és Társánál Arad 2522

Egy doboz

100 darab hártyalen levélpapír, 50 papír és 50 se yempapír bélelt boríték egy koronáért kapható Iagusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében. Telefo. 517. 1941

Legjobb lugmentes

arc- és kézmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készült, lugmentes a legfinyásabb arcú hölgyek és gyermek-k, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. F. Hehs és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyány u. 1224

Alágyujtásra való papír

kb. 50 kiló; bálákban csomagolva kapható: bálaként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

egy fekete sruccolt boa április 5-én a katolikus templomtól a Batthyány-utcaig Becületes megtaláló illo jutalom ellenében Batthyány-u 9. sz. alatt adja át. 2389

Ügyes kárpitos

ajánlkozik mindennemű e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítésére, saját műhelyében és kívánatra házaknál is legolcsóbb ár mellett. Vidékre ár feemelés nélkül Stáhl M. Határ-u. 17. sz. Stoll Béla lakatossal szemben 1397

Forray-u.

Nádasdy-palotában jó forgalmu pálinka depó családi okok miatt eladó. Értekezhetni ugyanott. 2549

Fucovesin.

Tabl. fucovesini comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utasítással ellátott eredeti doboznak 3 korona 50 fillér Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszer-tára a Szent István-utca Aradon, Batthyány-utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszer-tárában is kaphatók. 5189

Épületbádogos

és vízvezetési munkákat, ugyanint tetőfestést és javításokat legszakosabban és legolcsóbban elvállalok vidékre is. Sztójka Kálmán Arad, Weitzer János- és Batthyány-utca sarok. 1281

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerator, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2-korona. Földes gyógyszer-tár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

Mindenféle főfájást

5 perc alatt

megszüntet

egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél 4676

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárában
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

Az Aradi Kereskedők Köre Helyezzközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA

A. Stein Sándor, Koppich Zsigmond, igazgató
Szabó Lipót, igazgató

Előzetes közlés. Tisztelettel Károlyi-u. 1. sz. szájánál. Telefon 258. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 8—11 óráig.

Megszűntek

ARADRA: Elsőrendű divatárú cég részére ügyes fiatal könyveit.

VIDÉKRE:

Bukaresti nagy vállalat részére 2, az irodai teendőkhöz is jártas intelligens és ügyes fűszerszakmabeli segédet továbbá 3 fűszer, rőtös és egyéb 1 vas és 1 kassza, 1 kassza és divat 3 fűszer és rövid és 1 vegyes kereskedőgépet. Ugyanint teljes ellátás mellett.

Ajánlatok:

Több, ker. tanfolyamot végzett és gyakorlattal bíró női alkalmazottat továbbá 20 fűszer- és rövid, 3 vas és fűszer, 6 rőtös és 1 vegyes kereskedőgépet.

és elhelyezés teljesen díjtalan. Kereskedők köre részben részben. Vidéki megkeresésekre, csak válasszal és ellátással válaszunk 331

Nyomatványok

esimes kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nél.

APRÓ HIRDETÉSEK

KÜLÖNFÉLE.

Ragályos gyermek-

betegségek ellen

legjobban megőrizhetjük gyermekeinket, ha azokat naponta többször Hydrogenium peroxidummal (H²O²) gargarisáltatjuk. Kétféle desiniciens és desodoráns, miért is mint igen erőlyes fertőtlenítőt és rothadást gátlót, mely a száj kellemetlen bűzét megszünteti, a fogakat megfehéríti, de főleg mint a kór okozó csírák ellenségét a legmegebben ajánljuk. 500 gram ára 1 korona. Földes Kelemen gyógyszerháza, Hehs Vilmos gyógyszerháza Arad. 1224

60-70 ezer korona

privát pénzt bekebelezésre keresek. Ajánlatok „birtos pénz” jellegre a kiadóba 2447

Minden hölgynek

disze és ékessége a szép és egészséges úde arc, mely ma már egyedül csak a Magda-Cremmel érhető el. Kapható a Központi Drogeriában. 2012

India fogoseppék

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza és vegytudományi laboratóriuma Aradon. Összes készletményünk kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerházában. 1224

FOGAK

húszása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisab arápon, zárgára kitérők, készítenek 8091

HALMOS

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok).

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

Finom

arany és ezüst ékszer, pontosan kipróbált óra eladás minden elfogadható olcsó árban

Zinner Vilmos

műtörés és ékszerésnél ARAD, Forray-utca Szabadság-téri sarokház.

Óra és ékszer javítás 3 évi jótállással.

Törött, használt, régi ékszer és drágaköveket a legmagasabb árban veszek vagy becserelek. 6687

Yoghurt

Üdit,
Táplál,
Gyógyít.

Naponta frissen készíti az

Aradi Tejesarnok

Házhoz szállítás. Kapható kávéházakban és üzletelyiségeinkben. 2321

Selyempapírral bélelt
100 és 100
levélpapír és boríték
fehér vászon,

100 és 100
levélpapír és boríték
kék vászon,

100 és 100
levélpapír és boríték
szürke vagy krém vászon,

korona 3 korona

Jámbor Antal

papírüzletében,
Andrássy-tér 3.
Tabajdi-utcai oldalon. 1281

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére:

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kén só

oidium ellen.

Füsttámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum

téli permetezésre

mészkenlé

téli és nyári permetezésre gyümölcsfák gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum répaféreg ellen carbolpor carbolsav — cresolium fertőtlenítésre.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

Dobiaschi J. és Dörner Testvérek, vegyitermék gyárai ARAD. Telefon 165. 1391

Sonnenwirth József

műcimfestő, mázoló és üvegedző

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

Elvállalok mindennemű címtáblákat fára, üvegre, vaslemezre, föliratokat és festéseket csinosan és tartósan.

Köszönőirat.

Szives tudomására hozom, hogy az Ön által készített műcégtáblákat megkaptam, melyeknek igazán nagyon megörvendtem; munkája kifogástalan, melyért gratulálok és ezért munkáját mindenkinek őszintén ajánlom.

Frattyán Péter
Kőrösbökény.

2544

Bér-autok

Takszámoteres

Telefonszám

816

2381

Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

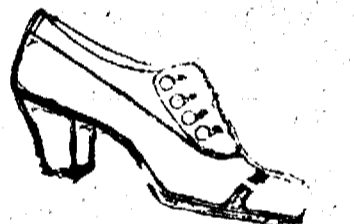
Nagy választék amerikai alakú férfi és női cipőkben 10.—, 12.— és 14.— K-ás árakban.

Világhírű „VERA” amerikai férfi és női cipők egyedüli eladási helye.

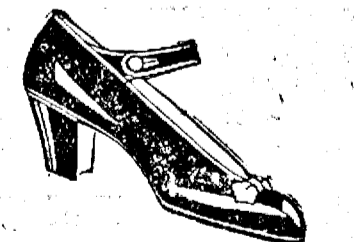
F. L. Popper-féle férfi, női és fiú cipőknek nálunk van a kizárólagos raktára.

„BALLY”-féle francia fél- és magasszaru cipőknek főelárusítója.

„HELLA” és „TIP-TOP” higénikus gyermekcipőknek szintén egyedüli eladási helye.

Ugyanitt kaphatók egyedül a „BALLY”-féle felülmulthatatlan alkalmi és tánc cipők.

Buchsbaum és Tsa cégnél
Aradon, 6255

Atzél Péter-u. 3. sz.
TELEFON: 442. SZÁM

Legpompásabb mosdószappan a Földes **MARGIT** **SZAPPAN**

páratlan hatású arcszépítő és finomító lug-
mentes növényi zsirokból készült pazar il-
latu és habzású legjobb családi szappan
mindennapi használatra. =====

Üdit!

Frissit!

Fiatalit!

Petyhüdt, ráncos, beteges kinézésű sárga arc bőr párszori mosdás után meg-
változik, mert e szappan használata által a vér fokozott mozgásba jön, po-
rusok megnyílnak szabadon functionálnak. — **Fertőtlenítő hatását a**
szappanba hideguten belevitt peroxidok okozzák. Ára 70 fill.

Kapható az egész világon

Jön!

Jön!

Jön!

A Földes-féle „KEDVES-SZAPPAN”

Szabadalom bejelentve Dr. Földes és Hehs pipereszappan és vegyészeti gyár.

Földes Kelemen

gyógyszertára

Arad, Deák Ferenc-u.

Hehs Vilmos

gyógyszertára

Arad, Batthiány-utca

Berlini Viktoria általános Biztosító R.-Z.

helyiségeit ez év május elsejétől kezdődőleg

Andrássy-tér 7. szám alá helyezi át,

Életbiztosítások a legolcsóbb táblázat szerint!
Vasuti és gőzhajóbaleset biztosítások!

Ugyanott:

KOSMOS BALESET ÉS SZAVATOSSÁGI BIZTOSÍTÓ R. T. aradi vezérképviselője,
Első O. Betörés ellen biztosító r-t. aradi vezérképviselője.
Első bécsi tüköruveg biztosító r-t. aradi vezérképviselője.

Elfogadunk:

mindennemű balesetbiztosítást,
szavatossági biztosítást gyárak, ipartelepök, magánosok, sportolók
üzletek, háztulajdonosok, automobílok, járművek részére,
tűzbiztosításokat épületekre és ingókra,
betörés elleni biztosításokat,
óvadékbiztosításokat,
üveg biztosításokat.

2524

Helyiség május 1-ig: Apponyi Albert-körút 8. sz. I. em.

Minden hölgynek saját érdeke

Németh divatáruházának

megtekintése a főpostával szemben.

Egyetlen próbavásárlással meggyőződhet divatújtonságai és olcsó áraitól. Allandó nagy raktár szövetekben

Pepita szöveteket már	—80
Gyönyörű nyári kosztüm már	2.55
Valódi gyapju szövet fek. és sötétkék már	2.—
Elegáns színes szövetek pongyola és blouze tiszta gyapjuból már	2.—
Dupla széles crepon minden divat színben már	2.—
Mosó crepon métere	—50
Selymeket minden színben már	1.20
Broch selymek minden divat színben már	5.—
Remek szép mill flór remek már	2.90
Divat sőtis selymek minden színben	
Mosó árukat rendkívül olcsó árban	
Deléneket már	—50
Szép és jó színű kartonokat	—55
Női schifon ingek himzéssel	1.50
Női kezi himzett vászon ingek	2.50

Női schifon nadrágok gyönyörű himzéssel	1.80
Női hálókabátok	2.50
Női fehér alsók himzett volánnal	2.50
Lüszter jouponok	2.50
Ciott jouponok	2.50
Himzett batiszt kötény	—90
Miedervédők szalag befűzéssel	—90
Gyönyörű schifon himzések	—35
Csipkék már	—04
Különböző csipke rüschök	—30
Gyönyörű csipke gallérok	—90
Creponok minden színben	—60
Selyem maradék méterje	1.30
Gyermekharisnyák fekete és barna	—30
Női kötött harisnyák	—40
Muslin harisnyák minden színben	—90

Tavaszi és nyári keztükét minden kivitel és színben.

Figyelem

csak a főpostával szemben.
a fehér kirakatokra.

ÉRTESÍTÉS

Van szerencsém a nagyközönséget értesíteni, hogy
40 HP teherautomobilom mellékkocsival
 rendelkezésre áll.

Módomban áll gyárak, iparvállalatok, kereskedők és magánosok részére vagonrakományokat is egyszerre bárhova beszállítani legmérsékeltebb díjak mellett. Egyidejűleg ajánlom hegyben és vidékre költözködéskor tiszta, szilárdan épített elzárható és nyitott butorszállító kocsijaimat minden nagyságban, tiszta csomagoló anyaggal, szakemberrel csomagolással és felelősség mellett.
 Szíves megkereséseket leggyorsabban elintézek: 2513

Rubinstein Mór
 butorszállítási vállalata, a cs. és kir. helyőrség szállítománya ARAD, (Minorita-palota.)
 Telefon 188.

Halló! Halló!
Uj mészárszék!

Értesítem a n. 6. közönséget, hogy Arad, József főherceg-ut 7. földszületem mellett egy a mai kor igényeinek megfelelő

növendék-marhahús üzletet nyitottam, ahol is állandóan árulatom a legjobb minőségű növendék-husokat

Áraim a következők:

LEVESHUSOK:

Farktő kg.	K. 1.36
Hátson kg.	K. 1.36
Lapocka kg.	K. 1.36
Tarja	K. 1.36

PECSENYEHUSOK:

Felső kg.	K. 1.52
Fehérpecsenye kg.	K. 1.52
Rostélyos kg.	K. 1.40
Gulyás hus kg.	K. 1.20

Szíves partfogást kér kitérő szívelettel

Farkas János mészáros és hentes.
 Telefon 739. 1178

Árlejtési hirdetmény.

A nagylaki gör. kel. román egyház határozata alapján a felsőbb hatóság által 1578. szám alatt jóváhagyott terv és költségvetés szerint egy iskola építését határozván el, felhívja mindazon pályázni óhajtó képesítéssel és iparigazolvánnyal bíró építő és kőműves mestereket, hogy a fent nevezett építkezési munkálatra zárt ajánlatot f. hó 21-én d. u. 2 óráig Chicin Miklós gör. kel. román lelkész egyházi elnök kezéhez annál is inkább pontosan adják be, mert a később érkezőket vagy utó ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok az építőbizottság által es nap d. u. fél 8 órakor fognak felbontatni.

Az ajánlat csak is az összes munkára tehető. Az ajánlathoz a vállalat — (ajánlati) — összeg 10%-ának megfelelő bányapénz vagy készpénzben, vagy pedig elfogadható értékpapírban hozzátartozandó.

Az ajánlatok az egyház által 4 korona befizetése ellenében adandó költségvetések és ajánlati úrlapon teendő meg. Ezen árlejtési hirdetmény kiegészítésére a tervnél levő árlejtési feltételek szolgálnak, tehát minden pályázóra nézve azok is kötelezők.

Az egyház fentartja magának azon jogot, hogy a beadott ajánlatok között az árajánlatokra való tekintet nélkül szabad tetszése szerint válasszon, illetve nyilvános szóbeli árlejtést is végezni a tetszése szerint a munkát oda ítélni

Az építkezésre vonatkozó terv, építési feltételek stb. a nagylaki gör. kel. román lelkészi hivatalnál f. hó 18-ától kezdve — kivéve 19-ét — megtekinthetők, a hol az ajánlati úrlapok és költségvetési kivonatok is ugyanattól az időtől kezdve kaphatók.

Nagylak, 1914. évi április hó 10.

Chicin Miklós,

lelkész, mint a nagylaki gör. kel. román egyház bizottság elnöke.

Építetők

figyelmébe

bizalommal ajánlom
építészeti irodámat.

Elvállalok legelőnyösebb árban mindenféle új építéseket, átalakításokat és javításokat legjobb kivitelben.

2537

Klaity János képzett kőművesmester
 Csutura-utca 34. sz.
 (Varjassy Lajos-utca sarok.)

Nagymennyiségű maculatura eladó.

BRUCKNER LIPÓT BUTORGYÁRA

Andrássy-tér 5. sz., volt Apollo-helyiség.

2511

Elsőrendű, jóminőségű butorok, teljes lakberendezések. Rajzok és költségvetés díjtalanul, vidékre bérmentes szállítás.

Telefon 996. sz.

„MODIANO” CLUBSPECIALITÉ

A LEGDRÁGÁBB DE A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra úgy a tüvelvények mint a lapocskák nyomattalanok, de mindenikben benne van víznyomással a védjegy és a gyárás aláírása: S. J. Modiano

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronaáradékokat

Goldschmidt Sándor

banküzlete

Arad, Minorita-palota (Mezzanin.)

Elvállal megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Eszközöl fizetéseket bel- és külföldi piacokon.

Előleget nyújt értékpapírokra.

Előleget nyújt utánvételekre.

Folyó és cheque-számlai forgalomban üzletfeleinek legnagyobb előnyöket nyújt.

Leszámitol váltókat.

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronaáradékokat.

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronaáradékokat.

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronaáradékokat.

Szanatorium Dr. Fasan

Spittal Miltettter-tó, Karintia. Alapított 1893. Morflum lezoktatási gyógymód kénysser nélkül és enyhe formában, ugymint könnyű betegeknek és üdülésre szovultaknak általában. Prospektust ingyen. 1038

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város községi polgári leányiskolájánál lemondás folytán megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdetek. Ezen állásra csak polgáriszkolai oklevéllel bíró s a mennyiség és természettudományi szakra képesített egyének pályázhatnak. Az állással kapcsolatos illetmények: a város közönsége részéről 1600 K évi alapfizetés, 640 K évi kezdő lakáspénz, mely ösz-

szeg 5-5 évenként fokozatosan 960 koronára emelkedik, hat á 300 koronás ötödéves korpótlék, valamint a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Urnak 85400/1912. sz. rendeletével kilátásba helyezett állami fizetéskiegészítés.

Folyamodók kellően felszerelt kérvényeiket f. évi április hó 20 ig déli 12 óráig Arad sz. kir. város községi iskolaszékéhez nyujtsák be. Elkészve beérkezett pályázatok, valamint a 40 életévüket túlhaladtok kérvényei figyelembe nem vétetnek. A kérvényekhez csatoland k: oklevél, születési, illetőségi és orvosi-, esetleges működési bizonyítványok.

Arad, 1914. évi április 11-én.

Varjassy Lajos,
iskolaszéki elnök.

2521

Gróf Potocki Uradalom Honcztő, Aradmegye.

Ajánlja szigoruan osztályozott I., II., III. osztályu bükk hasáb, I., II. osztályu cseres, valamint I. osztályu cser hasáb

tűzifáját.

A fa száraz és szigoruan osztályozott minősége dacára kedvező árért szállittatik. Arajánlattal mindenkor készségeel szolgál:

Gróf Potocki Uradalmak

Iőszáigazgatósága 1073

Honcztő, Aradmegye.

Telefonszám 11.

1760—1914. pm.

Hirdetés.

Az 1913 évi utadó minimumnak külön kitüntetését tartalmazó egyenkeninti kivétési jegyzékét vélegesen megállapítom és a városháza I. emeletén levő hivatalos helyiségemben folyó év április 10. től 25-ig terjedő 15 napra közzem'ere kiteszem azzal, hogy az ellen felszólítás írásban hivatalomba nyujtandó be.

Arad, 1914. április 9-én.

Varjassi,
polgármester.

Premier-Werke, ...

MELINKÓ FERENCZ műszaki vállalata

ARAD, Forray-utca 3 szám

... alatt nyilik meg. ...

2516

„PENSIO. EXQUISITE“

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBAZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegánsan berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha.

Hölgyek

a legelegánsabbban és legolcsóbban ruházkozhatnak, ha szükségletüket ruhaszövetekben, selymekben, és a legszebb ujdonságokban nálunk szerzik be.

2528

Glésinger József és Fia áruháza.

**Törlesztéses amortizációs
kölcsonöket kieszközöl:**

HERZOG SÁNDOR

2542

Arad, Weitzer János-u. 15.

FEHÉR KERESZT ARAD

SZÁLLODÁBAN

70 fényesen be-
rendezett szoba.

Figyelmes kiszolgálás.

ÉTTEREMBEN

ÉTREND

12-én:

LEVES:

Erő leves

HAL:

Fogas Roston

Souse tartár.

SÜLT:

Beoufsteak

Fin. körözettel.

TÉSZTA:

Gyümölcs rizs.

Kitünö konyha.

13-án:

LEVES:

Erő leves

HAL:

Fogas majones

SÜLT:

Borju filee

cukorborsóval.

TÉSZTA:

Maraskin krém.

KÁVÉHÁZBAN

Esténként Gyurkovits
András jóhírnevü zene-
karával hangversenyez.

Elsőrendü italok.

A husvéti ünnepek alatt friss barnasör csapolás á la Salvator.

Nincs itt az Úr: föltámadott!

Irta és a bibliai előképek előadásán a színházban elmondta: GRALLERTNÉ MARTINI HILDA.

Nincs itt az Úr: föltámadott!
Az ígéret valóra vált.
Ne féljeteK, ne sirjateK:
Élet legyőzte a halált!
Hajnal suhan, ingott a föld
S a barkaszegte rétek
S mind-mind a völgy zenével tölt:
Igy szállt Jézus közétek . . .

Orczája nap, ruhája hó —
Vércsepp remeg átszúrt szivén —
Szelid szeme oly csillogó
Mint holdsugár Jordán vizén. —
S útja hozzátok vezetett:
Hajtá szerelmes gondja,
Kövel dobó, bús kezetek
Hogy lágy kezébe vonja.

Ne féljeteK, ne sirjateK:
Az üdvön nem fog átok!
Éjjel ködén is átragyog
Szent hajnal lángja rátok . . .
Ne reszkes bűnös ároa sziv:
Ar Úr leszállt közétek!
Sáradt reményt remélni hio —
Az éhezőnek étek . . .

UjjongjateK, nevessetek:
Épül a gyémántbástya!
Szétterjed a világ felett
Jézus fehér palástja.
S a zivatarból lesz szivárvány —
A csüggedésből őserő!
Dobogó szivvé lesz a márvány —
S a gyenge karból hadverő!

Orczája nap: öröme int —
Készítsétek lakását!
Hordjátok lelketekbe mind
Az élet virulását.
Ibolya, nárcis, rózsza támad
Hol fonyadás volt s bús haraszt —
Mi az enyészet s mi a bánat,
Ha érzem az örök tavaszt?

Mit árt fűvis, korbács, kereszt
Ó rövidlátó bús sereg?
Az igazság semmit se veszt
Gyötrődő s gyötrő emberek!
Mit árt a lánc, mit árt a kő,
És mit a sír bilincse?
Föltámadunk s közénkbe jő
Édenkert édes kincse . . .

Ne féljeteK, ne sirjateK:
A sír csak gyáva álom!
Csak forduló, kötőhorog
Örök aranyfonálon!
Ruhacsere, színváltozás
Az elmulás mi ránk omol —
Új születés a földi gyász —
De vég nincsen soha, sehol!

Csillognak már az ifjú rétek
És tűzben ég a láthatár —
Most menjeteK és hirdesséteK:
Jézus nincsen a sírba már!
A sötét kapuk megremegnek:
Élet legyőzte a Halált!
MenjeteK, mondvá mindeneknek:
Él már az Úr, közénkbe szállt!

Lavagna tábornok.

Irta: Farkas Pál.

Az ebédlőben vacsorára volt terítve, a csillár már égett, de Karlotta és Taddeo még nem ültek asztalhoz. A nagybátyjukat várták, aki kora délután ment el a kamara ülésére és még mindig nem tért haza. A csukott ablakokon is beszűrődött Róma esteli zaja, a szűk korzón emberek tolongtak, kiabáltak és nevetgéltek, közben kocsik gördültek és a lármába belesivított az újságelárusítók rikácsoló hangja, akik az esti lapokat kínálták.

— Lavagna tábornok vád alatt. Lavagna tábornok hűtlenül kezelte Lavagna tábornok és a közpénzek.

Karlotta egy ódon, vörös brokáttal bevont karosszékben ült és maga elé bámult. Fiatal, nyulánk természetű leány volt, különösen halvány arccal és különösen nagy szemekkel. Ezek a szemek mintha önálló életet éltek volna, hol nyugtalan tüzben lobogtak, hol egészen becsukódtak és Karlotta arca ilyenkor alvóhoz, majdnem halotthoz hasonlított. Azután ismét felnyílnak és a messzeségbe kalandoztak, mintha át tudnák törni a selyemtapétás falakat és a tengert látnák vagy távoli hegyormokon pihennének meg. A fivére az ablaknál állott és türelmetlenül dobolt az üvegtáblán.

— Luigi késik — jegyezte meg a fiatal ember. — Ugy látszik, az ülésnek még mindig nincsen vége.

— Lavagna tábornok vád alatt. Nem tud védekezni, — hangzott ismét alulról.

Karlotta egy pillantást vetett fölfelé.

Lavagna... Lavagna... hol hallottam csak ezt a nevet? — mormogta.

Taddeo hozzálépett.

— Kis leány korodban sokat hallhattad. Akkor Lavagna volt Róma kedvence, a nagy felszabadítási háborúnak legnépszerűbb hőse. Nem emlékezel? Santa-Croce... amikor harminc emberrel védte meg a Ticino hidját. Még az iskolában is tanultuk.

Karlotta már ismét maga elé révedezett. Csak nagysokára szólalt meg.

— Igen, igen... Santa-Croce... most már emlékezem... igen, az iskolában is tanították. Santa-Croce... Lavagna... Igen. És most miért kiáltozzák a nevét?

Taddeo vállat vont.

— A kamarában Lavagnának igen sok az ellensége. A klerikálisok gyűlölik, mert ő is azok közül való, akik az egyházi állam ellen küzdöttek, a republikánusok és radikálisok

gyűlölik, mert hadügyminiszter korában néhány mozgalmukat kegyetlenül elfojtotta. Most azután kisütötték, hogy hadügyminisztersége alatt valami pénzekkel nem számolt el... vagy másképpen számolt el, mint ahogy kellett volna... mit tudom én... egészóval neki mentek. A botrány mindig kedves csemege és a tömeg élvezettel dönti le saját bálványait. A hajsza már napok óta folyik és Lavagna ugylátszik alul maradt.

— Lavagna dadog. Lavagna elhagyja az üléstermet — hangzott az utcán.

Karlotta a könyökére támasztotta az arcát és figyelmesen nézte a menyezetet.

— Azt hiszem, hogy az ilyen hajsza nagy alávalók — mondott és összeszorította az ajkát.

— A bátyja bölintott. De meglátszott rajta, hogy nem nagyon törődik az egésszel.

— A politika nagyon utálatos mesterség, hála Istennek, hogy nincs semmi dolgom vele. De ott jön végre Luigi. Már azt hittem, hogy sohasem jutunk asztalhoz.

Luigi pe Fornaro lovag, a fiatalok nagybátyja, már közel járhatott a hatvanhoz, de még fűgén és ruganyosan mozgott. Alacsony, rózsás arcú, derült kedélyű ur volt, aki egy piemonti kerületet képviselt és a kamara ülései alatt fiatal rokonánál lakott Rómában. A testvérek egyetlen hugának gyermekei voltak és nagyon szerették az öreg urat, bár nem vették túlságosan komolyan.

— Az ülés mostanáig tartott, mondotta már az ajtóban megtegetődzve. — Hallatlan botrányok jádszóttak le... igazán hallatlan botrányok. Nem értem Lavagnát. Ugylátszik, hogy elvesztette a fejét... egészen elvesztette a fejét... Különben nem is csoda. Ennyi ordító és hadonászó ember között igazán nem csoda.

Asztalhoz ültek.

— Tulajdonképpen mi történt? kérdezte Karlotta.

— Lavagnát vád alá helyezték. Olyan gyilkos támadásokat intéztek ellene, amilyenekre senkit sem tartottam képesnek. Ha valaki tíz évvel ezelőtt azt mondta volna, hogy a tábornokot egyszer még tolvajnak és sikkasztónak fogják nevezni, az illetőt hihetőleg a bolondok házába csukták volna. Lavagna tábornok, a santa-crocei hős tolvaj és sikkasztó! De az emberek átkozottul gyorsan felejtenek és amikor ma a vihar kitört, alig emelkedett hang Lavagna védelmére.

— De mégis mivel vádolják? — érdeklődött a leány. — Egy ilyen embert csak nem lehet egyszerűen vád alá helyezni.

— A vád az, hogy Lavagna hadügyminisztersége alatt bizonyos pénzekkel nem számolt el. A tábornok erre nem tudott, vagy nem akart válaszolni. En úgy sejtem, hogy ezeket

Ha sikkkes

és divatos fiu-és gyermek-
ruhát akar feltűnő olcsón
az ünnepekre venni, úgy
:: keresse fel ::

HIRSCH ANTAL

uri szabó üzletét

1822

ARAD, Andrássy-tér 22. Telefon 677.

a pénzeket kémkedésre és hasonló célokra fordította... vagy öreg garibaldistákat segélyezett velük... annyi kétségtelen, hogy a formákat megsértette. Ha azonban önértzetesen és keményen válaszol, minden valószínűség szerint felülkerekedett volna. De Lavagna már nem fiatal ember... a durvaságok meglepték, zavarba hozták... akadozott, szerencsétlenül választotta meg kifejezéseit... ellenségei erre vérszemet kaptak... egyszóval a vége az lett, hogy vád alá helyezték. Mondhatom, szánalmas és szívetfacsaró látvány volt, amint halotthalványan kitámolygott az ülésteremből.

— Szegény ember — mondotta Taddeo, aki közben kitűnően megvacsorázott. — Vajjon mit fog most csinálni?

A nagybácsi derült arca nagyon komoly lett.

— Nem tudom, de ha azt olvasnám, hogy Lavagna tábornok ma éjszaka főbelötte magát... igen, ha holnap reggel azt olvasnám, akkor egyáltalában nem csodálkoznám.

Karlotta felkapta a fejét. A szeme ismét égett és lobogott.

— Utálatos. A santa-crocei hős... Utálatos.

Felkelt az asztaltól és átment a szomszéd szobába. Az öreg ur meglepve pillantott utána.

— Mi baja Karlottának? Olyan különös. Ennyire szívére veszi a dolgot?

Taddeo egy narancsot hámozott.

— Karlotta nagyon különös leány. Befelé él és sohasem tudhatod, hogy tulajdonképpen mit gondol. A legokosabb, ha békében hagyják és nem zavarják kérdezősködéssel. Ma este különben nagyon ingerült és ideges.

— De miért? Lavagna dolga bántaná ennyire?

— Lehet, hogy az, lehet, hogy más. Neki elég egy szó, egy gondolat, hogy elkecseregjen. Azután ismét egy pillanat alatt megnyugszik. Most bizonyára a kandalló előtt fekszik és a tűzbe bámul.

Néhány perc múlva az urak csakugyan úgy találták a leányt, amint ezt Taddeo megmondotta. A szomszéd szobában nem volt világosság, csak a kandalló fahasábjai égtek. Karlotta pedig egy medvebőrön kuporodott és a lángokat nézte. A nagybátyja nem zavarta, hanem szívara gyújtott és csendben hallgatta a hasábok pattogását. Taddeo egy ideig ismét az ablakhoz támaszkodott, azután átment saját szobájába, a zongorához ült és játszani kezdett. A fiatalember szenvedélyes szeretettel zongorázott és különösen az új Wagner zenéért lelkesedett. Az este a „Bolygó hollandi“ sötét, kísérteties muzsikáját játszotta.

— Irigylem Sentát — szólalt most meg hirtelenül a sötétben Karlotta.

Kit irigyelesz?

— Sentát. A leányt, aki a bolygó hollandi mondájában

megváltja a kóbor hajóst. Hiszen ismered a balladát? Az elkárhozott hajósnak bolyongnia kell mindaddig, amíg nem talál egy leányt, aki nagy szerelmével leveszi róla az átok terhét.

Az öreg úr nagy felhőkarkákat fujt a magasba.

— Ha jól emlékszem, Senta belepusztul ebbe a megváltásba — mondotta szárazon.

— Hát aztán? — csattant fel Karlotta és hirtelenül szembe fordult nagybátyjával. — Azért Senta mégis irigylésre méltó. Mert annyi száz és száz leány közül, akik nyomtalanul és jelentőség nélkül tűnnek el, neki mégis volt feladata, hivatása, missziója. Igen, Senta belepusztult. Így is szép. Mert a hollandus nem volt hétköznapi ember, dacos, dolyfős, fölényes lélek volt, aki szembe mert szállani a végzetrel és ezért sújtotta az átok. Ha Senta le tudta róla venni a terhet, már akkor is tett valamit, amiért irigyelni kell, már akkor is több jutott neki, mint a többi leánynak.

A tűz megvilágította a leány vonásait, amelyben most különös rajongás égett. Vagy talán csak a tűz visszfénye volt? . . . Az öreg úr nem látta tisztán.

Odaát a zene elhallgatott és Taddeo visszatért.

— Szegény Lavagna — mondotta, mintha az előbbi beszélgetést folytatná. — Mégis szörnyű volna, ha így végeznél.

Egy szélroham végigzúgott a kandalló kürtőjén és magasra lobbantotta a lángot. Karlotta jó ideig összekuporodottan ült és hallgatott. Azután hirtelenül végigsímitott a homlokán és felemelkedett.

— Aludni megyek szolt halkan és az ajtó felé indult.

— Korán van. Nem maradsz még egy kicsit velünk? — kérdezte a fivére.

A leány ajkai körül mintha valami sajátságos, révedező mosoly jelent volna meg. Megrázta a fejét.

— Fáradt vagyok. Aludni megyek — ismételte.

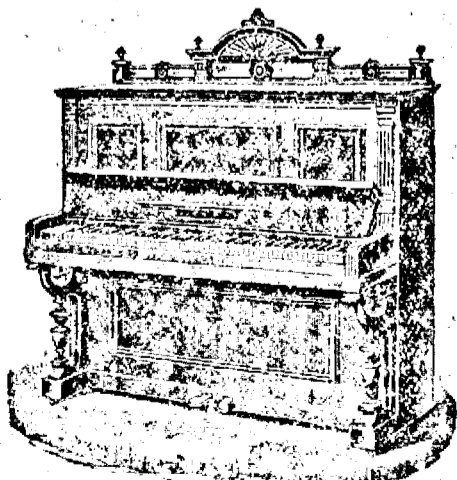
Halk, nesztelen léptekkel távozott. Az ajtót gondosan betette maga után.

Lavagna tábornok íróasztala előtt ült és leveleket írt. A tábornok még nem volt öreg ember és szürke hajával, szürke bajuszával, élénk fiatal szemével és kemény, kissé merev tartásával rendesen délceg és katonás benyomást tett azokra is, akik polgári ruhában nem ismerték fel. Most azonban előregörnyedve, összeroppanva ült és az arcán reménytelen fásultság és fáradtság látszott. A zöld ernyős lámpa sápadt fényében ennek az arcnak minden barázdája megnyult és elmélyedt és irás közben a fő mindig előbbre esett, mintha nem bírná el a terhet, amely lenyomja.

— Lavagna tábornok vád alatt. A közpénzek sikkasztója — hangzott alulról az újságírók szava.

FAIX JACQUES

zongoraterme és készítési műhelye
Arad, Batthyány-utca 35. szám.

Állandó raktár: Förster, Dörr, Rössler, Hamburger, Bud, Stelzhammer, Lyrs, Hofmann stb. elsőrendű gyárosok kitűnő új modelljeiből, ugyszintén saját gyártmányu

zongorák

nagy választékban. Javitások, hangolások, szakszerű pontos kivitelben.

1877

Zongorakölcson jutányos árért.

Az író férfiú vonásai keserű mosolyra torzulnak. Egy pillanatra megáll és csüggedten maga elé bámul. Azután ismét a tolhoz nyul, de azért nem ír mindjárt tovább. Elveszítette a fonalat és ma este nem tud gondolkozni. Hetek óta küzdött az ellenségei ellen. . . és ma végül letörték. Teljesen letörték. Már nem is tudja, hogy hogyan védje magát. A pénzekről kellene beszélnie, de nem emlékezik semmire. Sok minden dereng homályosan emlékezetében. . . öreg garibaldistákra emlékezik, akiket, segélyezett. . . azután jöttek kiadások, amelyekről senki sem tud. . . tiroli várak terveit vette meg. . . és ő sohasem volt kereskedő. . . egyszerűen kiutalta a pénzt, nyugtákat nem vett, mindent maga fizetett ki. . . és most százezrek hiányoznak. Ha gondolkoznék, ha visszaemlékeznék, talán el is tudna számolni, de ő már nem elékezik semmire. A szemé előtt kék és sárga karikák keringenek és a feje körül mintha ólom abroncsot szoritana egy láthatatlan kéz. Csak egy vágya van — aludni. Hetek óta kerüli az álom a szeméit és mialatt libegve hánykolódik az ágyon, minden még jobban összezavarodik benne.

Ma éjszaka azonban aludni fog. Csak ezeket a leveleket írja még meg, azután nyomban beveszi az altató szert. Kissé erős szer, de annál biztosabban hat. És a tábornok ujjai végigsimítanak az ezüstveretű pisztoly csövén, amely ott pihen az iratok között.

Az ajtó függőnye meglebbent. Azután egy riadt inas-arca jelent meg.

— Tábornok úr, kérem. . .

Lavagna nem mozdult.

— Tábornok úr, kérem, bocsásson meg, hogy mégis bejöttem, de. . . de. . .

A másik még egy pillanatig mozdulatlanul ült. Azután hirtelenül, dühös haraggal förmedt reá az inasra.

— Hogy mersz zavarni? Nem mondtam-e meg, hogy egyedül akarok maradni? Takarodj.

Az inas azonban nem mozdult.

— Egy. . . egy fiatal hölgy van odakünn és minden áron beszélni akar a tábornok úrral.

— Ki vann odakünn?

— Egy fiatal hölgy. Leány vagy fiatal asszony. De úri hölgy. Mondtam neki, hogy a tábornok úr nem fogad. . . de ő nem tágit. Már nem tudom, hogy mit mondjak neki.

— Mond neki, hogy menjen haza.

— De nem megy. És. . . már itt is van.

A függöny megegyeszer meglebbent és egy fiatal leány lépett be a szobába. A küszöbön megállt, azután kissé bizonytalan léptekkel, lassan közeledett a tábornok felé. Fehér ruhája fölé csak egy sötét kendő volt vetve, egy másik,

kis kendő a haját takarta. A félhomályban úgy suhant keresztül a szobán, mintha látomány volna. Azután megállt a tábornok előtt, de nem szólt semmit. Az inas szepegeve állott az ajtóban.

Lavagna először egy bizonytalan mozdulatot csinált. De mégis intett a szolgának, hogy menjen ki és csak azután fordult szembe, különös látogatójával.

— Kíván tőlem valamit? — kérdezte barátságatlanul. A leány bólintott.

— Mi az? Az időm kevés. . . kérem, beszéljen gyorsan. . .

— Azt kívánom, hogy öt percig bizalommal legyen hozzám, — szólt most halkán, gyorsan izgatottan a látogató. Azaz. . . kívánni nincsen semmi jogom. . . de kérem erre, tábornok úr. Azért jöttem, mert valamit mondanom kell. . . talán furesa, hogy így mondom. . . de nagyon kérem, legyen bizalommal hozzám.

Lavagna fürkésző tekintetet vetett a fehérruhás alakra. A leány szép volt, nagyon szép és ő máskor talán örült volna ennek a különös kalandnak. De ma este. . . ?

— Mit akar mondani? — kérdezte újból kurtán, bár a hangja valamivel enyhébb volt.

A leány a szönyeget nézte. De azért beszélt és mindjobban belemelegedett a beszédbe.

— Azt akarom mondani, hogy én. . . és még sokan. . . még nagyon sokan. . . tiszteljük és szeretjük önt tábornok úr. Máskor ez bizonyára nem érdekli. . . de ma este talán jó, ha meghallja. Ma este talán jó, ha arra is gondol hogy sokan. . . sok ezien. . . olasz férfiak és olasz nők nem törődnek a csöcselék lármájával, hanem csak Santa-Crocera emlékeznek. . . Santa-Crocera, amelyről gyermekkorukban tanultak. Ezt akartam megmondani, tábornok úr.

Lázasan, izgatottan beszélt és mély hangja betöltötte a szobát. A tábornoknak egy percig úgy rémlett, mintha távoli orgonaszót hallana. Azután azt képzelte, hogy álmodik. De nem. . . ez nem volt álom. . . és egy fehérruhás leány csakugyan előtte áll és azt mondja, hogy odakünn még emlékeznek Santa-Crocera.

Lavagna végigsimított a homlokán.

— Kicsoda ön? — kérdezte halkán.

A leány közelebb lépett hozzá. A hangján most már valami fölény csengett keresztül. Érezte, hogy talajt nyert és ez a tudat ékesszólóvá tette és szárnyakat adott neki.

— Hogy ki vagyok? Mindegy. A név mellékes. Ebben az órában nincs nevem. Csak egy hang vagyok, amely eljut önhöz. De ez a hang ezreké. És ez a hang így szól önhöz — tábornok úr, ne adja át magát a sötét gondolatoknak. Legyen erős. Nézzen szembe ellenségeivel. Győzze le őket.

Divatos fűzők és különlegességek mérték szerint. Kérem a hölgyközönség szíves pártfogását.

Tisztelettel:

2024

Pilcz Irma

Arad, Deák Ferenc-utca. 2. sz.

Önkéntelen mozdulattal megfogta a tábornok ernyedt kezét és megszorította.

— Győzze le őket — ismételte.

Lovagna kivonta a kezét. De nem barátságosan. Érezte, hogy ezek a különös, idegenszerű szavak, amelyeket hallott, mély és tiszta hitből fakadnak és ez a hit meglepte és jól esett neki.

Tehát még vannak, akik hisznek benne.

— Miért jött hozzám? — szóló újból, most már csendesen. — Hogyan jött arra a gondolatra, hogy hozzám jöjjön?

— Mert érzem, hogy szüksége van reám. Mert vissza akartam tartani valamitől, ami talán... ami talán...

A leány szeme az íróasztalra tévedt és megállt a pisztoly ezüstveretén. Hirtelenül odanézett és a fegyverre mutatott.

— Vissza akartam tartani ettől. Ne tegye, tábornok ur. Térjen vissza a küzdelembe és győzni fog... meglássa, hogy győzni fog... higgye el nekem.

A gyors mozdulatra a fekete kendő meglibben a fehér ruha körül, mintha szárny volna.

Mégis álmodom — gondolta Lavagna. — De ez az álom szép és kedves. Álmodjuk végig.

— Azt kívánja tőlem, hogy visszatérjek oda, ahol üldöznek és gyaláznak? Miért tegyem? Mit adhat nekem még az élet?

— Mindent, ami után kinyújtja a kezét. Mindent. Látta, tábornok ur, én csak egy fiatal leány vagyok, aki nem jelent sokat... de higgye el, hogy mindent oda tudnék adni... igen, tábornok ur, mindent oda tudnék adni... ha ezzel meggyőzhetném. Mert meg kell győzőm... igen... még ha áldozatot kívánna is... még ha akármit kívánna is tőlem... igen... én megtenném... én megtenném...

A zöld ernyős lámpa reávilágított a leány arcára és Lavagna egyszerre csodálatos tisztán látott. Ez az arc merev volt és mozdulatlan és kifejezésében végtelen fájdalmas. Mint egy rajongó. Mint egy vértanú, aki most készül az áldozatra, amellyel hitének áldozik.

És Lavagna hirtelenül mindent megértett. Ez a leány... ez a különös, érthetetlen, idegen leány felajánl neki mindent, és oda akarja adni csak azért, hogy visszatartsa a végső lépéstől. Vajjon miért teszi...? Vajjon mit gondol? Vajjon mi hozhatta ide...? Nem álmodik és az egész mégis olyan, mint egy furcsa, forró, valószínűtlen álom.

A tábornok valami nagy megnyugvást érzett.

Odalépett látogatójához és gyöngéden végigsimított a haján.

— Menjen haza, kis leány, — szóló nyugodtan. — Nem kérdelem, hogy mi hozta ide? Igaza van, mindegy. A célját elérte. Nyugodt lehet, — arra már nem kerül a sor.

A pisztolyra mutatott. És a leány érezte, hogy most igazat mond. Nem, ez az ember már nem fog magára fegyvert emelni. A tekintete már nem zavaros többé, hanem tiszta és szomorú. Ez végig fogja küzdeni az utolsó harcot is.

— Menjen haza, kis leány — szóló Lavagna mégegyszer. — És köszönöm ezt a látogatást. Nem tudom, hogy mi hozta ide, de köszönöm, hogy itt volt. Most pedig menjen.

A leány összehuzta vállán a kendőt, mintha fázna. De azután engedelmesen megindult az ajtó felé. Már a küszöbnél volt, amikor a tábornok szava mégegyszer megállította.

— Nem kell megmondania, de keresztnévét szeretném megtartani emlékül.

Amaz habozott egy másodpercig, azután visszafordult.

— Karlotta, — szóló és már el is tűnt a függöny mögött. A tábornok tündölvé pillantott utána.

— Karlotta... mormogta... Karlotta.

Lavagna megtartotta a szavát. Összetépte a félig megirt leveleket és helyükbe néhány sort írt a kamara elnökének. Nyugodt, száraz hangon tudatta vele, hogy perének tárgyalásáig elhagyja Rómát és hazamegy szülővárosába, az Alpések alá. Ha bírái hívnak fogják, Santa-Croceban meg fogják találni. Santa-Croce...

Sziklás tengerpartok babonás halásznépsége ismeri a mondát az elsüllyedt városokról, amelyeknek harangjai viharos időben megszólalnak a tenger alatt. Valami távoli, szomorú kondulás szól a fülhez és a hang nem hal el, hanem tovább zúg a lelkekben. Lavagna leveléből ilyen hang áradt.

Santa-Croce...

Az emberek emlékezni kezdtek. Egy kép elevenedett meg bennük, amelyről már mindnyájan elfelejtkeztek, amelyet mégis mindnyájan ismertek. A nagy felszabadulási harc ott folyik az Alpések alatt. Mindenütt tűz és vér. A döntő csata megkezdődött, most a Ticino hidja felé hömpölyög a fehérkabátosok támadása, de a hidat védik. Egy fiatal kapitány védi harminc emberrel. Az emberei egymásután esnek el, a támadás mindig dühösebb lesz... ettől a hirtől függ a csata sorsa, a kapitányról patazik a vér, egyik seb borítja a másikat, de ő még mindig nem tágit, hanem védi a hidat. Azután megharsan hátulról a trombita, pihent csapatok rohannak előre, a hid meg van mentve... a kapitány most már megpihenhet. Ott fekszik mozdulatlanul a földön, mindenki azt hiszi róla, hogy halott. Egy vörös inges, vörös szakállas katona áll előtte vezérkarával és tiszteleg a mozdulatlanul. A vörösinges katna Garibaldi tábornok. És Garibaldi tábornok beszél.

Beregszászi L.

szücs áru üzlete Arad, Deák F.-utca 32.

Különlegességek nemes szőrmékből. Kész garnitúrák. Megrendeléseket pontosan és megelégedésre azonnal elkészít. Szőrme neműek nyári megőrzésre jutányos árban, teljes érték biztossítással vállaltatnak el. A községi Tisztviselők Országos Egyesületének szerződéses szállítója. Vármegyei, városi és községi tisztviselőknek 3 százalék árengedmény.

— Emeljétek fel Santa-Croce hőseit. A mai nap emlékezete az övé és a haza meg fogja jegyezni a nevét.

Ez az a név, amelyet most sárral és piszokkal borítottak.

Az emberek emlékezni kezdtek. A kávéházakban azt morgogták, hogy Lavagna tábornokkal súlyos igazságtalanság történt. Öreg hatonák, akik esztendő óta hallgatva sütkéreztek a Janikolon, most rendbe hozták rongyaikat, felvászorogtak a szerkesztőségekbe és szót kértek. A fiatal nemzedék csodálkozva és meghatva nézte ezeket az aggastyánokat, akiknek tettei már a mondák birodalmában éltek és a kiknek roskadozó arnyai még egyszer megjelentek, hogy tiltakozzanak. A Fontana Trevi előtt egy félkezü, rozsmárbajuszu kapitány nagy hallgatóságnak magyarázta el a santa-crocei ütközetet. Ő ott volt. Ő látta Garibaldi tábornokot. Ő hallotta minden szavát. Ő azok közül volt, akik a vérző Lavagnát felemelték. És csak annak örül, hogy legalább Garibaldinak nem kellett megérnie azokat a napokat, amikor a nemzet önmagát gyalázza meg hálátlanságával. Így mondta. És akik hallgatták, igazat adtak neki.

A kamarában gyorsan felejtettek. De a nép nem felejt ilyen gyorsan.

A lapok megírták, hogy Lavagna tábornokot Santa-Croceban ünnepélyesen fogadták. Az Alpesek völgyeiből sok száz régi vörösinges tódult a városba, hogy megegyeszer láthassák az egykori vezért. A vörösingesek katonai rendben álltak fel az állomás előtt. Megengedték nekik. Ahogy a tábornok kilépett, a dobok megperdültek, a trombiták megharsantak. A fehérszakállas őrnagy, aki erre a napra felvette a tépett, megfakult egyenruhát, mondani is akart valamit. De amikor megpillantotta a tábornok sápadt, szenvedő arcát, a keserűség erőt vett rajta és csak elesukló sirással nyújtotta feléje a trikolorot. És a tábornok, aki mostanáig vas fegyvellemmel uralkodott a vonásain, magához ölelte az egykori bajtársat és barázdás arcán nagy könyösepp futott végig. A szemtanúk pedig feljegyezték, hogy a zászló posztója mindkettőjüket betakarta.

A hangulat kezdett nagyon megváltozni.

A kamara elnöke levelet kapott Cataniából. A levél írója arra kérte az elnököt, hogy őt is ugyanazon törvényszék elé állítsák, mint a tábornokot. Mert ő, mint régi garibaldista ezredes, annak idején személyesen fordult a hadügyminiszterhez és segítséget kért tőle sok száz rokkant katonának családjá számára. Lavagna szó nélkül a pénztárhoz lépett és nagy összeget adott át neki. Nyugtát nem kért tőle, régi bajtársak között ez a forma nem szokás. Ez az összeg bizonyára szintén a hiányzó pénzből való és azért ő osztani akarja a tábornok sorsát. A levél azzal a tanáccsal végződött, hogy

legokosabb volna minden öreg katonát, akiknek most már ügysem vehetni hasznukat, börtönbe csukatni, akkor legalább nem panaszkodhatnak.

A lapok leközltek ezt a levelet is.

Hatodnapra Milanóban bizottság alakult, hogy nemzeti ajándékot gyűjtsön Lavagnának. A bizottság tagjai között Lombardia és Piemont legelőkelőbb nevei voltak. Ugyanezen a napon harmincezer veterán vonult végig a római korzón, éltették a hadsereget és átkozták a tábornok ellenségeit. A hangulat már olyan volt, hogy a rendőrség nem mert közbelépni.

Amikor a tábornok végül bírái elé került, az ítélet már előre megvolt hozva. Amikor, felmentése után, a kamarába indult, a tömeg vállára emelte és a nők virágokat dobta feléje.

Lavagna tábornok egy leányt keresett Rómában. Egy leányt, akinek csak a keresztnévét ismerte. De nem tudta megtalálni.

Amikor néhány esztendő múlva meghalt, végrendelete nagy feltűnést keltett. Vagyonának egyik felét régi bajtársaira hagyta. Másik feléből azonban alapítványt csinált „olyan fiatal leányok számára, kiknek fantáziájával, szenvedélyével vagy rajongásával visszaéltek.” És a tábornok úgy rendelte, hogy ez az alapítvány a Karlotta nevet viselje.

Az emberek azt mondták, hogy külön volt.

Kis fiamnak.

Valamikor ifju fejjel
Tele bátorsággal,
Erőmben elbizakodtam,
Vakmerően kacérkodtam
Gyakran a halállal.

Most hogy Isten neked adott
Aranyos kis lélek:
Szégyen ide, szégyen oda,
Éretted még egy ostoba
Szunyogtól is félek.

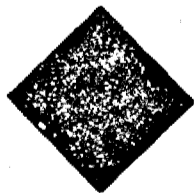
Kohányi Róbert.

Legnagyobb raktár TETRA baba-kelengyében!

Weisz és Benjamin,

Arad, Andrássy-tér 22.

Telefon 635. Telefon 635.

A tavaszi idényre gyermek- és női-harisnyák minden színben megérkeztek, valamint gyermekruhák, rajzolt maderia „richelieu párnák, terítők „bluzok

A RAJNA-MENTE.

Irta: Dr. PROHÁSZKÁNE TÁUSCH ECVIRA.

Vágyaim netovábbja megvalósult. Láttam a Rajnát. A legendás, misztikus nagy folyamot, amelynek mindkét partján egymás mellé sorakozva vonulnak el a német lovagvárosok, a nép lelkében született csodás mondákkal, amelynek várát a valóság alkotja, legendás nagyszerűséggel pedig a nép fantáziája öltöztette fel. (Alighogy eltűnik szemünk elől az egyik büszke, dacos várarom, már felbukkan a másik, melyet nem kevésbé érdekes misztikum leng körül.)

Mainzban szálltunk hajóra s alighogy a távol kódébe burkolódtak a kimagasló paloták kupolái, a tornyok keresztjei, a part közelében gyakorlatozó katonák légi flottája, lassankint kibontakozott előttünk egy csodás táj, egy álomvilág.

(A hajó korlátjára támaszkodva, tekintetem a messzeségbe tévedt. Előttém a folyam hőmpölygő hulláma, két oldalról a partokat verdes áradat, alattam a titokzatos mélység, felettem a ragyogó, tűnjöklő égboltozat.) Rejtelmes susogással csapkodja a hullám a hajó oldalát, magasra szökken egy-egy taraj s megtörve bukik ismét alá.

A szellő zug, néha élesen sivit a fedélzetet keresztül, felkapja lengő fátyolomat s mint üdvözlő zászlót lobogtatja az elvonuló várromok, komor szirtok felé.

(S míg a hajó lüktető, monoton zugással szeli a hullámokat, a folyó medrébe ékel apró szigetkékről hangos madáracsicsérgés kíséretében bókoló, hajladozó bokrok integetnek felénk. A partok mellett egy-egy malom lapátkorongja járja fáradhatatlan táncát, előttünk és mellettünk pedig bárkák, vontató- és gőzhajók bonyolítják le a modern kor igényeit kielégítő személy- és teherforgalmat.)

Az utasok még álmosak. Kara reggel van s a jobbára idegekből összeverődött társaság fázósan gubbaszkodik a fedélzet alacsony vászonszékein. Az imént még ragyogó ég borulni kezd s csak itt-ott kandikál ki a felhőfoszlányok közül a nap egy-egy bágyadt sugara.

Ahítatos csend uralkodik. Mindenkit lenyűgözve tart a Rajna legendás, regényes hite. Mintha a Gangesz szent vizén imádkozó hinduk csoportja üdvözlőné a felkelő napot, oly megilletődéssel tekintünk előre, a femérdek uemét monda- és hősköltemény szemünk előtt elvonuló illusztrációira.

S míg némán és eltűnődve nézem a szemem előtt lepergő változatos vidéket, a szellő fülembé susogja meséit. Elmondja, amit évszázadokon keresztül látott, hallott, mit száguldó körútjában tapasztalt. S egyre-másra lapozza fel emlékezete meséskönyvében rég letűnt idők vitézi mondáit, hősi legendáit, kacagó örömet s busz fájdalmát.

Az első, ami a figyelmemet leköti, az a nagy kontraszt, amely a táj szelidsége és a Rajna kipisztult kalózainak képzeletében kísértő alakjai között feltűnik. A két szőlőkoszorúzott part a bibliai

Kánaán földje, a bőség hét esztendejének idevarázsolt részlete. Gazdagon rakott tőkékről messzire mosolyognak a nedvedes fűrtők, magukban hordva azt az egyszersmindenkorra tett ígéretet, amivel hálsán viszonzni kívánják azt az elismerést, amellyel a bőrfagyasztó közönség a föld kerekességének legelső italai közé sorozta a rajnai rizlinget.

Csodálatosan sok klastrom ékelődött a szőlők nevető zöldje közé s nem egy jóízű, humoros monda örökitette meg a szőlőműveléssel szenvedélyesen foglalkozó német barátok nagy borszeretétét.

Egyszer a fuldai apát vizsgálatot tartott Johannisbergben, a bencések erkölcsi előmenetele és anyagi javai felett. A szemle után, barátságos összejövetelre invitálta a tiszteletes atyákat, akiket felszólított, hogy mielőtt asztalhoz ülne, mindenki breviáriumból egy rövidke imát mondjon. el. Nagy zavar támadt a klerus tagjai között, mert a szent könyv egyiknél sem volt jelen. Mikor azonban az apát az első palack rajnai felbontásán sikertelenül fáradozott, egyszerre csak minden barát zsebéből szolgálatkészen került elő egy-egy fényes dugóhuzó. Az apát mosolyogva csóválta meg a fejét, de nem csinált káoszt a dologból. Ő már ismerte a rajnai tüzes, csabos erejét. Emberileg felfogható és megmagyarázható tévedésnek tartotta ezt a furcsa cserét.

A Rajnának Mainztól Bingenig eső része a leggazdagabb bortermő vidék. A palás, laza talaj busásan kamatoztatja azt a fáradságot, amit egész nyáron keresztül munkában beléfértetnek.

Hajónk méltóságos lassúsággal vonul el a két part között. Időközönként fülhallatszik a hajókalauz nyugtató kiáltása, amint a tovaúzó helyiségek neveit jelenti. Csupa „heim”: Heidesheim, Ingelheim, Mattenheim, Mittelheim, Frei-Weinheim, Geisenheim, Rüdesheim. Mint egy persnek nem csengő rimeit tolatkodnak közbe: Eltoille, Eberbach és Östlich. Borszakértők azonban azt állítják, hogy az itt összekocintott borral telt poharak a legsikerültebb rimmél is szebben csengetnek és ölelkeznek a „heim”-iekkel.

Hogy mennyire becsülték mindig a rajnai borokat, azt bizonyítja az a monda is, amelyben Vencel német császár négy szekér bacharachi borért adta el koronáját utódjának, Ruprechtnek.

Ragy Károly császár pedig, a közhit szerint, még évszázadok múlva is felkeresi a Rajnamentét. Uralkodói ornátusában lép ki nyári enyhe éjszakákon aacheni kriptájából, hogy legalább az érő szőlő illatát beszívassa s szellemkezővel áldást hintsen a venyigékre.

A Bingenig szélesen, kényelemmel hőmpölygő hullámok kezdenek gyorsulni. Egyik a másik után iramlík, míg a sziklás parthoz ütődnek, honnan hangos robajjal, menydörögve roskadnak a mélységbe vissza. A folyam egy nagy kanyarulatához érünk, hol sziklafalak közé szorítva, elégedellenül ezzel a szűk területtel, rohan ki a folyam árja. A sziklafalak zordonan merednek a víz tükrebe s csodálkozva, tán szomorúan nézik a gyorsan síkló habokat. Ők a moz-

Építetők figyelmébe!

Csernyei Márton képesített köművesmester

ARAD, Boczkó-utca 8. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén tervezeteket és javításokat jutányos árért.

Nagy raktár a legjobb minőségű

építési anyagokból

u. m.: mész, cement, köfedéllemez, (kátránypapír), nádfonat, gyepez továbbá új és régi nedves falak elszigetelésére Trocum (folyékony aszfalt) kitűnő elszigetelő anyagot.

dulatlanság hallgatag, faragatlan sphinxei s alattuk a fűtő, csevegő habok örökké változó, hullámzó, zajló tömege.

A szűk két sor szirt között komor, sötét ég borul reánk. Álmos, unalmas eső verdesi a kifeszített ponyvatetőt. S azért mégis mindenki plédjébe burkolódzva, a fedélzetén marad. Ez a mélység, ami alattunk feneklik, a magasságok, melyek körülünk emelkednek, rejtelmes, szinte démoni erővel huzzák maguk felé az embert. A látvány kvadrál a képzeletünkben született képpel, amelyet izgató rabló-históriák, véres háborusok és gyászos küzdelmek elbeszélései hagytak a lelkünkben.

Ez a rész dicsekedik a leggazdagabb romantikával. Temérdek várának mindegyikéhez egy-egy monda fűződik, melyet a leghatalmasabb érzés, a szerelem, vagy pedig a hatalom utáni vágy teremtet meg.

Jobb oldalon a sziklák által hagyott résen keresztül az ég ólomszürkéségéből élesen kiváló a győzelmes Germánia szilhuettje látható. Magasra tartott jobb kezében a francia háború diadaljelvényét, a császári koronát tartja. 225 méternyre áll a Rajna színe fölött ez a nemzeti adamányokból emelt Niederwaldi- emlékmű.

Balra egy kis szigetekcske dacol a sebeseen hőmpolygó árral. Rajta egy torony, melyet „Mäuseturm“-nak neveznek. A monda szerint, kegyetlenszióú Hattó püspök, a kenyérért könyörgő éhes parasztokat, kik Mainzól egészen idáig követték, e toronyba záratta és a benn tanyázó rengeleg egérrel együtt felégettette. Egy más verzió szerint, Hattó a könyörgő parasztok elől ide menekült, hol az egerek felfalták. Később II-ik Sigfrid érsek újból felépíttette és javainak védelméül erődítménynek használta fel. Ugyanis a vámszedés joga bizonyos meghatározott területeken belül őt illette meg. A toronyba fegyverzett őrdöket állított fel, kik azt a hajót, mely a vámkötelezettség alól kisiklani igyekezett, bombákkal izzé-porrá zúhták. Ma jelző toronyul szolgál a közlekedő hajók számára.

A folyam felkúzó gyorsasággal szűkül össze Bingerlochnál. A Taunus sziklái egészen a Rajnába lépkednek, egy helyen mély barlangot képezve, hol, a közhit szerint, egy óriási tölcser nyeli el a vizet s csak sokkal lejjebb, szent Goarnál bocsátja ismét szabadon. Sok szerencsétlenségnek okozója ez a szoros, melyet repesztések és robbantások által igyekeznek szélesíteni és ezáltal hajózhatóbbá tenni.

Bingen mellett van a Rajna fenekébe rejtve a Siegfried által erőszakkal elrabolt Niebelungen kincs.

A balparton egymásután tűnnek fel Rheinstein, Sonneck és Falkenburg várak. Rheinstein most Henrik porosz herceg tulajdona. Sonneck a német császár birtokában van, Falkenburg pedig az egykori híres rablófészek magántulajdonát képezi. Mint minden rajnamenti várnak és romnak, úgy ezeknek is megoan a maguk misztikus históriája.

Rheinstein urának leányát, Gerdát a minnesängerek olthatatlan szerelmével szerette a szomszéd vár ura, Reichenstein Kuno. Kuno nagybátyját, Ehrenfels Kurtot szólította fel, hogy Gerda kezét szá-

mára megnyerje. El is ment Rheinsteinba, azonban a leányt nem áccse, hanem a saját számára kérte meg. A vár ura beleegyezett a házasságba. Hiába szabadkozott ez ellen teljes erejéből Gerda, a menyegző napját kitűzték. Mikor a lakodalmi menet a kápolna felé vonult, Gerda hófehér paripáját egy bögöly megszúrta. A csipésre a ló megpadult, kifört a menelből s lovasnőjével együtt Reichenstein vára felé száguldott. Kuno, ki a vár fokáról kísérte figyelemmel szívének képzelt temetését, meglepődve vette észre e fordulatot. Gyorsan leeresztette felvonóhidját s boldog örömmel szoritotta keblére a csaddson neki ajándékozott menyasszonyt. Kurt, az álnok és ravasz nagybácsi azonban póruljárt. Amint nagy iramban arája után rohant, lóva levelette s legurulva a sziklás hegyoldalra, halálra zuzta magát. Az apa, ki szintén megsebesült, látva a szerelmese kitarló és hűséges érzését, megtört s csakhamar beleegyezését adta házasságukhoz.

Egyike Rheinstein urainak beleszeretett egy német nemesi család leányába. Ez azonban hallani sem akart arról, hogy nejevé legyen, mert a várur rablólovag volt, ki a Rajnán ulazókra rá-rácsapott, vagyonukból kifosztotta őket s sokszor csak nagy váltságdíj ellenében bocsátotta szabadon. A leány vonakodása nem riasztotta vissza Rheinstein urát. Csak alkalomra lesett s egy napon erőszakkal rabolta el szerelmének tárgyát. Amint a Rajnán vára felé iparkodott, rettenetes égháború tört ki. A vízzel megtelt csónakot elragadta az ár, minden pillanatban az elmerüléstől lehetett tartani. E válságos helyzetében a leány fogadalmat tett. Kápolnát építtet Szent Kelemen tiszteletére, ha az meghallgatja könyörgését és megszabadítja a biztos haláltól. A legenda szerint a szent meghallgatta a leány kérését, leszállt s a zajló hullámokon keresztül partra vezette. A rablólovag kíséretével együtt a folyamba veszett, a leány megmenekülését pedig közvetlen a parton álló kis Clemens kápolna hirdeti. Évszázadok múlva ugyan összeomlott, de régi alakjában azóta újból felállították.

(A Clemenskápolnától nem messze a mostani német császár tulajdonát képező Sonneck ékeskedik. Sonneck váráról azt beszélik, hogy a várur fogva tartotta egyik, sokáig ellenálló, legyőzött ellenfelét, furszeneck védőjét. Megvakította, úgy, hogy szegény a látását teljesen elvesztette. Egy nagy vendégség alkalmával a várur eldicsekedett, hogy legyőzte a leghiresebb vitézt, kit valaha ismertek s ki még most, vakon is eltalálja a megadott célt. A vendégek kételkedtek ez állításban. A várur, hogy bebizonyítsa igazát, felhozatta börtönéből a foglyot s megparancsolta, hogy a megkocintott serleget találja el. A világtalan a hang irányába fordítja üres tekintetét, ijáat elereszti s a várur a forkába furdótt nyílal holtan rogyott össze.)

Jobbra Lorchnál szélesedik a Rajna. Lorch fölött meredek sziklán áll Nollich romja. A monda szerint egy lovag, hogy menyasszonyát elnyerhesse, a rossz szellemmel szövetkezve, paripájával megmászta e meredélyt. Azóta „ördög lajtorjái“-nak nevezik a sziklát.

Legidejebb egy nagyobb város körvonalai tűnnek fel. Bacha-

Frank Leó

férfi-, fiu- és gyermekruha

ÁRUHÁZA ARAD,
Andrássy-tér 9. sz.

Uri szabóság az angol divathoz. — A legolcsóbb bevásárlási forrás. — Óriási választék minden idényre. :: ::

rach, mely borpiacáról nevezetes. Közvetlen a város főjében van szf. Werner temploma, mely létét egy rituális gyilkosságnak köszönheti. A XIII-ik században egy, állítólag a zsidók által meggyilkolt keresztény fiú holttestét a hullámok a Rajna folyásával ellentétes irányba sodorták. Halászok fogták ki a tetemet, melynek sirja fölött egy csodatevő, gyógyító forrás keletkezett. Templomot emeltek mellé, a forrást bucsujáró helyé avatták, a kis szerencsetlenül járt keresztény fiút pedig két századdal később szentté nyilvánították. (Azóta egy féllépést, úgy látszik, mégis haladtak az emberek. A vérpád meseje ugyan még kísért, de az áldozatot talán mégsem sorozzák a szentek közé.)

A Rajnából méltóságosan emelkedik ki Pfalzgrafenstein büszke vára. Hatalmas kőoroszlán néz szembe a folyam irányával. Hagymány volt, hogy a német birodalom legszebb koronájának örököse itt lássa meg először a napvilágot. Azért a várandós királyi mamák e vízi kastélyba vonultak lebetegedésük előtt. Meglehetős épsegben maradt meg, amennyiben nem lévén nagy katonai jelentősége, a középkor harci viharai megkímélték. Kapuja embernyi magasságban a víz színe fölött van a sziklába oájva s csak létrával közelíthető meg. Most valami muzeumnak használják.

A további utnál kopasz sziklák mint lát feleségei merednek elő a folyam hullámai közül. A monda szerint, e kőbáloányok elátkozott szüzek, kik szívtelenségük és hidegségük büntetéséül változtattak kősziklává. A szerelemből gúnyt űztek, szerelmeseiket csak gyötörni és kizárni tudták s

„ugy játszottak a legénnyel,
mint macska szokott az egérrel.“

A monda hét szüzet említ, de kőszirtet vagy őboenet láttam. Ugy látszik, azóta megszaporoódtak a modern leányok sziklaszíveivel.

A mondákban leggazdagabb Loreley-szikla következik. Sötéten, meredeken, groteszk alakulattal nyulik be mélyen a folyamba. Fantáziagazdag kedélyek mindenféle hasonlatossággal ruházzák fel. Egy szőkehajú, búbajos varázslónő csábítja magához a fiatal halászokat, kik hallgatók, a csalogató, hívó szóra vesztükbe rohannak. Egy veszedelmes örvény ragadja magával őket a fündérleány vizalatti birodalmába. Szent Goar, egy Aquitániából a VI-ik század elején ideszakadt, remete éldegélt a szikla közelében, hogy a szerencsetlenül járt hajósoknak a megmentésére siethessen, akiknek szent lelkesedéssel azután a kereszténységet hirdette.

Az a romantikus hangulat, mely az egész ut alatt elfogott, lassankint megmagyarázhatatlan szomorúsággá változott. Tán az idő barátságtalan komorsága, a vigasztalan, sötét, ránk boruló ég, a gyászosan szitáló eső befolyásolt, de rajtam is az a Heine-i hangu-

lat uralkodott, mely a nagy költőt gyönyörű éneke megírására inspirálta, én sem tudtam

„...was soll es bedenten,
dass ich so traurig bin?“

Épekedő vággyal gondoltam haza, azokra, akiket otthon hagytam, akiket szeretek s akik nekem az egész világomat alkotják.

A szél busan zugott apró fodrokba ráncolva a Rajna hullámaif. A hajó fedélzetén már alig lézengtünk egypáran. A nedves hideg az ebédőbe és társalgóba szorította az utasokat. Csak mi, néhány romantikus rajongó dacoltunk a széllal és az idő viszontagságával. De amikor a lelkünk is elkezdett dideregni és a honvágy epesztő kinja űlte azt meg, mi is lekióánkóztunk. Nem maradt fenn senki, csak egy hosszú, száraz angol, aki kockás plédjébe pólálva, inkább egy egyiptusi mumióhoz hasonlított, mint élő emberhez.

Nem titkolhattam pár könyvet, mit az otthon álmodozás boldog mosolya szárított fel. Elaludtam...

Hangos muzikaszó riasztott fel. Hol vagyunk, merre? Egy nagyvárosi, modern kikötő platóján zeneszó mellett mulattak a bönnyegyetem diákjai.

Jó sokat aludhattam. Mintha hirtelen más világba plántáltak volna, úgy megváltozott a vidék képe. A haragos, sziklás fáj szelid szántófölddé laposodott, a palás szőlőhegyek helyett ásoányvizekben gazdag érchegek domborultak. Az ólomszürke ég most mosolygott felettünk s a messzeségben mint biboras omló szőnyeg hullott a föld színére.

Századok fárténetét hirdető romok és várak helyett modern épületek, füstölő gyárkémények siklottak el hajónk mellett. Mai szín, mai levegő.

Hátam megett maradtak az idő patinájával bevont emlékek. A két ellenséges szomszéd vár: Liebenstein és Sterrenberg. A romok egykori urai, két testvér párbajban űlte meg egymást. Egy leányt szerettek s így valamelyiküknek veszni kellett. Azonkán mind a kettő elpusztult, mert egy elszánt rohamnál egymás kardjába dültek. Ha a szellemek órája űt, ma is hallható az örök küzdők kardjainak össze-csengése. A Rolandseck, hol a német meseköltészet hőse Roland halt meg Hildegunde utáni szerelmében, a Siebengebirge hét mondagazdag romja, Honnef, a rajnai Nizza, Coblenz, a Mosel és Rajna egyesülésénél, a rajnamenti városok legélénkebb forgalmu kereskedelmi és vasúti gőcpontja.

Most már állandóan egy hosszú sávbán elbonuló épületsor között visz el utunk. Messziről egy nagy város körönlalái tűnedeznek elő. A gyárak füstjében, a leáldozó nap aranyugaraiban megfürösztve, mint egy ködfátyolkép lebeg kölni dóm hatalmas kupolája,

Elismert legszebb élő virágok
Páulán. Sándor
Mikertész János. n. 9. szám.
Weltzer János. fenyőök több eser
Amerikat felér fenyőök rósa és szal-
példány, kertészeti rósa és szal-
via telepe
via villamos mentén.
Mikolakan, a villamos mentén.

mely uralkodni látszik az egész környezeten. S amikor a potonhid szétnyílt, hogy hajónkat a kikötőhidhoz bocsássa, a meséknek vége volt. A könyv becsukódott, lapjai lezárultak, a szuffogó szellő tova szállt, a víz folytatta útját s mi egy nagy város zürzavaros kaoszában találtuk magunkat. A villanyosok csengése, kocsik robaja, autók puffogása, a megérkezés láza visszazökkentettek álmodozásainkból a valóságba.

A szemem fágra nyílt, az agyam az új és újabb tapasztalatok befogadására készen állott s egy éjszakai pihenő után már Köln nevezetességeit és sajátosságait írtam a naplomba s zártam az emlékeztem titkos fiókjába.

VISZONTLÁTÁS.

IRTA: SZINI GYULA.

ELSŐ LEVÉL.

Kedves barátnőm, ítéled, aki be vagy avatva életem minden apró körülményébe és nyugodt okosságoddal nem egyszer döntőn nyúltál bele zaklatott sorsomba, megint tanácsot kérek.

A multkor megírtam neked, hogy az egyik újságban a szállók vendégeinek szokásos névsorában váratlanul erre a névre bukkantam: Horváth Pál, Páris...

Ettől a pillanattól fogva mintha kicseréltek volna, teljesen elvesztettem nyugalmamat, hallucinációim vannak, éjszakáinként felriadok és gyermekeim ágyához szaladok, hogy elhárítsam róluk a végzetet, amelynek halkán, loppal közeledő hangjaival vannak teli álmatlan éjjeleim.

Valóságos robja vagyok annak a gondolatnak, hogy ha ez az ember él és elem fog állni, mi lesz velem?!... Én már holtak hittem őt és még most is azt kell hinnem, hogy már rég nem él. Vagy lehetséges, hogy valakit szintén Horváth Pálnak hívjanak és abból a végzetes városból érkeznek? Ez a bizonytalanság még az örületbe fog kergetni.

Tíz évvel ezelőtt — március negyedikén lesz tíz esztendeje — Párisból levelet kaptam tőle, amelyben bejelenti, hogy öngyilkossá lesz. Azóta nyoma veszett. Te jól tudod, hogy ez a levél nehezedik egész életemre. Megmérgezte már a mézesheiteimet, amikre pedig egy asszony mindig mint élete legszebb emlékére szokott visszagondolni. Folyton magam előtt láttam ezt az embert, akinek halálát okoztam. Nem volt örömöm, nem volt derűs pillanatom anélkül, hogy meg ne jelent volna előttem sápadt, vádoló arca... Esküszöm neked, hogyha tudtam volna, hogy ennyire szeret, inkább az ő felesége lettem volna.

Örökké a nagy ismeretlen Morgue jelent meg előttem látomás-kép rémes kirakatával, amelynek üvegtáblája mögött ott fekszik hanyatt egy vértelen, puffadt arcú idegen, a szerelem halottja, akit senki sem ismer, akinek senki sem fogta le a szemét és akit a Szajna vetett ki a partjára, mint valami hajóroncsot.

Tudod, hogy ez a látomás annyira kinzott, hogy végre rábirtam a férjemet; utazzunk Párisba. Jólformán az első utam a „Cité“-sziget csucsára vitt. Abba a komor épületbe, amelynek groteszk víziója annyiszor megfordult álomban. A valóság kissé megnyugtató. A virágvásáron, amely ott van a közelében, a Szajna partján, kedves virágaiból, a ciklaménekből vettem egy esakorra való és mikor átmentünk a hidon, beledobtam a folyóba emlékül... A férjem nem tudta, hogy mit gondoljon furcsa szeszélyességemről.

Előtte mindig leplezni tudtam gyászos emlékeimet és ha te nem volnál a világon, ha neked nem árulhatnám el szenvedéseimet, talán már régóta magam is holt, vagy élőhalott volnék.

Párisi utazásunk óta sokkal nyugodtabb lettem. Már azt hittem, hogy végre elértem az egyetlen boldogságot, amire vágytam, a nyugalmamat... És most ez a név, amely váratlanul felbukkan!... fogva fogva töltöm éjszakáimat.

U. i. Mielőtt levelem lezárnám...

(Más tintával.)

Két nap óta rejtegetem ezt a levelet, szívem és még hozzá akartam valamit írni, de úgy, hogy a férjem ne lássa. Minduntalan közbejött valami. Színház, hangverseny nagyon elfoglal most a szezonban. Tegnap este is az Operában voltunk... és történt valami, ami lelke mélyéig megrázott... még e percben is kábultja vagyok... hallgasd meg.

A Massenét „Manon“-ját adták. Az első felvonás fináléjában minduntalan felujjong a „Páris his!“ motívuma. Én visszahúzódtam a páholy mélyébe és leginkább sirni szerettem volna. A zene mindig felkorbácsolja az emlékeimet a legtökéletesebb, legmélyebb álmok fenekéről.

A függöny leereszkedik... világosság... egymásra nézegető arcok... elszórt tapsok... egyre hangosabb társalgás.

Hirtelen, mintha valami láthatatlan, finom, de annál élesebb sugár esnék rám... a szememet még kápráztatja a színpad tarkasága, önkénytelenül lenézek a földszintre... szemben, egy páholy aljának támaszkodva ott áll valaki... megint elfordította az arcát, de én majdnem kiesem a páholyból, úgy nézem... Horváth Pál.

Szakasztott ugyanaz a világosszöke lesimitott haj, ugyanaz az ábrándosan sötét szem, de egy árnyalattal szomorubb, lekesebb.

Erzem, hogy megizzik az arcom és aztán, hogy elsápadok.

„Mi bajod?“ kérdi a férjem.

„Nagy a hőség“, felelek és lehunyom a szemem. Táncol előttem mindaz, amit az imént nyitott tekintettel láttam. Félek kinyitni a szememet. Erzem, hogy lehetetlen!... És mégis valami rettenetes,

Arad legrégibb kerékpár- és varrógép raktára

FIGYELMES
KISZOLGALÁS

Jutányos
ÁRALK

az Original Viktoria és Puch Kerékpárok, ugyszintén Pfaff varrógépek csak nálam kaphatók

HAMMER VILMOS,

Szabadság-tér 5-6. :. Telefon 96.

1828

TEMESVÁR, Erzsébetváros Hunyadi-ut 14.

Nagy szakszerű javító műhely.

ellenállhatatlan vagy kényszerít rá, hogy kinyissam és letekintsek az örvénybe... Ő az, de most másfelé tekint...

A szememhez igazítottam messzelátómát és érzem, hogy a kezem lázasan remeg. Horváth észreveszi, hogy őt nézem és egyenesen belepillant a messzelátómba... Ő az, Istenem! Ő az!... Most már kétségtelen. A mosolya nem csal... ez az ő mosolya.

Milyen szép még mindig! Tíz év nyomtalanul suhant el fölöttem... Csak egy árnyalattal férfiasabb, szédebb... Tehát él... Tehát hazudott... És ha megint rám néz, érzem, hogy meghalok...

A férjem is figyelmessé válik... Mások is rám néznek... Most már le kell tennem a messzelátót. De a szemem köréből nem engedem ki. Istenem, ha megint eltűnne!... Ez a bizonytalanság!

Karcsu és könnyedén elkelő még mindig. Az embereket közömbösen mustálja. Az asszonyok erősen nézik, de ő csaknem fitymálva tekint rájuk vissza. Nincs egyetlen barátja, ismerőse. Mindig ilyen volt világéletében.

Álmodom? Káprázik a szemem? Vagy lehetséges ilyen megdöbbentő hasonlatosság? De az a név a hotel névsorában!... És miért nem néz vissza? Miért nem lát meg? Miért nem jön fel hozzám... hozzánk?... Még mindig gyűlöl engem is és a férjemet is.

Szeretném kinyújtani a kezem utána: „Pál!” Csak egy szót mondanék neki: „Hazudott!” és kiadnám az utját... De érzem, hogy gyöngye volna vele szemben... Tíz év alatt csak megerősödött bennem az, amiről azt hittem, hogy örökre el van temetve... Lánykori napjaim jönnek előm... napfoltos ligetek... csobogó szökökutat, felhő-arabeszkék, pajzán nevetés és piros szájak, piros csókok... Egy egész elsuhant világ.

Pál!...

A szemem hirtelen elsötétül. A nagy csillár kialszik, a színpad kivilágosodik... Des Grieux és Manon párisi mansard-lakásába beesik a tavaszi napfény és belátszik a duskéményű házak orma...

A sötét nézőtér rám mered... Ha megint elvesztettem!... A messzelátóval lopva végigszárnyalok az arcokon. Keresem az őt... nincs sehol. A szívem lázasan ver. A sötétből hirtelen egy messzelátót szögeznek rám. Ő az... Megismertem. És többé nem tudom levenni a szemem az ő vakító ingmelléről.

Az arca homályban van... és ez borzasztó rám nézve. Sokkal szebbnek képelem, mint szabad volna. Szőke haja a sötétben is aranyos fénnel tükröződik... Csak egy örült vágyam van már: Megcsókolni...

De hazudott és meg kellene büntetnem... Vajjon nem hazudtam-e én is? És ez a sok hazugság most mind fellázad, hogy felém kiáltsa az igazságot: „Még mindig szereted!”

Nem vagyok többé asszony, nem vagyok többé anya. Csak egy szemérmellenül szerelmes nő. A bűnös vagy kicsattan a pólu saimon... A szívem egy seb, egy gyulladás... Lázasan reszketek, mintha már az ölében volnék... És a színpadon gögicsélek... Erzem,

hogya az egész világ köztünk állna, még akkor is át tudnék törni rajta... hozzá!

Föl akarok állni, föl kell állnom. És oly gyöngye a lábam. Oly gyöngye az elhatározásom. Szégyellem magam a férjem előtt, a világ előtt... Borzasztó sors nőnek lenni, egy helyben ülni, leláncolva, mozdulatlanul, míg ránk nem szakad a menny, vagy a pokol...

A zene egyenként tépi ki az idegszállaimat. Emelygek... didergek... fádom... és az arcom majd kicsattan.

„Lázás vagy?” kérdi a férjem.

„Nem”.

Mintha hosszú századok óta tartana már az előadás és többé sohasem lenne vége. Csak egy vágyam van: ebből a páholyból szabadulni, menekülni... De mi lesz, ha azóta nemcsak a világ, hanem tíz esztendő is közénk állt? Ha elfelejtett egészen? Jobb rá nem gondolni... És csak gépiesen nézem őt, egyre őt és senki mást nem látok a világon...

Megint kigyulladnak a csillárok. Vége a felvonásnak.

„Hová megy?” kérdi a férjem.

„Mindjárt,” feleltem vissza és rohanok kifelé. Falak, emberek suhannak el mellettem. Vagy én száguldok?... De érzem, hogy végtelen apró lépésekkel megyek és reszket, inog a térdem... nem látok, nem hallok semmit, mint az alvajáró... Az emberek a szemem közé mosolyognak.

Végre a földszinten vagyok... a nézőtérben... Hová lett a szemérmem?... Az emberek közt feltűnést keltek. Mintha mindenki csak engem nézne. De nem törődöm semmivel... Ő ott áll. Megismertem hátulról. Melléje szédülök és a kezemmel gyöngéden megérintem a vállát... Megfordul, rám néz...

En elpirulok. Alig tudok valamit dadogni:

„Bocsánat... tévedtem.”

Egy idegen ember áll mosolyogva velem szemben és kérdi:

„Talán nagyon hasonlítok valakire?”...

Igy történt. Mit szólsz ehhez? Őlel: Lujzád.

MÁSODIK LEVÉL.

... Kétségbeesítő a hasonlatossága. Izsépynek hívják. Szeme, szája, orra, álla szakasztott olyan, mint a Horváth Pálé. Még a jellemző mozdulatait is viszontláttam benne. Termete, járása egészen ugyanaz.

Csak ne beszélne! A hangja száraz, fénytelen, nem az a zengő érc, ami Horváth Pálé volt. És ami a legnagyobb baj; azt hiszem, hogy kissé korlátolt ember. Hiányzik belőle az a nemes férfias szellem, ami Pál minden szaván, minden gesztusán végig ömlött.

Ez az Izsépy most már egészen belém háborodott. Virágbokrétával, levéllel, távirattal üldözött eddig. Azt akarja velem elhitetni, hogy a sors egyenesen őt rendelte ki, hogy Pálhoz hasonlítson és kárpótoljon mindazért, amit az életben elmulasztottam.

Ajánlom a nagyközönség szíves figyelmébe

Arad, Boros Béni-tér 16. szám alatt cserépkályha üzletemet.

Raktáron tartok legmodernebb kész kályhákat, ugyszintén minta után megrendelésre egyorszában elkészítetek minden kivitelű kályhákat legújabb, saját találmányu gyorsmelegítő betéttel. Elvállalok mindennemű cserépkályha átrakás és javítást, ugy takaréktűzhely speciális átalakítást legjutányosabban. Meghívásra azonnal jövök. Szíves megkereséseket kérek

1821

Macskásy Sámuel

kályhászmester.

És előttem is néha úgy rémlik, mintha a sors küldte volna a nyakamra ezt az embert, hogy tréfálkozva megkínózzon és folszag-gassa beheggedt sebeimet. Néha szeretném összetett kézzel kérni, hogy ne szóljon egy szót sem; talán meg tudok barátkozni rettenetes hasonlatosságával.

Olyan ez, mintha az élő emberbe egy halott volna elrejtve. És ezt Izsépy nem tudja megérteni. Mondd, drága barátom, mit mondjak ennek az embernek, hogyan rózzam le a nyakamról? Vagy ne rózzam le? Megtartsam visszás emlékek? Adj tanácsot a te hűségese Lujzának.

HARMADIK LEVÉL.

Kedves barátom, lassan olvasd e sorokat, figyelmesen... a Sorsnak torzképe vigyorog ki belőlük.

Tegnap, szerdán délután kissé fájt a fejem és otthon maradtam. Rossz kedvem elől a férjem kávéházba menekült.

Zongoráztam, görögös pongyolában, Mignont.

És magamban könyvek nélkül sokat sirtam.

Alkonyodott.

Es ez a szemtelen Izsépy megcsókolta a vállamat. Mindig olyankor jön, amikor nincs odahaza a férjem. Azóta különben megfogadta a szavamat és keveset beszél. A zene, a csönd, a haldokló napsugár olyan zsidbadttá tettek, hogy alig tudtam védekezni.

Izsépy vérszemet kapott és megcsókolta az ajkamat... De nem mert szólni egy szót sem, mert tudta, hogy az ő kötelessége most — hasonlítani... Pedig szegény fiu — elhiszem — mennyit szeretett volna mondani!

Csodálatos hangulat volt ez. Ahogy ott mi ketten szemben álltunk egymással, abban sok szomorúság, de sok kómikum is volt.

Egyszerre kívülről csengetés hallatszik.

Felugrom:

„A férjem!”

Izsépy megnyugtatót.

„Nincs abban semmi. Mutasson be neki.”

A következő percben bekopog a szobalány.

„Egy ur van odakinn. Beszélni szeretne a nagyságával.”

„Jól van. Bocsássa be.”

Kinyílt az ajtó és egy középkorú, kissé hajlott termetű, szakállas ur lép be. A homályban nem láthattam jól a vonásait. Ünnepiesen felém közeledett és mikor már egészen előttem állt, így szólt:

„Még mindig nem ismer meg... Horváth Pál vagyok.”

A meglepetéstől egyszerűen le kellett ülnöm. Izsépy ijedten huzta maga alá a hosszú lábait.

„Horváth Pál?... dadogtam. Hát még éi?”

„Még élek nagyságos asszonyom, bár mint látom, nagyon megváltozhattam.”

„Sötét van már”, feleltem, hogy mondjak valamit. És őszön-

szűrően a villamos lámpa kattantyuját kerestem, hogy világítsak. Hét körte kigyulladt és fénye egyenesen Horváth Pál arcába esett... Megráncosodott és határozottan megoénült. Viharos tiz esztendő roboghatott el fölöttem. Megfőrt, koros ember lett azóta belőle.

„Remélem, nagyságos asszonyom — kezdte szomorúan — hogy már nem veszi komolyan azt az izléstelen és kegyetlen tréfát, amit tiz évvel ezelőtt elkövettem? Még bohó és meggondolatlan fiatalember voltam. Rá akartam magára ijesztetni és... valljuk meg, hogy egy kicsit megérdemelte. Oly szerelmes voltam Önbe, nagyságos asszonyom és Ön kinevetett. Ugy látszik, jól tette. Ugy-e boldog? Gyermekei is vannak?”

„De hát — kérdeztem — miért nem kaptam magáról tiz év óta hírt?”

„Nem voltam Magyarországon tiz év óta — felelte Horváth Pál; — Párisból tovább kalandoztam mindenfelé. Négy évvel ezelőtt megint visszatértem Párisba és ott megtelepedtem. Most is ott lakom. Haza jöttem kissé vendégségbe.”

„Nős?” — kérdeztem.

„Igen — felelte Horváth és kissé lesütötte a szemét. — Három év óta vagyok nős és két gyermekem van.”

„Boldog” — kérdeztem.

„Hát amennyire az ember szerény körülményei közt boldog lehet. De amikor a minap megláttam Önt a színházban, mégis megdobogott a szívem... Hiába az ember nehezen felejt.”

„A színházban látott? — kérdeztem. — Melyikben?”

„Az operában — felelte Horváth — a „Manon“-t játszották.”

„Maga ott volt?!”

„Nagyságos asszonyom el is rohant mellettem — felelte Horváth — de annyira sietett, hogy nem mertem megszólítani.”

„Bizony, én nem ismertem volna meg. Tiz év óta nem láttam és azóta szakállt növesztett.”

„Hja, hja... nagyon megváltozik az ember tiz év alatt”, sóhajtott Horváth. „Remélem már nem haragszik rám azért az éretlen csinyért? Voltaképp emiatt jöttem. Bocsánatot akarok kérni azért, amit tiz évvel ezelőtt elkövettem és amit most érett ésszel, az élet teljes ismeretével nagyon röstellek.”

„Még van bocsátva”, feleltem. De... pardon... engedje meg, hogy bemutassam Önöket egymásnak.

Még hallottam, amint a két ember bemutatkozik:

„Horváth Pál”.

„Izsépy”.

Átsiettem a szomszédszobába, levettem magam a pamlagra és nem tudtam, hogy sirjak-e, vagy nevessek... Felelj most te nekem: mit tettél volna az én helyemben?

Knapp Sándor

kelmefestő, vegytisztító és fehérneműgömosó intézete, Arad.

Intézet: Magyar-utca 26. szám alatt. :-: Felvételi üzlet: Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán. (A főpostával szemben.) :-: Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

1875

Modern ruhafestés legújabb divatszínre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz úton. — Továbbá csipke- és szövet-függöny, szörme, szőnyeg, bútor-szövet, kézimunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat.

Ajándékok, figyelmességek

kettős értékkel bírnak,
ha azokat a

fess Messenger-Boy

közbesíti.

Telefon 816.

2104

Deák Ferenc-utca 8. sz.

Egyedül megbízható a népszerű

Messenger-Boy Vállalat.

**Kitűnően képzett, az egész város
közönsége által kipróbált kerék-
páros Messenger-boyok, rendelke-
zésre állnak**

◆ **éjjel-nappal.** ◆

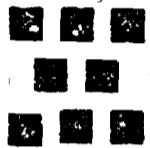
Minden megbízást gyorsan, pontosan, olcsón és diszkrétan végeznek el.

**Bérlet-rendszer: 25, 50 és 100 szel-
vényes füzetek.**

NEUMAN

Testvérek

mümalom, szesz- és élesztőgyárosok Aradon.

Ajánlják tiszta

gabona-élesztőjüket,

mely felülmulhatatlan kelesztőképessége és tartóssága folytán bel- és külföldi kállitáson kitüntetésben részesült.

Ugyanott

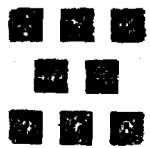
istálló-trágya

érett és félérett állapotban, valamint légen szárítva,

méltányos áron kapható.

istálló trágya használatának előnyeiről ujabban a „Mezőgazdasági Szemle” márciusi fűzetében olvasható:

„A szárazság ellen erős istállótrágyázással birjuk csak terméseink átlagát sikeresen biztosítani”.

PÉNZT

takarít meg, ha ruhaszükségletét

GIANOTTI NÁNDOR

uri szabó üzletében

Arad, Deák Ferenc-utca 8.

rendeli meg, ahol a legdivatosabb angol és belföldi szövetujdonságok szép választékban találhatóak. — Üzletelvem: izléses kiállítás. — Jutányos árak. 1679

Kátrány Carbolin

1681

50% megtakarítás mellett ajánlok kátrányos papirtetőlemez nagy választékban. Elszigetelő lemez, nedves falak szárazra tételéhez kátrányt, carbolint. Továbbá a drága olajfesték helyett ajánlom kerítések, zsindelyes tetők és egyéb külső faépitkezés befestéséhez

RIPOTIN

Szereti az egészségét ?

akkor pormentesítse padlóját, ha nem akar me' beteg lenni

OMEGA FENYŐ

pormentesítő padlóolajommal, prima minőség kilója 56 fillér, másodrendű kilója 40 fillér.

külső famásfestékelmet hét színben, mely épen olyan tartós, mint az olajfesték, megvédi a korhadástól, a gombaképződéstől, szóval teljesen vízhatlanná teszi :

Levélzöld Ripotin, 100 kg. 52 kor.	Világoskék Ripotin, kimérve 75 fill.
Levélzöld Ripotin, kimérve 58 fill.	Piros Ripotin, 100 kg. 48 korona.
Borsózöld Ripotin, 100 kg. 60 kor.	Piros Ripotin, kimérve 52 fillér.
Borsózöld Ripotin, kimérve 64 fill.	Világossárga Ripotin, 100 kg. 48 kor.
Szürke Ripotin, 100 kg. 60 kor.	Világossárga Ripotin, kimérve 52 fill.
Szürke Ripotin, kimérve 65 fillér.	Barnasárga Ripotin, 100 kg. 48 kor.
Világoskék Ripotin, 100 kg. 70 kor.	Barnasárga Ripotin, kimérve 52 fill.

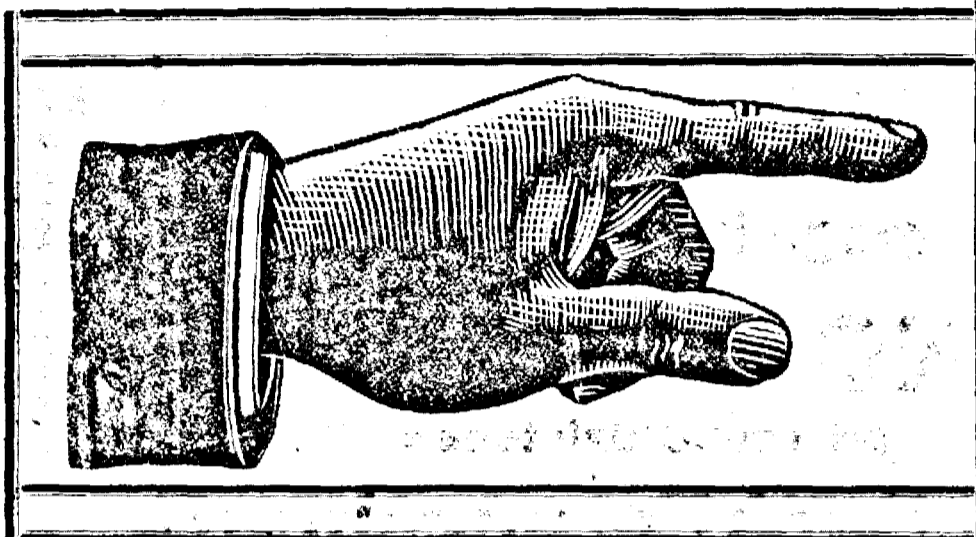
Hordó vételnél még külön 5 százalék engedmény.

NÉMETH J.

festék, lakk, gépolajok és kátrány-
termékek kizárólagos kereskedése

Aradon, Lázár Vilmos-utca.

Városi és megyei telefon 819.

LAENDLER ALADÁR :: ::

mindennemű puha- és keményfa
termelése és kivitele.

KÖZPONT:

Budapest, V. Perczel Mór-u. 2.
Szabadság-tér sarok.

GŐZFŰRÉSZEK:

Arad, Garamszécs, Breznó-
bánya, Erdőköz, Gáspárd, Csák-
tornya, Kassa.

ERDŐKEZELŐSÉGEK:

Bokszeg Beél, Illye, Csáktornya,
Barakony, Kassa, Nagyzerind.

KADÁRTELEPEK:

Magyarországon, Szlavóniában
és Németországban.

KÉPVISELETEK:

London, Páris, Berlin, Milanó,
Stuttgart, Brüsszel.

Aprított tölgyfa és fűrészpor-
brikett mint legjobb tüzelő-
anyag állandóan kapható az
ARADI GŐZFŰRÉSZELEPEN

2010

1680

BRAUN N. A.

festék- és anyagraktárában

Arad, Boros Béni-tér 7.

387. TELEFON SZÁM 387.

Legolcsóbban kaphatók elsőrangú
minőségben: Festékek, mész, cement,
nádfonat, fedőcserép, elszigetelő leme-
zek, fedőlemezek, kátrány, carbolineum
és kertészek részére virágcserepek.
Gipsz saját körösbányai gyárából. :-:

Alapított 1840.

Alapított 1840.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR

Aradon, Atzél Péter-u. 1. sz. (Saját házában.)

ÜZLETKÖRE:

Deszámitól legjutányosabban bel- és külföldi váltókat és kisorsolt értékpapírokat. Előlegeket nyújt értékpapírokra és árukra.

Jelzálog-kölcsönök

engedélyez ház- és földbirtokra, ugyszintén községeknek készpénzben vagy hosszabb időre záloglevelekben.

Megbízásokat elfogad értékpapírok vételére vagy eladására, úgy a budapesti és bécsi, valamint bármely külföldi tőzsdén.

Elvállal megbízásokat bel- és külföldi váltók, szelvények és kisorsolt értékpapírok értékének beszedésére.

Letét és megőrzés végett átvesz értékpapírokat, okmányokat és más értékeket.

Pénzbetéteket

átvesz takarékpénztári könyvecskékre és folyó számlára, mely utóbbiak felett chequekkel rendelkezhetni.

A pénztár állásához képest betétek felmondás nélkül is visszafizettetnek.

2112

Az Aradi Első Takarékpénztár Igazgatósága.

„VICTORIA”

**takarék- és hitelintézet
mint részvénytársaság**

Arad, József főherceg-ut 1-2. (Saját ház.)

**Fiókintézetek: Kisjenőn (saját ház)
Világoson és Borosjenőn (Saját ház)**

Befizetett részvénytőke és tartalékalapok:

4.800,000 kor.

Üzletköre: Betéteket elfogad gyümölcsözés végett betéti könyvecskékre a legelőnyösebb kamattétel mellett. A betétkamatadót az intézet külön a sajátjából fizeti meg. A pénztár állásához képest betétek felmondás nélkül is visszafizettetnek

Leszámitol váltókat. — Előlegeket nyújt értékpapírokra. — Jelzálogkölcsönöket engedélyez ház és földbirtokokra.

**Alapított az
1887. évben.**

Alapított 1845. évben.

Butorok

2022

stílszerű kivitelben,
jutányos áron kaphatók

Reinhart Fülöp

butorgyárosnál Aradon,
Andrássy-tér 17. szám.

Telefon 92.

Telefon szám 748.

Telefon szám 748.

Vizvezeték- és csatornázási vállalat,

hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdőt, klosettet, mosdót, szivattyús kutak felszerelését és javítását, elvállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. **26 évi tapasztalataim** elég biztosíték arra, hogy tisztelt rendelőimnek az elvállalt munkát pontosan eszközölöm, **ugy helyben, mint vidéken.** — A nagyérdemű közönség pártfogását kéri:

Mókos Márton

vizv. szerelő-mester Arad, Fábián-u. 12.

2007

Jó, tiszta buza-szalmát megfelelő ár mellett vesz a
Magyar szalmaanyag-gyár
részvénytársaság Aradon.

Ugyanott trágya kapható.

Saját gyártmányu elsőrangu
k ö t é l á r u k,
 bácskai és erdélyi legfinomabb
pokrócok nagy választékban.

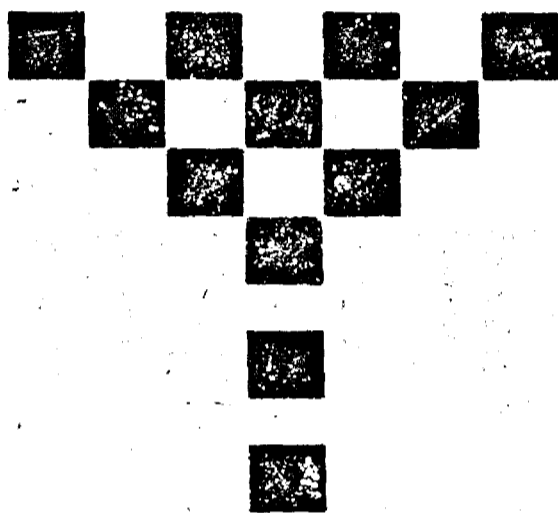
Ponyvák, zsinegfonatok, lótakarók,
 zsákok, legnagyobb és legolcsóbb

bevásárlási forrása
Mattuschek J. és Fia
Aradon, Andrássy-tér. (a Minorita-templom
 átellenében.)

Mairovitz

Mór és Fiai

Máriaradna.

Fatermelés:

Milova, (Aradmegye).
Bulza és Kaprevár, állomás Seborsin, (Aradmegye).

Kőbányák:

Bátyafalva, Milova, Selymesvár, (Aradmegye).
Szurdokpüspöki, állomás Jobbágy-kitérő, (Heves megye).
Závoly, állomás Bisztracseres, (Krassószörény megye).

Mészégetés:

Kaprevár, (Krassószörény megye).

Gőzfűrés:

Milova, (Aradmegye).

Hordógyártás:

Máriaradna.

Utépítések és kövezési vállalatok.

Seidner Bernát és Fia

Marosborsa (Berzova)

2105

fa- és mésztermelés.

KNITZKY IGNÁC

KOCSIGYÁRTÓ

ARAD, VARJASSY J.-UTCA. (SAJÁT HÁZ.)

Arad és vidéke legnagyobb kész kocsirak-
tára. Automobil, nyerges fényező munkák.
Jutányos árak mellett készít minden e szak-
mába vágó új munkákat és javításokat.

1684

Solymos Testvérek Arad

Gépgyár. vas- és ércöntőde, Kölcsey-utca 6—7. szám.

Elvállalunk minden a gépüzem terén előforduló összes munkákat. — Készítünk malomberendezéseket, olajsajtókat, olaj-magzuzó és pörkölő-gépeket, Malillrendszerű borsajtókat, tengeri morzsolókat, borszivattyukat és pinceberendezési eszközöket, tömlő-csavarokat és mindennemű csapokat. — Építkezési és gépöntvényeket vas- és fémből ugy saját, valamint beküldött minták szerint. Kivánatra minták elkészítését is eszközöljük saját minta-asztalos-műhelyünkben. — Javításokat pontosan eszközölünk. Árunk mérsékeltek.

2020

Kéregöntvényü órlőhengerek csiszolása és rovátkolása.

Városi és megyei telefon 112.

Városi és megyei telefon 112.

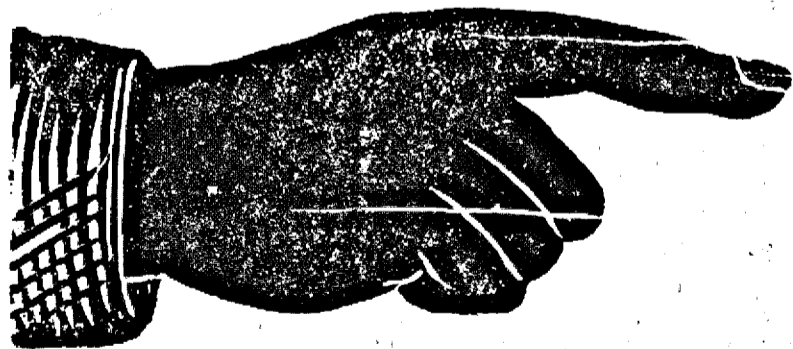
Műszaki és világítási vállalat

Arad, Weitzer János-u. Minorita-palota

Telefon 35.

Telefon 35.

Villany- és gázszerelések a legjutányosabban.

A n. é. közönség figyelmébe ajánljuk izléses és polgári árakban tartott csillárraktárunkat. Rendelkezésre tartjuk a legjobb csillárgyárak eredeti árjegyzékeit. Vállalunk minden fajta csillár átalakításokat, amit különösen költözők figyelmébe ajánlunk. Házi telefonok, villany szobacsengő felszerelések, berendezések és javítások. Villany zseblámpák, üvegrojtók és prizmák. Mindenfajta világítási cikkek és szerelvények. Teljes tisztelettel:

Műszaki és világítási vállalat

Hoffmann és Társai.

2012

Első magyar kő- és könyvnyomdai festék és hengeranyag gyár

Berger és Wirth

BUDAPEST, IX., Márton-utca 19. szám.

Törzsgyár: LIPCSÉBEN.

Távirati cím:

Bergwirth Budapest M. kir. postatakarékpénztári számla: 23244. sz. Csekszámla a Magyar Általános Hitelbanknál.

Alapítási év 1823.

Fiókgyár: Amsterdam, Barmen, Berlin, Páris, Newyork. Florenz, Szentpétervár, London.

Telefonszám: József 6—35.

Festék grafikai célokra.

Különlegességek: Könyvkötőfestékek dombornyomásu, színnyomásu és tégelynyomásajtóhoz; márványfestékek; fényfestékek borjubőrpapiros és papirzacskönyomásra; platinfesték.

Hengeröntő-műhely

lapos és körforgásu gépekhez.

Olesőbb és sokkal jobb a házi öntésnél. „PATENT”, „VIKTÓRIA” és „BIANCA” hengeranyag kockázott és sima táblákban. 2361

ARADI IPAR- és NÉPBANK

PÉNZVÁLTÓ ÜZLETE

BÁRÓ BOHUS-PALOTA. TELEFON-SZÁM 100.

Osztálysorsjegyek

a folyó évi május 20-án kezdődő húzáshoz nagy számválasztékban már kaphatók.

Ajánljuk a következő szerencseszámokat:

4266	65117	53951	13236	34645	91770
4272	8799	65122	65104	52941	
53956	12678	13233	91753	65109	

Eredeti árak:

Egy nyolcad K. 1.50, egy negyed K. 3.—, egy fél K. 6.—, egy egész K. 12.—

A fenti számok kizárólag csak nálunk kaphatók. Vidéki megbízások azonnal és portómentesen elintéztetnek.

A nálunk vásárolt 12698. számú osztálysorsjegy 600,000 koronát, a 13232. számú f. évi április 10-én 20,000 koronát és a 34642. számú f. évi április 12-én 10,000 koronát nyert. Ezenkívül számos 5000, 2000 és 1000 koronás nyereményt fizettünk ki szerencsés vevőinknek.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete.

Alaptőke 5,250.000 kor. Tartalékalapok 2,000.000 koronán felül.

Elad és vesz: értékpapirokat, sorsjegyeket, érepénzeket stb. Betéteket elfogad takarékbetét könyvecskékre és folyó (cheque) számlára. Előlegeket nyújt értékpapirokra. Kiállít utalványokat és hitelleveleket az összes külföldi piacokra. Igérvényeket kiállít minden húzásra. A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye. 1824

Városi és megyei telefon 649.

Városi és megyei telefon 649.

Szőlőkötöző fonal

szőlővenyige és karikás kötéséhez

Zsákok. Vizmentes ponyvák.

Saját gyártásu gazdasági kötélárak:

Hajó és tutajkötélek.
Ruhaszárító kötelek fehér kenderből is.
Mindennemű zsinegek.
Színes seprűvarró zsineg.
Kerti zsinórok.

Roletta zsinórok.
Kender és jutahevederek (gurnik.)
Felvonó hevederek.
Vitorlavaszon vedrek.
Halász hálók.

Piaci hálótáskák.
Tornaeszközök.
Tennishálók.
Amerikai manila kévekötőfonal.

Kapható az

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár

Reich B. Károly Fia és Társa cégnél

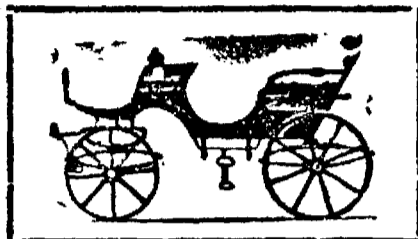
Andrássy-tér 6. sz. Verbos-ház.

Elvállaljuk a köteles szakmába vágó minden kötelnemű készítését, melyeket saját műhelyünkben a legjobb bácskai fonalból készítünk el.

Elvállaljuk kerti sátrak szállítását csikos és sima nyers vagy vízhatlan ponyva szövetekből készítve. A legjobb kivitelért felelünk.

Kovács és Thomay

első aradi villanyerőre berendezett kocsigyára
ARAD, KOSSUTH-UTCA 2. SZ. (Saját ház.)

1874

Ajánlják elsőrangu gyártmányu kész kocsijaikat. Használt kocsikat ujjakkal becserélünk. Automobil és kocsijavításokat jól és pontosan eszközölünk. Állandó nagy kész kocsiraktár. :—: :—: Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ARADI KERESKEDELMI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ARADON, ANDRÁSSY-TÉR 21. SZÁM. TELEFON: IGAZGATÓSÁG 846. KÖNYVELŐSÉG 845

Van szerencsénk a gazdaközönség szives figyelmét felhívni, hogy ha földet házat akar venni, vagy már meglévő drága kölcsonet olcsóbbra ohajtja konvertálni, forduljon bizalommal az

Aradi Kereskedelmi Bank Részvénytársasághoz
Aradon, Andrassy-tér 21-ik szám. 1686

Pénzügyintézetünk a lehető legrövidebb idő alatt a legolcsóbb kamattal mellett magas összegű, hosszú lejáratu törlesztéses (amortizációs) jelzálog- és váltokölcsönöket folyósít, továbbá elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett és földparcellázásokat vállal bizományban vagy saját számlára is.

Érdeklődők ingyen nyernek felvilágosítást. — Kiváló tisztelettel
ARADI KERESKEDELMI BANK-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ARADON.

„TRANSSYLVANIA”

ÁLT. KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ BANK NAGYSZEBEENBEN.

Biztosít a legelőnyösebb feltételek mellett:

TÜZKÁR ELLEN: mindennemű épületet, árucikket, takarmányt, butorokat, stb.

EMBER ÉLETÉRE

tőke és járadék biztosításokat eszközöl, sőt elfogad 100—200 korona erszjög temetkezési költségre biztosításokat is.

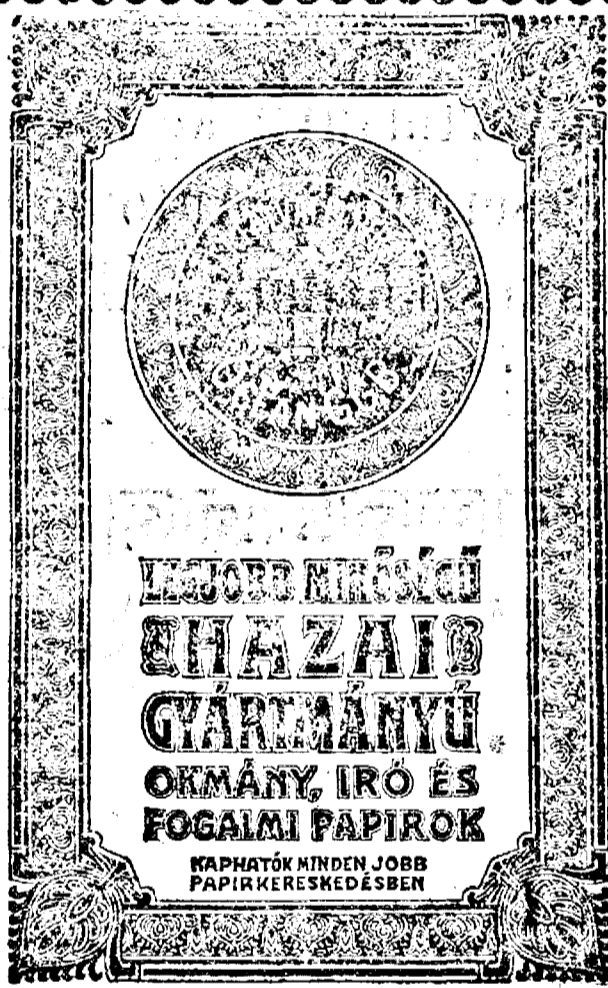
Ajánlatokat elfogad:

Arad-, Bekés-, Bihar-, Csabánád-, Hungad-, Krasznaprény-, Temes- és Vas megyékből.

Az aradi fűgynektség

(Széchenyi-utca t. sz. H. em.) valamint a helyi és kerületi ügyekhez is.

Aki péterfalvi gyártmányú papirokat vásárol, az
 :: :: :: pártolja a magyar ipart! :: :: ::

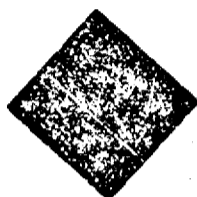
2101

Ezen fajták minőség tekintetében megállják a
 versenyt bármely hasonló anyagu külföldi gyárt-
 :: :: :: mánnyal! :: :: ::

LENGYEL GÉZA

o o ÉPÜLET- ÉS DISZMŰ BÁDOGOS o o

ARAD, BOROS BÉNI-TÉR 2.

Elvállal mindennemű épület-, disz-, és egyszerű munkákat legnehezebb rajz vagy minta szerint. Költségvetéssel készséggel szolgál. Raktáron tart mindennemű háztartási cikkeket. Javítások gyorsan és olcsón elfogadtatnak. Állandó nagy raktár az összes háztartási cikkekből. TELEFON 1016. SZÁM.

	KARPITOS és DISZITŐK
	DOUGAN és MAYER
1685	<p>Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát, u. m. szalon-, angol- bőrbutorokat, a legfinomabbtól a legegyszerűbb kivitelig, továbbá használt butorok átalakítását, valamint lakásberendezéseket és diszítéseket a legolcsóbb áron. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. Levélbeli meghívásra azonnal megjelenünk. A nagyérdemű közönség becses partfogásába ajánlva magunkat, maradunk tisztelettel DOUGAN és MAYER karpitos és diszitő, Atzél Péter-utca 3. szám.</p> <p>Arad, Atzél Péter-utca 3. (Az udvarban, a kapuval szemben.)</p>

GYÖRGGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

ARAD, Andrássy-tér 8. a Minorita templom bejáratával szemben.

Telefon 855.

Telefon 855.

Ujdonságok és
eredeti modellek
Divat felöltők
Angol raglanok
Félhosszu raglanok
Leány kabátok
Gyermekefelöltők
Divat kosztümök
Angol kosztümök
Divat blousok
Divat aljak
Pongyolák
Selyem és brochce
Köpenyegek nagy
választékban

Szabott árak!

Szabott árak!

Tavaszi ujdonságaink megtekintésére felhívjuk a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapest.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

Ötvenhatodik évi zárszámla 1913. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

KIADÁSOK		korona		fill.		korona		fill.			
I. Tűzbiztosítás.						I. Tűzbiztosítás.					
Kifizetett károk és költségek	12.570.840-93					A 1912. évről áthozott készpénz-díjtartalék					
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	5.176.350-90	6.774.300	13			a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	12.116.540	77			
Függőben maradt károk tartaléka		887.661	17			Tűzbiztosítások után bevett díjak és ille- tekek	24.277.169-45				
Szerzési költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levonásával	1.126.170	1.126.170	44			levonva: törlesztett díjak	3.365.769-30				
Jövedelmi addó és bélyegilletékek	391.239	391.239	37			viszontbiztosítási díjak	8.822.973-38	12.088.742-58			
Postabérek	164.183	164.183	77			Az 1912. évben függőben maradt károk tartaléka	711.988	85	25.026.283-50		
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	1.792.358	1.792.358	08			II. Szállítványbiztosítás.					
Behajthatatlan követelések leírása	14.157	14.157	02			Az 1912. évről áthozott készpénz-díjtartalék					
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	12.188.426	12.188.426	87	23.338.698	66	a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100.000				
II. Szállítványbiztosítás.						III. Jégbiztosítás.					
Kifizetett károk és költségek	934.090-98					Kifizetett károk és költségek	2.422.463-63				
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	850.850-78	88.740	20			levonva viszontbiztosított károk és költségek	1.561.481-85				
Függőben maradt károk tartaléka		85.783	84			Függőben maradt károk tartaléka	24.154	38			
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	24.284	24.284	31			Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	243.089	34			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100.000	100.000		293.758	37	Bélyegilletékek	56.418	29			
III. Jégbiztosítás.						IV. Betörésbiztosítás.					
Kifizetett károk és költségek	2.422.463-63					Kifizetett károk és költségek	50.897-86				
levonva viszontbiztosított károk és költségek	1.561.481-85	1.160.981	78			levonva viszontbiztosított károk és költségek	26.624-87				
Függőben maradt károk tartaléka		24.154	38			Függőben maradt károk tartaléka	33.272	49			
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	243.089	243.089	34			Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	15.551	63			
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100.000	100.000		2.860.400	86	A folyó évben lejárt több éves jégbiztosítások esedékes tart.	93.425	91			
IV. Betörésbiztosítás.						V. Egyéb bevételek.					
Kifizetett károk és költségek	50.897-86					Szelvény-, takarékp., váltó- és egyéb kamatok, valamint	1.742.528	86			
levonva viszontbiztosított károk és költségek	26.624-87	33.272	49			közfolyamnyereség idegen pénznemek után	123.621	81	1.866.149-77		
Függőben maradt károk tartaléka		33.272	49			Társasági házak ültetése jövedelme			27.877.422-36		
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	93.425	93.425	91								
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	460.000	460.000		602.250	03						
1913. évi nyereség:						1913. évi nyereség:					
				3.703.517	07						

VAGYON.

Mérlegszámla 1913. december 31-én.

TÉNYEK.

VAGYON		korona		fill.		korona		fill.			
Értékpapírok és pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék:						Részvénytulajdonok:					
Állampénztár	184.378	07				teljesen befizetett 3000 egység részvény a 2000 korona és	2.089.808				
külön kimutatás szerint	23.253.578	36				teljesen befizetett 2000 fül részvény a 1000 korona	2.030.893				
Tisztviselők és szolgák nyugdíjlapjának értékei:						Nyereségnyújtások	2.089.070	54			
2.810.000 kor. Kisbirtokosok országos föld- hitelintézete 5%-os záloglevél	98	2.557.800				Külön tartalék	2.888.280				
45 db Pest házai első takarékpénztár részvény	17.000	755.000				Jégbiztosítási külön tartalék					
Átmeneti kamatok		3.380.350				Készpénzdíjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden ut megterhelés nélkül:	12.188.426-87				
„Ormódi Ormódy Amélie alapítványa” értékei:						a) tűzbiztosítások után	887.661				
50.800 kor. Kisbirtokosok országos föld- hitelintézete 4 1/2%-os záloglevél	92	4.572				b) szállítványbiztosítások után	85.783-84				
Átmeneti kamatok		46.981	50			c) jégbiztosítások után	24.774-88				
Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapja” értékei: letétben a ut. kir. Állampénztárban		65.780	21			d) betörésbiztosítások után	15.551-63				
Átmeneti kamatok		45.488	96			Függő károk tartaléka:					
Lezárt váltók		1.074.714	28			a) tűzbiztosítások után	887.661				
Társasági házak		4.374.752	17			b) szállítványbiztosítások után	85.783-84				
Különbféle adóok:		3.437.186	02			c) jégbiztosítások után	24.774-88				
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknek		1.914.619	01			d) betörésbiztosítások után	15.551-63				
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél						Különbféle hitelezők:					
						Előbbi évekről oddig fel nem vett osztalékok					
						Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja					
						Különbféle alapok:					
						a) Első magyar általános biztosító társaság „Felszabadás alapja”	500.000				
						b) Első magyar általános biztosító társaság „Leány-alap”	290.300				
						c) Első magyar általános biztosító társaság „Kereskedés alapítványa”	100.000				
						d) Ormódy Vilmos-alap	100.000				
						e) Ormódi Ormódy Amélie alapítványa	54.128-50				
						f) Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segély- alapja”	65.780-21				
						Előbiztosítási osztály folyószámlán					
						1913. évi nyereség					
						* Az ideai hozzájárulásokkal 4.520.801 kor. 06 fillérré emelkedett.					
						** A matematikailag mérlegben szereplő külön alappal, valamint az ideai hozzájárulással 4.374.213 kor. 05 fillérré emelkedett.					

II. Életbiztosítási üzlet.

Ötvenegyedik évi zárszámla 1913. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

KIADÁSOK		korona		fill.		korona		fill.			
Visszaváltott kötvényekért						A múlt évből áthozott díjtartalék					
Halálosok után kifizetett kárösszeg	4.390.946	27									
Lejárt kiházasítási tőkékért	5.689.167	76				Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után	2.281.839	80	161.226.534-66		
Kiházasít. biztosítókknál halálosok kifizet. díjvisszatérítés	5.347.373	79				az előbbi években kiállított kötvények után	24.920.277	98			
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	602.257	04				a biztosított tőke emelésére fordított nyeresémények	124.948	75			
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	529.822	25				Hitelek	510.188	85			
Évjáradékokért	1.221.587	29				Levonva: törölt kötvények és díj- nyugták	2.419.072	07			
Bélyegért	570.768	51				viszontbiztosítási díjak	1.056.960	13	3.478.959-20		
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.	368.914	60				Kamatjövdelem	756.089	69	7.256.266-42		
Tiszt. fizetések	1.450.799	99				Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka	756.089	69			
Adóért	323.180	90				Múlt évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka	423.219	58	1.175.258-78		
Orvosi díjakért	36.882	41									
Szerzési és díjbehajtási költségek	180.422	18									
Behajthatatlan tartozások leírása	1.283.344	50									
Kisorsolt biztosítások tartaléka	52.008	63									
Díjtartalék ez év végén	4.000										
1913. évi nyereség	170.890	58									
	1.092.112	50									

VAGYON.

Mérlegszámla 1913. december 31-én.

TÉNYEK.

VAGYON		korona		fill.		korona		fill.			
Értékpapírok és pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék						Díjtartalék					
Állampénztár	143.896	497	57			levonva a viszontbiztosítási díjtartalék	178.754.878	kor. 70 fill.			
külön kimutatás szerint							5.964.314	kor. 87 fill.			
Tulajdonosi csoportok értékpapírjai:						Biztosítási alap					
80.800 kor. n. 6. magyar kir. 4%-os koronajáradék	80.800	68	69			Kiházasítási tőkék nyereséménye					
11.900 kor. n. 6. M. földhitelint. 4% kor. zálogl.	9.110					Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka					
Átmeneti kamatok		76.870	84			Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka					
Jelzálog-kölcsönök		1.291.771	50			Tulajdonosi csoportok számlája					
Kötvény-kölcsönök		493.900				Előre fizetett díjak					
A körponti tartozása folyószámlán		33.777	4			Fel nem vett nyeresémények 1912. évről					
Vezeté- és fűggyökösök és mások tartozásai		2.010.043	36			Kisorsolt biztosítások tartaléka					
		3.072.194	38			Viszontbiztosító intézetek és mások követelése					
						1913. évi nyereség					

Értékpapírok és pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék:

Az elemi ágazatok mérlege szerint K 32.255.578-36
 Az életbiztosítási ágazatok mérlege szerint K 143.896.497-57
 Összesen K 176.152.075-93

a) Értékpapírok:

Záloglevelek K 126.211.804-
 Községi kötvények K 2.819.372-
 Járadékok és államilag biztosított vasúti kötvények K 15.598.465-82
 Különbféle értékpapírok K 4.658.410-
 K 149.089.961-82

b) Pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék

K 27.541.094-31
 K 176.622.075-93

Budapest, 1913. december hó 31-én.

Az igazgatóság: Balaban Adolf, Hajos József, báró Harkányi Frigyes, Ormódy Vilmos, gróf Zichy János, Gergely Tótfalusi, Ágoston
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott úton ellenőrizték és azok egybehangzóan a fenti zárszámlákkal teljesen meggyőzőeknek találták.
 Budapest, 1914. március hó 4-én.

A felelős igazgató: Barzevitsky Albert, Burdard-Belaváry Konrád, Németh Titusz, báró Radvánszky Géza, báró Uechteritz József.

AZ
ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

ma Magyarország legelterjedtebb, legtartalmasabb és legkedveltebb vidéki napi lapja. Hírszolgálati mindenkor a legmegbízhatóbb forrásból erednek. .: Szerkesztőségi telefonszám 357. Hétköznaponként 16—20. vasárnap és ünnepnaponként 24—36 oldalon jelenik meg. Az

Aradi Közlöny a közönség minden rétegébe eljut, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is. .: .: Az

Aradi Közlöny apróhirdetési feltétlenül eredménynyel járnak. Apróhirdetések ára: minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel szedett szó 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Nyomdai és kiadóhivatali telefonszám 151.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

HELYBEN:

VIDÉKEN:

Egy hónapra 2 K. — fillér.		Egy hónapra 2 K. 40 fillér.
Negyedévre 6 „ — „		Negyedévre 7 „ — „

:: Minden előfizető megkapja Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát. ::

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvnyomda:

József főherceg-ut 22. sz.

(Arad-csanádi Egyesült vasutak palotájában.) .: .: Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.

KÖNYVKÖTÉSZEZET

elvállal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Mindenféle nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Komjáthy István

épület-lakatos mester

ARADON, VÉCSEY-UTCA 6. SZÁM.

Ajánlja magát minden e szakba vágó

épület- és lakatos-munkák

elkészítésére.

1876

Készítek tüzhelyeket nagyban és kicsinyben, melyeket raktáron is tartok.

Lakatos tanulók felvétetnek. :: ::

KALMÁR JÓZSEF

műszerész Arad, Salacz-u. 2.

Felszerel: Elektro-motorokat, dinamo-gépeket, csillárokat, telefonokat, villamos vízjelzőket.

Nagy javító műhely.

Városi és megyei
telefon 242. szám.

Villanyesengő javításokat, villanyvilágítási bevezetések szakszerűen eszközlők.

2018

Bérbeadó

1800 holdas birtok,

fele szántó, ²⁴⁶⁶
fele legelő, kaszáló,

Arad megyében

kedvező feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítást ad:

Baranyay József

intéző Borossebes.

Egynagy vendéglő
mozi helyiség-
gel és házzal

haláleset miatt

eladó.

Bővebbet ²⁴⁰²**Dr. Hangel Géza**

községi orvosnál

Csanádpalota.TELEFON TELEFON
86. 86.

Elsőrendű fűtő.

Köszén porosz (darabos)

Köszén porosz (dió)

Koks porosz

Tüzifa aprított

Köteggben alágyujtó.

Faszén ⁵⁷²³

elsőrendű vasaló és ipari

nagyban és kicsinyben legelőbbben kapható

Weisz Dávid

cégnél. Telefon 86.

Arad, Kossuth-u. 62.

Kereken kijelentem, hogy az

és PUCH kerékpárok, u. m.

PFAFF varrógépek csak

HAMMER VILMOSműszerésznél kaphatók, Szabad-
ság-tér 5-6. Telefon 96. — TE-
MESVÁR Erzsébetváros, Hu-
nyadi-ut 14. szám. 1891**Hölgyek szives figyelmébe!**

Értesítem, hogy legújabb

tavaszi és átmeneti női-
kalap újdonságaimigen szép választékban megérkez-
tek: Üzletelyem olcsó és előzékeny
kiszolgálás. 1177

Szives látogatást kérek

Poltz Mária
Kabdebó K. utóda

női-kalap divatterme

ARAD, Színház-épület.

Telefon 595.

Költözők figyelmébe.

Ajánljuk nagy választékú jól be-
rendezett modern, villanycsill-
lárainkat, ugyisintén elvált-
lalunk villamos és gázcsill-
lárok átszerelését leg-
gyorsabban és legjutá-
nyosabban. Szives
megkereséseket
kérünk.**Pálincás Lajos és Társa**villanyműszerészek ¹³⁰¹

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
eszközölhető ágyakat és madracokat.
Szállodai és kávéházi kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 701

664-1914 kh. sz.

Hirdetmény.

A husvizsgálat tárgyában kiadott 54300—1908. sz. rendelet 6., 7., 93.
illetve 109. § át kiegészítő 121116—III—1913. számú m. kir. Földművelés-
ügyi miniszeri rendeletet a következőkben tesszem közzé.1. Mészárosok, hentesek és általában az állatok vágásánál a hus
feldolgozásánál és kimérésénél foglalkozó egyének a vágás, illetve
feldolgozás és kimérés alkalmával világos színű könnyen mosható sub-
bonyt és kötényt tartoznak viselni.A vágásnál közreműködő mettszők e helyet ugyan ilyen színű és
könnyen mosható hosszú kabátot viselhetnek.2. A hus hordása (fogásokra való fel függesztése, kocsi-ra rakása le-
rakása stb.) közben az ezzel foglalkozó egyének ruházatuknak ezen
részeit, valamint azokat a testrészeiket, melyek a hussal érintkezésbe jut-
hatnak, világos színű könnyen mosható tiszta lepellet tartoznak befedni.3. A levágott állatok husát csakis tiszta járművön szabad száll-
ítani. A járművet lehetőleg horgonybádoggal kell bélelni. Horgonybá-
doggal nem bélelt járművek belsejét a hus felrakása előtt világos színű s
könnyen mosható tiszta lepellettel kell borítani, hogy a jármű oldalán és
alján levő hézagokon a húst por és piszok ne érhesse. A járműre rakott
húst gondosan le kell takarni úgy, hogy az sem a jármű oldalain, sem a
végén a takaró alól ki ne érjen. Ezenkívül hogy az idő viszontagságai
ellen kellőképpen legyen megvédve, a letakart húst vizhatlan ponyvával
is be kell fedni.A bőrben hagyott leölt állatokatt (borjúkat, bárányokat) a többi
hústól gondosan elkülönítve kell szállítani és ha másként nem lehetséges
az ilyen állatokatt a takart húst vizhatlan ponyva alá kell helyezni. A hus
elhelyezésére és betakarására szolgáló edények, tartályok, kosarak, pony-
vák, takarók vagy gyékények mindig tisztán tartandók. Olyan kocsik
használatát melyekből a tartalom kihullhat vagy kifolyhat tilos. Ugyan-
tén olyan anyagokat, melyek a húst bepiszkítják, bűzösé vagy egyébként
undorítóvá avagy a közegézségre ártalmassá tehetik, a hussal együtt
ugyanazon kocsin, edényben, tartályban, vagy kosárban szállítani tilos.4.) A vágóhelyiségekben a megtisztított vágó eszközökön kívül más
tárgyvakat különösen beszenyestett ruhadarabokat tartani tilos.5. Nagyobb forgalmu vágóhidakon gondoskodni kell arról, hogy a
vágással foglalkozó egyének a vágás tartalma alatt nem használt ruhái
elhelyezésére elegendő szekrény álljon rendelkezésre. A vágás alatt hasz-
nált mosható ruhát vágás után a vágóhidról el kell vinni minden alk-
alommal csakis kimosva szabad oda vissza hozni.6. A vágóhidak, mészárszékek, hentesüzletek és a hus feldolgozó
helyiségek falait vöröszíntre, vörösbarnára s általában sötétszínre festeni
tilos.7. A kimért húst csakis tiszta, használatlan papirosba szabad cso-
magolni.8. A feldolgozásra vagy eladásra szánt hus elhelyezésére szolgáló
jégszekrényekben huson kívül más élelmi cikkeit vagy tárgyakat tartani
tilos.Az ezen rendeletben foglalt rendőri tilalmak vagy rendelkezések
megszegése az 54300—908 számú husvizsgálati rendeletben foglalt
egyéb rendőri tilalmak és rendelkezések áttágására nézve az ugyan-
ezen rendelet 119. §-ában megállapított következményeket vonja maga
után.

Arad. 1914. március 28.

Greén. főkapitány.

**A nőnek szépsége leg-
nagyobb dísze.**Ezt ápolni, megtartani a legnagyobb
művészete a kozmeticiának. .
Egyik ilyen készítménye a modern
kozmeticiának a FÖLDES-féle**Margit-Mosdópor.**A mosdóporból egy evőkanálnyit kell oldani egy mosdó
tányi vízben. Érezni fogjuk azonnal a mosdás után
ast a kelles bizsergést, amelyet a fokozottabb mozgásba
hozott vér működése okoz, tapasztalni fogjuk ast a
nagyserű hatást, hogy arcunk úde, ruganyos, harma-
tos, illatos lesz, a petyhüdt bőr élénkebb lesz, kisimul,
megtelik, a poroszok szabadon functionálnak s könnyen
végezik feladatukat, szabadon jól választják ki a test
nedvét, könnyen, akadálytalanul vessik fel a levegő
oxigénját, a fityegő ráncok elsimulnak. Mosdásához
egy evőkanálnyit használni kell mentől hi-
degebb vízben. ÁRA I KÖRÖM.

Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza

ARADON.

**Allandóan nagy raktár,
soha nem létezett olcsóság**

barna, fekete és bármily színű a létező legjobb anyagból saját műhelyemben és felügyeletem alatt készült férfi-, női és gyermek-

cipőkből.

Ne tévessze össze a ellány gyári cipővel, mely drága, nem jó, mert cipőim jósaért kezeskedem. A nagy-érdemű közönség pártfogását kérl

Gara Miklós

uri-, női és gyermekcipész Arad,
Hunyadi-utca 3. szám, a volt
Fekete kutya-utca. 2411

2808—1914 kh. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad szabad királyi város területén levő gyalogutak gondozása és azokon a szabadközlekedés akadályainak elhárítása tárgyában alkotott és a nagyméltoságu magyar királyi Belügy-ministerium 188062. számú rendeletével jóváhagyott alább közölt 12909—808—1913. számú szabályrendelete 1914. április 1-én életbe lépett.

Szabályrendelet.

1. §.

Minden ház és telek utca gyalogjáróját, mely szilárd burkolattal (kövezettel, asphalttal) ellátva nincs, köteles a ház- vagy telektulajdonos minden évben szeptember 1-től november 30-ig terjedő időben másfél méter szélességben és 15 cmr. vastagságban homokréteggel akként beborítani, hogy az a vízlevezető árok vagy folyóka felé 5 cmr. eséssel bírjon. Ha a gyalogjáró másfél méternél keskenyebb lenne, akkor az évenként egész szélességben a fentebb érintett módon homokréteggel beborítandó.

Az utcai átjárókat a város közönsége készítteti és tartja fenn.

2. §.

Kötelesek a ház- és telektulajdonosok a gyalogjárók mellett elvuló vízlevezető árkokat telkük vagy házuk utca vonalának hosszában a mérnöki hivatal által előírt utasítás és méretek szerint megásni, azokat tisztán tartani nemkülömben kötelesek ezen vízlevezető árkokon keresztül telkük kocsibejárójánál hidat építeni és azt jókarban tartani.

3. §.

Kötelesek a ház- és telektulajdonosok a házuk és telkük utcai vonalának egész részén a szerb tövist és egyéb dudvát rendszeresen kirtani.

4. §.

A szilárd burkolattal ellátott gyalogutakat kötelesek a ház- vagy telektulajdonosok tisztán tartani, azokról a havat eltávolítani, s ha sík jéggel borítvák, azokat fűrész porral vagy homokkal behinteni.

A nem szilárd burkolattal ellátott gyalogutakon összegyűlt havat kötelesek a ház- és telektulajdonosok eltávolítani.

5. §.

A belváros egész területén május 15-től szeptember 15-ig terjedő idő alatt a gyalogutak a ház- és telektulajdonosok által naponként egyszer és pedig asfalt burkolattal ellátott gyalogutak d. u. 1—2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutak este 7—8 óra között megjelölendők.

Ezen szakaszban foglalt kötelezettség a külvárosok gyalogjárdáira ki nem terjed.

6. §.

A gyalogutakon kerekos talyigákat vagy bármiféle kocsikat húzni vagy taszítani, állatokat hajtani, a közlekedést akadályozó nagy tárgyakat húzni tilos.

Tilos hatósági engedély nélkül a gyalogutakat bármiféle tárgyakal elfoglalni.

A fel- és lerakodás a gyalogutakon át csak úgy eszközölhető, ha az a közlekedést nem akadályozza.

Tűzifa fűrészelésére és feldarabolására a gyalogutak el nem foglalhatók, e célra csakis az utcaterületnek a gyalogut mellett fekvő része vehető igénybe.

A fagyatás után a beszemetelt utcai rész a fafágók által letisztítandó.

A külvárosi gyalogutak téli időben, midőn a kocsutak járhatatlanok, iparcikkek és egyéb házi szükségletek be és kihordása, habár kézi járművekkel szabadon igénybe vehetők, de lábas jószágokat hajtani, a külvárosok gyalogutain bármely időben tilos.

7. §.

A bolternyők csak úgy alkalmazhatók, ha azok feszítő és támasztó rudjával a gyalogut színvonala fölött 2.20 mtr. magasságban esnek. Az ernyőket lekötni vagy azokra tárgyakat aggatni tilos.

A kinyúló cégtáblák valamint a kinyúló lámpák 2.20 m-ternél alacsonyabban ki nem függeszthetők és azok a faltól 80 centiméternél kisebb nem nyulhatnak.

8. §.

A lakások takarításánál a portörölköket az utcára kirázni tilos. Törölkök az utcán csak úgy szállíthatók, ha azoknak az üvege le van takarva.

9. §.

Akik ezen szabályrendelet 1, 2, 3, 4, 5 és 6 §-ait meg nem tartják illetve megszegik, kihágást követnek el s 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 3 napig terjedhető elzárással fogják büntetni.

Kihágást követnek el azok is, akik 6. és 7. §-át nem tartják meg vagy megszegik és amennyiben nem az 1879. évi XL. t. c. 119. vagy 120. §-ai alapján büntetendők, az első pontban foglaltakhoz képest fogják büntetni.

Ezen büntetésen felül a kapitányi hivatal feljogosítottatik, hogy az elmu asztott munkákat az illető ház- vagy telektulajdonos terhére hatóságilag eszközöltesse.

10. §.

A kihágások elbírálásánál elsőfokban a város rendőrkapitánya vagy a tanács által megbízott tisztviselő, másodfokban a város tanácsa, harmadfokban pedig a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

11. §.

A kiszabott pénzbüntetésből befolyó összegek az 1901. évi XX. t. c. 23. §-ában jelzett célokra lesznek fordítandók.

12. §.

Behajthatatlanság esetén a pénzbüntetések az 1879. évi XL. t. c. 22. §-a alapján változtatandók át elzárásra.

13. §.

Ezen szabályrendelet végrehajtásának ellenőrzésével a kapitányi hivatal, a homkolás és árokásás mervének megállapításával, s az afeletti ügyelettel a mérnöki hivatal megbízatik. Green, főkapitány.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek: zálogcédlakat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és briliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer J. utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2033

Arad legnagyobb óra- és ékszer-
raktára. Olcsó. bevásárlási forrás.

Olcsó

készpénzes kölcsönt

földbirtokra, vidéki városi bérházakra, bálantamenti villákra, köztisztviselőknek és előlegértékpapírokra szerez

Hoffmann Jakab
bankbizományi irodája

Budapest, Teréz-körut 1a. szám.

268—1914.

Vadászterület haszonbérbeadási hirdetmény.

Kisiratos községnek mintegy 3000 kat. holdnyi községi jellegű vadász erülete 1914. évi aug. hó 1-től 1920. évi július hó 31-ig terjedő hat évre Kisiratoson, a község házában 1914. évi április hó 25-én d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik.

A kiküldési ár évi 400 kor., árverezők 200 kor. bántapénzt tartoznak letenni. Az évi haszonbér mindig előzetesen fizetendő.

A részletes árverési feltételek Kisiratoson a község házában megtekinthetők s kívánatra az érdeklődőkkel írásban is közöltenek.

Kisiratos, 1914 április 9-én.

2517

A községi előljáróság.

**Új gyár! Telefon 820. Új gyár!
Első Aradi Orthodox Kóser שולמי gyár
ARAD, Boros Béni-tér II. szám.**

törvényileg bej. cég.

Sürgőnycim: Szalámigyár Arad.

Rendeléseket szalámi, tormás virstli és sonkafélékben prompt házhoz szállítással legolcsóbban teljesít.

Vidéki vizszontelárusítók kerestetnek.

1511

Világos község előljáróitól.

860—1914. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A ársági főszolgabíró ur 1232—1914. sz. rendelete folytán Világos község tenyészpaállat istállójának átalaítási munkálatainak biztosítására folyó évi április hó 22-én d. e. 9 órakor Világos község házában árlejtés fog tartatni az átalaítási költség 2825 korona 73 fillérben előirányoztatott. Árlejtők tartoznak ezen összeg 5%-át bántapénz gyanánt letenni.

Költségvetés a jegyzői irodában betekinthező.

2509

Világos, 1914. évi április hó 9-én.

Stéger Vendel,
jegyző.

Huj Demeter,
bíró.

Figyelem!

Mindennemű fa- és vasbutorokat fest és fényez modern kivitelben, továbbá készít mindennemű cimtáblákat, tájképek festését és mázoló munkákat helyben és vidéken.

Tóth István
fényező, cimfestő és mázoló
Arad, Andrásy tér 20. sz.
Telefon 978.

500 koronát fizetnek annak, ki **Bartilla** fogvizének használatát mellett, fűvegye **80 fill.** valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlökik **Bartilla A. örökösai,** (B. Winkler) **Wien X., Goethegasse 7.** — Kapható **Aradon** minden gyógyszerárban, különösen **Földes Kelemennél,** Deák Ferenc-utca 11. sz. és **Vojtek és Welsz.** Kérjünk mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak. 691

Átköltözők

figyelmébe ajánlom egy helybeli, mint vidéki elszállításra **fuvarozási vállalatomat.** Elvállalok személyes felügyeletem, szakszerű csomagolás és felelősségem mellett legjutányosabb árért **mindennemű ingóság vitelét,** kényesebb butordarabokat kézi átszállítással is. Szíves megkereséseket kérek

Kohn Sámuel
szállító 2311
Szt. Péter-tér 4/a. sz.

Ma szép, divatos ernyőt, vagy eredeti francia fűzöt kíván venni, úgy keresse fel

NASSAN R.

ernyő- és fűző-különlegességi üzletét
Arad, Szabadság-tér 19. alatt,
ahol **javítások és áthuzások** is a leggyorsabban és legjutányosabban, szakszerűen eszközöltetnek.

KOLLARIT
BŐRLEMEZ KAUCSUK-KOMPOZITÓVAL BEVONT SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

UTÁNZATTÓL ÓVAKODJUNK!

KOLLARIT
BŐRLEMEZ

kaucsuk-compositióval bevont ruganyos viharbiztos és időálló SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

A jelenkor legjobb TETŐ FEDŐLEMEZE. VEGTELENÜL TARTÓS. Régi zsindeletetők átfehérítésére kiválóan alkalmas. Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell. Kapható: **Csermőn HACKER SÁNDOR,** fakeskedőnél. 9253

ALAPITTATÓTT 1892-BEN.

HIDEGVIZ-GYÓGYFÜRDŐ

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy kényelmesen berendezett **fürdőm** ujonnan átalakítva április hó 11-én szombaton nyílik meg. Reggel 6 órától estell 7 óráig a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. * A hidegvizgyógyimód minden neme (Kneipp-féle is) az orvosi rendelet szigorú betartásával nálam eszközölhető. Külön berendezett kitűnő hatású orosz gőzfürdő. Ezenkívül meleg kádfürdőkkel is rendelkezem. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérve, maradtam kiváló tisztelettel **Posch Károly.** 2488

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári időnyre

Egy szelvény 3. 10 m. hosszú	1 szelvény 7 kor.
teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 10 kor.
	1 szelvény 15 kor.
	1 szelvény 17 kor.
	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt lehet szalonnaként is használni. K-ért, színtény felöltözöt, tartalódent, színekam-arat, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron káid, mint megbízható és szolid cég minőségű ismert pozitívgyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.

Az előzők a melyeket a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy kényelmesen berendezett **fürdőm** ujonnan átalakítva április hó 11-én szombaton nyílik meg. Reggel 6 órától estell 7 óráig a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. * A hidegvizgyógyimód minden neme (Kneipp-féle is) az orvosi rendelet szigorú betartásával nálam eszközölhető. Külön berendezett kitűnő hatású orosz gőzfürdő. Ezenkívül meleg kádfürdőkkel is rendelkezem. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérve, maradtam kiváló tisztelettel **Posch Károly.** 2488

9501

Janus kerékpárok

(3 évi jótállással) minőség és olcsóság tekintetében utólérhetetlenek. Varrógépek, hozzávaló felszerelés. Pneumatik stb. alkalmi árakon. — Gyönyörű árjegyzék v. díj és portómentesen.

Max Skutetzky Wien, I. Stubenring No. 6.

Olcsóbb, mint a hatóságai mézárások.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **Ferray-utcai** mézárás- és hentes-üzletemben csakis elsőrendű hizott, markaborju- és sertészsombokat az alantli — sokkal olcsóbb árakon, mint a város — árusítok s így nincsen szükség a nagyérdemű közönségnek a hatóságai mézárásokat felkeresni, ahol lesoványodott marhák lesznek kimérve. 2475

Árjegyzék:

1 kg. hizott marhahús szegy	1 K. 20
1 > marhahús hátulja levesnek	1 > 28
1 > rostélyos, folsár, fehérpese	1 > 52
1 kg. vesepecsenye	2 > —

Sertészsomb:

1 kg. comb, tarja	1 K. 76
1 > oldalas	1 > 44
1 > karaj	1 > 76
1 > zser	1 > 44
1 > szalonna	1 > 40

Fiatall borjú:

1 kg. eleje	1 K. 60
1 > lapoczká	2 > —
1 > comb	2 > —

Szíves pártfogást kér:

Farkas György
mészáros és hentes Ferray-utca.

Üzlet-áthelyezés!

Vas- és réz-butor gyári helyiségünket
Zrinyi-utca (báró Bohus-palotával szemben)

Érhelyeztük és ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat vas- és réz-butorokban, kerti butorok, internátus-, kórház- és szálloda-berendezések szolid és erős kivitelben. Sodrony-ágybetétek vas- és fakerettel minden méretben a legerősebb kivitelben kapnatok. Elvállalunk mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket. 2488

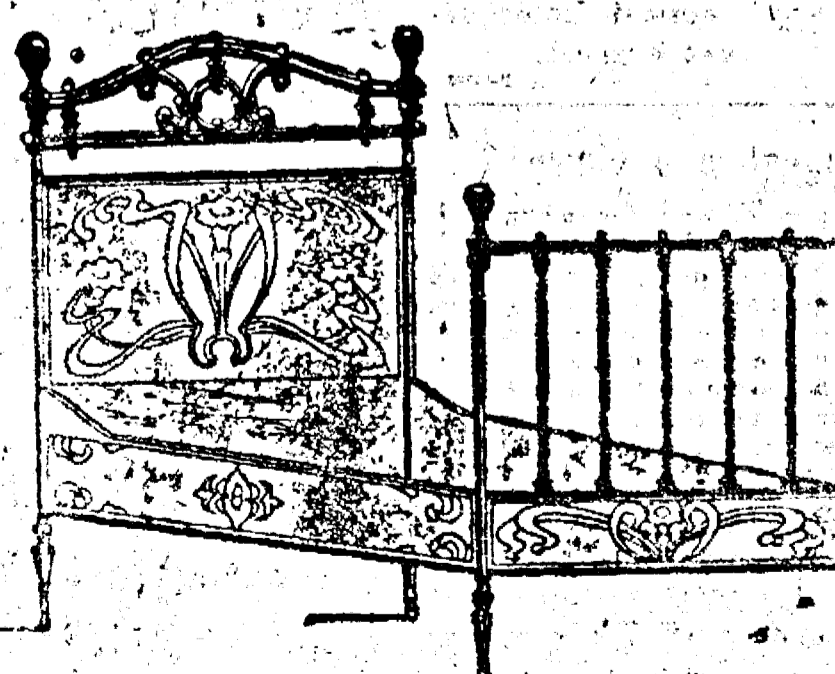
Gyárhelyiség: **Aulich L.-u. 14.** Üzlethelyiség: **Zrinyi-u.** Gyári telefon **423.**
Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentve küldünk.

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel:

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben

Mindenkinek saját érdeke,

hogy mielőtt sodronyszövet kerítésfont, szitaáru és acél-sodronyágybetét szükségletet barna is beszerezne, kérjen árajánlatot az egyedi dírmunka készítőktől:

FISCHER TESTVÉREK

sodronyszövet, kerítésfont gyárából
Arad, József főherceg-ut 8. sz.
(az evang. templommal szemben)

és meg fog győződni, hogy a legjobb minőségű saját gyártelepen készült fonatokat a legolcsóbb árért lehet beszerezni. Gyártelep Kossuth-utca 45. szám. 1911

557. TELEFON 557.

Ha sikkes és divatos
tavaszi és nyári

női kalapot

kíván olcsón venni úgy menjen

Lőwi Juliska
női kalap divattermébe,
Weitzer János-utca 19.

ahol izléses modell kalapok szép választékban vannak.

Gyászkalapok
6 óra alatt készíttetnek.

Ingyanforgalmi és Parcelázó bank Arad, Petőri-n. 1. sz. Telefon 861.
Pécskai-ut 15. sz. (volt dr. Bánhidya telek) eladunk kiváló fekvésű

háztelkeket

olcsó áron, előnyös kölcsönnyújtással, vagy 5 évi részletfizetésre. Felkeinkre igen előnyös építési kölcsönöket is adunk.

Figyelem a címre!
Nem összetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csak a legjobb gyártmányú gépek kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legszakszerűbben, jutányosan elkészíttetnek. — Mérésgjavításokat állami hitelesítéssel vállalok. Szívacsokat olcsón készítek. — Szíves pártfogást kérek

Hammer Zsigmond
lakatos, máster és mérlegelő
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.
Telefon 378. 1913

Kovács Soma és Társa Arad,

gép- és műszaki áruk gyári raktára.

Chicago tengeri ültetővel, gyors és olcsó munka végezhető.

Nagyobb termés-többlet az eddigi vetésrendszerénél.

Termeljük több amerikai négy-

tengerit az ismert zethen ültetéssel.

Az eredeti „Dr. Aschenbrandt“ 6. 16le

Bordói-por és Rézkénpor

a legkitűnőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a fürt peronosporája valamint a lisztharmat ellen.

Ovakodjunk az értéktelen utánzatoktól!

Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyeken a Dr. Aschenbrandt-féle név és védjegy ki van téve. A bordóipor ára 100 kg.-ként 62.— K., a rézkénpor ára 47.— K. 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4.— koronával drágább q.-ja.

Vezérképviselőt

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ Budapest, V., Alkotmány-utca 29. Kapható minden „Hangya“ fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél. 2027

Figyelem kereskedők!!!
Ne üljön fel hangzatos ígéretnek

300 koronát takarít meg,
ha az elismert legjobb „Fedóra Cipőkrém“-ből lehívásra nálam 50 graszt leköt. Kérjen árajánlatot.

1741

Fedóra Cipőkrémgyár

Arad, Árpád-tér 3. Telefon 969

Vizellátási telepet

épít városoknak, faluknak, birtokoknak, villáknak, gyáraknak, kerteknek, stb. mint különlegességet

Első morva Vizvezeték és Szivattyutelep Részvénytársaság ANT. KUNZ

Mährisch Weisz-kirchen.

Előnyös információk rendelkezésre állanak.

A legjobb minőségű bor és csemege faj, dus gyökerzetű

szőlő-oltvány

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis

szőlővessző (minden mennyiségben kapható)

Winkler József
oltványtermelőnél

Arad, Batthyány-utca 11. sz.

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

úri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. 6. közönség szíves tudomására hozom, hogy a tavaszi idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt elkészülhetnek. Vissamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel.

VÁRHOZ LÁSZLÓ,
a legeset honvédsereg tisztikarnak szállítója.

Kattler Bernát

utódai

egyike a legrégebbi szalmakalap-gyárosok HAJDUNÁNÁSON. Szoliditásról ismeretes. Ajánlanak mindenféle fiú, leány, férfi és női kerti szalmakalapokat a legolcsóbb árban, 1007

Minta küldemények már 5 koronától feljebb kaphatók.

Komjáthy Rózsi

női kalap divatterme
Arad, Deák Ferenc-u. 5.

Értesítem Aradváros és vidéki hölgyközönséget, hogy a nyári szezon legremekőbb

női kalap újdonságai

megérkeztek, s ezek megtekintésére kérem az igen t. hölgyközönséget. Gyászkalapokat állandóan raktáron tartok.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Komjáthy Rózsi.

Ügynökök

ügyesek és szolidak legmagasabb jutalékkal felvétetnek jöhrnevű farollé- és zealugyáram részére. 9563
Ernst Geyer Braunau, Böhmen.

Uj villanyvilágítási vállalat.

A n. é. közönséget értesítem, hogy kerékpár és mechanikai üzemeltetést villanyvilágítási vállalatnál bővítettem ki. — Elvállalok mindenemű villanyvilágítást berendezéseket legjutányosabb árakban úgy új épületeknél, mint magánlakásokon.

GARTNER SAMU
villanyvilágítási vállalkozó és műszerész 8778

Arad, Weltzer háza-u. 2. Telefon 751.
Legnagyobb kerékpárraktár.

Herkulesfürdő

Vasutállomás. Világhírű természetes kén- és konyhasós-kén- gyógyforrással ceuz, közvény. osonttörések, női és idegbetegségekben kitűnő eredménnyel használataak.

Mittva ápril 1—november 1-ig. Idény május hó 1-től október hó 1-ig.

A Ferencz Jozsef udvar

Erzsébet-nyaraló

120 szép, tágas szobával. Szobaárak 2—12 K-ig villanyvilágítás és kizoligálásal. A szálloda a fürdők és gyógyteremmel fedett folyóvízű van összekötve. Bővebb felvilágosítással szolgál. 2136

Novák Ferenc

TÉGLA

I. és II. oszt.

jutányos áron kapható

III-ad oszt. 1000 drb. 10 Kor.

Dengl Lajosnál

Dobó-utca 3.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Kajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aardon.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban osekleszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

Csukamájolajat

mindig friss: Hajós-féle

adnak. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Fagydagاناتok FRIGIN.

elmulasztására, fagyvisketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a FRIGIN. Ára ecsettel és utasítással 70 fillér.

Depillor-szőrvesztő.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt are, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár pere alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 korona.

Kötszerek, gummicikkek, és sebészeti eszközök legjobb beszerzési forrása.

Az összes létező és friss gyermekáptszerek nagy raktára.

SOXLETT sterilizáló apparatus és annak egyes alkotrészei külön is állandóan kaphatók.

Fenti szerak kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára: **Hajós Árpád** gyógyszerháza ARAD, Andrásy-tér 22. sz. (Mogyoróházzal szemben.)

6289—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A gépjármű-vezetőket előkészítő tanfolyam a belügyministerium fenhatósága alatt (Budapesten, X. ker. Százados-u. 14. szám alatt, a fővárosi kenyérgyár mellett) az 1914. év folyamán a következő időközökben tartatik meg:

a VIII. tanfolyam április hó 14-től június hó 8-ig;

a IX. tanfolyam június hó 15-től augusztus hó 8 ig;

a X. tanfolyam augusztus hó 17-től október hó 6-ig.

Jelentkezni, illetve a felvétel iránt kérvényt benyújtani a tanfolyam helyiségében levő gondnoki irodában 5—7 óra között lehet. A kérvények posta útján is beküldhetők.

A folyamodvánnyal együtt benyújtandók:

1. a jelentkezőnek születési anyakönyvi kivonata;

2. a jelentkező ujeletű hatóságai arkölcsi bizonyítványa.

A rendes hallgatói minőségben beiratkozni óhajtók ezenkívül benyújtani kötelesek:

a) hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy nem szenvednek oly testi vagy szellemi fogyatkozásban, mely őket a gépjárművezetésre alkalmatlanná tenné;

b) a jeletkező iskolai képzettségéről szóló bizonyítvány;

c) akik nem fémiparosok, de a fémiparban kellő jártassággal bírnak, az ezt igazoló okmányt.

A tanfolyam internátussal egybekötve nincsen, a hallgatók ellátásukról önmaguk gondoskodnak.

Beiratási díj 20 kor. tandíj 200 kor. vizsgadíj 20 kor. és azoknak akik a fémipari szakban vagy szerelésben járatanok, műhely előkészítő elméleti és gyakorlati oktatás díja 50 kor. A tandíj és a beiratási díj alól nincs felmentés. A beiratási és tandíj a folyamodvány benyújtása előtt a gondnoktól nyert postatakarékpénztári lappal fizetendő. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésére „TÁJÉKOZTATÓT” küld a gondnoki iroda.

Arad, 1914. évi március hó 17-én.

Grén, főkapitány.

HUTTER és SCHRANTZ

Részvénytársaság

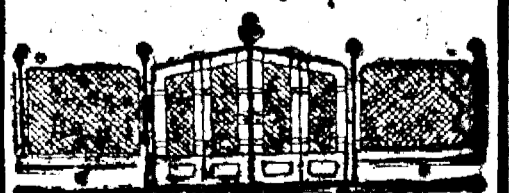
székhely és rendezőközpont gyárak magyarországi telepe Budapest, X., Gyömrői-ut 80/75.

Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépszodronyfonatokat

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! Nem tévesztendő össze másfajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készítenek. Puskás huzalok, síma huzalok, kertészhagyú szeglek stb. igen jutányos árban. Arjegyzék és minták teremtve és díjtalanul. Továbbá gyártanak:

Kerítéscrácsok, kapuk és ajtók.

a leggy szarúbból a legdrágább. Irvittely elnyarának mellett. 9228

Köszönetnyilvánítások és tervezetek díjmentesen.

MAGYAR

Rézhangerművek

Részvénytársaság

azelőtt Chaudoir Gusztáv és Társa

Budapest, V. Vízafogó-dűlő 1460. szám.

Sürgőnycim: Chaudoir, Budapest. Telefon 19—22. szám.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Készítenek: tüszekrényhez vörösréz-lemezeket, közönséges vörösréz-lemezeket különféle nagyságban és minőségben. Sárgaréz-, tombak és bronzlemezeket, táresákat stb. Vörösréz-, sárgaréz- és tombak-rudakat, gömbölyű, négyszögletes, lapos és facon-alakban. Vörösréz-, sárgaréz- és tombak-esőveket (forrasztás nélküli vont esővek.) Elektrolit és vörösréz-huzal, bronzhuzal, sárgaréz- és tombak-huzalokat. 4701 ...

Értésítés.

Van szerencsém Aradváros és vidéke m. t. közönségének szives tudomására adni, hogy a

Borszéki kutvállalat r. t.

Aradon, Deák Ferenc-utca 36. szám

allatti ásványvizkereskedésben.

kerületi főraktárt

létesített és a világhírű és közkedvelt **borszéki borviz**, melyet nagy természetes szénsanvtartalma és kitűnő vegyi összetétele folytán a borvizek **királyának** neveznek, rálam állandóan friss töltésben szerezhető be.

Árak 10 üveg vételnél Aradon bárhova házhoz szállítva:

1/2 literes	24 fillér üvegbetét	4 fillér
1	32 " "	8 "
1 1/2	38 " "	6 "
2	44 " "	12 "

Vidéki rendeléseknél a vasúthoz történő kiszállításért semmit nem számítok.

Teljes tisztelettel:

Kardos Miklós

ásványvizkereskedő

Arad, Deák Ferenc-utca 36 (bent az udvarban)

Telefon 686.

Ugyanott az összes bel- és külföldi ásványvizek friss töltésben a legolcsóbb árakban kaphatók.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 4-1

Raktáron tart:

Villanyos esillárokat, villanyos fűrőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 4-1

Röntgen-intézet.

Aradon, Batthyány-u. 21.

Telefon 622. 211

Röntgensugaras átvilágítások és fényképfelvételek, betegségek, csonttörések, ficamok stb. Körismézése céljából. Röntgensugaras gyógyítások idült bőrbajok, sipolyok, nem operálható nagy daganatoknál és a méh- és pajzsmirigy alképleteknél. Intézettulajdonos.

Dr. Singer János

egyetemes orvostudor.

Virágkedvelők figyelmébe!

Husvétli ünnepek közeledtével értesítem a nagyközönséget, hogy Szabadság-tér 10. sz. alatt levő

élővirág-üzletemben

gyönyörű választék lesz legszebb virágokból, 2-10

12 drb. szegfű csak 1 Kor.

Szives látogatást kérek:

Teljes tisztelettel:

Skorka János.

Alágyutásra va ó papír

kb. 50 kilós bálakban csomagolva kapható: balanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

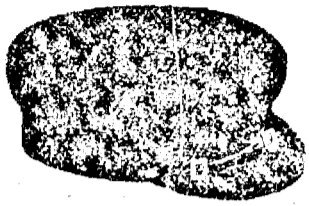
Magyar királyi államvasutak.

MENETREND.

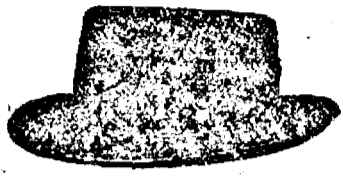
Arad-Tóváros.							Arad-Budapest.							Budapest-Arad.								
Állomások	Gy.	Sz.	Sz.	Gy.	Sz.	Vv.	Állomások	Gy.	Sz.	Sz.	Gy.	Sz.	Vv.	Állomások	Gy.	Sz.	Sz.	Gy.	Sz.	Vv.		
Arad ... ind.	12:47	2:15	4:08	11:18	7:30	6:30	Arad ... ind.	4:51	9:28	6:28	5:28	9:20	11:43	4:18	Budapest kpu... ind.	7:05	7:50	12:20	2:10	5:00	9:30	11:30
Óhalom ...	2:28	4:19	11:31	7:30	6:42		Sofronya ...	5:08	9:45	6:45	5:45		11:58	4:35	Kőbánya felső p. u.	8:00	12:30		2:23	5:14	9:44	11:44
Maroscsanak ...	2:40	4:29	11:43	7:30	6:52		Kürtös ...	5:25	10:02	7:02	6:02		12:11		Rákas ...	7:20	8:07	12:38		5:28	9:58	11:58
Székességi ...	2:53	4:42	12:01	7:30	7:06		Lökősháza ...	5:44	10:21	7:21	6:21		12:26		Maglód ...	7:40	8:24	1:11		5:31	10:01	12:01
Ópályos ...	3:06	4:54	12:16	7:30	7:17		Bánhid m. ajr ...	5:58			5:58		12:38		Gyömrő ...		8:44	1:21			10:14	12:14
M. Radna (S) ...	1:24	3:19	5:06	12:28	7:47	7:29	Országút ...	6:08	10:45	7:45	6:45	9:03	12:44	4:59	Tápiószecső ...		9:02	1:46			10:27	12:27
Milova-Odv. (L) ...	1:25	3:27	5:16	12:34	7:48	7:37	Kétegyháza ...	6:18	10:55	7:55	6:55	9:04	12:48	5:00	Tápiószecső ...	8:19	9:03	2:28	4:13	6:08	11:38	1:38
Konop ...	3:54	5:48	11:51	8:01	8:01		Ujkigyós ...	6:31	11:08	8:08	7:08		1:01		Nagykátán ...		9:13	1:56			11:51	1:51
Marosberna ...	4:13	6:08	12:11	8:18	8:18		Békés-Csaba ...	6:41	11:18	8:18	7:18	1:12	5:19		Tápiószecső ...		9:28	2:28	4:13	6:08	11:38	1:38
Tóváros ...	4:42	6:37	12:40	8:45	8:45		Békés-Füldvár ...	6:51	11:28	8:28	7:28	1:28	5:25		Tápiószecső ...	8:50	9:34	2:59	4:44	6:39	11:49	1:49
Székességi ...	4:57	6:52	12:55	8:58	8:58		Mezőberény ...	7:01	11:38	8:38	7:38	1:38	5:35		Ujkigyós ...	9:09	9:53	3:24	5:09	7:04	12:14	2:14
Zám ...	5:13	7:08	13:11	9:14	9:14		Gyoma ...	7:11	11:48	8:48	7:48	1:48	5:45		Szekel ...	9:23	10:07	3:49	5:34	7:29	12:39	2:39
Marostillye (L) ...	5:28	7:23	13:26	9:29	9:29		Mezőtar ...	7:21	11:58	8:58	7:58	1:58	5:55		Székességi ...	9:38	10:22	4:04	5:49	7:44	12:54	2:54
Déva ...	5:42	7:37	13:40	9:43	9:43		Pusztapó ...	7:31	12:08	9:08	8:08	2:08	6:05		Pasztapó ...	9:51	10:35	4:19	6:04	7:59	13:09	3:09
Piski (S) ...	5:58	7:53	13:56	9:59	9:59		Pusztapó ...	7:41	12:18	9:18	8:18	2:18	6:15		Pusztapó ...	10:06	10:50	4:34	6:19	8:14	13:24	3:24
Piski (L) ...	6:13	8:08	14:11	10:14	10:14		Székességi ...	7:51	12:28	9:28	8:28	2:28	6:25		Mezőberény ...	10:21	11:05	4:49	6:34	8:29	13:39	3:39
Milova-Odv. (S) ...	6:28	8:23	14:26	10:29	10:29		Ujkigyós ...	8:01	12:38	9:38	8:38	2:38	6:35		Békés-Füldvár ...	10:36	11:20	4:54	6:49	8:44	13:54	3:54
Milova-Odv. (L) ...	6:43	8:38	14:41	10:44	10:44		Tápiószecső ...	8:11	12:48	9:48	8:48	2:48	6:45		Békés-Füldvár ...	10:51	11:35	5:09	6:54	8:49	14:09	4:09
M. Radna (S) ...	6:58	8:53	14:56	10:59	10:59		Tápiószecső ...	8:21	12:58	9:58	8:58	2:58	6:55		Békés-Füldvár ...	11:06	11:50	5:24	7:09	9:04	14:24	4:24
M. Radna (L) ...	7:13	9:08	15:11	11:14	11:14		Tápiószecső ...	8:31	13:08	10:08	9:08	3:08	7:05		Békés-Füldvár ...	11:21	12:05	5:39	7:24	9:19	14:39	4:39
Milova-Odv. (S) ...	7:28	9:23	15:26	11:29	11:29		Tápiószecső ...	8:41	13:18	10:18	9:18	3:18	7:15		Békés-Füldvár ...	11:36	12:20	5:54	7:39	9:34	14:54	4:54
Milova-Odv. (L) ...	7:43	9:38	15:41	11:44	11:44		Tápiószecső ...	8:51	13:28	10:28	9:28	3:28	7:25		Békés-Füldvár ...	11:51	12:35	6:09	7:54	9:49	15:09	5:09
Ópályos ...	7:58	9:53	15:56	11:59	11:59		Tápiószecső ...	9:01	13:38	10:38	9:38	3:38	7:35		Békés-Füldvár ...	12:06	12:50	6:24	8:09	10:04	15:24	5:24
Székességi ...	8:13	10:08	16:11	12:14	12:14		Tápiószecső ...	9:11	13:48	10:48	9:48	3:48	7:45		Békés-Füldvár ...	12:21	13:05	6:39	8:24	10:19	15:39	5:39
Ópályos ...	8:28	10:23	16:26	12:29	12:29		Tápiószecső ...	9:21	13:58	10:58	9:58	3:58	7:55		Békés-Füldvár ...	12:36	13:20	6:54	8:39	10:34	15:54	5:54
Székességi ...	8:43	10:38	16:41	12:44	12:44		Tápiószecső ...	9:31	14:08	11:08	10:08	4:08	8:05		Békés-Füldvár ...	12:51	13:35	7:09	8:54	10:49	16:09	6:09
Székességi ...	8:58	10:53	16:56	12:59	12:59		Tápiószecső ...	9:41	14:18	11:18	10:18	4:18	8:15		Békés-Füldvár ...	13:06	13:50	7:24	9:09	11:04	16:24	6:24
Székességi ...	9:13	11:08	17:11	13:14	13:14		Tápiószecső ...	9:51	14:28	11:28	10:28	4:28	8:25		Békés-Füldvár ...	13:21	14:05	7:39	9:24	11:19	16:39	6:39
Székességi ...	9:28	11:23	17:26	13:29	13:29		Tápiószecső ...	10:01	14:38	11:38	10:38	4:38	8:35		Békés-Füldvár ...	13:36	14:20	7:54	9:39	11:34	16:54	6:54
Székességi ...	9:43	11:38	17:41	13:44	13:44		Tápiószecső ...	10:11	14:48	11:48	10:48	4:48	8:45		Békés-Füldvár ...	13:51	14:35	8:09	9:54	11:49	17:09	7:09
Székességi ...	9:58	11:53	17:56	13:59	13:59		Tápiószecső ...	10:21	14:58	11:58	10:58	4:58	8:55		Békés-Füldvár ...	14:06	14:50	8:24	10:09	12:04	17:24	7:24
Székességi ...	10:13	12:08	18:11	14:14	14:14		Tápiószecső ...	10:31	15:08	12:08	11:08	5:08	9:05		Békés-Füldvár ...	14:21	15:05	8:39	10:24	12:19	17:39	7:39
Székességi ...	10:28	12:23	18:26	14:29	14:29		Tápiószecső ...	10:41	15:18	12:18	11:18	5:18	9:15		Békés-Füldvár ...	14:36	15:20	8:54	10:39	12:34	17:54	7:54
Székességi ...	10:43	12:38	18:41	14:44	14:44		Tápiószecső ...	10:51	15:28	12:28	11:28	5:28	9:25		Békés-Füldvár ...	14:51	15:35	9:09	10:54	12:49	18:09	8:09
Székességi ...	10:58	12:53	18:56	14:59	14:59		Tápiószecső ...	11:01	15:38	12:38	11:38	5:38	9:35		Békés-Füldvár ...	15:06	15:50	9:24	11:09	13:04	18:24	8:24
Székességi ...	11:13	13:08	19:11	15:14	15:14		Tápiószecső ...	11:11	15:48	12:48	11:48	5:48	9:45		Békés-Füldvár ...	15:21	16:05	9:39	11:24	13:19	18:39	8:39
Székességi ...	11:28	13:23	19:26	15:29	15:29		Tápiószecső ...	11:21	15:58	12:58	11:58	5:58	9:55		Békés-Füldvár ...	15:36	16:20	9:54	11:39	13:34	18:54	8:54
Székességi ...	11:43	13:38	19:41	15:44	15:44		Tápiószecső ...	11:31	16:08	13:08	12:08	6:08	10:05		Békés-Füldvár ...	15:51	16:35	10:09	11:54	13:49	19:09	9:09
Székességi ...	11:58	13:53	19:56	15:59	15:59		Tápiószecső ...	11:41	16:18	13:18	12:18	6:18	10:15		Békés-Füldvár ...	16:06	16:50	10:24	12:09	14:04	19:24	9:24
Székességi ...	12:13	14:08	20:11	16:14	16:14		Tápiószecső ...	11:51	16:28	13:28	12:28	6:28	10:25		Békés-Füldvár ...	16:21	17:05	10:39	12:24	14:19	19:39	9:39
Székességi ...	12:28	14:23	20:26	16:29	16:29		Tápiószecső ...	12:01	16:38	13:38	12:38	6:38	10:35		Békés-Füldvár ...	16:36	17:20	10:54	12:39	14:34	19:54	9:54
Székességi ...	12:43	14:38	20:41	16:44	16:44		Tápiószecső ...	12:11	16:48	13:48	12:48	6:48	10:45		Békés-Füldvár ...	16:51	17:35	11:09	12:54	14:49	20:09	10:09
Székességi ...	12:58	14:53	20:56	16:59	16:59		Tápiószecső ...	12:21	16:58	13:58	12:58	6:58	10:55		Békés-Füldvár ...	17:06	17:50	11:24	13:09	15:04	20:24	10:24
Székességi ...	13:13	15:08	21:11	17:14	17:14		Tápiószecső ...	12:31	17:08	14:08	13:08	7:08	11:05		Békés-Füldvár ...	17:21	18:05	11:39	13:24	15:19	20:39	10:39
Székességi ...	13:28	15:23	21:26	17:29	17:29		Tápiószecső ...	12:41	17:18	14:18	13:18	7:18	11:15		Békés-Füldvár ...	17:36	18:20	11:54	13:39	15:34	20:54	10:54
Székességi ...	13:43	15:38	21:41	17:44	17:44		Tápiószecső ...	12:51	17:28	14:28	13:28	7:28	11:25		Békés-Füldvár ...	17:51	18:35	12:09	13:54	15:49	21:09	11:09
Székességi ...	13:58	15:53	21:56	17:59	17:59		Tápiószecső ...	13:01	17:38	14:38	13:38	7:38	11:35		Békés-Füldvár ...	18:06	18:50	12:24	14:09	16:04	21:24	11:24
Székességi ...	14:13	16:08	22:11	18:14	18:14		Tápiószecső ...	13:11	17:48	14:48	13:48	7:48	11:45		Békés-Füldvár ...	18:21	19:05	12:39	14:24	16:19	21:39	11:39
Székességi ...	14:28	16:23	22:26	18:29	18:29		Tápiószecső ...	13:21	17:58	14:58	13:58	7:58	11:55		Békés-Füldvár ...	18:36	19:20	12:54	14:39	16:34	21:54	11:54
Székességi ...	14:43	16:38	22:41	18:44	18:44</																	

FISCHER SIMON nagy áruházának Arad, Szabadság-tér 12. alatt

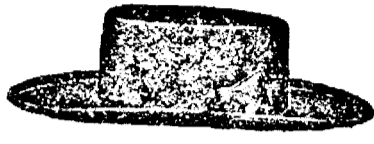
olcsó árjegyzőkönyvnek egy része:

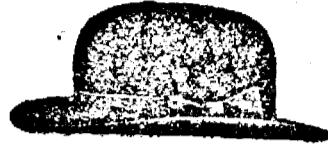
Bébi gyermek s férfi sapka K 1.-, 1.50, 1.90

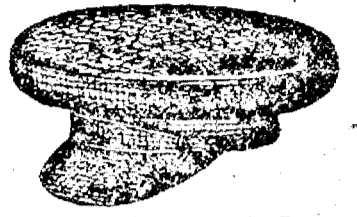
Dívtos férfi és gyermekkalap K 2.-, 3.-, 3.50, 4.-

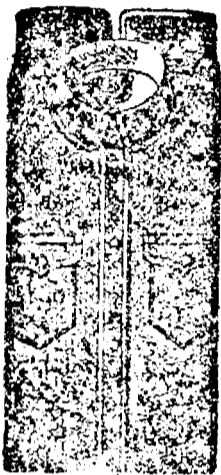
Elegáns női kalap, legújabb divat finom minőségű K 4, 5, 6.

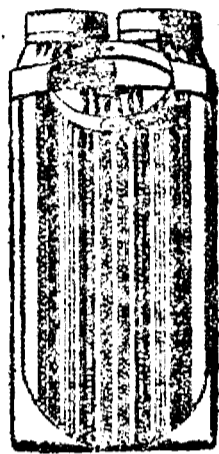
Legújabb finom keménykalap K 4, 5, 6.

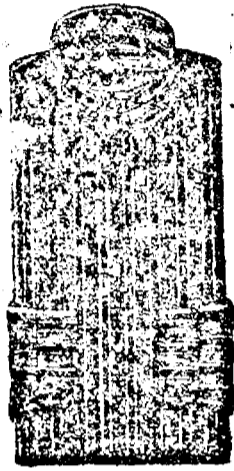
Angol divatsapka, legfinomabb K 2, 3, 3.50

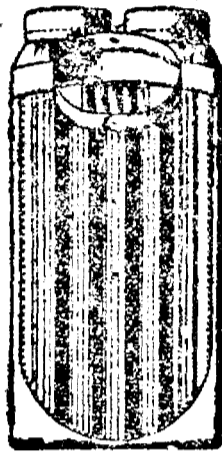
Sötét tartástingek K 2, 2.50, 3.

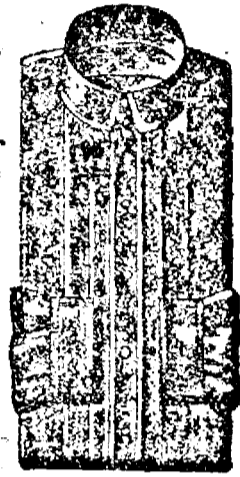
Fehér damasztíng K 2, fehér egészfinom K 3, 3.50.

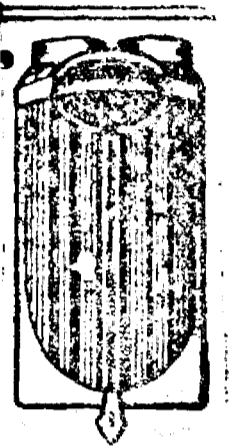
Nyári fehér ing K 2.90. Egész finom K 3, 3.50.

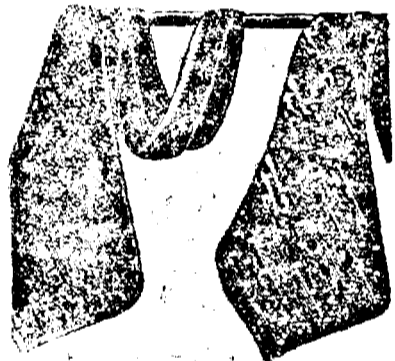
Színes creton ing K 2.50, 3. Finom divat ing K 3.50, 3.90.

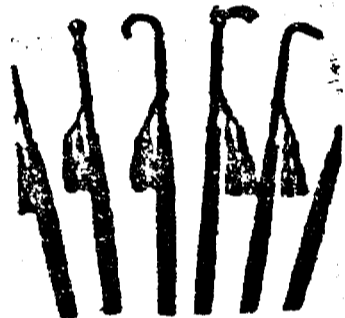
Elegáns nyári ingek selyemből. Finom minőségű K 3.50, 4, 4.50.

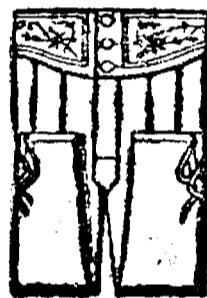
Fehér és színes gyermek ingek és galériák K 1, 1.50, 2.

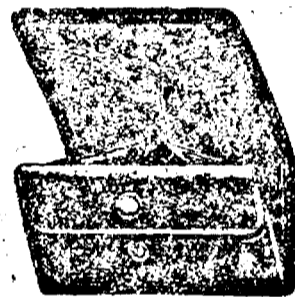
Legfinomabb selyem nyakkendők minden színben és szímben 50 fill.-től 1 K-ig.

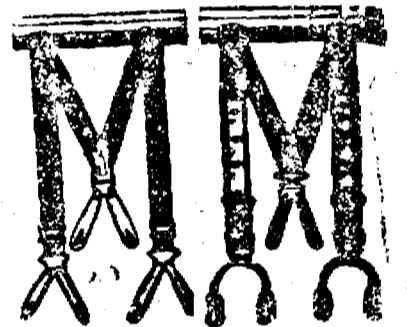
Férfi és női színes selyem K 2.50, 3. Finom selyem selyem K 3.90.

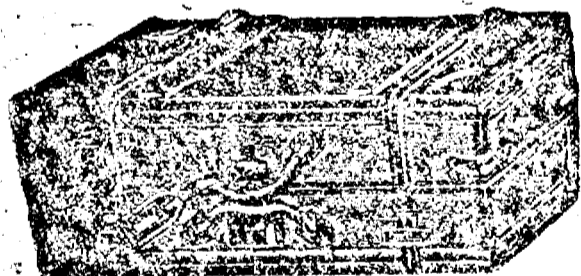
Finom alsónadrág K 1.50, 2, 2.50

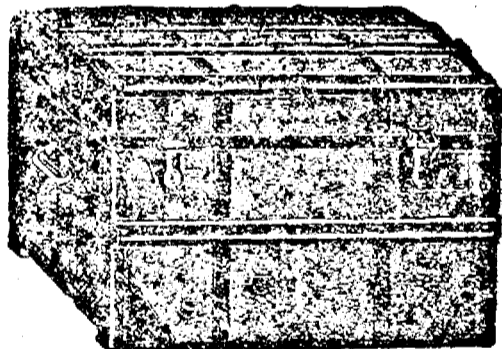
Válódó bőrszény K 1, 1.50, 2.

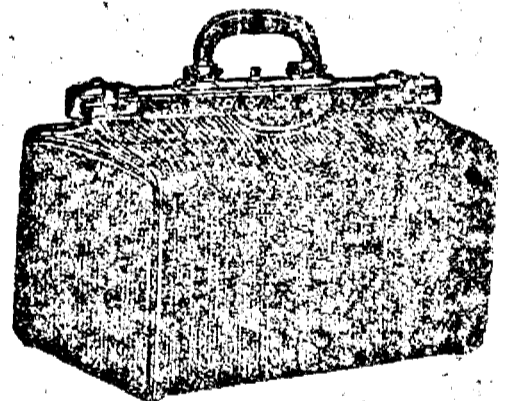
Finom nadrágtartó K 1, 1.50, 2. Gyermek nadrágtartó 50 fill., K 1.

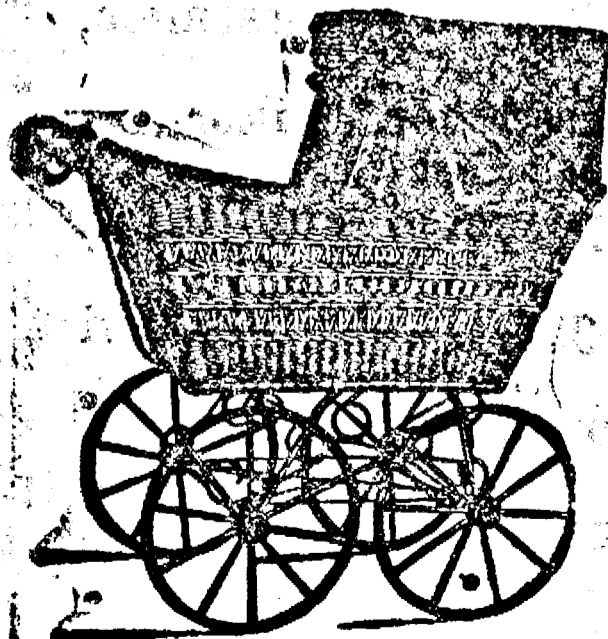
Bőrdíj nagy választékban K 4, 6, 8, 10, 12.

Erős lakkozott fakoffer, jó kivitel K 8, 10, 12, 14.

Legfinomabb barna tehenbőr táskák K 15-20. Fekete rendes bőr kőtáska K 6, 8, 10.

Gyermek kocsi erős kivitelben, gyári rakat 10 keremtől 20 keremtig.

Gyermekkosci gyári rakat!

Erős választékban! Páratlan olcsó árak!

Finom kivitelű gyermekkosci fagerékkel 12 keremtől 20 keremtig. Bőrkerekekkel 20 keremtől 45 keremtig.

Egész finom, elegáns átalakítható kocsi, kerek, 20-25 K-ig. Legfinomabb lakkozott 20-25 K-ig.

Fodor és Halász

férfi divat különlegességi üzlete
**ARAD, Andrássy-tér 12. sz. (a FEHÉR
 KERESZT szálló főbejárata mellett.)**

Felhívjuk a t. uri közönség b. figyelmét a legújabb férfi -divatu: Borsalino, Gyukits, Pichler kalapokra továbbá szines és fehér férfi ingekre és különlegességi nyakkendőkre.

Telefon 566.

Telefon 566.

2508

BING EDE ARAD.

**Alapítottott
 1860. évben**

Bor- és szilvorum-, törköly-, cognac-termelő,
 nagykereskedő és szőlőtulajdonos. Likőr- és
 rumgyár. — Az 1912. évi pozsonyi kiállításon
 arany érem. Milleniumi nagyérem. Az 1912. évi
 verseci gazdasági kiállításon nagy ezüst érem.
 Az alföldi és délmagyarországi általános kiállításon 1890. arany érem

2504

Meglepő! Ujdonság!

Pompás esti fényben remekül mutat a:

**FEHÉR-
RÓZSA-
CRÉM-
ZÖLD-
LILA- ÉS
NARANCS**

színű egyedül valódi „Turul” puder. 1 doboz ára: 1 kor. 50 fillér. **Szeplő, mitesser** a tavasz hirnökei!

Mindennemű arcisztatlanság rövid időn belül eltűnik és az arc bőr puha, bársonysimává lesz, az egyedüli „Turul” krém használata által. Ára: próbatégy 70 fillér, közptégy 1 korona, nagy tégy 2 korona. Fenti szerek egyedül kaphatók a készítőnél:

WAJDITS
GYÖRGY gyógyszerész ARAD,
Karolina-u. és Ferenc-tér sarok

1760—914.

Hirdetmény

Felhívjuk a nagyérdemű közönség figyelmét arra, hogy a város által fentartott temető kertészet a felsőtemető sírhantjainak, sírkertjeinek és sírboltjainak beültetését és gondozását a f. évben is a múlt évben megállapított díjak mellett teljesíteni fogja. Felkérjük mindazokat, akik sírkertjeit, vagy sírhantjaik beültetését vagy gondozását a

felsőtemető kertészetre bízni kívánják, ebből óhajukat lehetőleg április hó első felében Gásza Béla felsőtemető felügyelőnek írásban vagy szóval bejelenteni szíveskedjenek. A temető felügyelő a temető kertészet felügyeletével megbízva lévén felkérjük a nagyérdemű közönséget, hogy a beültetés vagy locsolás elleni panaszokkal a temető felügyelőhöz fordulni szíveskedjenek.

Arad, 1914. március hó 21.
A városi tanács.

Fajtszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű dus gyökerezetű bor- és csemegefajú szőlő-oltványokat

sima, valamint gyökeres ripariaportalis szőlővesszőket ajánl elsőrendű minőségben bármily mennyiségben

HÁMORY-GAZDASÁG
szőlőoltvány-telepe, Arad
Bővebb felvilágosítással szolgál
Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefon: 229.

A TITKOT

fiatalnak és szépnek lenni megfejtett az amerikai

„OJA” csodaszappan

egyszeri alkalmazása által „OJA” egy feltétlenül hatásos, biztos eredményű szépség szer és az arc bőrnek úde-egyet kölcsönöz. Mindefféle arcisztatlanságot teljesen eltünteti. „OJA” a legdurvább kezét puhává, tisztává, gyöngéddé és finommá teszi. Egy nagy adag 2 korona, egy kis adag 1 korona.

„OJA” köröm-máz használata azonnal hetekig tartó gyönyörű ényt kölcsönöz és hatása minden kézmosás után még jobban érvényesül. Egy készlet tartalma: köröm-máz pasztával és máz eltávolító K. 250.

Parfümerie „OJA” A. G.
Wien, I. Petersplatz 11.

Kapható Aradon: Földes Kelemen gyógyszerész. Hegedüs Gyula Andrásy-tér 15., Hanzu Nestor drogeria, Riedl Ödön Minorita-palota., Róna Jenő Andrásy-tér 18., Török Andor és Társa Drogeria. 249

Nagymennyiségű maculatura eladó.

Husvétői illatszerek

a legfinomabb és olcsóbb minőségekben 30 fillértől 40 koronáig

Vojtek és Weisz

drogeria és illatszertár üzletében

Aradon.

Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-u. 4.

A magyar királyi államvasutak és az arad-csanádi egyesült vasutak patkányirtója.
Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek.
Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek.

2500

Megkezdődött!

a tavaszi olcsó elárúsítás

Németh divatáruházában a főpostával szemben.

Női schifon ingek himzéssel	K. 461	1.50
Női kézi himzett vászon ingek		2.80
Női schifon nadrágok gyönyörű himzéssel		1.80
Női hálókabátok		2.50
Női fehér alsók himzett vállannal		2.50
Lüszter juponok		2.50
Clott juponok		2.50
Himzett batistsz kötény		0.90
Miedervédők szalag befűzéssel		0.90
Gyönyörű schifon himzések		0.35
Csipkék már...		0.04
Különböző csipke rüschök		0.30
Gyönyörű csipke gallérok		0.90
Creponok minden színben		0.60
Selyem maradékok méterje		1.80
Gyermekharisnyák fekete és barna		0.80
Női kötött harisnyák		0.40
Muslin harisnyák minden színben		0.90
Női ruha kelmék divatosak		0.75

Raktáron vannak a tavaszi divat legszebb kelméi és összes rövid áru cikkek

Figyelem

csak a főpostával szemben, a fehér kirakatokra.

Villany- és gáz-

berendezéseket olcsón elvállalok Nagy raktár modern osillárokban, asztali lámpákban, villany, gázizzólámpák és izzótestek, üvegek, prizmak, rojtok és minden a szakmába vágó cikkekben mérsékelt árral. Költségvetések díjmentesen. Városi és megyei telefon 627.

Kiváló tisztelettel

Návrády Ede

villany és gáz-szerelő
Arad, Boros Beni-tér 9. szám.

Kovács Soma és Társa

ARAD.

gazdasági és szőlőszeti gépek, motorok, műszaki áruk, szerszámok, kutak, fecskendők gyári raktára.

2474

Szőlőpermetező.

önműködő Hydrolina és francia Vermorel

Kénporfúvók.

Szőlőkapák

amerikai és francia fogatos szőlő- és répa

Permetezők.

Hydrolina permetező a legtartósabb, legolcsóbban, légsűrítéssel működő permetező, amit a vevőink számtalan elismerő nyilatkozata is igazol.

T. cz.

A Hydrolina permetező kitűnően bevált s nemcsak a Vermorel permetezőt mulja felül, hanem az összes permetezők között a legjobbnak bizonyult. Aradkövi, 1911. szept. 30. Szatmáry Király János.

A Hydrolina permetezővel nagyon meg vagyok elégedve, jövőre még két darabot veszek. Tornaova, 1914. júni 1. Vuiculescu Titus.

Kérünk 5 drb Hydrolinát, mint múlt évben szállítottak. Apatelek, 1913. júni 14. Báró Solymossy gazdasága.

A Hydrolina permetező bevált, kérünk ezuttal is 2 darabot. Ótvenes, 1914. febr. 21. Gróf Zselenski uradalom.

A Hydrolina permetező kitűnő, vincellérem most nem akar a francia Vermorelrel dolgozni, csak a Hydrolinával. Pálos, 1914. márc. hó 18. Dr. Lukácsy Lajos.

Mióta én a Hydrolinával dolgozom, községünkben más permetezőt nem veszek. Kovászi, 1913. aug. 4. Bolta Gyorgye (aluj Mustaca).

A Tavaszi erős nap sugarak és szelek ellen

arc- és kéz bőrének megvédésére a leg-
hasznosabb az általános közkedveltségű

eredeti Kárpáti-féle

Benzoe Creme Ara 1 Kor.

és Benzoe Tejszappan Ara 70 fillér,

a mely szeplőket, arcfoltokat és minden arc tisztátlanságot az arcról meglepő gyorsan letisztít.

Készíti és postán szétküldi

Kárpáti János

gyógyszertára

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség nem számíttatik fel. 7031

TAKAREKPERSELYT BARKINEK
PESTMEGYEI TAKAREKPENZIÁR
BUDAPEST, IV. KÖRÜLET, U. 8.

Ferrenit Asbestpala.

Jelenkor legjobb és legolcsóbb fedőanyag.

Előnyei: Nagyfokú és állandó ruganyosság. Teljes fagyállóság és ellenállás bármely időjárással szemben. Nagyfokú tűzbiztonság. Igen csekély fajsúly per m² 8-10 klg. Teljes vízhatlanság és rossz hővezető, stb.

Elvállalom új épületek fedését, valamint régi épületek, kastély, templomok átfedését, költségvetést díjtan. Egyed-elárúsítás és állandó raktár 1931

Braun Adolf

épületfa kereskedőnél Arad, (Új-Miklaka.)

Állandó feltűnést, keltenek

Hungária cipők

mert formájuk divatos, kiállításuk

elsőrangú és finom.

Mindennemű férfi, gyermek és női cipőkben legnagyobb választék.

Hungária

(ezelőtt Moskovits)

cipőgyár r. t. fiókja
Arad, Szabadság-tér 18.

Telefon 2-28.

Kérje illusztrált árjegyzékünket

WEISZ HUGÓ

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTERME

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 16.

TELEFON 211. SZ.

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁSOKON SZEREPELT:

- 1905. Budapest, B. F. C. nemzetközi kiállításon (plaket).
- 1908. Budapest, M. A. O. Sz. országos kiállításán (ezüst plaket).
- 1910. Budapest, M. A. O. Sz. nemzetközi kiállításán (arany érem).
- 1910. London, Salon of Photography nemzetközi kiállításán.
- 1910. Kiew, S. Daguerre des photographes amateurs (plaket).
- 1911. Hamburg, Bildnis und Figurenbild Ausstellung (plaket).
- 1911. London, Salon of Photography.
- 1912. Dublin, Society of Ireland exhibition (érem).
- 1912. Grác, Kunstphotographische Vereinigung (plaket).
- 1912. Miskolcz, Országos amatőr kiállítás (arany érem).
- 1912. Eperjes, Országos művészi fényképkiállítás.
- 1912. London, Salon of Photography.
- 1912. Berlin, Gevertwerke (érem).
- 1912. London, City of London and Cripplegate Ph. S. (ezüst plaket).

- 1912. London, Salon of Photography.
- 1913. London, City of London and Cripplegate Ph. S. (plaket).
- 1913. Frankfurt a. M. (arany érem).
- 1913. London, Royal Photographic S. of Great Britain.
- 1913. Zágráb, Horvát művészi egyesület n. k.
- 1913. London, The South London Photographic Society.
- 1913. Gent, Exposition Universelle et Internationale (plaket).
- 1913. Dublin, Society of Ireland.
- 1914. Edinburg, Photographic Society, s. (érem.)
- 1914. London, South London Photographic Society.
- 1914. Dublin, Society of Ireland.
- 1914. Toronto, Canada, The Toronto Camera Club.
- 1914. Leipzig, Bugra.
- 1914. Winnipeg (Canada) Camera Club.
- 1914. Birmingham, Annual Exposition.
- 1914. London, Royal Phot. Soc. of Great Britain.

Borbély- és fodrász-üzlet átvétel!

Tudatom a nagybecstű közönséggel, hogy
Weitzer-János-utca 2. szám
(Minorita palotában) a főposta mellett lévő

borbély- és fodrász-üzletet

Donnelutti Ferenc úrtól átvettem és azt a mai kor igényeinek megfelelően hygienikus kiszolgálással, a legnagyobb gondtal rendeztem be. A borotválkozás, ugyszinten minden e szakmába vágó fodrászmunka ügyemben a legpontosabb és lelkiismeretesebb kiszolgálást nyer. Bátor vagyok még megjegyezni, hogy a Neumar-palotában lévő elsőrendű borbély- és fodrász-üzletben 10 évig működtem, úgy a t. község, mint főnököm teljes megelégedésére. 2442

Kiváló tisztelettel

Szeiler József,

borbély- és fodrász

Weitzer János-utca 2. sz. (Minorita-palota) a főposta mellett.

Pompás színű tojásfestékek

élénk színekben. Méregmentes tojásfestő papírok:

Quedliner,
Ostara,
Mikado.

Kiváló finom illatszerek és öntözővizek.

Pompás illatszerujdonságok.

Loin du bal, Cherry blossom, stb

Kapható:

Rozsnyay Mátyás
gyógyszertárában
Arad, Szabadság-tér.

1845

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 70 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély
legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb **el-lenszere a**

Menthol-cigaretta1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: **1 korona.**

Ha tyúkszeme van és gyötéri nagy kín,

A legjobb gyógyszer **az Anagallin.**Ára utasítással **70 fillér.**

Egészséges és izmos lesz, Ha „Doré-sósorszesz“-t vesz,

Mert csak egyedül jót tesz A valódi „Doré Sósorszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10. f. és 2 kor. 20 f. Próbáüveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél

Hajós Árpádgyógyszertárában **ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.**
(A megyeházzal szemben.)**HOFFMANN SÁNDOR CSIPKEÁRUHÁZA**

CSAK ANDRÁSSY-TÉR 20. SZÁM. (FISCHER ELIZ-PALOTA.)

NAGY CSIPKEVÁSÁR

finom malin csipkék, rüchök, himzések, szalagok, csipke szövetek, csipkegallérok legnagyobb választék legjutányosabb árakban. Buha díszek, bélések és mindenféle kellékek varrónők- és magánosok részére.

Baby kelengyék.

Keresztelő hosszú párnák himzett fodrorral 2.—, 3.—, 4.— kor. Keresztelő hosszú párnák svájci himzessel 5.—, 6.—, 7.—, 9.— kor. Píkó paplanok svájci himzessel 4.—, 5.—, 6.—, 7.— kor. Baby ingek, patentkabátok, tetrapelenka, gummilepedő és fászni a legelőnyösebb árban.

Finom léghimzések és csipkeszövetek maradékokban mesés olcsó árak.

Rendkívüli alkalmi vételek női fehérneműekben.

Selyem harisnyák, fekete, fehér és színes
3 kor. 50 fill.

Svéd keztyük minden színben
98 fillér.

Legszébb fátyolok érkeztek minden színben.

Iskolaharisnyák, legjobb minőség versenyen kívül.

Himzések már 19 fillértől kezdve.

4000 méter fehér malin csipke remek minta 20 fillér nettó.

2500 méter széles szalag, 48 fillér métere minden színben.

Fekete női ernyők 1200 napi jótállás mellett 3 kor. 95 fillér.

!! Kérem a kirakatokat megtekinteni !!

Alapított 1845.

Telefon 457. szám.

Neumann M.

uri szabó, cs. és kir. udvari kamarai szállító,

9471

férfi-, fiu- és leánykaruha-telepe ARAD.

Elismert legjobb minőségű áruk kifogástalan kivitelben.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. Raktárak az ország minden nagyobb városában. A tavaszi nagy képes árjegyzék megjelent. Kívánatra ingyen és bérmentve.

Építészeti iroda áthelyezés.

Igen tiszteit megbízómat és az építelő közönséget értesítem, hogy

építészeti irodámat lakásommal együtt május hó 1-ére

Deák Ferenc-ulca 7.sz.

alá helyezem át. Elvállalok minden kivitelezési munkákat modernebben, átalakításokat és javításokat ugy helyben, mint vidéken költségvetés szerint legolcsóbb versenyárakban. 2254

Szives megkereséseket kérek kitűnő tisztelettel

Oppenheimer Mór.

VARGA D. DANI

fűző- és ernyő különleges-
ségek készítője és raktára

Telefon 808.

2497

ANDRÁSSY-TÉR 20.

Feltűnő alkalom előnyös vételre!!

Néhány hétig

FISCHER-féle NAGY ÁRUHÁZA

Arad, Szabadság-tér 12. sz.

Olcsó hetet rendez

sorozati árusítással, mely a külföldi nagyáruházakban nagyszerűen bevált azáltal, hogy a heti sorozat által feltétlenül olcsóbban, jóval a rendes áron alul vásárolhat.

◀ Sorozati árak: ▶

1 koronás

sorozat:

- 2 drb. finom selyem magánköte
- 3 drb. tiszta selyem csokor nyakkendő
- 3 drb. tiszta selyem regatta nyakkendő
- 3 drb. legfinomabb álló gallér
- 2 pár fehér vagy színes kezelő
- 3 drb. elegáns angol batiszt zsebkendő
- 3 drb. finom női zsebkendő
- 1 drb. finom selyem zsebkendő
- 3 pár színes férfi harisnya
- 2 pár csikos női harisnya
- 2 pár gyermek patent harisnya a 7. sz-ig.
- 1 pár finom női flor harisnya
- 1 pár finom selyem harisnyakötő
- 1 pár finom selyem nadrágtartó
- 1 pár finom selyem női keztyű
- 1 pár férfi svéd im. keztyű
- 1 drb. finom szövet sapka
- 1 drb. kék scheviot fiu sapka
- 1 drb. elegáns divat sétatő
- 1 drb. valódi bőr pénztárca
- 1 drb. valódi bőr cigaretta tárcsa
- 1 drb. China ezüst cigaretta tárcsa
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkés
- 2 drb. puha dupla gallér színes és fehér
- 1 drb. selyembatiszt félmellény
- 1 drb. divatos flor gyermek nyári trikóing
- 2 drb. csikos nyári gyermek trikóing
- 2 pár divatos nyári sokerli
- 2 drb. vászon sportsapka mosó
- 2 pár gyermek gummi nadrágtartó
- 12 drb. Virágszappan
- 1 drb. gyermekkötevény

2 koronás

sorozat:

- 1 drb. gyermek ruha
- 1 drb. fohér puha férfi ing madepulán
- 1 drb. színes turista ing kretonból
- 1 drb. damaszt alsó nagrag
- 1 drb. finom fiu sport ing kretonból
- 1 drb. francia batiszt alsónadrág
- 1 drb. finom női ing himzett
- 1 drb. siffon himzett női nadrág
- 1 drb. fiu divatkalap
- 1 drb. legújabb leány bob-kalap
- 1 drb. gyermek sport kalap
- 1 pár finom bőrkeztyű
- 1 drb. esernyő clothból
- 3 pár finom férfi flor harisnya
- 2 pár finom női áttört harisnya
- 3 drb. női selyem batiszt zsebkendő
- 5 drb. fehér len zsebkendő
- 3 drb. legfinomabb selyem csokor
- 1 drb. elegáns acél sétatő
- 1 drb. angol törös sétatő
- 1 drb. női kezításka bőrből
- 1 drb. valódi bőr szivar tárcsa
- 1 drb. valódi névjegyárca
- 1 drb. egész finom bőrtárca
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkés
- 1 pár finom glacce bőrkeztyű
- 3 pár női divat harisnya
- 2 pár flor harisnya fekete szín. himzéssel
- 1 pár legfinomabb gummi nadrágtartó
- 6 drb. fin. ötréttü vászon gallér div. forma
- 3 drb. divatos tiszta selyem zsebkendő
- 2 pár finom selyem keztyű

3 koronás

sorozat:

- 1 drb. finom fehér damaszt férfi ing
- 1 drb. divatos selyem férfi ing
- 1 drb. elegáns zephir férfi ing
- 1 drb. legújabb színes férfi ing
- 1 drb. finom voli sport ing
- 1 drb. angol zephir sport ing
- 1 drb. finom férfi hálóing
- 1 drb. legfinomabb francia alsónadrág
- 2 drb. színes batiszt alsónadrág
- 2 drb. köpper alsónadrág
- 1 drb. finom női ing szalaggal
- 1 drb. női hálókobát himzéssel
- 1 drb. finom női nadrág himzéssel
- 1 drb. férfi ernyő nikkell bottal
- 1 drb. női strappa ernyő
- 1 drb. divatos férfi strappa kalap
- 1 drb. legfinomabb divat sapka

3 korona 90 fillér

sorozat:

- 1 drb. finom divatos kemény kalap
- 1 drb. elsőrendű selyem ernyő
- 1 drb. elsőrendű fehér női ing
- 1 drb. elsőrendű angol zephir ing
- 1 drb. divatos selyem turista ing
- 1 drb. finom hálókabát csipkével
- 1 drb. finom kézi himzett női ing
- 1 drb. elegáns női nadrág
- 1 drb. elegáns bőrridikül

Dacára ezen feltűnő olcsó sorozati áraknak, a cég az áru elsőrendű minőségeért szavatol. A Fischer-féle Nagyáruház versenyképességét bizonyítja a 40 fényesen berendezett kirakat.

Vidéki rendelések utánvételre eszközöltetnek.

Meg nem felelő visszavéteik.